

1

RÈGIM JURÍDIC DEL GOVERN I DE L'ADMINISTRACIÓ 4a edició

Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú
de les administracions públiques

Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic

Llei 1/2019, de 31 de gener, del Govern de les Illes Balears

Llei 3/2003, de 26 de març, de règim jurídic de l'Administració
de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears

eines

Institut d'Estudis Autònòmics

eines 1

RÈGIM JURÍDIC DEL GOVERN I DE L'ADMINISTRACIÓ 4a edició

Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú
de les administracions públiques

•

Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic

•

Llei 1/2019, de 31 de gener, del Govern de les Illes Balears

•

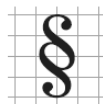
Llei 3/2003, de 26 de març, de règim jurídic de l'Administració
de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears

Edició preparada per

Pilar Cabotà Sainz

Cap de Servei d'Assessoria Jurídica

Conselleria de Presidència, Funció Pública i Igualtat

Institut d'Estudis Autonòmics

4a edició (revisada i actualitzada): 31 de desembre de 2020

© D'aquesta edició:

G CONSELLERIA
O PRESIDÈNCIA,
I FUNCIÓ PÚBLICA
B IIGUALTAT
/ INSTITUT ESTUDIS
AUTONÒMICS

C/ de Sant Pere, 7, 4t
07012 - Palma
<http://iea.caib.es>

SUMARI

§1 LLEI 39/2015, D'1 D'OCTUBRE, DEL PROCEDIMENT ADMINISTRATIU COMÚ DE LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES	9
Títol preliminar – Disposicions generals	9
Títol I – Dels interessats en el procediment	10
Capítol I – La capacitat d'obrar i el concepte d'interessat	10
Capítol II – Identificació i signatura dels interessats en el procediment administratiu	13
Títol II – De l'activitat de les administracions públiques	16
Capítol I – Normes generals d'actuació	16
Capítol II – Termes i terminis	28
Títol III – Dels actes administratius	30
Capítol I – Requisits dels actes administratius	30
Capítol II – Eficàcia dels actes	32
Capítol III – Nul·litat i anul·labilitat	36
Títol IV – De les disposicions sobre el procediment administratiu comú	38
Capítol I – Garanties del procediment	38
Capítol II – Iniciació del procediment	39
Secció 1a – Disposicions generals	39
Secció 2a – Iniciació del procediment d'ofici per part de l'Administració	41
Secció 3a – Inici del procediment a sol·licitud de l'interessat	44
Capítol III – Ordenació del procediment	47
Capítol IV – Instrucció del procediment	48
Secció 1a – Disposicions generals	48
Secció 2a – Prova	49
Secció 3a – Informes	50
Secció 4a – Participació dels interessats	51
Capítol V – Finalització del procediment	52
Secció 1a – Disposicions generals	52
Secció 2a – Resolució	53
Secció 3a – Desistiment i renúncia	57
Secció 4a – Caducitat	57
Capítol VI – De la tramitació simplificada del procediment administratiu comú	58
Capítol VII – Execució	59
Títol V – De la revisió dels actes en via administrativa	61
Capítol I – Revisió d'ofici	61
Capítol II – Recursos administratius	63
Secció 1a – Principis generals	63
Secció 2a – Recurs d'alçada	67
Secció 3a – Recurs potestatiu de reposició	67
Secció 4a – Recurs extraordinari de revisió	68

Títol VI – De la iniciativa legislativa i de la potestat per dictar reglaments i altres disposicions	69
Disposicions addicionals	73
Disposicions transitòries	74
Disposició derogatòria única	76
Disposicions finals	76

§2 LLEI 40/2015, D'1 D'OCTUBRE, DE RÈGIM JURÍDIC

DEL SECTOR PÚBLIC (fragment)	79
Títol preliminar – Disposicions generals, principis d'actuació i funcionament del sector públic	79
Capítol I – Disposicions generals	79
Capítol II – Dels òrgans de les administracions públiques	81
Secció 1a – Dels òrgans administratius	81
Secció 2a – Competència	82
Secció 3a – Òrgans col·legiats de les diferents administracions públiques	86
Secció 4a – Abstenció i recusació	91
Capítol III – Principis de la potestat sancionadora	92
Capítol IV – De la responsabilitat patrimonial de les administracions públiques	95
Secció 1a – Responsabilitat patrimonial de les administracions públiques	95
Secció 2a – Responsabilitat de les autoritats i personal al servei de les administracions públiques	98
Capítol V – Funcionament electrònic del sector públic	99
Capítol VI – Dels convenis	103
Títol I – Administració General de l'Estat	108
Títol II – Organització i funcionament del sector públic institucional	108
Capítol I – Del sector públic institucional	108
Capítol VI – Dels consorcis	109
Capítol VII – De les fundacions del sector públic estatal	114
Capítol VIII – Dels fons sense personalitat jurídica del sector públic estatal	117
Títol III – Relacions interadministratives	117
Capítol I – Principis generals de les relacions interadministratives	117
Capítol II – Deure de col·laboració	118
Capítol III – Relacions de cooperació	119
Secció 1a – Tècniques de cooperació	119
Secció 2a – Tècniques orgàniques de cooperació	120
Capítol IV – Relacions electròniques entre les administracions	125
Disposicions addicionals	127
Disposicions transitòries	129
Disposició derogatòria única	130
Disposicions finals	131

§3 LLEI 1/2019, DE 31 DE GENER, DEL GOVERN

DE LES ILLES BALEARS	135
Títol preliminar	135
Títol I – El president de les Illes Balears	135
Capítol I – Elecció i estatut personal	135
Capítol II – Atribucions del president	137
Capítol III – Responsabilitat i control parlamentari	139
Títol II – El Govern de les Illes Balears	139
Capítol I – Règim general	139
Capítol II – Atribucions del Consell de Govern	141
Capítol III – Òrgans de suport i de col·laboració del Govern	142
Capítol IV – Control del Govern i representació davant el Parlament	143
Capítol V – Cessament del Govern i procés de transició	143
Títol III – Membres del Govern	146
Capítol I – Vicepresident	146
Capítol II – Els consellers	146
Títol IV – Iniciativa legislativa i potestats normatives del Govern	148
Capítol I – Disposicions generals	148
Capítol II – Procediment d’elaboració normativa	151
Secció 1a – Disposicions comunes	151
Secció 2a – Procediment ordinari	152
Secció 3a – Procediment d’urgència	155
Secció 4a – Procediment simplificat d’elaboració de texts consolidats de reglaments	155
Títol V – Principis d’actuació del Govern	156
Capítol I – Principis i regles de conducta	156
Capítol II – Informació i publicitat	158
Disposicions addicionals	159
Disposició transitòria única	161
Disposició derogatòria única	161
Disposicions finals	161

§4 LLEI 3/2003, DE 26 DE MARÇ, DE RÈGIM JURÍDIC DE L’ADMINISTRACIÓ

DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA DE LES ILLES BALEARS	163
Títol I – Principis generals	163
Títol II – L’organització de l’Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears	164
Capítol I – Disposicions generals	164
Capítol II – Les conselleries i la seva estructura interna	165
Capítol III – Els consellers	165
Capítol IV – Els òrgans directius de les conselleries	167
Capítol V – Òrgans col·legiats	169
Títol III – La competència	170
Capítol I – Disposicions generals	170
Capítol II – La transferència de la titularitat de la competència	171
Capítol III – La transferència de l’exercici de la competència	172
Capítol IV – Altres formes d’exercici de la competència	173

Títol IV – Drets dels ciutadans	175
Títol V – L’activitat administrativa	177
Capítol I – La llengua	178
Capítol II – Disposicions sobre el procediment administratiu	178
Capítol III – De la revisió dels actes en via administrativa	181
Secció 1a – La revisió dels actes i de les disposicions	181
Secció 2a – El règim de recursos	182
Capítol IV – Les reclamacions prèvies	183
Capítol V – L’actuació administrativa en matèria tributària	183
Capítol VI – La contractació administrativa	184
Capítol VII – Potestat sancionadora	185
Capítol VIII – Responsabilitat patrimonial	185
Títol VI – Serveis jurídics	186
Capítol I – L’assessorament jurídic	186
Capítol II – La representació i defensa en judici	187
Títol VII – De les relacions de l’Administració de la Comunitat Autònoma amb les altres administracions públiques	188
Disposicions addicionals	191
Disposició transitòria única	193
Disposició derogatòria única	193
Disposicions finals	194
ÍNDIX ANALÍTIC	195

§1

LLEI 39/2015, D'1 D'OCTUBRE, DEL PROCEDIMENT ADMINISTRATIU COMÚ DE LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES¹

(BOE núm. 236, de 2 d'octubre de 2015)

TÍTOL PRELIMINAR DISPOSICIONS GENERALS

Article 1. Objecte de la Llei

1. Aquesta Llei té per objecte regular els requisits de validesa i eficàcia dels actes administratius, el procediment administratiu comú a totes les administracions públiques, incloent el sancionador i el de reclamació de responsabilitat de les administracions públiques, així com els principis als quals s'ha d'ajustar l'exercici de la iniciativa legislativa i la potestat reglamentària.

2. Només mitjançant una llei, quan sigui eficaç, proporcionat i necessari per assolir les finalitats pròpies del procediment, i de manera motivada, es poden incloure tràmits addicionals o diferents dels que preveu aquesta Llei. Es poden establir reglamentàriament especialitats del procediment referides als òrgans competents, terminis propis del procediment concret per raó de la matèria, formes d'iniciació i terminació, publicació i informes que s'han de sol·licitar.

Article 2. Àmbit subjectiu d'aplicació²

1. Aquesta Llei s'aplica al sector públic, que comprèn:

- a) L'Administració General de l'Estat.
- b) Les administracions de les comunitats autònomes.
- c) Les entitats que integren l'Administració local.
- d) El sector públic institucional.

2. El sector públic institucional s'integra per:

- a) Qualsevol organismes públics i entitats de dret públic vinculats o dependents de les administracions públiques.

¹ Aquesta Llei ha estat modificada, entre d'altres, per les disposicions següents: Reial decret llei 11/2018, de 31 d'agost, de transposició de directives en matèria de protecció dels compromisos per pensions amb els treballadors, prevenció del blanqueig de capitals i requisits d'entrada i residència de nacionals de països tercers i pel qual es modifica la Llei 39/2015, d'1 d'octubre (BOE núm. 214, de 4 de setembre de 2018); Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals (BOE núm. 294, de 6 de desembre de 2018); Reial decret llei 14/2019, de 31 d'octubre, pel qual s'adopten mesures urgents per raons de seguretat pública en matèria d'administració digital, contractació del sector públic i telecomunicacions (BOE núm. 266, de 5 de novembre de 2019), i pel Reial decret llei 28/2020, de 22 de setembre, de treball a distància (BOE núm. 253, de 23 de setembre de 2020). Cal recordar que la Llei també va ser modificada pel Reial decret llei 27/2020, de 4 d'agost, de mesures financeres, de caràcter extraordinari i urgent, aplicables a les entitats locals (BOE núm. 211, de 5 d'agost de 2020), i que aquest no va ser convalidat per part del Congrés dels Diputats.

Cal tenir en compte que aquesta Llei s'ha vist afectada per la STC 55/2018, de 24 de maig (BOE núm. 151, de 22 de juny de 2018).

² En relació amb els òrgans constitucionals i legislatius i de control autonòmic, *vid.* disposició addicional 5a d'aquesta Llei.

b) Les entitats de dret privat vinculades o dependents de les administracions públiques, que estan subjectes al que disposen les normes d'aquesta Llei que s'hi refereixin específicament, i en tot cas, quan exerceixin potestats administratives.

c) Les universitats públiques, que es regeixen per la seva normativa específica i, supletòriament, per les previsions d'aquesta Llei.

3. Tenen la consideració d'administracions públiques l'Administració General de l'Estat, les administracions de les comunitats autònomes, les entitats que integren l'Administració local, així com els organismes públics i entitats de dret públic que preveu la lletra a) de l'apartat 2 anterior.

4. Les corporacions de dret públic es regeixen per la seva normativa específica en l'exercici de les funcions públiques que els hagin estat atribuïdes per llei o delegades per una Administració pública i, supletòriament, per aquesta Llei.

TÍTOL I DELS INTERESSATS EN EL PROCEDIMENT

CAPÍTOL I LA CAPACITAT D'OBRRAR I EL CONCEPTE D'INTERESSAT

Article 3. Capacitat d'obrar

Als efectes que preveu aquesta Llei, tenen capacitat d'obrar davant les administracions públiques:

- a) Les persones físiques o jurídiques que tinguin capacitat d'obrar d'acord amb les normes civils.
- b) Els menors d'edat per a l'exercici i la defensa d'aquells dels seus drets i interessos l'actuació dels quals estigui permesa per l'ordenament jurídic sense l'assistència de la persona que n'exerceixi la pàtria potestat, tutela o curatela. S'exceptua el supòsit dels menors incapacitats, quan l'extensió de la incapacitació afecti l'exercici i la defensa dels drets o interessos de què es tracti.
- c) Quan la Llei així ho declari expressament, els grups d'afectats, les unions i entitats sense personalitat jurídica i els patrimonis independents o autònoms.

Article 4. Concepte d'interessat

1. Es consideren interessats en el procediment administratiu:

- a) Els qui el promoguin com a titulars de drets o interessos legítims individuals o col·lectius.
- b) Els qui, sense haver iniciat el procediment, tinguin drets que puguin ser afectats per la decisió que s'adopti en aquest.
- c) Aquells els interessos legítims dels quals, individuals o col·lectius, puguin ser afectats per la resolució i es personin en el procediment mentre no s'hagi dictat una resolució definitiva.³

2. Les associacions i organitzacions representatives d'interessos econòmics i socials són titulars d'interessos legítims col·lectius en els termes que la Llei reconegui.

³ Pel que fa al denunciador, *vid.* article 62.5 d'aquesta Llei.

3. Quan la condició d'interessat derivi d'alguna relació jurídica transmissible, el drethavent succeeix en aquesta condició sigui quin sigui l'estat del procediment.

Article 5. Representació

1. Els interessats amb capacitat d'obrar poden actuar per mitjà d'un representant, i s'han d'entendre amb aquest les actuacions administratives, excepte en cas de manifestació expressa en contra de l'interessat.

2. Les persones físiques amb capacitat d'obrar i les persones jurídiques, sempre que ho prevegin els seus estatuts, poden actuar en representació d'altres davant les administracions públiques.

3. Per formular sol·licituds, presentar declaracions responsables o comunicacions, interposar recursos, desistir d'accions i renunciar a drets en nom d'una altra persona s'ha d'acreditar la representació. Per als actes i gestions de mer tràmit, aquesta representació es presumeix.⁴

4. La representació es pot acreditar mitjançant qualsevol mitjà vàlid en dret que deixi constància fidedigna de la seva existència.

A aquests efectes, s'entén acreditada la representació efectuada mitjançant apoderament «apud acta» efectuat per compareixença personal o compareixença electrònica a la seu electrònica corresponent, o a través de l'acreditació de la seva inscripció al registre electrònic d'apoderaments de l'Administració pública competent.⁵

5. L'òrgan competent per tramitar el procediment ha d'incorporar a l'expedient administratiu l'acreditació de la condició de representant i dels poders que té reconeguts en aquell moment. El document electrònic que acrediti el resultat de la consulta al registre electrònic d'apoderaments corresponent té la condició d'acreditació a aquests efectes.

6. La manca d'acreditació o l'acreditació insuficient de la representació no impedeix que es tingui per efectuat l'acte de què es tracti, sempre que s'aporti aquella o es repari el defecte dins del termini de deu dies que ha de concedir a l'efecte l'òrgan administratiu, o d'un termini superior quan les circumstàncies del cas així ho requereixin.

7. Les administracions públiques poden habilitar amb caràcter general o específic persones físiques o jurídiques autoritzades per a la realització de determinades transaccions electròniques en representació dels interessats. Aquesta habilitació ha d'especificar les condicions i obligacions a què es comprometen els qui així adquireixin la condició de representants, i determina la presumpció de validesa de la representació llevat que la normativa d'aplicació prevegi una altra cosa. Les administracions públiques poden requerir, en qualsevol moment, l'acreditació de la representació esmentada. No obstant això, l'interessat sempre pot comparèixer per si mateix en el procediment.

Article 6. Registres electrònics d'apoderaments⁶

1. L'Administració General de l'Estat, les comunitats autònomes i les entitats locals disposen d'un registre electrònic general d'apoderaments, en el qual s'han d'inscriure,

⁴ En relació amb la signatura, *vid.* article 11.2 d'aquesta Llei.

⁵ Sobre la interoperabilitat amb altres registres d'apoderaments, *vid.* article 6.2 d'aquesta Llei.

⁶ Quant a l'entrada en vigor, *vid.* disposició transitòria 4a, disposició derogatòria i disposició final 7a d'aquesta Llei. *Vid.*, també, Ordre HAP/1637/2012, de 5 de juliol, per la qual es regula el Registre Electrònic d'Apoderaments (BOE núm. 177, de 25 de juliol de 2012).

almenys, els de caràcter general atorgats «apud acta», presencialment o electrònicament, per part de qui tingui la condició d'interessat en un procediment administratiu a favor de representant, per actuar en el seu nom davant les administracions públiques. També hi ha de constar la validació efectuada del poder.

En l'àmbit estatal, aquest registre és el Registre electrònic d'apoderaments de l'Administració General de l'Estat.

Els registres generals d'apoderaments no impedeixen l'existència de registres particulars en cada organisme en què s'inscriguin els poders atorgats per efectuar tràmits específics en aquell. Cada organisme pot disposar del seu propi registre electrònic d'apoderaments.

2. Els registres electrònics generals i particulars d'apoderaments pertanyents a totes i cadascuna de les administracions han de ser plenament interoperables entre si, de manera que se'n garanteixin la interconnexió, la compatibilitat informàtica i la transmissió telemàtica de les sol·licituds, els escrits i les comunicacions que s'hi incorporin.

Els registres electrònics generals i particulars d'apoderaments han de permetre comprovar vàlidament la representació dels qui actuïn davant les administracions públiques en nom d'un tercer, mitjançant la consulta a altres registres administratius similars, al registre mercantil, de la propietat, i als protocols notariais.

Els registres mercantils, de la propietat i dels protocols notariais han de ser interoperables amb els registres electrònics generals i particulars d'apoderaments.

3. Els assentaments que s'efectuïn als registres electrònics generals i particulars d'apoderaments han de contenir, almenys, la informació següent:

- a) Nom i cognoms o la denominació o raó social, document nacional d'identitat, número d'identificació fiscal o document equivalent del poderdant.
- b) Nom i cognoms o la denominació o raó social, document nacional d'identitat, número d'identificació fiscal o document equivalent de l'apoderat.
- c) Data d'inscripció.
- d) Període de temps pel qual s'atorga el poder.
- e) Tipus de poder segons les facultats que atorgui.

4. Els poders que s'inscriguin als registres electrònics generals i particulars d'apoderaments han de correspondre a alguna de les tipologies següents:

- a) Un poder general perquè l'apoderat pugui actuar en nom del poderdant en qualsevol actuació administrativa i davant qualsevol Administració.
- b) Un poder perquè l'apoderat pugui actuar en nom del poderdant en qualsevol actuació administrativa davant una Administració o un organisme concret.
- c) Un poder perquè l'apoderat pugui actuar en nom del poderdant únicament per efectuar determinats tràmits especificats en el poder.

A aquests efectes, per ordre del ministre d'Hisenda i Administracions Públiques s'han d'aprovar, amb caràcter bàsic, els models de poders inscriptibles al registre i distingir si permeten l'actuació davant totes les administracions d'acord amb el que preveu la lletra a) anterior, davant l'Administració General de l'Estat o davant les entitats locals.⁷

Cada comunitat autònoma ha d'aprovar els models de poders inscriptibles al registre quan se circumscrigui a actuacions davant la seva Administració respectiva.

⁷ Paràgraf declarat inconstitucional i nul per la STC 55/2018, de 24 de maig, esmentada en la nota 1.

5. L'apoderament «apud acta» s'ha d'atorgar mitjançant compareixença electrònica a la seu electrònica corresponent fent ús dels sistemes de signatura electrònica que preveu aquesta Llei, o bé mitjançant compareixença personal a les oficines d'assistència en matèria de registres.⁸

6. Els poders inscrits al registre tenen una validesa determinada màxima de cinc anys a comptar de la data d'inscripció. En tot cas, en qualsevol moment abans de la finalització del termini esmentat el poderdant pot revocar o prorrogar el poder. Les pròrrogues atorgades pel poderdant al registre tenen una validesa determinada màxima de cinc anys a comptar de la data d'inscripció.

7. Les sol·licituds d'inscripció del poder, de revocació, de pròrroga o de denúncia d'aquest es poden dirigir a qualsevol registre, i aquesta circumstància ha de quedar inscrita al registre de l'Administració o organisme davant el qual tingui efectes el poder, amb efectes des de la data en què es produeixi la inscripció esmentada.

Article 7. Pluralitat d'interessats

Quan en una sol·licitud, escrit o comunicació hi figurin diversos interessats, les actuacions a què donin lloc s'han d'efectuar amb el representant o l'interessat que hagin assenyalat expressament i, si no n'hi ha, amb el que figuri en primer terme.

Article 8. Nous interessats en el procediment

Si durant la instrucció d'un procediment que no hagi tingut publicitat s'adverteix l'existència de persones que siguin titulars de drets o interessos legítims i directes la identificació dels quals resulti de l'expedient i que es puguin veure afectats per la resolució que es dicti, s'ha de comunicar a aquestes persones la tramitació del procediment.

CAPÍTOL II IDENTIFICACIÓ I SIGNATURA DELS INTERESSATS EN EL PROCEDIMENT ADMINISTRATIU⁹

Article 9. Sistemes d'identificació dels interessats en el procediment¹⁰

1. Les administracions públiques estan obligades a verificar la identitat dels interessats en el procediment administratiu, mitjançant la comprovació del seu nom i cognoms o denominació o raó social, segons que correspongui, que constin al document nacional d'identitat o document identificatiu equivalent.

2. Els interessats es poden identificar electrònicament davant les administracions públiques a través dels sistemes següents:

- a) Sistemes basats en certificats electrònics qualificats de signatura electrònica expedits per prestadors inclosos a la «Llista de confiança de prestadors de serveis de certificació».

⁸ Vid. article 5.4 d'aquesta Llei.

⁹ En relació amb la identificació i signatura per part de l'Administració, vid. articles 40 a 43 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre (§2).

¹⁰ Article modificat pel Reial decret llei 14/2019, de 31 d'octubre, esmentat en la nota 1. Vid. article 11.2 i disposició addicional 6a d'aquesta Llei. Vid., també, el règim transitori de les modificacions introduïdes en la disposició transitòria 1a del Reial decret llei 14/2019 esmentat.

- b) Sistemes basats en certificats electrònics qualificats de segell electrònic expedits per prestadors inclosos a la «Lista de confiança de prestadors de serveis de certificació».
- c) Sistemes de clau concertada i qualsevol altre sistema que les administracions considerin vàlid en els termes i les condicions que s'estableixin, sempre que tinguin un registre previ com a usuari que permeti garantir-ne la identitat, amb l'autorització prèvia de la Secretaria General d'Administració Digital del Ministeri de Política Territorial i Funció Pública, que només es pot denegar per motius de seguretat pública, amb l'informe previ vinculant de la Secretaria d'Estat de Seguretat del Ministeri de l'Interior. L'autorització s'ha d'emetre en el termini màxim de tres mesos. Sense perjudici de l'obligació de l'Administració General de l'Estat de resoldre dins del termini, la manca de resolució de la sol·licitud d'autorització s'entén que té efectes desestimatoris.

Les administracions públiques han de garantir que la utilització d'un dels sistemes que preveuen les lletres a) i b) sigui possible per a qualsevol procediment, encara que s'admeti per a aquest mateix procediment algun dels que preveu la lletra c).

3. En relació amb els sistemes d'identificació que preveu la lletra c) de l'apartat anterior, s'estableix l'obligatorietat que els recursos tècnics necessaris per a la recollida, l'emmagatzematge, el tractament i la gestió d'aquests sistemes estiguin situats en territori de la Unió Europea, i en territori espanyol en cas que es tracti de categories especials de dades a què es refereix l'article 9 del Reglament (UE) 2016/679 del Parlament Europeu i del Consell, de 27 d'abril de 2016, relatiu a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals i a la lliure circulació d'aquestes dades i pel qual es deroga la Directiva 95/46/CE. En tot cas, les dades han d'estar disponibles perquè hi puguin accedir les autoritats judicials i administratives competents.

Les dades a què es refereix el paràgraf anterior no poden ser objecte de transferència a un tercer país o organització internacional, a excepció dels que hagin estat objecte d'una decisió d'adequació de la Comissió Europea o quan així ho exigeixi el compliment de les obligacions internacionals assumides pel Regne d'Espanya.

4. En tot cas, l'acceptació d'algun d'aquests sistemes per part de l'Administració General de l'Estat serveix per acreditar davant totes les administracions públiques, llevat que hi hagi una prova en contra, la identificació electrònica dels interessats en el procediment administratiu.

Article 10. Sistemes de signatura admesos per les administracions públiques¹¹

1. Els interessats poden signar a través de qualsevol mitjà que permeti acreditar l'autenticitat de l'expressió de la seva voluntat i consentiment, així com la integritat i inalterabilitat del document.

2. En cas que els interessats optin per relacionar-se amb les administracions públiques a través de mitjans electrònics, es consideren vàlids als efectes de signatura:¹²

¹¹ Article modificat pel Reial decret llei 14/2019, de 31 d'octubre, esmentat en la nota 1. *Vid.* disposició addicional 6a d'aquesta Llei. *Vid.*, també, el règim transitori de les modificacions introduïdes en la disposició transitòria 1a del Reial decret llei 14/2019 esmentat.

¹² *Vid.* Llei 6/2020, d'11 de novembre, reguladora de determinats aspectes dels serveis electrònics de confiança (BOE núm. 298, de 12 de novembre de 2020).

- a) Sistemes de signatura electrònica qualificada i avançada basats en certificats electrònics qualificats de signatura electrònica expedits per prestadors inclosos a la «Llista de confiança de prestadors de serveis de certificació».
- b) Sistemes de segell electrònic qualificat i de segell electrònic avançat basats en certificats electrònics qualificats de segell electrònic expedits per un prestador inclòs a la «Llista de confiança de prestadors de serveis de certificació».
- c) Qualsevol altre sistema que les administracions públiques considerin vàlid en els termes i les condicions que s'estableixin, sempre que tinguin un registre previ com a usuari que permeti garantir-ne la identitat, amb l'autorització prèvia de la Secretaria General d'Administració Digital del Ministeri de Política Territorial i Funció Pública, que només es pot denegar per motius de seguretat pública, amb l'informe previ vinculant de la Secretaria d'Estat de Seguretat del Ministeri de l'Interior. L'autorització s'ha d'emetre en el termini màxim de tres mesos. Sense perjudici de l'obligació de l'Administració General de l'Estat de resoldre dins del termini, la manca de resolució de la sol·licitud d'autorització s'entén que té efectes desestimatoris.

Les administracions públiques han de garantir que la utilització d'un dels sistemes que preveuen les lletres a) i b) sigui possible per a tots els procediments en tots els seus tràmits, encara que addicionalment es permeti algun dels previstos a l'empara del que disposa la lletra c).

3. En relació amb els sistemes de signatura que preveu la lletra c) de l'apartat anterior, s'estableix l'obligatorietat que els recursos tècnics necessaris per a la recollida, l'emmagatzematge, el tractament i la gestió d'aquests sistemes estiguin situats en territori de la Unió Europea, i en territori espanyol en cas que es tracti de categories especials de dades a què es refereix l'article 9 del Reglament (UE) 2016/679 del Parlament Europeu i del Consell, de 27 d'abril de 2016. En tot cas, les dades han d'estar disponibles perquè hi puguin accedir les autoritats judicials i administratives competents.

Les dades a què es refereix el paràgraf anterior no poden ser objecte de transferència a un tercer país o organització internacional, a excepció dels que hagin estat objecte d'una decisió d'adequació de la Comissió Europea o quan així ho exigeixi el compliment de les obligacions internacionals assumides pel Regne d'Espanya.

4. Quan així ho disposi expressament la normativa reguladora aplicable, les administracions públiques poden admetre els sistemes d'identificació que preveu aquesta Llei com a sistema de signatura quan permetin acreditar l'autenticitat de l'expressió de la voluntat i consentiment dels interessats.

5. Quan els interessats utilitzin un sistema de signatura dels que preveu aquest article, la seva identitat s'entén ja acreditada mitjançant el mateix acte de la signatura.

Article 11. Ús de mitjans d'identificació i signatura en el procediment administratiu

1. Amb caràcter general, per efectuar qualsevol actuació de les que preveu el procediment administratiu, n'hi ha prou que els interessats acreditin prèviament la seva identitat a través de qualsevol dels mitjans d'identificació que disposa aquesta Llei.¹³

2. Les administracions públiques només requereixen als interessats l'ús obligatori de signatura per:¹⁴

¹³ Vid. articles 5, 6 i 9 d'aquesta Llei.

¹⁴ En relació amb els actes i gestions de mer tràmit, vid. article 5.3 d'aquesta Llei.

- a) Formular sol·licituds.
- b) Presentar declaracions responsables o comunicacions.
- c) Interposar recursos.
- d) Desistir d'accions.
- e) Renunciar a drets.

Article 12. Assistència en l'ús de mitjans electrònics als interessats¹⁵

1. Les administracions públiques han de garantir que els interessats es puguin relacionar amb l'Administració a través de mitjans electrònics, per a la qual cosa han de posar a la seva disposició els canals d'accés que siguin necessaris així com els sistemes i les aplicacions que es determinin en cada cas.

2. Les administracions públiques han d'assistir en l'ús de mitjans electrònics els interessats no inclosos en els apartats 2 i 3 de l'article 14 que així ho sol·licitin, especialment pel que fa a la identificació i signatura electrònica, la presentació de sol·licituds a través del registre electrònic general i l'obtenció de còpies autèntiques.

Així mateix, si algun d'aquests interessats no disposa dels mitjans electrònics necessaris, la seva identificació o signatura electrònica en el procediment administratiu la pot efectuar de manera vàlida un funcionari públic mitjançant l'ús del sistema de signatura electrònica del qual estigui dotat per a això. En aquest cas, cal que l'interessat que no tingui els mitjans electrònics necessaris s'identifiqui davant el funcionari i presti el seu consentiment exprés per a aquesta actuació, fet del qual ha de quedar constància per als casos de discrepància o litigi.

3. L'Administració General de l'Estat, les comunitats autònomes i les entitats locals han de mantenir actualitzat un registre, o un altre sistema equivalent, en què hi constin els funcionaris habilitats per a la identificació o signatura que regula aquest article. Aquests registres o sistemes han de ser plenament interoperables i estar interconnectats amb els de la resta d'administracions públiques, als efectes de comprovar la validesa de les habilitacions esmentades.¹⁶

En aquest registre o sistema equivalent hi han de constar almenys els funcionaris que prestin serveis en les oficines d'assistència en matèria de registres.

**TÍTOL II
DE L'ACTIVITAT DE LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES¹⁷**

**CAPÍTOL I
NORMES GENERALS D'ACTUACIÓ**

Article 13. Drets de les persones en les seves relacions amb les administracions públiques¹⁸

Els qui, de conformitat amb l'article 3, tenen capacitat d'obrar davant les administracions públiques, són titulars, en les seves relacions amb elles, dels drets següents:

¹⁵ Vid. article 16.5 d'aquesta Llei.

¹⁶ Vid. article 27.1 d'aquesta Llei. Sobre l'entrada en vigor del registre d'habilitats, vid. disposició final 7a d'aquesta Llei.

¹⁷ En relació amb els principis generals d'actuació, vid. articles 3 i 4 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre (§2).

¹⁸ Vid. articles 34 a 41 de la Llei 3/2003, de 26 de març (§4).

- a) A comunicar-se amb les administracions públiques a través d'un punt d'accés general electrònic de l'Administració.¹⁹
- b) A ser assistits en l'ús de mitjans electrònics en les seves relacions amb les administracions públiques.²⁰
- c) A utilitzar les llengües oficials al territori de la seva comunitat autònoma, d'acord amb el que preveuen aquesta Llei i la resta de l'ordenament jurídic.²¹
- d) A l'accés a la informació pública, arxius i registres, d'acord amb el que preveu la Llei 19/2013, de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern, i la resta de l'ordenament jurídic.²²
- e) A ser tractats amb respecte i deferència per les autoritats i empleats públics, que els han de facilitar l'exercici dels seus drets i el compliment de les seves obligacions.
- f) A exigir les responsabilitats de les administracions públiques i autoritats, quan així correspongui legalment.²³
- g) A obtenir i utilitzar els mitjans d'identificació i signatura electrònica que preveu aquesta Llei.²⁴
- h) A la protecció de dades de caràcter personal, i en particular a la seguretat i confidencialitat de les dades que figurin als fitxers, sistemes i aplicacions de les administracions públiques.
- i) Qualsevol altres que els reconeixin la Constitució i les lleis.

Aquests drets s'entenen sense perjudici dels que reconeix l'article 53 referits als interessats en el procediment administratiu.

Article 14. Dret i obligació de relacionar-se electrònicament amb les administracions públiques²⁵

1. Les persones físiques poden escollir en tot moment si es comuniquen amb les administracions públiques per exercir els seus drets i obligacions a través de mitjans electrònics o no, llevat que estiguin obligades a relacionar-se a través de mitjans electrònics amb les administracions públiques. El mitjà escollit per la persona per comunicar-se amb les administracions públiques pot ser modificat per aquella en qualsevol moment.

2. En tot cas, estan obligats a relacionar-se a través de mitjans electrònics²⁶ amb les administracions públiques per efectuar qualsevol tràmit d'un procediment administratiu, almenys, els subjectes següents:

- a) Les persones jurídiques.
- b) Les entitats sense personalitat jurídica.
- c) Els qui exerceixin una activitat professional per a la qual es requereixi la col·legiació obligatòria, per als tràmits i actuacions que portin a terme amb les

¹⁹ Pel que fa a l'entrada en vigor del punt d'accés general, *vid.* disposició transitòria 4a, disposició derogatòria i disposició final 7a d'aquesta Llei.

²⁰ *Vid.* article 12 d'aquesta Llei.

²¹ *Vid.* article 15 d'aquesta Llei.

²² *Vid.* article 38 de la Llei 3/2003, de 26 de març (§4).

²³ *Vid.* articles 32 a 37 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre (§2).

²⁴ *Vid.* articles 9 a 12 d'aquesta Llei.

²⁵ *Vid.* article 68.4 d'aquesta Llei.

²⁶ En relació amb l'assistència pel que fa als mitjans, *vid.* article 12.2 d'aquesta Llei.

administracions públiques en exercici de l'activitat professional esmentada. En tot cas, dins d'aquest col·lectiu s'hi entenen inclosos els notaris i registradors de la propietat i mercantils.

- d) Els qui representin un interessat que estigui obligat a relacionar-se electrònicament amb l'Administració.
- e) Els empleats de les administracions públiques per als tràmits i actuacions que efectuïn amb elles per raó de la seva condició d'empleat públic, tal com determini reglamentàriament cada Administració.

3. Reglamentàriament, les administracions poden establir l'obligació de relacionar-se amb elles a través de mitjans electrònics per a determinats procediments i per a certs col·lectius de persones físiques que per raó de la seva capacitat econòmica, tècnica, dedicació professional o altres motius quedi acreditat que tenen accés i disponibilitat dels mitjans electrònics necessaris.²⁷

Article 15. Llengua dels procediments²⁸

1. La llengua dels procediments tramitats per l'Administració General de l'Estat és el castellà. No obstant això, els interessats que es dirigeixin als òrgans de l'Administració General de l'Estat amb seu al territori d'una comunitat autònoma poden utilitzar també la llengua que hi sigui cooficial.

En aquest cas, el procediment s'ha de tramitar en la llengua escollida per l'interessat. Si concorren diversos interessats en el procediment, i hi ha discrepància quant a la llengua, el procediment s'ha de tramitar en castellà, si bé els documents o testimonis que requereixin els interessats s'han d'expedir en la llengua que aquests escullin.

2. En els procediments tramitats per les administracions de les comunitats autònomes i de les entitats locals, l'ús de la llengua s'ha d'ajustar al que preveu la legislació autonòmica corresponent.

3. L'Administració pública instructora ha de traduir al castellà els documents, expedients o parts d'aquests que hagin de tenir efecte fora del territori de la comunitat autònoma, i els documents dirigits als interessats que així ho sol·licitin expressament. Si han de tenir efectes en el territori d'una comunitat autònoma en què sigui cooficial aquesta mateixa llengua diferent del castellà, no cal traduir-los.

Article 16. Registres²⁹

1. Cada Administració ha de disposar d'un registre electrònic general, en el qual cal assentar tot document que es presenti o es rebí en qualsevol òrgan administratiu, organisme públic o entitat vinculats o dependents d'aquests. També s'hi pot anotar la sortida dels documents oficials dirigits a altres òrgans o particulars.

Els organismes públics vinculats o dependents de cada Administració poden disposar del seu propi registre electrònic plenament interoperable i interconnectat amb el registre electrònic general de l'Administració de la qual depèn.

El registre electrònic general de cada Administració ha de funcionar com un portal que faciliti l'accés als registres electrònics de cada organisme. Tant el registre

²⁷ Vid. article 1.2 d'aquesta Llei. En el mateix sentit que aquest apartat, vid. articles 16.5, paràgraf 2n, i 41.1, paràgraf 5è, d'aquesta Llei.

²⁸ Vid. article 44 de la Llei 3/2003, de 26 de març (§4).

²⁹ Pel que fa a l'entrada en vigor del registre electrònic, vid. disposicions transitòries 2a i 4a, disposició derogatòria i disposició final 7a d'aquesta Llei.

electrònic general de cada Administració com els registres electrònics de cada organisme han de complir les garanties i mesures de seguretat que preveu la legislació en matèria de protecció de dades de caràcter personal.

Les disposicions de creació dels registres electrònics s'han de publicar al diari oficial corresponent, i el text íntegre ha d'estar disponible per a la seva consulta a la seu electrònica d'accés al registre. En tot cas, les disposicions de creació de registres electrònics han d'especificar l'òrgan o la unitat responsable de la seva gestió, així com la data i hora oficial i els dies declarats inhàbils.³⁰

A la seu electrònica d'accés a cada registre hi ha de figurar la relació actualitzada de tràmits que s'hi poden iniciar.³¹

2. Els assentaments s'han d'anotar respectant l'ordre temporal de recepció o sortida dels documents, i han d'indicar la data del dia en què es produeixen. Una vegada conclòs el tràmit de registre, cal cursar els documents sense dilació als seus destinataris i a les unitats administratives corresponents des del registre en què s'hagin rebut.

3. El registre electrònic de cada Administració o organisme ha de garantir la constància, en cada assentament que es practiqui, d'un número, epígraf expressiu de la seva naturalesa, data i hora de presentació, identificació de l'interessat, òrgan administratiu remitent, si escau, i persona o òrgan administratiu al qual s'envia, i, si s'escau, referència al contingut del document que es registra. Per a això, s'emet automàticament un rebut consistent en una còpia autenticada del document de què es tracti, incloent la data i hora de presentació i el número d'entrada de registre, així com un rebut acreditatiu d'altres documents que, si s'escau, l'acompanyin, que garanteixi la seva integritat i no-repudiació.

4. Els documents que els interessats dirigeixin als òrgans de les administracions públiques es poden presentar:

- a) Al registre electrònic de l'Administració o organisme a què es dirigeixin, així com a la resta de registres electrònics de qualsevol dels subjectes a què es refereix l'article 2.1.
- b) A les oficines de correus, tal com s'estableixi reglamentàriament.
- c) A les representacions diplomàtiques o oficines consulars d'Espanya a l'estranger.
- d) A les oficines d'assistència en matèria de registres.
- e) En qualsevol altre que estableixin les disposicions vigents.

Els registres electrònics de totes i cadascuna de les administracions han de ser plenament interoperables, de manera que se'n garanteixi la compatibilitat informàtica i interconnexió, així com la transmissió telemàtica dels assentaments registrals i dels documents que es presentin en qualsevol dels registres.³²

5. Els documents presentats de manera presencial davant les administracions públiques han de ser digitalitzats, d'acord amb el que preveu l'article 27 i altres normatives aplicables, per l'oficina d'assistència en matèria de registres³³ en què s'hagin presentat per a la seva incorporació a l'expedient administratiu electrònic, i

³⁰ En relació amb la seu electrònica, *vid.* article 31.3 d'aquesta Llei i article 38 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre (§2).

³¹ En relació amb l'inventari dels procediments, *vid.* disposició addicional 7a de la Llei 3/2003, de 26 de març (§4).

³² *Vid.* disposició addicional 2a d'aquesta Llei.

³³ *Vid.* article 12 d'aquesta Llei.

els originals s'han de retornar a l'interessat, sense perjudici dels supòsits en què la norma determini la custòdia per part de l'Administració dels documents presentats o sigui obligatori presentar objectes o documents en un suport específic no susceptibles de digitalització.³⁴

Reglamentàriament, les administracions poden establir l'obligació de presentar determinats documents per mitjans electrònics per a certs procediments i col·lectius de persones físiques que, per raó de la seva capacitat econòmica, tècnica, dedicació professional o altres motius quedi acreditat que tenen accés i disponibilitat dels mitjans electrònics necessaris.³⁵

6. Es pot fer efectiva mitjançant una transferència dirigida a l'oficina pública corresponent qualsevol quantitat que calgui satisfer en el moment de presentar documents a les administracions públiques, sense perjudici de la possibilitat d'abonar-la per altres mitjans.

7. Les administracions públiques han de fer pública i mantenir actualitzada una relació de les oficines en què s'ha de prestar assistència per a la presentació electrònica de documents.

8. No es tenen per presentats al registre els documents i la informació el règim especial dels quals estableixi una altra forma de presentació.

Article 17. Arxiu de documents³⁶

1. Cada Administració ha de mantenir un arxiu electrònic únic dels documents electrònics que corresponguin a procediments finalitzats, en els termes que estableixi la normativa reguladora aplicable.

2. Els documents electrònics s'han de conservar en un format que permeti garantir l'autenticitat, la integritat i la conservació del document, així com la seva consulta independentment del temps transcorregut des que es va emetre. S'ha d'assegurar en tot cas la possibilitat de traslladar les dades a altres formats i suports que garanteixin l'accés des de diferents aplicacions. L'eliminació dels documents esmentats ha de ser autoritzada d'acord amb el que disposa la normativa aplicable.

3. Els mitjans o suports en què s'emmagatzemin documents han de disposar de mesures de seguretat, d'acord amb el que preveu l'Esquema Nacional de Seguretat,³⁷ que garanteixin la integritat, autenticitat, confidencialitat, qualitat, protecció i conservació dels documents emmagatzemats. En particular, han d'assegurar la identificació dels usuaris i el control d'accessos, així com el compliment de les garanties que preveu la legislació de protecció de dades.

Article 18. Col·laboració de les persones

1. Les persones han de col·laborar amb l'Administració en els termes que prevegi la llei que sigui aplicable en cada cas i, a manca de previsió expressa, han de facilitar a l'Administració els informes, inspeccions i altres actes d'investigació que requereixin

³⁴ Vid. article 27.4 d'aquesta Llei.

³⁵ Vid. articles 1.2 i 28 d'aquesta Llei. En el mateix sentit que aquest paràgraf, vid. articles 14.3 i 41.1, paràgraf 5è, d'aquesta Llei.

³⁶ En relació amb l'entrada en vigor de l'arxiu electrònic, vid. disposicions transitòries 1a, 2a i 4a, disposició derogatòria i disposició final 7a d'aquesta Llei. Quant a l'arxiu electrònic de documents, vid. article 46 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre (§2).

³⁷ Vid. Reial decret 3/2010, de 8 de gener, pel qual es regula l'Esquema Nacional de Seguretat en l'àmbit de l'Administració electrònica (BOE núm. 25, de 29 de gener de 2010).

per exercir les seves competències, llevat que la revelació de la informació sol·licitada per l'Administració atempti contra l'honor, la intimitat personal o familiar o suposi la comunicació de dades confidencials de tercers de les quals tinguin coneixement per la prestació de serveis professionals de diagnòstic, assessorament o defensa, sense perjudici del que disposi la legislació en matèria de blanqueig de capitals i finançament d'activitats terroristes.

2. Els interessats en un procediment que coneguin dades que permetin identificar altres interessats que no hagin comparegut en el procediment tenen el deure de proporcionar-les a l'Administració actuant.

3. Quan les inspeccions requereixin l'entrada al domicili de l'afectat o a la resta de llocs que requereixin autorització del titular, cal ajustar-se al que disposa l'article 100.

Article 19. Compareixença de les persones

1. La compareixença de les persones davant les oficines públiques, ja sigui presencialment o per mitjans electrònics, només és obligatòria quan així ho prevegi una norma amb rang de llei.

2. En els casos en què sigui procedent la compareixença, la citació corresponent ha de fer constar expressament el lloc, la data, l'hora, els mitjans disponibles i l'objecte de la compareixença, així com els efectes de no atendre-la.

3. Les administracions públiques han de lliurar a l'interessat una certificació acreditativa de la compareixença quan així ho sol·liciti.

Article 20. Responsabilitat de la tramitació³⁸

1. Els titulars de les unitats administratives i el personal al servei de les administracions públiques que tinguin a càrrec seu la resolució o el despatx dels afers, són responsables directes de la seva tramitació i han d'adoptar les mesures oportunes per remoure els obstacles que impedeixin, dificultin o endarrereixin l'exercici ple dels drets dels interessats o el respecte als seus interessos legítims, així com disposar el que sigui necessari per evitar i eliminar tota anormalitat en la tramitació de procediments.

2. Els interessats poden sol·licitar l'exigència d'aquesta responsabilitat a l'Administració pública de què depengui el personal afectat.

Article 21. Obligació de resoldre

1. L'Administració està obligada a dictar una resolució expressa i notificar-la en tots els procediments sigui quina sigui la seva forma d'iniciació.

En els casos de prescripció, renúncia del dret, caducitat del procediment o desistiment de la sol·licitud, així com de desaparició sobrevinguda de l'objecte del procediment, la resolució consisteix en la declaració de la circumstància que concorre en cada cas, amb indicació dels fets produïts i les normes aplicables.

S'exceptuen de l'obligació a què es refereix el paràgraf primer els supòsits de terminació del procediment per pacte o conveni, així com els procediments relatius a l'exercici de drets sotmesos únicament al deure de declaració responsable o comunicació a l'Administració.

2. El termini màxim en el qual s'ha de notificar la resolució expressa és el que fixa la norma reguladora del procediment corresponent.

³⁸ Vid. articles 21.6 i 71 d'aquesta llei.

Aquest termini no pot excedir els sis mesos, llevat que una norma amb rang de llei n'estableixi un de superior o així ho prevegi el dret de la Unió Europea.

3. Quan les normes reguladores dels procediments no fixin el termini màxim, aquest és de tres mesos. Aquest termini i els que preveuen l'apartat anterior s'han de comptar:

- a) En els procediments iniciats d'ofici, des de la data de l'acord d'iniciació.
- b) En els iniciats a sol·licitud de l'interessat, des de la data en què la sol·licitud hagi tingut entrada al registre electrònic de l'Administració o organisme competent per a la seva tramitació.

4. Les administracions públiques han de publicar i mantenir actualitzades al portal web, a efectes informatius, les relacions de procediments de la seva competència, amb indicació dels terminis màxims de durada dels procediments, així com dels efectes que produeixi el silenci administratiu.

En tot cas, les administracions públiques han d'informar els interessats del termini màxim establert per resoldre els procediments i per notificar els actes que els posin terme, així com dels efectes que pugui produir el silenci administratiu. Aquesta menció s'ha d'incloure en la notificació o publicació de l'acord d'iniciació d'ofici, o en la comunicació que s'ha de dirigir a l'efecte a l'interessat dins dels deu dies següents a la recepció de la sol·licitud iniciadora del procediment en el registre electrònic de l'Administració o organisme competent per a la seva tramitació. En aquest últim cas, la comunicació ha d'indicar a més la data en què la sol·licitud ha estat rebuda per l'òrgan competent.

5. Quan el nombre de les sol·licituds formulades o les persones afectades pugui suposar un incompliment del termini màxim de resolució, l'òrgan competent per resoldre, a proposta raonada de l'òrgan instructor, o el superior jeràrquic de l'òrgan competent per resoldre, a proposta d'aquest, poden habilitar els mitjans personals i materials per complir el despatx adequat i en termini.

6. El personal al servei de les administracions públiques que tingui a càrrec seu el despatx dels afers, així com els titulars dels òrgans administratius competents per instruir i resoldre, són directament responsables, en l'àmbit de les seves competències, del compliment de l'obligació legal de dictar resolució expressa en termini.³⁹

L'incompliment d'aquesta obligació dóna lloc a l'exigència de responsabilitat disciplinària, sense perjudici de la que correspongui d'acord amb la normativa aplicable.

Article 22. Suspensió del termini màxim per resoldre

1. El transcurs del termini màxim legal per resoldre un procediment i notificar la resolució es pot suspendre en els casos següents:

- a) Quan s'hagi de requerir a qualsevol interessat per a l'esmena de deficiències o l'aportació de documents i altres elements de judici necessaris, pel temps que transcorri entre la notificació del requeriment i el seu compliment efectiu per part del destinatari, o, si no n'hi ha, pel del termini concedit, tot això sense perjudici del que preveu l'article 68 d'aquesta Llei.
- b) Quan s'hagi d'obtenir un pronunciament previ i preceptiu d'un òrgan de la Unió Europea, pel temps que transcorri entre la petició, que s'ha de comunicar als interessats, i la notificació del pronunciament a l'Administració instructora, que també se'ls ha de comunicar.

³⁹ Vid. article 20 d'aquesta Llei.

- c) Quan hi hagi un procediment no finalitzat en l'àmbit de la Unió Europea que condicioni directament el contingut de la resolució de què es tracti, des que es tingui constància de la seva existència, fet que s'ha de comunicar als interessats, fins que es resolgui, fet que també s'ha de notificar.
- d) Quan se sol·licitin informes preceptius a un òrgan de la mateixa Administració o d'una de diferent, pel temps que transcorre entre la petició, que s'ha de comunicar als interessats, i la recepció de l'informe, que també se'ls ha de comunicar. Aquest termini de suspensió no pot excedir en cap cas els tres mesos. En cas de no rebre's l'informe en el termini indicat, el procediment prossegueix.
- e) Quan s'hagin d'efectuar proves tècniques o anàlisis contradictòries o diriments proposades pels interessats, durant el temps necessari per incorporar els resultats a l'expedient.
- f) Quan s'iniciïn negociacions amb vistes a la conclusió d'un pacte o conveni en els termes que preveu l'article 86 d'aquesta Llei, des de la declaració formal sobre això i fins a la conclusió sense efecte, si s'escau, de les negociacions referides, fet que s'ha de constatar mitjançant una declaració formulada per l'Administració o els interessats.
- g) Quan per resoldre el procediment sigui indispensable obtenir un pronunciament previ per part d'un òrgan jurisdiccional, des del moment en què se sol·licita, fet que s'ha de comunicar als interessats, fins que l'Administració en tingui constància, fet que també se'ls ha de comunicar.

2. El transcurs del termini màxim legal per resoldre un procediment i notificar la resolució se suspèn en els casos següents:

- a) Quan una Administració pública requereixi una altra perquè anul·li o revisi un acte que entengui que és il·legal i que constitueixi la base per al qual la primera hagi de dictar en l'àmbit de les seves competències, en el supòsit a què es refereix l'apartat 5 de l'article 39 d'aquesta Llei, des que es fa el requeriment fins que s'atengui o, si s'escau, es resolgui el recurs interposat davant la jurisdicció contenciosa administrativa. S'ha de comunicar als interessats tant la realització del requeriment com el seu compliment o, si s'escau, la resolució del recurs contenciós administratiu corresponent.
- b) Quan l'òrgan competent per resoldre decideixi portar a terme alguna actuació complementària de les que preveu l'article 87, des del moment en què es notifiqui als interessats l'acord motivat de l'inici de les actuacions fins que se'n produeixi la terminació.
- c) Quan els interessats promoguin la recusació en qualsevol moment de la tramitació d'un procediment, des que aquesta es plantegi fins que sigui resolta pel superior jeràrquic del recusat.⁴⁰

Article 23. Ampliació del termini màxim per resoldre i notificar

1. Excepcionalment, quan s'hagin esgotat els mitjans personals i materials disponibles a què es refereix l'apartat 5 de l'article 21, l'òrgan competent per resoldre, a proposta, si s'escau, de l'òrgan instructor o el superior jeràrquic de l'òrgan competent per resoldre, pot acordar de manera motivada ampliar el termini màxim de

⁴⁰ En relació amb la recusació, *vid.* article 24 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre (§2) i article 23 de la Llei 3/2003, de 26 de març (§4).

resolució i notificació, i aquest no pot ser superior a l'establert per a la tramitació del procediment.

2. Contra l'acord que resolgui sobre l'ampliació de terminis, que s'ha de notificar als interessats, no es pot interposar cap recurs.

Article 24. Silenci administratiu en procediments iniciats a sol·licitud de l'interessat⁴¹

1. En els procediments iniciats a sol·licitud de l'interessat, sense perjudici de la resolució que l'Administració ha de dictar tal com preveu l'apartat 3 d'aquest article, el venciment del termini màxim sense que s'hagi notificat cap resolució expressa legitima l'interessat o els interessats per entendre-la estimada per silenci administratiu, excepte en els supòsits en què una norma amb rang de llei o una norma de dret de la Unió Europea o de dret internacional aplicable a Espanya estableixin el contrari. Quan el procediment tingui per objecte l'accés a activitats o el seu exercici, la llei que disposi el caràcter desestimatori del silenci s'ha de fonamentar en la concurrència de raons imperioses d'interès general.

El silenci té efecte desestimatori en els procediments relatius a l'exercici del dret de petició, al qual es refereix l'article 29 de la Constitució, aquells l'estimació dels quals tingui com a conseqüència que es transfereixin al sol·licitant o a tercers facultats relatives al domini públic o al servei públic, impliquin l'exercici d'activitats que puguin danyar el medi ambient i en els procediments de responsabilitat patrimonial de les administracions públiques.

El sentit del silenci també és desestimatori en els procediments d'impugnació d'actes i disposicions i en els de revisió d'ofici iniciats a sol·licitud dels interessats. No obstant això, quan el recurs d'alçada s'hagi interposat contra la desestimació per silenci administratiu d'una sol·licitud pel transcurs del termini, aquest s'entén estimat si, arribat el termini de resolució, l'òrgan administratiu competent no dicta ni notifica cap resolució expressa, sempre que no es refereixi a les matèries enumerades al paràgraf anterior d'aquest apartat.

2. L'estimació per silenci administratiu té a tots els efectes la consideració d'acte administratiu finalitzador del procediment. La desestimació per silenci administratiu té els únics efectes de permetre als interessats interposar el recurs administratiu o contenciós administratiu que sigui procedent.

3. L'obligació de dictar resolució expressa a què es refereix l'apartat primer de l'article 21 està subjecta al règim següent:

- a) En els casos d'estimació per silenci administratiu, la resolució expressa posterior a la producció de l'acte només es pot dictar en cas de ser confirmatòria d'aquell.
- b) En els casos de desestimació per silenci administratiu, la resolució expressa posterior al venciment del termini l'ha d'adoptar l'Administració sense cap vinculació al sentit del silenci.

4. Els actes administratius produïts per silenci administratiu es poden fer valer tant davant l'Administració com davant qualsevol persona física o jurídica, pública o privada. Aquests produeixen efectes des del venciment del termini màxim en què s'ha de dictar i notificar la resolució expressa sense que aquesta s'hagi expedit, i se'n pot acreditar l'existència per qualsevol mitjà de prova admès en dret, inclòs el certificat acreditatiu del silenci produït. Aquest certificat l'ha d'expedir d'ofici l'òrgan competent per resoldre en el termini de quinze dies des que expiri el termini màxim per resoldre

⁴¹ Vid. article 51 de la Llei 3/2003, de 26 de març (§4).

el procediment. Sense perjudici d'això, l'interessat el pot demanar en qualsevol moment, i el termini indicat anteriorment es computa des de l'endemà del dia en què la petició tingui entrada al registre electrònic de l'Administració o organisme competent per resoldre.

Article 25. Falta de resolució expressa en procediments iniciats d'ofici

1. En els procediments iniciats d'ofici, el venciment del termini màxim establert sense que s'hagi dictat ni notificat cap resolució expressa no eximeix l'Administració de complir l'obligació legal de resoldre, i produeix els efectes següents:

- a) En el cas de procediments dels quals es pugui derivar el reconeixement o, si s'escau, la constitució de drets o altres situacions jurídiques favorables, els interessats que hagin comparegut poden entendre desestimades les seves pretensions per silenci administratiu.
- b) En els procediments en què l'Administració exerceixi potestats sancionadores o, en general, d'intervenció, susceptibles de produir efectes desfavorables o de gravamen, es produeix la caducitat. En aquests casos, la resolució que declari la caducitat ha d'ordenar que s'arxivin les actuacions, amb els efectes que preveu l'article 95.

2. En els supòsits en què el procediment s'hagi paralitzat per causa imputable a l'interessat, s'interromp el còmput del termini per resoldre i notificar la resolució.

Article 26. Emissió de documents per part de les administracions públiques

1. S'entén per documents públics administratius els emesos vàlidament pels òrgans de les administracions públiques. Les administracions públiques han d'emetre els documents administratius per escrit, a través de mitjans electrònics, llevat que la seva naturalesa exigeixi una altra forma més adequada d'expressió i constància.

2. Per ser considerats vàlids, els documents electrònics administratius han de:

- a) Contenir informació de qualsevol naturalesa arxivada en un suport electrònic segons un format determinat susceptible d'identificació i tractament diferenciat.
- b) Disposar de les dades d'identificació que en permetin la individualització, sense perjudici de la seva possible incorporació a un expedient electrònic.
- c) Incorporar una referència temporal del moment en què s'han emès.
- d) Incorporar les metadades mínimes exigides.
- e) Incorporar les signatures electròniques que corresponguin d'acord amb el que preveu la normativa aplicable.

Es consideren vàlids els documents electrònics que compleixin aquests requisits i siguin traslladats a un tercer a través de mitjans electrònics.

3. No requereixen signatura electrònica els documents electrònics emesos per les administracions públiques que es publiquin amb caràcter merament informatiu, així com els que no formin part d'un expedient administratiu. En tot cas, s'ha d'identificar l'origen d'aquests documents.

Article 27. Validesa i eficàcia de les còpies efectuades per les administracions públiques

1. Cada Administració pública ha de determinar els òrgans que tinguin atribuïdes les competències d'expedició de còpies autèntiques dels documents públics administratius o privats.

Les còpies autèntiques de documents privats únicament tenen efectes administratius. Les còpies autèntiques efectuades per una Administració pública tenen validesa a la resta d'administracions.

A aquests efectes, l'Administració General de l'Estat, les comunitats autònomes i les entitats locals poden efectuar còpies autèntiques mitjançant un funcionari habilitat o mitjançant una actuació administrativa automatitzada.

S'ha de mantenir actualitzat un registre, o un altre sistema equivalent, on hi constin els funcionaris habilitats⁴² per expedir còpies autèntiques, que han de ser plenament interoperables i estar interconnectats amb els de la resta d'administracions públiques, als efectes de comprovar la validesa de l'habilitació esmentada. En aquest registre o sistema equivalent hi han de constar, almenys, els funcionaris que prestin serveis en les oficines d'assistència en matèria de registres.

2. Tenen la consideració de còpia autèntica d'un document públic administratiu o privat les còpies efectuades, en el suport que sigui, pels òrgans competents de les administracions públiques en què quedi garantida la identitat de l'òrgan que ha efectuat la còpia i el seu contingut.

Les còpies autèntiques tenen la mateixa validesa i eficàcia que els documents originals.

3. Per garantir la identitat i el contingut de les còpies electròniques o en paper, i per tant el seu caràcter de còpies autèntiques, les administracions públiques s'han d'ajustar al que preveuen l'Esquema Nacional d'Interoperabilitat, l'Esquema Nacional de Seguretat⁴³ i les seves normes tècniques de desenvolupament, així com a les regles següents:

- a) Les còpies electròniques d'un document electrònic original o d'una còpia electrònica autèntica, amb canvi de format o sense, han d'incloure les metadades que acreditin la seva condició de còpia i que es visualitzin en consultar el document.
- b) Les còpies electròniques de documents en suport paper o en un altre suport no electrònic susceptible de digitalització requereixen que el document hagi estat digitalitzat, i han d'incloure les metadades que acreditin la seva condició de còpia i que es visualitzin en consultar el document.
S'entén per digitalització el procés tecnològic que permet convertir un document en suport paper o en un altre suport no electrònic en un fitxer electrònic que conté la imatge codificada, fidel i íntegra del document.
- c) Les còpies en suport paper de documents electrònics requereixen que hi figuri la condició de còpia, i han de contenir un codi generat electrònicament o un altre sistema de verificació que permeti contrastar l'autenticitat de la còpia mitjançant l'accés als arxius electrònics de l'òrgan o organisme públic emissor.
- d) Les còpies en suport paper de documents originals emesos en el suport esmentat s'han de proporcionar mitjançant una còpia autèntica en paper del document electrònic que estigui en poder de l'Administració, o bé mitjançant una posada de manifest electrònica que contingui una còpia autèntica del document original.

⁴² Vid. article 12.3 d'aquesta Llei.

⁴³ Vid. Reial decret 4/2010, de 8 de gener, pel qual es regula l'Esquema Nacional d'Interoperabilitat en l'àmbit de l'Administració electrònica (BOE núm. 25, de 29 de gener de 2010) i Reial decret 3/2010, de 8 de gener, esmentat en la nota 37.

A aquests efectes, les administracions han de fer públics, a través de la seu electrònica corresponent, els codis segurs de verificació o qualsevol altre sistema de verificació utilitzat.

4. Els interessats poden sol·licitar, en qualsevol moment, l'expedició de còpies autèntiques dels documents públics administratius que les administracions públiques hagin emès vàlidament. La sol·licitud s'ha de dirigir a l'òrgan que va emetre el document original, que s'ha d'expedir, llevat de les excepcions derivades de l'aplicació de la Llei 19/2013, de 9 de desembre, en el termini de quinze dies a comptar de la recepció de la sol·licitud en el registre electrònic de l'Administració o organisme competent.

Així mateix, les administracions públiques estan obligades a expedir còpies autèntiques electròniques de qualsevol document en paper que presentin els interessats i que s'hagi d'incorporar a un expedient administratiu.⁴⁴

5. Quan les administracions públiques expedeixin còpies autèntiques electròniques, ha de quedar expressament així indicat al document de la còpia.

6. L'expedició de còpies autèntiques de documents públics notariais, registrals i judicials, així com dels diaris oficials, es regeix per la seva legislació específica.

Article 28. Documents aportats pels interessats al procediment administratiu⁴⁵

1. Els interessats han d'aportar al procediment administratiu les dades i els documents exigits per les administracions públiques d'acord amb el que disposa la normativa aplicable. Així mateix, els interessats poden aportar qualsevol altre document que considerin convenient.

2. Els interessats tenen dret a no aportar documents que ja estiguin en poder de l'Administració actuant o que hagi elaborat qualsevol altra Administració. L'Administració actuant pot consultar o obtenir aquests documents tret que l'interessat s'hi oposi. No escau l'oposició quan l'aportació del document s'exigeixi en el marc de l'exercici de potestats sancionadores o d'inspecció.⁴⁶

Les administracions públiques han d'obtenir els documents electrònicament a través de les seves xarxes corporatives o mitjançant una consulta a les plataformes d'intermediació de dades o altres sistemes electrònics habilitats a l'efecte.

Quan es tracti d'informes preceptius ja elaborats per un òrgan administratiu diferent del que tramita el procediment, aquests s'han de remetre en el termini de deu dies a comptar de la seva sol·licitud. Complert aquest termini, s'ha d'informar l'interessat que pot aportar aquest informe o esperar que el remeti l'òrgan competent.

3. Les administracions no han d'exigir als interessats la presentació de documents originals, llevat que, amb caràcter excepcional, la normativa reguladora aplicable estableixi el contrari.⁴⁷

Així mateix, les administracions públiques no han de requerir als interessats dades o documents que no exigeixi la normativa reguladora aplicable o que hagi aportat abans l'interessat a qualsevol Administració. A aquests efectes, l'interessat ha d'indicar en quin moment i davant quin òrgan administratiu va presentar els documents esmentats, i les administracions públiques els han d'obtenir electrònicament a través de les seves xarxes

⁴⁴ Vid. article 16.5 d'aquesta Llei.

⁴⁵ Apartats 2 i 3 modificats per la Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, esmentada en la nota 1.

⁴⁶ Vid. article 53.1 d d'aquesta Llei. En relació amb la tramitació de la documentació no exigible per l'Administració, vid. article 27 del Decret 6/2013, de 8 de febrer, de mesures de simplificació documental dels procediments administratius (BOIB núm. 21, de 12 de febrer de 2013).

⁴⁷ Vid. article 53.1 c d'aquesta Llei.

corporatives o d'una consulta a les plataformes d'intermediació de dades o altres sistemes electrònics habilitats a l'efecte, tret que consti en el procediment l'oposició expressa de l'interessat o que la llei especial aplicable requereixi el seu consentiment exprés. Excepcionalment, si les administracions públiques no poden obtenir els documents esmentats, poden sol·licitar novament a l'interessat que els aporti.

4. Si amb caràcter excepcional, i d'acord amb el que preveu aquesta llei, l'Administració sol·licita a l'interessat que presenti un document original i aquest està en format paper, l'interessat ha d'obtenir una còpia autèntica, segons els requisits que estableix l'article 27, amb caràcter previ a la seva presentació electrònica. La còpia electrònica resultant ha de reflectir expressament aquesta circumstància.⁴⁸

5. Excepcionalment, quan la rellevància del document en el procediment ho exigeixi o hi hagi dubtes derivats de la qualitat de la còpia, les administracions poden sol·licitar de manera motivada la comparació de les còpies aportades per l'interessat, per a la qual cosa poden requerir que s'exhibeixi el document o la informació original.

6. Les còpies que aportin els interessats al procediment administratiu tenen eficàcia exclusivament en l'àmbit de l'activitat de les administracions públiques.

7. Els interessats es responsabilitzen de la veracitat dels documents que presentin.

CAPÍTOL II TERMES I TERMINIS

Article 29. Obligatorietat de termes i terminis

Els termes i terminis establerts en aquesta o en altres lleis obliguen les autoritats i el personal al servei de les administracions públiques competents per tramitar els afers, així com els interessats en aquests.

Article 30. Càmput de terminis

1. Llevat que per llei o en el dret de la Unió Europea es disposi un altre càmput, quan els terminis s'assenyalin per hores, s'entén que aquestes són hàbils. Són hàbils totes les hores del dia que formin part d'un dia hàbil.

Els terminis expressats per hores es compten d'hora en hora i de minut en minut des de l'hora i el minut en què tingui lloc la notificació o publicació de l'acte de què es tracti, i no poden tenir una durada superior a vint-i-quatre hores; en aquest cas, s'han d'expressar en dies.

2. Sempre que per llei o en el dret de la Unió Europea no s'expressi un altre càmput, quan els terminis s'assenyalin per dies, s'entén que aquests són hàbils, i s'exclouen del càmput els dissabtes, els diumenges i els declarats festius.

Quan els terminis s'hagin assenyalat per dies naturals per declarar-ho així una llei o el dret de la Unió Europea, s'ha de fer constar aquesta circumstància a les notificacions corresponents.

3. Els terminis expressats en dies es compten a partir de l'endemà del dia en què tingui lloc la notificació o publicació de l'acte de què es tracti, o des del següent a aquell en què es produeixi l'estimació o la desestimació per silenci administratiu.

4. Si el termini es fixa en mesos o anys, aquests es computen a partir de l'endemà d'aquell en què tingui lloc la notificació o publicació de l'acte de què es tracti, o des del

⁴⁸ Ídem nota anterior.

següent a aquell en què es produeixi l'estimació o la desestimació per silenci administratiu.

El termini conclou el mateix dia en què es va produir la notificació, la publicació o el silenci administratiu el mes o l'any de venciment. Si el mes de venciment no hi ha un dia equivalent a aquell en què comença el còmput, s'entén que el termini expira l'últim dia del mes.

5. Quan l'últim dia del termini sigui inhàbil, s'entén prorrogat al primer dia hàbil següent.

6. Quan un dia sigui hàbil en el municipi o la comunitat autònoma en què resideix l'interessat, i inhàbil a la seu de l'òrgan administratiu, o al revés, es considera inhàbil en tot cas.

7. L'Administració General de l'Estat i les administracions de les comunitats autònomes, amb subjecció al calendari laboral oficial, han de fixar, en el seu àmbit respectiu, el calendari de dies inhàbils als efectes de còmput de terminis. El calendari aprovat per les comunitats autònomes ha de comprendre els dies inhàbils de les entitats locals corresponents al seu àmbit territorial, a les quals és aplicable.

Aquest calendari s'ha de publicar abans del començament de cada any al diari oficial que correspongui, així com en altres mitjans de difusió que en garanteixin un coneixement generalitzat.

8. La declaració d'un dia com a hàbil o inhàbil als efectes de còmput de terminis no determina per si mateixa el funcionament dels centres de treball de les administracions públiques, l'organització del temps de treball o el règim de jornada i horaris d'aquestes administracions.

Article 31. Còmput de terminis en els registres

1. Cada Administració pública ha de publicar els dies i l'horari en què han d'estar obertes les oficines que prestin assistència per a la presentació electrònica de documents, per garantir el dret dels interessats a ser assistits en l'ús de mitjans electrònics.

2. El registre electrònic de cada Administració o organisme es regeix als efectes de còmput dels terminis per la data i hora oficial de la seu electrònica d'accés, que ha de disposar de les mesures de seguretat necessàries per garantir-ne la integritat i ha de figurar de manera accessible i visible.

El funcionament del registre electrònic es regeix per les regles següents:

- a) Ha de permetre presentar documents cada dia de l'any durant les vint-i-quatre hores.
- b) Als efectes del còmput de termini fixat en dies hàbils, i pel que fa al compliment de terminis per part dels interessats, la presentació en un dia inhàbil s'entén efectuada la primera hora del primer dia hàbil següent llevat que una norma permeti expressament la recepció en dia inhàbil.

Els documents es consideren presentats per l'ordre d'hora efectiva en què es van presentar el dia inhàbil. Els documents presentats el dia inhàbil es reputen anteriors, segons el mateix ordre, als presentats el primer dia hàbil posterior.

- c) L'inici del còmput dels terminis que hagin de complir les administracions públiques està determinat per la data i hora de presentació al registre electrònic de cada Administració o organisme. En tot cas, la data i hora efectiva d'inici del còmput de terminis s'ha de comunicar a qui va presentar el document.

3. La seu electrònica del registre de cada Administració pública o organisme ha de determinar, atenent l'àmbit territorial en què exerceix les seves competències el titular d'aquella i el calendari que preveu l'article 30.7, els dies que es considerin inhàbils als efectes que estableix aquest article. Aquest és l'únic calendari de dies inhàbils que s'aplica als efectes del còmput de terminis en els registres electrònics, sense que els sigui aplicable el que disposa l'article 30.6.

Article 32. Ampliació

1. L'Administració, excepte precepte en contra, pot concedir d'ofici o a petició dels interessats una ampliació dels terminis establerts que no excedeixi la meitat d'aquests, si les circumstàncies ho aconsellen i amb això no es perjudiquen drets de tercer. L'acord d'ampliació s'ha de notificar als interessats.

2. L'ampliació dels terminis pel temps màxim permès s'aplica en tot cas als procediments tramitats per les missions diplomàtiques i oficines consulars, així com a aquells que, substanciats a l'interior, exigeixin completar algun tràmit a l'estranger o en els quals intervinguin interessats residents fora d'Espanya.

3. Tant la petició dels interessats com la decisió sobre l'ampliació s'han de produir, en tot cas, abans del venciment del termini de què es tracti. En cap cas pot ser objecte d'ampliació un termini ja vençut. Els acords sobre ampliació de terminis o sobre la seva denegació no són susceptibles de recurs, sense perjudici del procedent contra la resolució que posi fi al procediment.

4. Quan una incidència tècnica hagi impossibilitat el funcionament ordinari del sistema o l'aplicació que correspongui, i fins que no se solucioni el problema, l'Administració pot determinar una ampliació dels terminis no vençuts, i ha de publicar a la seu electrònica tant la incidència tècnica esdevinguda com l'ampliació concreta del termini no vençut.

Article 33. Tramitació d'urgència

1. Quan raons d'interès públic ho aconsellin, es pot acordar, d'ofici o a petició de l'interessat, l'aplicació al procediment de la tramitació d'urgència, per la qual es redueixen a la meitat els terminis establerts per al procediment ordinari, tret dels relatius a la presentació de sol·licituds i recursos.

2. No es pot interposar cap recurs contra l'acord que declari l'aplicació de la tramitació d'urgència al procediment, sense perjudici del que sigui procedent contra la resolució que posi fi al procediment.

TÍTOL III DELS ACTES ADMINISTRATIUS

CAPÍTOL I REQUISITS DELS ACTES ADMINISTRATIUS

Article 34. Producció i contingut

1. Els actes administratius que dictin les administracions públiques, bé d'ofici o a instància de l'interessat, s'han de produir mitjançant l'òrgan competent i s'han d'ajustar als requisits i al procediment establert.

2. El contingut dels actes s'ha d'ajustar al que disposa l'ordenament jurídic i s'ha de determinar i adequar a les seves finalitats.

Article 35. Motivació

1. Han de ser motivats, amb referència succinta de fets i fonaments de dret:
 - a) Els actes que limitin drets subjectius o interessos legítims.
 - b) Els actes que resolguin procediments de revisió d'ofici de disposicions o actes administratius, recursos administratius i procediments d'arbitratge i els que en declarin la inadmissió.
 - c) Els actes que se separin del criteri seguit en actuacions precedents o del dictamen d'òrgans consultius.
 - d) Els acords de suspensió d'actes, sigui quin sigui el motiu de la suspensió, així com l'adopció de mesures provisionals que preveu l'article 56.
 - e) Els acords d'aplicació de la tramitació d'urgència, d'ampliació de terminis i de realització d'actuacions complementàries.
 - f) Els actes que rebutgin proves proposades pels interessats.
 - g) Els actes que acordin la terminació del procediment per la impossibilitat material de continuar-lo per causes sobrevingudes, així com els que acordin el desistiment per l'Administració en procediments iniciats d'ofici.
 - h) Les propostes de resolució en els procediments de caràcter sancionador, així com els actes que resolguin procediments de caràcter sancionador o de responsabilitat patrimonial.
 - i) Els actes que es dictin en l'exercici de potestats discrecionals, així com els que s'hagin de dictar en virtut d'una disposició legal o reglamentària expressa.

2. La motivació dels actes que posin fi als procediments selectius i de concurrència competitiva s'ha de fer de conformitat amb el que disposen les normes que regulen les seves convocatòries, i en tot cas han de quedar acreditats en el procediment els fonaments de la resolució que s'adopti.

Article 36. Forma

1. Els actes administratius s'han de produir per escrit a través de mitjans electrònics, llevat que la seva naturalesa exigeixi una altra forma més adequada d'expressió i constància.

2. En els casos en què els òrgans administratius exerceixin la seva competència de forma verbal, la constància escrita de l'acte, quan sigui necessària, l'ha d'efectuar i signar el titular de l'òrgan inferior o funcionari que la rebí oralment, i en la comunicació d'aquest ha d'expressar l'autoritat de la qual procedeix. Si es tracta de resolucions, el titular de la competència ha d'autoritzar una relació de les que hagi dictat de forma verbal, amb expressió del seu contingut.

3. Quan s'hagi de dictar una sèrie d'actes administratius de la mateixa naturalesa, com ara nomenaments, concessions o llicències, es poden refundre en un únic acte, acordat per l'òrgan competent, que ha d'especificar les persones o altres circumstàncies que individualitzin els efectes de l'acte per a cada interessat.⁴⁹

⁴⁹ Vid. articles 40.5 i 57 d'aquesta Llei.

CAPÍTOL II EFICÀCIA DELS ACTES

Article 37. Inderogabilitat singular

1. Les resolucions administratives de caràcter particular no poden vulnerar el que estableix una disposició de caràcter general, encara que aquelles procedeixin d'un òrgan de jerarquia igual o superior al que va dictar la disposició general.

2. Són nul·les les resolucions administratives que vulnerin el que estableix una disposició reglamentària, així com les que incorrin en alguna de les causes que recull l'article 47.

Article 38. Executivitat

Els actes de les administracions públiques subjectes al dret administratiu són executius d'acord amb el que disposa aquesta Llei.⁵⁰

Article 39. Efectes

1. Els actes de les administracions públiques subjectes al dret administratiu es presumeixen vàlids i produeixen efectes des de la data en què es dictin, llevat que aquests disposin una altra cosa.⁵¹

2. L'eficàcia queda demorada quan així ho exigeixi el contingut de l'acte o estigui supeditada a la seva notificació, publicació o aprovació superior.

3. Excepcionalment, es pot atorgar eficàcia retroactiva als actes quan es dictin en substitució d'actes anul·lats, així com quan produeixin efectes favorables a l'interessat, sempre que els supòsits de fet necessaris ja existissin en la data a la qual es retrotregui l'eficàcia de l'acte i aquesta no lesioni drets o interessos legítims d'altres persones.⁵²

4. Les normes i els actes dictats pels òrgans de les administracions públiques en l'exercici de la seva pròpia competència han de ser observats per la resta dels òrgans administratius, encara que no depenguin jeràrquicament entre si o pertanyin a una altra Administració.⁵³

5. Quan una Administració pública hagi de dictar, en l'àmbit de les seves competències, un acte que tingui necessàriament com a base un altre de dictat per una Administració pública diferent i aquella entengui que és il·legal, pot requerir aquesta prèviament perquè anul·li o revisi l'acte d'acord amb el que disposa l'article 44 de la Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la jurisdicció contenciosa administrativa, i, en cas de rebutjar el requeriment, pot interposar un recurs contenciós administratiu. En aquests casos, el procediment per dictar resolució queda suspès.⁵⁴

Article 40. Notificació

1. L'òrgan que dicti les resolucions i els actes administratius els ha de notificar als interessats els drets i interessos dels quals siguin afectats per aquells, en els termes que preveuen els articles següents.

⁵⁰ Vid. articles 97 a 105 d'aquesta Llei.

⁵¹ En relació amb la suspensió de l'execució, vid. article 117 d'aquesta Llei.

⁵² Vid. article 52.2 d'aquesta Llei.

⁵³ Vid. principi de lleialtat institucional en l'article 140.1 a de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre (§2).

⁵⁴ Vid. article 22.2 a d'aquesta Llei.

2. Tota notificació s'ha de cursar dins del termini de deu dies a partir de la data en què s'hagi dictat l'acte, i ha de contenir el text íntegre de la resolució, amb indicació de si posa fi o no a la via administrativa, l'expressió dels recursos que siguin procedents, si s'escau, en via administrativa i judicial, l'òrgan davant el qual s'hagin de presentar i el termini per interposar-los, sense perjudici que els interessats puguin exercir, si s'escau, qualsevol altre que considerin procedent.

3. Les notificacions que continguin el text íntegre de l'acte i ometin algun dels altres requisits que preveu l'apartat anterior, tenen efecte a partir de la data en què l'interessat porti a terme actuacions que suposin el coneixement del contingut i l'abast de la resolució o l'acte objecte de la notificació, o interposi qualsevol recurs que sigui procedent.

4. Sense perjudici del que estableix l'apartat anterior, i només als efectes d'entendre complerta l'obligació de notificar dins del termini màxim de durada dels procediments, n'hi ha prou amb la notificació que contingui, si més no, el text íntegre de la resolució, així com l'intent de notificació degudament acreditat.⁵⁵

5. Les administracions públiques poden adoptar les mesures que considerin necessàries per protegir les dades personals que constin a les resolucions i els actes administratius, quan aquests tinguin per destinataris més d'un interessat.

Article 41. Condicions generals per a la pràctica de les notificacions

1. Les notificacions s'han de practicar preferentment per mitjans electrònics i, en tot cas, quan l'interessat estigui obligat a rebre-les per aquesta via.

No obstant això, les administracions poden practicar les notificacions per mitjans no electrònics en els supòsits següents:

- a) Quan la notificació s'efectuï en ocasió de la compareixença espontània de l'interessat o el seu representant a les oficines d'assistència en matèria de registre i sol·liciti la comunicació o notificació personal en aquest moment.
- b) Quan per assegurar l'eficàcia de l'actuació administrativa sigui necessari practicar la notificació per lliurament directe d'un empleat públic de l'Administració notificadora.

Independentment del mitjà utilitzat, les notificacions són vàlides⁵⁶ sempre que permetin tenir constància del seu enviament o posada a disposició, de la recepció o l'accés per part de l'interessat o el seu representant, de les seves dates i hores, del contingut íntegre, i de la identitat fidedigna del remitent i destinatari. L'acreditació de la notificació efectuada s'incorpora a l'expedient.

Els interessats que no estiguin obligats a rebre notificacions electròniques poden decidir i comunicar en qualsevol moment a l'Administració pública, mitjançant els models normalitzats que s'estableixin a l'efecte, que les notificacions successives es practiquin o es deixin de practicar per mitjans electrònics.⁵⁷

Reglamentàriament, les administracions poden establir l'obligació de practicar electrònicament les notificacions per a determinats procediments i per a certs col·lectius de persones físiques que, per raó de la seva capacitat econòmica, tècnica,

⁵⁵ Vid. article 21.1 d'aquesta Llei.

⁵⁶ Vid. article 48.2 d'aquesta Llei.

⁵⁷ Vid. article 42.3 d'aquesta Llei.

dedicació professional o altres motius, quedi acreditat que tenen accés i disponibilitat dels mitjans electrònics necessaris.⁵⁸

Adicionalment, l'interessat pot identificar un dispositiu electrònic i/o una adreça de correu electrònic que serveixin per enviar els avisos que regula aquest article, però no per practicar notificacions.

2. En cap cas s'han d'efectuar per mitjans electrònics les notificacions següents:

a) Aquelles en què l'acte que s'ha de notificar vagi acompanyat d'elements que no siguin susceptibles de conversió en format electrònic.

b) Les que continguin mitjans de pagament a favor dels obligats, com ara xecs.

3. En els procediments iniciats a sol·licitud de l'interessat, la notificació s'ha de practicar pel mitjà assenyalat a l'efecte per aquell. Aquesta notificació ha de ser electrònica en els casos en què hi hagi obligació de relacionar-se d'aquesta forma amb l'Administració.

Quan no sigui possible efectuar la notificació d'acord amb el que s'assenyala a la sol·licitud, s'ha de practicar en qualsevol lloc adequat amb aquesta finalitat, i per qualsevol mitjà que permeti tenir constància de la recepció per part de l'interessat o el seu representant, així com de la data, la identitat i el contingut de l'acte notificat.

4. En els procediments iniciats d'ofici, només als efectes de la seva iniciació, les administracions públiques poden sol·licitar, mitjançant una consulta a les bases de dades de l'Institut Nacional d'Estadística, les dades sobre el domicili de l'interessat recollides al padró municipal, remeses per les entitats locals en aplicació del que preveu la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local.

5. Quan l'interessat o el seu representant rebutgi la notificació d'una actuació administrativa, s'ha de fer constar a l'expedient, amb especificació de les circumstàncies de l'intent de notificació i el mitjà, i s'ha de donar per efectuat el tràmit i seguir el procediment.⁵⁹

6. Independentment del fet que la notificació es faci en paper o per mitjans electrònics, les administracions públiques han d'enviar un avís al dispositiu electrònic i/o a l'adreça de correu electrònic de l'interessat que aquest hagi comunicat, per informar-lo de la posada a disposició d'una notificació a la seu electrònica de l'Administració o organisme corresponent o a l'adreça electrònica habilitada única. La falta de pràctica d'aquest avís no impedeix que es consideri plenament vàlida la notificació.

7. Quan es notifiqui l'interessat per diferents vies, s'ha de prendre com a data de notificació la d'aquella que s'hagi produït en primer lloc.

Article 42. Pràctica de les notificacions en paper

1. Totes les notificacions que es practiquin en paper s'han de posar a disposició de l'interessat a la seu electrònica de l'Administració o organisme actuant perquè pugui accedir al seu contingut de manera voluntària.

2. Quan la notificació es practiqui al domicili de l'interessat, en cas de no ser present aquest en el moment de lliurar-se la notificació, se'n pot fer càrrec qualsevol persona major de catorze anys que es trobi al domicili i faci constar la seva identitat. Si ningú es fa càrrec de la notificació, s'ha de fer constar aquesta circumstància en l'expedient, juntament amb el dia i l'hora en què es va intentar la notificació, intent

⁵⁸ Vid. article 1.2 d'aquesta Llei. En el mateix sentit que aquest paràgraf, vid. articles 14.3 i 16.5, paràgraf 2n, d'aquesta Llei.

⁵⁹ Vid. article 43.2 d'aquesta Llei.

que s'ha de repetir per una sola vegada i en una hora diferent dins dels tres dies següents. En cas que el primer intent de notificació s'hagi efectuat abans de les quinze hores, el segon intent s'ha d'efectuar després de les quinze hores i viceversa, i cal deixar en tot cas almenys un marge de diferència de tres hores entre tots dos intents de notificació. Si el segon intent també és infructuós, s'ha de procedir tal com preveu l'article 44.

3. Quan l'interessat accedeixi al contingut de la notificació per via electrònica, se li ha d'oferir la possibilitat que la resta de notificacions es puguin efectuar a través de mitjans electrònics.⁶⁰

Article 43. Pràctica de les notificacions a través de mitjans electrònics

1. Les notificacions per mitjans electrònics s'han de practicar mitjançant la compareixença a la seu electrònica de l'Administració o organisme actuant, a través de l'adreça electrònica habilitada única o mitjançant tots dos sistemes, segons que disposi cada Administració o organisme.

Als efectes que preveu aquest article, s'entén per compareixença a la seu electrònica l'accés per part de l'interessat o el seu representant degudament identificat al contingut de la notificació.

2. Les notificacions per mitjans electrònics s'entenen practicades en el moment en què es produeixi l'accés al seu contingut.

Quan la notificació per mitjans electrònics sigui de caràcter obligatori, o hagi estat escollida expressament per l'interessat, s'entén rebutjada quan hagin transcorregut deu dies naturals des de la posada a disposició de la notificació sense que s'accedeixi al seu contingut.⁶¹

3. S'entén complerta l'obligació a què es refereix l'article 40.4 amb la posada a disposició de la notificació a la seu electrònica de l'Administració o organisme actuant o a l'adreça electrònica habilitada única.

4. Els interessats poden accedir a les notificacions des del punt d'accés general electrònic de l'Administració, que funciona com un portal d'accés.

Article 44. Notificació infructuosa

Quan els interessats en un procediment siguin desconeguts, s'ignori el lloc de la notificació o bé, un cop aquesta s'hagi intentat, no s'hagi pogut practicar, la notificació s'ha de fer per mitjà d'un anunci publicat al *Butlletí Oficial de l'Estat*.

Així mateix, prèviament i amb caràcter facultatiu, les administracions poden publicar un anunci al butlletí oficial de la comunitat autònoma o de la província, al tauler d'edictes de l'Ajuntament de l'últim domicili de l'interessat o del consolat o secció consular de l'ambaixada corresponent.

Les administracions públiques poden establir altres formes de notificació complementàries a través de la resta de mitjans de difusió, que no exclouen l'obligació de publicar l'anunci corresponent al *Butlletí Oficial de l'Estat*.⁶²

⁶⁰ Vid. article 41.1, paràgraf 4t, d'aquesta Llei.

⁶¹ Vid. article 41.5 d'aquesta Llei.

⁶² Vid. disposició addicional 3a d'aquesta Llei.

Article 45. Publicació

1. Els actes administratius han de ser objecte de publicació quan així ho estableixin les normes reguladores de cada procediment o quan ho aconsellin raons d'interès públic apreciades per l'òrgan competent.

En tot cas, els actes administratius han de ser objecte de publicació, i aquesta té els efectes de la notificació en els casos següents:

- a) Quan l'acte tingui per destinatari una pluralitat indeterminada de persones o quan l'Administració consideri que la notificació efectuada a un sol interessat és insuficient per garantir la notificació a tots, i en aquest últim cas és addicional a la feta individualment.
- b) Quan es tracti d'actes integrants d'un procediment selectiu o de concurrència competitiva de qualsevol tipus. En aquest cas, la convocatòria del procediment ha d'indicar el mitjà on s'efectuaran les publicacions successives, i les que es portin a terme en llocs diferents no tenen validesa.

2. La publicació d'un acte ha de contenir els mateixos elements que l'article 40.2 exigeix respecte de les notificacions. També és aplicable a la publicació el que estableix l'apartat 3 del mateix article.

En els supòsits de publicacions d'actes que continguin elements comuns, es poden publicar de manera conjunta els aspectes coincidents, i només s'han d'especificar els aspectes individuals de cada acte.

3. La publicació dels actes s'ha de fer al diari oficial que correspongui, segons quina sigui l'Administració de la qual procedeixi l'acte a notificar.

4. Sense perjudici del que disposa l'article 44, la publicació d'actes i comunicacions que, per disposició legal o reglamentària s'hagi de practicar en un tauler d'anuncis o edictes, s'entén complerta per la seva publicació al diari oficial corresponent.

Article 46. Indicació de notificacions i publicacions

Si l'òrgan competent aprecia que la notificació per mitjà d'anuncis o la publicació d'un acte lesiona drets o interessos legítims, s'ha de limitar a publicar al diari oficial que correspongui una indicació succinta del contingut de l'acte i del lloc on els interessats poden comparèixer, en el termini que s'estableixi, per conèixer el contingut íntegre de l'acte esmentat i deixar constància d'aquest coneixement.

Adicionalment, i de manera facultativa, les administracions poden establir altres formes de notificació complementàries a través de la resta de mitjans de difusió, que no exclouen l'obligació de publicar al diari oficial corresponent.

CAPÍTOL III NUL·LITAT I ANUL·LABILITAT

Article 47. Nul·litat de ple dret

1. Els actes de les administracions públiques són nuls de ple dret en els casos següents:

- a) Els que lesionin els drets i les llibertats susceptibles d'empara constitucional.
- b) Els dictats per un òrgan manifestament incompetent per raó de la matèria o del territori.
- c) Els que tinguin un contingut impossible.

- d) Els que siguin constitutius d'infracció penal o es dictin com a conseqüència d'aquesta.
- e) Els dictats prescindint totalment i absolutament del procediment legalment establert o de les normes que contenen les regles essencials per a la formació de la voluntat dels òrgans col·legiats.
- f) Els actes expressos o presumptes contraris a l'ordenament jurídic pels quals s'adquireixen facultats o drets quan no es tinguin els requisits essencials per adquirir-los.
- g) Qualsevol altre que s'estableixi expressament en una disposició amb rang de llei.⁶³

2. També són nul·les de ple dret les disposicions administratives que vulnerin la Constitució, les lleis o altres disposicions administratives de rang superior, les que regulin matèries reservades a la llei i les que estableixin la retroactivitat de disposicions sancionadores no favorables o restrictives de drets individuals.⁶⁴

Article 48. Anul·labilitat⁶⁵

1. Són anul·lables els actes de l'Administració que incorrin en qualsevol infracció de l'ordenament jurídic, fins i tot la desviació de poder.⁶⁶

2. No obstant això, el defecte de forma només determina l'anul·labilitat quan l'acte no tingui els requisits formals indispensables per assolir el seu fi o doni lloc a la indefensió dels interessats.⁶⁷

3. La realització d'actuacions administratives fora del temps establert per a aquestes només implica l'anul·labilitat de l'acte quan així ho imposi la naturalesa del terme o termini.

Article 49. Límits a l'extensió de la nul·litat o anul·labilitat dels actes

1. La nul·litat o anul·labilitat d'un acte no implica la dels successius en el procediment que siguin independents del primer.

2. La nul·litat o anul·labilitat en part de l'acte administratiu no implica la de les seves parts independents d'aquella, llevat que la part viciada tingui tanta importància que sense aquesta l'acte administratiu no s'hauria dictat.

Article 50. Conversió d'actes viciats

Els actes nuls o anul·lables que, tanmateix, continguin els elements constitutius d'un altre de diferent tenen els efectes d'aquest.

Article 51. Conservació d'actes i tràmits

L'òrgan que declari la nul·litat o anul·li les actuacions ha de disposar sempre la conservació d'aquells actes i tràmits el contingut dels quals s'hauria mantingut igual si no s'hagués comès la infracció.

⁶³ Vid. articles 37.2 i 106.1 d'aquesta llei.

⁶⁴ Vid. articles 106.2 i 112.3 d'aquesta llei.

⁶⁵ Vid. article 107 d'aquesta llei.

⁶⁶ L'article 70.2 de la Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la jurisdicció contenciosa administrativa (BOE núm. 167, de 14 de juliol de 1998), estableix la desviació de poder com «l'exercici de potestats administratives per a fins diferents dels que fitxa l'ordenament jurídic».

⁶⁷ En relació amb el mitjà de la notificació, vid. article 41.1 d'aquesta llei.

Article 52. Convalidació

1. L'Administració pot convalidar els actes anul·lables, i reparar els vicis que presentin.

2. L'acte de convalidació té efecte des de la seva data, llevat del que disposa l'article 39.3 per a la retroactivitat dels actes administratius.

3. Si el vici consisteix en incompetència no determinant de nul·litat, l'òrgan competent, quan sigui superior jeràrquic del que va dictar l'acte viciat, pot dur a terme la convalidació.

4. Si el vici consisteix en la manca d'alguna autorització, l'acte pot ser convalidat mitjançant l'atorgament de l'autorització per part de l'òrgan competent.

TÍTOL IV DE LES DISPOSICIONS SOBRE EL PROCEDIMENT ADMINISTRATIU COMÚ⁶⁸

CAPÍTOL I GARANTIES DEL PROCEDIMENT⁶⁹

Article 53. Drets de l'interessat en el procediment administratiu

1. A més de la resta de drets que preveu aquesta Llei, els interessats en un procediment administratiu tenen els drets següents:

- a) A conèixer, en qualsevol moment, l'estat de la tramitació dels procediments en què tinguin la condició d'interessats; el sentit del silenci administratiu que correspongui, en cas que l'Administració no dicti ni notifiqui una resolució expressa dins el termini; l'òrgan competent per a la seva instrucció, si s'escau, i la resolució; i els actes de tràmit dictats. Així mateix, també tenen dret a accedir i a obtenir una còpia dels documents continguts en els procediments esmentats. Els qui es relacionin amb les administracions públiques a través de mitjans electrònics tenen dret a consultar la informació a què es refereix el paràgraf anterior, en el punt d'accés general electrònic de l'Administració, que funciona com un portal d'accés. S'entén complerta l'obligació de l'Administració de facilitar còpies dels documents continguts en els procediments mitjançant la posada a disposició de les còpies en el punt d'accés general electrònic de l'Administració competent o en les seues electròniques que corresponguin.
- b) A identificar les autoritats i el personal al servei de les administracions públiques sota la responsabilitat de les quals es tramitin els procediments.
- c) A no presentar documents originals llevat que, de manera excepcional, la normativa reguladora aplicable estableixi el contrari. En cas que, excepcionalment, hagin de presentar un document original, tenen dret a obtenir-ne una còpia autenticada.⁷⁰

⁶⁸ Respecte de les especialitats dels procediments per raó de la matèria, *vid.* disposició addicional 1a d'aquesta Llei.

⁶⁹ Sobre el principi de legalitat en la regulació del procediment, *vid.* article 1.2 d'aquesta Llei. En relació amb la regulació del procediment, *vid.* articles 34 a 49 de la Llei 3/2003, de 26 de març (§4).

⁷⁰ *Vid.* articles 16.4, 27.4 i 28.3 i 7 d'aquesta Llei.

- d) A no presentar dades i documents no exigits per les normes aplicables al procediment de què es tracti, que ja estiguin en poder de les administracions públiques o que hagin estat elaborats per aquestes.⁷¹
- e) A formular al·legacions, utilitzar els mitjans de defensa admesos per l'ordenament jurídic, i a aportar documents en qualsevol fase del procediment anterior al tràmit d'audiència, que han de ser tinguts en compte per l'òrgan competent en redactar la proposta de resolució.
- f) A obtenir informació i orientació sobre els requisits jurídics o tècnics que les disposicions vigents imposin als projectes, actuacions o sol·licituds que es proposin dur a terme.
- g) A actuar assistits d'un assessor quan ho considerin convenient en defensa dels seus interessos.
- h) A complir les obligacions de pagament a través dels mitjans electrònics previstos a l'article 98.2.
- i) Qualsevol altres que els reconeixin la Constitució i les lleis.

2. A més dels drets que preveu l'apartat anterior, en el cas de procediments administratius de naturalesa sancionadora, els presumptes responsables tenen els drets següents:

- a) A ser notificats dels fets que se'ls imputin, de les infraccions que aquests fets puguin constituir i de les sancions que, si s'escau, se'ls puguin imposar, així com de la identitat de l'instructor, de l'autoritat competent per imposar la sanció i de la norma que atribueixi aquesta competència.
- b) A la presumpció de no-existència de responsabilitat administrativa mentre no es demostrï el contrari.⁷²

CAPÍTOL II INICIACIÓ DEL PROCEDIMENT

SECCIÓ 1a DISPOSICIONS GENERALS

Article 54. Classes d'iniciació

Els procediments es poden iniciar d'ofici o a sol·licitud de l'interessat.⁷³

Article 55. Informació i actuacions prèvies

1. Amb anterioritat a l'inici del procediment, l'òrgan competent pot obrir un període d'informació o actuacions prèvies amb la finalitat de conèixer les circumstàncies del cas concret i la conveniència o no d'iniciar el procediment.

2. En el cas de procediments de naturalesa sancionadora, les actuacions prèvies s'han d'orientar a determinar, amb la precisió més gran possible, els fets susceptibles de motivar la incoació del procediment, la identificació de la persona o persones que puguin ser responsables i les circumstàncies rellevants que concorrin en uns i altres.

⁷¹ Vid. article 28.2 d'aquesta Llei.

⁷² Vid. article 64 d'aquesta Llei i article 28 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre (§2).

⁷³ En relació amb la informació dels procediments, vid. article 45 de la Llei 3/2003, de 26 de març (§4).

Les actuacions prèvies les han de dur a terme els òrgans que tinguin atribuïdes funcions d'investigació, indagació i inspecció en la matèria i, si no n'hi ha, la persona o l'òrgan administratiu que determini l'òrgan competent per iniciar o resoldre el procediment.

Article 56. Mesures provisionals

1. Un cop iniciat el procediment, l'òrgan administratiu competent per resoldre pot adoptar, d'ofici o a instància de part i de manera motivada, les mesures provisionals que consideri oportunes per assegurar l'eficàcia de la resolució que es pugui dictar, si hi ha elements de judici suficients per a això, d'acord amb els principis de proporcionalitat, efectivitat i onerositat menor.

2. Abans de la iniciació del procediment administratiu, l'òrgan competent per iniciar o instruir el procediment, d'ofici o a instància de part, en els casos d'urgència inajornable i per a la protecció provisional dels interessos implicats, pot adoptar de manera motivada les mesures provisionals que siguin necessàries i proporcionades. Les mesures provisionals han de ser confirmades, modificades o aixecades en l'acord d'iniciació del procediment, que s'ha d'efectuar dins dels quinze dies següents a la seva adopció, el qual pot ser objecte del recurs que escaigui.

En tot cas, les mesures esmentades queden sense efecte si no s'inicia el procediment en el termini esmentat o quan l'acord d'iniciació no contingui un pronunciament exprés sobre aquestes mesures.

3. D'acord amb el que preveuen els dos apartats anteriors, es poden acordar les mesures provisionals següents, en els termes que preveu la Llei 1/2000, de 7 de gener, d'enjudiciament civil:

- a) Suspensió temporal d'activitats.
- b) Prestació de fiances.
- c) Retirada o intervenció de béns productius o suspensió temporal de serveis per raons de sanitat, higiene o seguretat, el tancament temporal de l'establiment per aquestes o altres causes previstes a la normativa reguladora aplicable.
- d) Embargament preventiu de béns, rendes i coses fungibles computables en metàl·lic per aplicació de preus certs.
- e) El dipòsit, la retenció o la immobilització de cosa moble.
- f) La intervenció i el dipòsit d'ingressos obtinguts mitjançant una activitat que es consideri il·lícita i la prohibició o cessació de la qual es pretengui.
- g) Consignació o constitució de dipòsit de les quantitats que es reclamin.
- h) La retenció d'ingressos a compte que hagin d'abonar les administracions públiques.
- i) Aquelles altres mesures que, per protegir els drets dels interessats, prevegin expressament les lleis, o que es considerin necessàries per assegurar l'efectivitat de la resolució.

4. No es poden adoptar mesures provisionals que puguin causar un perjudici de difícil o impossible reparació als interessats o que impliquin violació de drets emparats per les lleis.

5. Les mesures provisionals poden ser alçades o modificades durant la tramitació del procediment, d'ofici o a instància de part, en virtut de circumstàncies sobrevingudes o que no es van poder tenir en compte en el moment d'adoptar-les.

En tot cas, s'extingeixen quan tingui efectes la resolució administrativa que posi fi al procediment corresponent.

Article 57. Acumulació⁷⁴

L'òrgan administratiu que iniciï o tramiti un procediment, independentment de quina hagi estat la forma de la seva iniciació, pot disposar, d'ofici o a instància de part, la seva acumulació a d'altres amb els quals guardi identitat substancial o íntima connexió, sempre que sigui el mateix òrgan qui hagi de tramitar i resoldre el procediment.

Contra l'acord d'acumulació no és procedent cap recurs.

SECCIÓ 2a
INICIACIÓ DEL PROCEDIMENT D'OFICI
PER PART DE L'ADMINISTRACIÓ

Article 58. Iniciació d'ofici⁷⁵

Els procediments s'inicien d'ofici per acord de l'òrgan competent, per iniciativa pròpia o com a conseqüència d'una ordre superior, a petició raonada d'altres òrgans o per denúncia.

Article 59. Inici del procediment a iniciativa pròpia

S'entén per iniciativa pròpia, l'actuació derivada del coneixement directe o indirecte de les circumstàncies, conductes o fets objecte del procediment per part de l'òrgan que té atribuïda la competència d'iniciació.

Article 60. Inici del procediment com a conseqüència d'una ordre superior

1. S'entén per ordre superior, l'emesa per un òrgan administratiu superior jeràrquic del competent per iniciar el procediment.

2. En els procediments de naturalesa sancionadora, l'ordre ha d'expressar, en la mesura que sigui possible, la persona o persones presumptament responsables; les conductes o fets que puguin constituir infracció administrativa i la seva tipificació; així com el lloc, la data, dates o període de temps continuat en què els fets es van produir.

Article 61. Inici del procediment per petició raonada d'altres òrgans

1. S'entén per petició raonada, la proposta d'iniciació del procediment formulada per qualsevol òrgan administratiu que no té competència per iniciar-lo i que ha tingut coneixement de les circumstàncies, conductes o fets objecte del procediment, ocasionalment o bé perquè té atribuïdes funcions d'inspecció, indagació o investigació.

2. La petició no vincula l'òrgan competent per iniciar el procediment, si bé ha de comunicar a l'òrgan que l'hagi formulat els motius pels quals, si s'escau, la iniciació no és procedent.

3. En els procediments de naturalesa sancionadora, les peticions han d'especificar, en la mesura que sigui possible, la persona o persones presumptament responsables; les conductes o els fets que puguin constituir infracció administrativa i la seva tipificació; així com el lloc, la data, dates o període de temps continuat en què els fets es van produir.⁷⁶

⁷⁴ Vid. articles 36.3 i 40.5 d'aquesta Llei.

⁷⁵ Vid. article 45.1 de la Llei 3/2003, de 26 de març (§4).

⁷⁶ Vid. article 21.4 d'aquesta Llei. En relació amb els principis del dret sancionador, vid. articles 25 a 31 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre (§2).

4. En els procediments de responsabilitat patrimonial,⁷⁷ la petició ha d'individualitzar la lesió produïda en una persona o grup de persones, la seva relació de causalitat amb el funcionament del servei públic, la seva avaluació econòmica si és possible, i el moment en què la lesió efectivament es va produir.

Article 62. Inici del procediment per denúncia

1. S'entén per denúncia, l'acte pel qual qualsevol persona, en compliment o no d'una obligació legal, posa en coneixement d'un òrgan administratiu l'existència d'un fet determinat que pugui justificar la iniciació d'ofici d'un procediment administratiu.

2. Les denúncies han d'expressar la identitat de la persona o persones que les presenten i el relat dels fets que es posen en coneixement de l'Administració. Quan els fets esmentats puguin constituir una infracció administrativa, han de recollir la data de la seva comissió i, quan sigui possible, la identificació dels presumptes responsables.

3. Quan la denúncia invoqui un perjudici en el patrimoni de les administracions públiques, la no-iniciació del procediment ha de ser motivada i s'ha de notificar als denunciants la decisió de si s'ha iniciat o no el procediment.

4. Quan el denunciant hagi participat en la comissió d'una infracció d'aquesta naturalesa i hi hagi altres infractors, l'òrgan competent per resoldre el procediment ha d'eximir el denunciant del pagament de la multa que li correspondria o un altre tipus de sanció de caràcter no pecuniari, quan sigui el primer a aportar elements de prova que permetin iniciar el procediment o comprovar la infracció, sempre que en el moment que s'aportin no es disposi d'elements suficients per ordenar-la i es repari el perjudici causat.⁷⁸

Així mateix, l'òrgan competent per resoldre ha de reduir l'import del pagament de la multa que li correspondria o, si s'escau, la sanció de caràcter no pecuniari, quan, encara que es compleixi alguna de les condicions anteriors, el denunciant faciliti elements de prova que aportin un valor afegit significatiu respecte d'aquells de què es disposi.

En tots dos casos és necessari que el denunciant cessi en la participació de la infracció i no hagi destruït elements de prova relacionats amb l'objecte de la denúncia.

5. La presentació d'una denúncia no confereix, per si sola, la condició d'interessat en el procediment.⁷⁹

Article 63. Especialitats en l'inici dels procediments de naturalesa sancionadora⁸⁰

1. Els procediments de naturalesa sancionadora s'inicien sempre d'ofici per acord de l'òrgan competent i han d'establir la separació deguda entre la fase instructora i la sancionadora, que s'encarrega a òrgans diferents.

Es considera que un òrgan és competent per iniciar el procediment quan així ho determinin les normes que el regulen.

2. En cap cas no es pot imposar una sanció sense que s'hagi tramitat el procediment oportú.

⁷⁷ En relació amb la responsabilitat patrimonial de l'Administració, *vid.* articles 32 a 37 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre (§2).

⁷⁸ *Vid.* articles 85, 89 i 90 d'aquesta Llei.

⁷⁹ *Vid.* article 4 d'aquesta Llei.

⁸⁰ Pel que fa als principis del dret sancionador, *vid.* articles 25 a 31 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre (§2).

3. No es poden iniciar nous procediments de caràcter sancionador per fets o conductes tipificades com a infraccions en la comissió dels quals l'infractor persisteixi de manera continuada, mentre no s'hagi dictat una primera resolució sancionadora, amb caràcter executiu.⁸¹

Article 64. Acord d'iniciació en els procediments de naturalesa sancionadora⁸²

1. L'acord d'iniciació s'ha de comunicar a l'instructor del procediment, amb trasllat de totes les actuacions que existeixin sobre això, i s'ha de notificar als interessats, i en tot cas s'entén com a tal l'inculpat.

Així mateix, la incoació s'ha de comunicar al denunciant quan les normes reguladores del procediment ho prevegin.

2. L'acord d'iniciació ha de contenir almenys:⁸³

- a) Identificació de la persona o persones presumptament responsables.
- b) Els fets que motiven la incoació del procediment, la seva possible qualificació i les sancions que puguin correspondre, sense perjudici del que resulti de la instrucció.
- c) Identificació de l'instructor i, si s'escau, secretari del procediment, amb indicació expressa del règim de recusació d'aquests.⁸⁴
- d) Òrgan competent per a la resolució del procediment i norma que li atribueix aquesta competència, amb indicació de la possibilitat que el presumpte responsable pugui reconèixer voluntàriament la seva responsabilitat, amb els efectes que preveu l'article 85.
- e) Mesures de caràcter provisional que hagi acordat l'òrgan competent per iniciar el procediment sancionador, sense perjudici de les que es puguin adoptar durant aquest de conformitat amb l'article 56.
- f) Indicació del dret a formular al·legacions i a l'audiència en el procediment i dels terminis per al seu exercici, així com indicació que, en cas que no s'efectuïn al·legacions en el termini previst sobre el contingut de l'acord d'iniciació, aquest pot ser considerat proposta de resolució quan contingui un pronunciament precís sobre la responsabilitat imputada.

3. Excepcionalment, quan en el moment que es dicti l'acord d'iniciació no hi hagi elements suficients per a la qualificació inicial dels fets que motiven la incoació del procediment, la qualificació esmentada es pot dur a terme en una fase posterior mitjançant l'elaboració d'un plec de càrrecs, que s'ha de notificar als interessats.

Article 65. Especialitats en l'inici d'ofici dels procediments de responsabilitat patrimonial⁸⁵

1. Quan les administracions públiques decideixin iniciar d'ofici un procediment de responsabilitat patrimonial és necessari que no hagi prescrit el dret a la reclamació de l'interessat a què es refereix l'article 67.

⁸¹ Vid. article 29.3 b de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre (§2).

⁸² Vid. article 53.2 d'aquesta Llei. Pel que fa als òrgans competents, vid. article 68 de la Llei 3/2003, de 26 de març (§4).

⁸³ Quant a la informació sobre el termini per resoldre, vid. article 21.4 d'aquesta Llei.

⁸⁴ Vid. article 71.1 d'aquesta Llei.

⁸⁵ En relació amb la informació sobre el termini per resoldre, vid. article 21.4 d'aquesta Llei, i, quant a la responsabilitat patrimonial de l'Administració, vid. articles 32 a 37 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre (§2).

2. L'acord d'iniciació del procediment s'ha de notificar als particulars presumptament lesionats, i se'ls ha de concedir un termini de deu dies perquè aportin totes les alegacions, els documents o la informació que considerin convenient al seu dret i proposin totes les proves que siguin pertinents per al reconeixement d'aquest dret. El procediment iniciat s'ha d'instruir encara que els particulars presumptament lesionats no s'hi personin en el termini establert.

SECCIÓ 3a

INICI DEL PROCEDIMENT A SOL·LICITUD DE L'INTERESSAT

Article 66. Sol·licituds d'iniciació

1. Les sol·licituds que es formulin han de contenir:
 - a) Nom i cognoms de l'interessat i, si s'escau, de la persona que el representi.
 - b) Identificació del mitjà electrònic o, si no n'hi ha, lloc físic en què vol que es practiqui la notificació. Addicionalment, els interessats poden aportar la seva adreça de correu electrònic i/o dispositiu electrònic per tal que les administracions públiques els avisin de l'enviament o posada a disposició de la notificació.
 - c) Fets, raons i petició en què es concreti, amb tota claredat, la sol·licitud.
 - d) Lloc i data.
 - e) Signatura del sol·licitant o acreditació de l'autenticitat de la seva voluntat expressada per qualsevol mitjà.
 - f) Òrgan, centre o unitat administrativa a la qual s'adreça i el seu codi d'identificació corresponent.⁸⁶

Les oficines d'assistència en matèria de registres estan obligades a facilitar als interessats el codi d'identificació si l'interessat el desconeix. Així mateix, les administracions públiques han de mantenir i actualitzar a la seu electrònica corresponent una llista amb els codis d'identificació vigents.

2. Quan les pretensions corresponents a una pluralitat de persones tinguin un contingut i fonament idèntic o substancialment similar, es poden formular en una única sol·licitud, llevat que les normes reguladores dels procediments específics disposin una altra cosa.

3. De les sol·licituds, les comunicacions i els escrits que presentin els interessats electrònicament o a les oficines d'assistència en matèria de registres de l'Administració, aquests poden exigir el rebut corresponent que acrediti la data i l'hora de presentació.

4. Les administracions públiques han d'establir models i sistemes de presentació massiva que permetin als interessats presentar simultàniament diverses sol·licituds. Aquests models, d'ús voluntari, han d'estar a disposició dels interessats a les seus electròniques corresponents i a les oficines d'assistència en matèria de registres de les administracions públiques.

Els sol·licitants poden acompanyar els elements que considerin convenient per precisar o completar les dades del model, els quals han de ser admesos i tinguts en compte per l'òrgan al qual s'adrecin.

5. Els sistemes normalitzats de sol·licitud poden incloure comprovacions automàtiques de la informació aportada respecte de dades emmagatzemades en

⁸⁶ Pel que fa al codi d'identificació, *vid.* articles 82 i 83 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre (§2).

sistemes propis o pertanyents a altres administracions o oferir el formulari emplenat, totalment o parcialment, per tal que l'interessat verifiqui la informació i, si s'escau, la modifiqui i completi.

6. Quan l'Administració, en un procediment concret, estableixi expressament models específics de presentació de sol·licituds, aquests són d'ús obligatori per part dels interessats.

Article 67. Sol·licituds d'iniciació en els procediments de responsabilitat patrimonial⁸⁷

1. Els interessats només poden sol·licitar l'inici d'un procediment de responsabilitat patrimonial quan no hagi prescrit el seu dret a reclamar. El dret a reclamar prescriu al cap d'un any que s'hagi produït el fet o l'acte que motivi la indemnització o es manifesti el seu efecte lesiu. En cas de danys de caràcter físic o psíquic a les persones, el termini comença a computar des de la cura o la determinació de l'abast de les seqüeles.

En els casos en què és procedent reconèixer dret a indemnització per anul·lació en via administrativa o contenciosa administrativa d'un acte o disposició de caràcter general, el dret a reclamar prescriu al cap d'un any que s'hagi notificat la resolució administrativa o la sentència definitiva.

En els casos de responsabilitat patrimonial a què es refereix l'article 32, apartats 4 i 5, de la Llei de règim jurídic del sector públic, el dret a reclamar prescriu al cap d'un any de la publicació al *Butlletí Oficial de l'Estat* o al *Diari Oficial de la Unió Europea*, segons el cas, de la sentència que declari la inconstitucionalitat de la norma o el seu caràcter contrari al dret de la Unió Europea.⁸⁸

2. A més del que preveu l'article 66, en la sol·licitud que facin els interessats s'han d'especificar les lesions produïdes, la presumpta relació de causalitat entre aquestes i el funcionament del servei públic, l'avaluació econòmica de la responsabilitat patrimonial, si és possible, i el moment en què la lesió efectivament es va produir, i s'ha d'acompanyar de totes les al·legacions, els documents i les informacions que es considerin oportuns i de la proposició de prova, i s'han de concretar els mitjans de què es pretengui valer el reclamant.

Article 68. Esmena i millora de la sol·licitud

1. Si la sol·licitud d'iniciació no reuneix els requisits que assenyalava l'article 66, i, si s'escau, els que assenyalava l'article 67 o altres d'exigits per la legislació específica aplicable, s'ha de requerir l'interessat perquè, en un termini de deu dies, reperi la falta o adjunti els documents preceptius, amb indicació que, si no ho fa, es considera que desisteix de la seva petició, amb la resolució prèvia que ha de ser dictada en els termes que preveu l'article 21.

2. Sempre que no es tracti de procediments selectius o de concurrència competitiva, aquest termini es pot ampliar prudencialment, fins a cinc dies, a petició de l'interessat o a iniciativa de l'òrgan, quan l'aportació dels documents requerits presenti dificultats especials.

3. En els procediments iniciats a sol·licitud dels interessats, l'òrgan competent pot demanar al sol·licitant la modificació o millora voluntàries dels termes d'aquella. D'això s'ha d'estendre acta succincta, que s'incorpora al procediment.

⁸⁷ Vid. nota 85.

⁸⁸ Vid. disposició transitòria 5a d'aquesta Llei.

4. Si algun dels subjectes a què fa referència l'article 14.2 i 14.3 presenta la seva sol·licitud presencialment, les administracions públiques han de requerir l'interessat perquè la repari a través de la seva presentació electrònica. A aquests efectes, es considera com a data de presentació de la sol·licitud aquella en què s'hagi dut a terme l'esmena.

Article 69. Declaració responsable i comunicació⁸⁹

1. Als efectes d'aquesta Llei, s'entén per declaració responsable el document subscrit per un interessat en què manifesta, sota la seva responsabilitat, que compleix els requisits establerts a la normativa vigent per obtenir el reconeixement d'un dret o facultat o per al seu exercici, que disposa de la documentació que així ho acredita, que la posarà a disposició de l'Administració quan li sigui requerida, i que es compromet a mantenir el compliment de les obligacions anteriors durant el període de temps inherent al reconeixement o exercici esmentat.

Els requisits a què es refereix el paràgraf anterior han d'estar recollits de manera expressa, clara i precisa en la declaració responsable corresponent. Les administracions poden requerir en qualsevol moment que s'aporti la documentació que acrediti el compliment dels requisits esmentats i l'interessat l'ha d'aportar.

2. Als efectes d'aquesta Llei, s'entén per comunicació aquell document mitjançant el qual els interessats posen en coneixement de l'Administració pública competent les seves dades identificadores o qualsevol altra dada rellevant per iniciar una activitat o exercir un dret.

3. Les declaracions responsables i les comunicacions permeten el reconeixement o exercici d'un dret o bé l'inici d'una activitat, des del dia de la seva presentació, sense perjudici de les facultats de comprovació, control i inspecció que tinguin atribuïdes les administracions públiques.

No obstant el que disposa el paràgraf anterior, la comunicació es pot presentar dins d'un termini posterior a l'inici de l'activitat quan la legislació corresponent ho prevegi expressament.

4. La inexactitud, falsedat o omissió, de caràcter essencial, de qualsevol dada o informació que s'incorpori a una declaració responsable o a una comunicació, o la no-presentació davant l'Administració competent de la declaració responsable, la documentació que, si s'escau, sigui requerida per acreditar el compliment del que s'ha declarat, o la comunicació, determina la impossibilitat de continuar amb l'exercici del dret o activitat afectada des del moment en què es tingui constància d'aquests fets, sense perjudici de les responsabilitats penals, civils o administratives que pertocuin.

Així mateix, la resolució de l'Administració pública que declari aquestes circumstàncies pot determinar l'obligació de l'interessat de restituir la situació jurídica al moment previ al reconeixement o a l'exercici del dret o a l'inici de l'activitat corresponent, així com la impossibilitat d'instar un nou procediment amb el mateix objecte durant un període de temps determinat per la Llei, tot això de conformitat amb els termes establerts a les normes sectorials aplicables.

5. Les administracions públiques han de tenir publicats i actualitzats permanentment models de declaració responsable i de comunicació, fàcilment accessibles als interessats.

⁸⁹ Vid. article 45 de la Llei 3/2003, de 26 de març (§4).

6. Únicament és exigible una declaració responsable o bé una comunicació per iniciar una mateixa activitat o obtenir el reconeixement d'un mateix dret o facultat per al seu exercici, sense que sigui possible l'exigència de totes dues acumulativament.

CAPÍTOL III ORDENACIÓ DEL PROCEDIMENT

Article 70. Expedient administratiu⁹⁰

1. S'entén per expedient administratiu, el conjunt ordenat de documents i actuacions que serveixen d'antecedent i fonament a la resolució administrativa, així com les diligències encaminades a executar-la.

2. Els expedients han de tenir format electrònic i s'han de formar mitjançant l'agregació ordenada de tots els documents, les proves, els dictàmens, els informes, els acords, les notificacions i altres diligències que els hagin d'integrar, així com un índex numerat de tots els documents que contingui quan es remeti. Així mateix, ha de constar a l'expedient una còpia electrònica certificada de la resolució adoptada.

3. Quan en virtut d'una norma sigui necessari remetre l'expedient electrònic, s'ha de fer d'acord amb el que preveuen l'Esquema Nacional d'Interoperabilitat i les normes tècniques d'interoperabilitat corresponents, i s'ha d'enviar complet, foliat, autenticat i acompanyat d'un índex, així mateix autenticat, dels documents que contingui. L'autenticació de l'índex esmentat ha de garantir la integritat i immutabilitat de l'expedient electrònic generat des del moment de la seva signatura i ha de permetre recuperar-lo sempre que sigui necessari; és admissible que un mateix document formi part de diferents expedients electrònics.

4. No forma part de l'expedient administratiu la informació que tingui caràcter auxiliar o de suport, com ara la continguda en aplicacions, fitxers i bases de dades informàtiques, notes, esborranys, opinions, resums, comunicacions i informes interns o entre òrgans o entitats administratives, així com els judicis de valor emesos per les administracions públiques, llevat que es tracti d'informes, preceptius i facultatius, sol·licitats abans de la resolució administrativa que posi fi al procediment.

Article 71. Impuls

1. El procediment, sotmès al principi de celeritat, s'ha d'impulsar d'ofici en tots els seus tràmits i a través de mitjans electrònics,⁹¹ respectant els principis de transparència i publicitat.

2. En el despatx dels expedients s'ha de mantenir l'ordre rigorós d'incoació en afers de naturalesa homogènia, llevat que el titular de la unitat administrativa doni una ordre motivada en contra, de la qual quedi constància.

L'incompliment del que disposa el paràgraf anterior dóna lloc a l'exigència de responsabilitat disciplinària de l'infractor i, si s'escau, és causa de remoció del lloc de treball.

3. Les persones designades com a òrgan instructor o, si s'escau, els titulars de les unitats administratives que tinguin atribuïda aquesta funció són responsables directes

⁹⁰ Vid. articles 45.1 i 48 de la Llei 3/2003, de 26 de març (§4).

⁹¹ Sobre les actuacions automatitzades, vid. article 41 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre (§2).

de la tramitació del procediment i, en especial, del compliment dels terminis establerts.⁹²

Article 72. Concentració de tràmits

1. D'acord amb el principi de simplificació administrativa, s'han d'acordar en un sol acte tots els tràmits que, per la seva naturalesa, admetin un impuls simultani i no sigui obligat el seu compliment successiu.

2. En sol·licitar els tràmits que hagin de complir altres òrgans, s'ha de consignar en la comunicació cursada el termini legal establert a aquest efecte.

Article 73. Compliment de tràmits

1. Els tràmits que hagin d'executar els interessats s'han de realitzar en el termini de deu dies a partir de l'endemà de la notificació de l'acte corresponent, excepte en el cas en què la norma corresponent fixi un termini diferent.

2. En qualsevol moment del procediment, quan l'Administració consideri que algun dels actes dels interessats no reuneix els requisits necessaris, ho ha de posar en coneixement del seu autor, i se li ha de concedir un termini de deu dies per executar-lo.

3. Als interessats que no compleixin el que disposen els apartats anteriors, se'ls pot declarar que han perdut el seu dret al tràmit corresponent. No obstant això, s'ha d'admetre l'actuació de l'interessat, que produeix els seus efectes legals si es produeix abans o dins del dia en què es notifiqui la resolució en la qual es consideri que el termini ha transcorregut.

Article 74. Qüestions incidentals

Les qüestions incidentals que se susciten en el procediment, fins i tot les que es refereixin a la nul·litat d'actuacions, no en suspensen la tramitació, excepte la recusació.

**CAPÍTOL IV
INSTRUCCIÓ DEL PROCEDIMENT**

**SECCIÓ 1a
DISPOSICIONS GENERALS**

Article 75. Actes d'instrucció⁹³

1. Els actes d'instrucció necessaris per determinar, conèixer i comprovar els fets en virtut dels quals s'hagi de pronunciar la resolució, els ha de dur a terme d'ofici i a través de mitjans electrònics l'òrgan que tramiti el procediment, sense perjudici del dret dels interessats a proposar les actuacions que requereixin la seva intervenció o constitueixin tràmits establerts legalment o reglamentàriament.

2. Les aplicacions i els sistemes d'informació utilitzats per a la instrucció dels procediments han de garantir el control dels temps i terminis, la identificació dels òrgans responsables i la tramitació ordenada dels expedients, així com facilitar la simplificació i la publicitat dels procediments.

⁹² En relació amb el responsable de la tramitació, *vid.* article 20 d'aquesta Llei.

⁹³ *Vid.* articles 46 a 49 de la Llei 3/2003, de 26 de març (§4).

3. Els actes d'instrucció que requereixin la intervenció dels interessats s'han de practicar en la forma que sigui més convenient per a ells i sigui compatible, en la mesura que sigui possible, amb les seves obligacions laborals o professionals.

4. En tot cas, l'òrgan instructor ha d'adoptar les mesures necessàries per aconseguir el respecte ple als principis de contradicció i d'igualtat dels interessats en el procediment.

Article 76. Al·legacions

1. Els interessats, en qualsevol moment del procediment anterior al tràmit d'audiència, poden adduir al·legacions i aportar documents o altres elements de judici.

Uns i altres han de ser tinguts en compte per l'òrgan competent en redactar la proposta de resolució corresponent.

2. En tot moment els interessats poden al·legar els defectes de tramitació i, en especial, els que suposin paralització, infracció dels terminis preceptivament assenyalats o l'omissió de tràmits que poden ser solucionats abans de la resolució definitiva de l'afer. Les al·legacions esmentades poden donar lloc, si hi ha raons per a això, a l'exigència de la responsabilitat disciplinària corresponent.

SECCIÓ 2a PROVA

Article 77. Mitjans i període de prova

1. Els fets rellevants per a la decisió d'un procediment es poden acreditar per qualsevol mitjà de prova admissible en dret, la valoració de la qual s'ha de fer d'acord amb els criteris que estableix la Llei 1/2000, de 7 de gener, d'enjudiciament civil.

2. Quan l'Administració no doni per certs els fets al·legats pels interessats o la naturalesa del procediment ho exigeixi, el seu instructor ha d'acordar l'obertura d'un període de prova per un termini no superior a trenta dies ni inferior a deu, a fi que es puguin practicar totes les que cregui pertinents. Així mateix, quan ho consideri necessari, l'instructor, a petició dels interessats, pot decidir l'obertura d'un període extraordinari de prova per un termini no superior a deu dies.

3. L'instructor del procediment només pot rebutjar les proves proposades pels interessats quan siguin manifestament improcedents o innecessàries, mitjançant una resolució motivada.

4. En els procediments de caràcter sancionador, els fets declarats provats per resolucions judicials penals fermes vinculen les administracions públiques respecte dels procediments sancionadors que substanciïn.

5. Els documents formalitzats pels funcionaris als quals es reconeix la condició d'autoritat i en els quals, observant-se els requisits legals corresponents, es recullen els fets constatats per aquells, han de fer prova d'aquests llevat que s'acrediti el contrari.⁹⁴

6. Quan la prova consisteixi en l'emissió d'un informe d'un òrgan administratiu, organisme públic o entitat de dret públic, s'entén que aquest té caràcter preceptiu.

7. Quan la valoració de les proves practicades pugui constituir el fonament bàsic de la decisió que s'adopti en el procediment, perquè és una peça imprescindible per a l'avaluació correcta dels fets, s'ha d'incloure en la proposta de resolució.

⁹⁴ Es refereix a la presumpció de certesa o veracitat de les actes d'inspecció.

Article 78. Pràctica de prova

1. L'Administració ha de comunicar als interessats, amb antelació suficient, l'inici de les actuacions necessàries per a la realització de les proves que hagin estat admeses.

2. En la notificació s'ha de consignar el lloc, la data i l'hora en què s'ha de practicar la prova, amb l'advertència, si s'escau, que l'interessat pot nomenar tècnics perquè l'assisteixin.

3. En els casos en què, a petició de l'interessat, s'hagin d'efectuar proves la realització de les quals impliqui despeses que no hagi de suportar l'Administració, aquesta en pot exigir l'avançament, a reserva de la liquidació definitiva, una vegada practicada la prova. La liquidació de les despeses s'ha de practicar unint els comprovants que n'acreditin la realitat i la quantia.

SECCIÓ 3a
INFORMES

Article 79. Petició

1. Als efectes de la resolució del procediment, s'han de sol·licitar aquells informes que siguin preceptius per les disposicions legals, i els que es considerin necessaris per resoldre, i s'ha de citar el precepte que els exigeixi o bé fonamentar, si s'escau, la conveniència de reclamar-los.

2. En la petició d'informe s'ha de concretar l'aspecte o aspectes sobre els quals se sol·licita.

Article 80. Emissió d'informes

1. Llevat de disposició expressa en contra, els informes són facultatius i no vinculants.

2. Els informes s'han d'emetre a través de mitjans electrònics i d'acord amb els requisits que assenyalava l'article 26 en el termini de deu dies, llevat que una disposició o el compliment de la resta dels terminis del procediment permeti o exigeixi un altre termini superior o inferior.

3. Si l'informe no s'emet en el termini assenyalat, i sense perjudici de la responsabilitat en què incorri el responsable de la demora, es poden prosseguir les actuacions excepte quan es tracti d'un informe preceptiu, cas en el qual es pot suspendre el transcurs del termini màxim legal per resoldre el procediment en els termes que estableix la lletra d) de l'apartat 1 de l'article 22.

4. Si l'informe ha de ser emès per una Administració pública diferent de la que tramita el procediment amb vista a expressar el punt de vista corresponent a les seves competències respectives, i el termini transcorre sense que s'hagi emès, es poden prosseguir les actuacions.

L'informe emès fora de termini pot no ser tingut en compte en adoptar la resolució corresponent.

Article 81. Sol·licitud d'informes i dictàmens en els procediments de responsabilitat patrimonial

1. En el cas dels procediments de responsabilitat patrimonial és preceptiu sol·licitar un informe al servei el funcionament del qual hagi ocasionat la presumpta lesió indemnitzable, i el termini de la seva emissió no pot excedir els deu dies.

2. Quan les indemnitzacions reclamades siguin d'una quantia igual o superior a 50.000 euros o a la que estableixi la legislació autonòmica corresponent, així com en aquells casos que disposi la Llei orgànica 3/1980, de 22 d'abril, del Consell d'Estat, és preceptiu sol·licitar un dictamen del Consell d'Estat o, si s'escau, de l'òrgan consultiu de la comunitat autònoma.⁹⁵

A aquests efectes, l'òrgan instructor, en el termini de deu dies a comptar de la finalització del tràmit d'audiència, ha de remetre a l'òrgan competent per sol·licitar el dictamen una proposta de resolució, que s'ha d'ajustar al que preveu l'article 91, o, si s'escau, la proposta d'acord pel qual es podria acabar convencionalment el procediment.

El dictamen s'ha d'emetre en el termini de dos mesos i s'ha de pronunciar sobre l'existència o no de relació de causalitat entre el funcionament del servei públic i la lesió produïda i, si s'escau, sobre la valoració del dany causat i la quantia i mode de la indemnització d'acord amb els criteris que estableix aquesta Llei.

3. En el cas de reclamacions en matèria de responsabilitat patrimonial de l'Estat pel funcionament anormal de l'Administració de justícia, és preceptiu l'informe del Consell General del Poder Judicial, que ha de ser evacuat en el termini màxim de dos mesos. El termini per dictar resolució queda suspès pel temps que transcorri entre la sol·licitud de l'informe i la seva recepció, i aquest termini no pot excedir els dos mesos esmentats.

SECCIÓ 4a PARTICIPACIÓ DELS INTERESSATS

Article 82. Tràmit d'audiència

1. Un cop instruïts els procediments, i immediatament abans de redactar la proposta de resolució, s'han de posar de manifest als interessats o, si s'escau, als seus representants, per a la qual cosa s'han de tenir en compte les limitacions previstes si s'escau a la Llei 19/2013, de 9 de desembre.

L'audiència als interessats ha de ser anterior a la sol·licitud de l'informe de l'òrgan competent per a l'assessorament jurídic o a la sol·licitud del dictamen del Consell d'Estat o òrgan consultiu equivalent de la comunitat autònoma, en el cas que aquests formin part del procediment.

2. Els interessats, en un termini no inferior a deu dies ni superior a quinze, poden al·legar i presentar els documents i les justificacions que considerin pertinents.

3. Si abans del venciment del termini els interessats manifesten la seva decisió de no efectuar al·legacions ni aportar nous documents o justificacions, el tràmit es considera realitzat.

4. Es pot prescindir del tràmit d'audiència quan no figurin en el procediment ni siguin tinguts en compte en la resolució altres fets ni altres al·legacions i proves que les adduïdes per l'interessat.

5. En els procediments de responsabilitat patrimonial a què es refereix l'article 32.9 de la Llei de règim jurídic del sector públic, és necessari en tot cas donar audiència al contractista, a qui s'han de notificar totes les actuacions que es duguin a terme en el procediment, a l'efecte que s'hi personi, exposi el que convingui al seu dret i proposi tots els mitjans de prova que consideri necessaris.

⁹⁵ Vid. article 91.1 d'aquesta Llei.

Article 83. Informació pública

1. L'òrgan al qual correspongui la resolució del procediment, quan la naturalesa d'aquest ho requereixi, pot acordar un període d'informació pública.

2. A aquest efecte, s'ha de publicar un anunci al diari oficial corresponent a fi que qualsevol persona física o jurídica pugui examinar l'expedient, o la part de l'expedient que s'acordi.

L'anunci ha d'assenyalar el lloc d'exhibició, i en tot cas ha d'estar a disposició de les persones que el sol·licitin a través de mitjans electrònics a la seu electrònica corresponent, i ha de determinar el termini per formular al·legacions, que en cap cas pot ser inferior a vint dies.

3. La incompareixença en aquest tràmit no impedeix els interessats d'interposar els recursos procedents contra la resolució definitiva del procediment.

La compareixença en el tràmit d'informació pública no atorga, per si mateixa, la condició d'interessat. No obstant això, els qui presentin al·legacions o observacions en aquest tràmit tenen dret a obtenir de l'Administració una resposta raonada, que pot ser comuna per a totes les al·legacions que plantegin qüestions substancialment iguals.

4. De conformitat amb el que disposen les lleis, les administracions públiques poden establir altres formes, mitjans i cursos de participació de les persones, directament o a través de les organitzacions i associacions reconegudes per la llei en el procediment en què es dicten els actes administratius.

**CAPÍTOL V
FINALITZACIÓ DEL PROCEDIMENT**

**SECCIÓ 1a
DISPOSICIONS GENERALS**

Article 84. Terminació

1. Posen fi al procediment la resolució, el desistiment, la renúncia al dret en què es fonamenta la sol·licitud, quan aquesta renúncia no estigui prohibida per l'ordenament jurídic, i la declaració de caducitat.⁹⁶

2. També produeix la terminació del procediment la impossibilitat material de continuar-lo per causes sobrevingudes. La resolució que es dicti ha de ser motivada en tot cas.⁹⁷

Article 85. Terminació en els procediments sancionadors

1. Un cop iniciat un procediment sancionador, si l'infractor reconeix la seva responsabilitat, es pot resoldre el procediment amb la imposició de la sanció que escaigui.⁹⁸

2. Quan la sanció tingui únicament caràcter pecuniari o bé calgui imposar una sanció pecuniària i una altra de caràcter no pecuniari però s'ha justificat la improcedència de la segona, el pagament voluntari per part del presumpte responsable, en qualsevol

⁹⁶ Amb relació al termini per resoldre i notificar, *vid.* article 21.2 i 3 d'aquesta llei. A més, *vid.* article 50 de la Llei 3/2003, de 26 de març (§4).

⁹⁷ *Vid.* article 35.1 g d'aquesta llei.

⁹⁸ Pel que fa al denunciador, *vid.* article 62.4 d'aquesta llei.

moment anterior a la resolució, implica la terminació del procediment, excepte pel que fa a la reposició de la situació alterada o a la determinació de la indemnització pels danys i perjudicis causats per la comissió de la infracció.

3. En tots dos casos, quan la sanció tingui únicament caràcter pecuniari, l'òrgan competent per resoldre el procediment ha d'aplicar reduccions de, almenys, el 20% sobre l'import de la sanció proposada, i són acumulables entre si. Les reduccions esmentades han d'estar determinades a la notificació d'iniciació del procediment i la seva efectivitat està condicionada al desistiment o la renúncia de qualsevol acció o recurs en via administrativa contra la sanció.

El percentatge de reducció previst en aquest apartat es pot incrementar per reglament.

Article 86. Terminació convencional

1. Les administracions públiques poden subscriure acords, pactes, convenis o contractes amb persones tant de dret públic com privat, sempre que no siguin contraris a l'ordenament jurídic ni versin sobre matèries no susceptibles de transacció i tinguin per objecte satisfer l'interès públic que tenen encomanat, amb l'abast, els efectes i el règim jurídic específic que, si s'escau, prevegi la disposició que ho reguli, i aquests actes poden tenir la consideració de finalitzadors dels procediments administratius o inserir-s'hi amb caràcter previ, vinculant o no, a la resolució que hi posi fi.

2. Els instruments esmentats han d'establir com a contingut mínim la identificació de les parts intervinents, l'àmbit personal, funcional i territorial, i el termini de vigència, i s'han de publicar o no segons la seva naturalesa i les persones a les quals estiguin destinats.

3. Els acords que versin sobre matèries de la competència directa de l'òrgan esmentat requereixen en tot cas l'aprovació expressa del Consell de Ministres o òrgan equivalent de les comunitats autònomes.

4. Els acords que se subscriuguin no han de suposar una alteració de les competències atribuïdes als òrgans administratius, ni de les responsabilitats que corresponguin a les autoritats i els funcionaris, relatives al funcionament dels serveis públics.

5. En els casos de procediments de responsabilitat patrimonial, l'acord assolit entre les parts ha de fixar la quantia i el mode d'indemnització d'acord amb els criteris que per calcular-la i abonar-la estableix l'article 34 de la Llei de règim jurídic del sector públic.⁹⁹

SECCIÓ 2a RESOLUCIÓ

Article 87. Actuacions complementàries

Abans de dictar resolució, l'òrgan competent per resoldre pot decidir, mitjançant un acord motivat, la realització de les actuacions complementàries indispensables per resoldre el procediment. No tenen la consideració d'actuacions complementàries els informes que precedeixen immediatament la resolució final del procediment.

L'acord de realització d'actuacions complementàries s'ha de notificar als interessats, als quals se'ls ha de concedir un termini de set dies per formular les al·legacions que considerin pertinents després de la finalització d'aquestes. Les

⁹⁹ Vid. article 91.2 d'aquesta Llei. Vid., també, article 33 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre (§2).

actuacions complementàries s'han de practicar en un termini no superior a quinze dies. El termini per resoldre el procediment queda suspès fins que acabin les actuacions complementàries.¹⁰⁰

Article 88. Contingut

1. La resolució que posa fi al procediment decideix totes les qüestions plantejades pels interessats i aquelles altres que se'n deriven.

Quan es tracti de qüestions connexes que no hagin estat plantejades pels interessats, l'òrgan competent es pot pronunciar sobre aquestes, i abans ho ha de posar de manifest a aquells per un termini no superior a quinze dies, perquè formulin les al·legacions que considerin pertinents i aportin, si s'escau, els mitjans de prova.

2. En els procediments tramitats a sol·licitud de l'interessat, la resolució ha de ser congruent amb les peticions formulades per aquest, sense que en cap cas pugui agreujar la seva situació inicial i sense perjudici de la potestat de l'Administració d'incoar d'ofici un nou procediment, si escau.

3. Les resolucions han de contenir la decisió, que ha de ser motivada en els casos a què es refereix l'article 35. Han d'expressar, a més, els recursos que contra aquesta siguin procedents, l'òrgan administratiu o judicial davant el qual s'haurien de presentar i el termini per interposar-los, sense perjudici que els interessats puguin exercir qualsevol altre que considerin oportú.

4. Sense perjudici de la forma i el lloc assenyalats per l'interessat per a la pràctica de les notificacions, la resolució del procediment s'ha de dictar electrònicament i ha de garantir la identitat de l'òrgan competent, així com l'autenticitat i la integritat del document que es formalitzi mitjançant l'ús d'algun dels instruments que preveu aquesta Llei.

5. En cap cas l'Administració no es pot abstenir de resoldre sota pretext de silenci, obscuritat o insuficiència dels preceptes legals aplicables al cas, encara que es pot acordar la inadmissió de les sol·licituds de reconeixement de drets no previstos en l'ordenament jurídic o manifestament que no tenen fonament, sense perjudici del dret de petició previst per l'article 29 de la Constitució.

6. L'acceptació d'informes o dictàmens serveix de motivació a la resolució quan s'incorporin al text d'aquesta.

7. Quan la competència per instruir i resoldre un procediment no recaigui en un mateix òrgan, és necessari que l'instructor elevi a l'òrgan competent per resoldre una proposta de resolució.

En els procediments de caràcter sancionador, la proposta de resolució ha de ser notificada als interessats en els termes que preveu l'article següent.

Article 89. Proposta de resolució en els procediments de caràcter sancionador

1. L'òrgan instructor ha de resoldre la finalització del procediment, amb arxivament de les actuacions, sense que sigui necessària la formulació de la proposta de resolució, quan en la instrucció del procediment es posi de manifest que es dona alguna de les circumstàncies següents:

- a) La inexistència dels fets que puguin constituir la infracció.
- b) Quan els fets no estiguin acreditats.

¹⁰⁰ Vid. article 22.2 b d'aquesta Llei.

- c) Quan els fets provats no constitueixin, de manera manifesta, una infracció administrativa.
- d) Quan no existeixi o no s'hagi pogut identificar la persona o persones responsables o bé apareguin exemptes de responsabilitat.
- e) Quan es conclougui, en qualsevol moment, que la infracció ha prescrit.

2. En el cas de procediments de caràcter sancionador, una vegada conculsa la instrucció del procediment, l'òrgan instructor ha de formular una proposta de resolució que ha de ser notificada als interessats. La proposta de resolució ha d'indicar la posada de manifest del procediment i el termini per formular al·legacions i presentar els documents i les informacions que es considerin pertinents.

3. En la proposta de resolució s'han de fixar de manera motivada els fets que es considerin provats i la seva qualificació jurídica exacta, s'ha de determinar la infracció que, si s'escau, aquells constitueixin, la persona o persones responsables i la sanció que es proposi, la valoració de les proves practicades, en especial les que constitueixin els fonaments bàsics de la decisió, així com les mesures provisionals que, si s'escau, s'hagin adoptat. Quan la instrucció conclougui la inexistència d'infracció o responsabilitat i no es faci ús de la facultat prevista a l'apartat primer, la proposta ha de declarar aquesta circumstància.

Article 90. Especialitats de la resolució en els procediments sancionadors

1. En el cas de procediments de caràcter sancionador, a més del contingut que preveuen els dos articles anteriors, la resolució ha d'incloure la valoració de les proves practicades, en especial les que constitueixin els fonaments bàsics de la decisió, ha de fixar els fets i, si s'escau, la persona o persones responsables, la infracció o infraccions comeses i la sanció o sancions que s'imposen, o bé la declaració de no-existència d'infracció o responsabilitat.

2. En la resolució no es poden acceptar fets diferents dels determinats en el curs del procediment, independentment de la seva valoració jurídica diferent. No obstant això, quan l'òrgan competent per resoldre consideri que la infracció o la sanció revesteixen més gravetat que la determinada a la proposta de resolució, s'ha de notificar a l'inculpat perquè aporti totes les al·legacions que consideri convenientes en el termini de quinze dies.

3. La resolució que posi fi al procediment ha de ser executiva quan no sigui possible interposar-hi cap recurs ordinari en via administrativa, i en la resolució es poden adoptar les disposicions cautelars necessàries per garantir-ne l'eficàcia mentre no sigui executiva i que poden consistir en el manteniment de les mesures provisionals que si s'escau s'hagin adoptat.

Quan la resolució sigui executiva, es pot suspendre cautelarment, si l'interessat manifesta a l'Administració la seva intenció d'interposar un recurs contenciós administratiu contra la resolució ferma en via administrativa. La suspensió cautelar esmentada finalitza quan:

- a) Hagi transcorregut el termini legalment previst sense que l'interessat hagi interposat un recurs contenciós administratiu.
- b) L'interessat, tot i haver interposat un recurs contenciós administratiu:
 - 1r No hagi sol·licitat en el mateix tràmit la suspensió cautelar de la resolució impugnada.
 - 2n L'òrgan judicial es pronunciï sobre la suspensió cautelar sol·licitada, en els termes que s'hi preveuen.

4. Quan les conductes sancionades hagin causat danys o perjudicis a les administracions i la quantia destinada a indemnitzar aquests danys no hagi quedat determinada en l'expedient, s'ha de fixar mitjançant un procediment complementari, la resolució del qual és executiva immediatament. Aquest procediment és susceptible de terminació convencional, però ni aquesta ni l'acceptació per part de l'infractor de la resolució que es pugui dictar impliquen el reconeixement voluntari de la seva responsabilitat. La resolució del procediment posa fi a la via administrativa.

Article 91. Especialitats de la resolució en els procediments en matèria de responsabilitat patrimonial¹⁰¹

1. Una vegada rebut, si s'escau, el dictamen a què es refereix l'article 81.2 o, quan aquest no sigui preceptiu, una vegada finalitzat el tràmit d'audiència, l'òrgan competent ha de resoldre o sotmetre la proposta d'acord per a la seva formalització per part de l'interessat i de l'òrgan administratiu competent per subscriure'l. Quan no es consideri procedent formalitzar la proposta de terminació convencional, l'òrgan competent ha de resoldre en els termes que preveu l'apartat següent.¹⁰²

2. A més del que preveu l'article 88, en els casos de procediments de responsabilitat patrimonial, és necessari que la resolució es pronunciï sobre l'existència o no de la relació de causalitat entre el funcionament del servei públic i la lesió produïda i, si s'escau, sobre la valoració del dany causat, la quantia i el mode de la indemnització, quan escaigui, d'acord amb els criteris que per calcular-la i abonar-la estableix l'article 34 de la Llei de règim jurídic del sector públic.

3. Si, un cop transcorreguts sis mesos des que es va iniciar el procediment, no s'ha dictat i s'ha notificat una resolució expressa o, si s'escau, s'ha formalitzat l'acord, es pot entendre que la resolució és contrària a la indemnització del particular.

Article 92. Competència per a la resolució dels procediments de responsabilitat patrimonial¹⁰³

En l'àmbit de l'Administració General de l'Estat, els procediments de responsabilitat patrimonial els ha de resoldre el ministre respectiu o el Consell de Ministres en els casos de l'article 32.3 de la Llei de règim jurídic del sector públic o quan una llei així ho disposi.¹⁰⁴

En l'àmbit autonòmic i local, els procediments de responsabilitat patrimonial els han de resoldre els òrgans corresponents de les comunitats autònomes o de les entitats que integren l'Administració local.

En el cas de les entitats de dret públic, les normes que en determinin el règim jurídic poden establir els òrgans a qui correspon la resolució dels procediments de responsabilitat patrimonial. Si no n'hi ha, s'apliquen les normes que preveu aquest article.¹⁰⁵

¹⁰¹ Quant a la responsabilitat patrimonial de l'Administració, *vid.* articles 32 a 37 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre (§2).

¹⁰² *Vid.* article 86.5 d'aquesta Llei.

¹⁰³ A l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, *vid.* article 69 de la Llei 3/2003, de 26 de març (§4).

¹⁰⁴ Aquest paràgraf no és bàsic, d'acord amb el que es preveu en la disposició final 1a d'aquesta Llei.

¹⁰⁵ Quant a la responsabilitat concurrent, *vid.* article 33.3 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre (§2).

SECCIÓ 3a
DESISTIMENT I RENÚNCIA

Article 93. Desistiment per part de l'Administració

En els procediments iniciats d'ofici, l'Administració pot desistir, motivadament, en els supòsits i amb els requisits previstos a les lleis.

Article 94. Desistiment i renúncia per part dels interessats

1. Tot interessat pot desistir de la seva sol·licitud¹⁰⁶ o, quan això no estigui prohibit per l'ordenament jurídic, renunciar als seus drets.

2. Si l'escrit d'iniciació l'han formulat dos o més interessats, el desistiment o la renúncia només afecta aquells que l'hagin formulat.

3. Tant el desistiment com la renúncia es poden fer per qualsevol mitjà que permeti la seva constància, sempre que incorpori les signatures que corresponguin d'acord amb el que preveu la normativa aplicable.

4. L'Administració ha d'acceptar per complet el desistiment o la renúncia, i ha de declarar conclús el procediment llevat que, havent-s'hi personat tercers interessats, aquests n'instin la continuació en el termini de deu dies des que van ser notificats del desistiment o renúncia.

5. Si la qüestió suscitada per la incoació del procediment comporta interès general o és convenient substanciar-la per definir-la i aclarir-la, l'Administració pot limitar els efectes del desistiment o la renúncia a l'interessat i el procediment segueix.

SECCIÓ 4a
CADUCITAT

Article 95. Requisits i efectes

1. En els procediments iniciats a sol·licitud de l'interessat, quan se'n produeixi la paralització per causa imputable a l'interessat, l'Administració l'ha d'advertir que, un cop transcorreguts tres mesos, es produeix la caducitat del procediment.¹⁰⁷ Si, un cop consumit aquest termini, el particular requerit no ha exercit les activitats necessàries per reprendre la tramitació, l'Administració ha d'acordar l'arxivament de les actuacions, i ho ha de notificar a l'interessat. Contra la resolució que declari la caducitat són procedents els recursos pertinents.

2. No es pot acordar la caducitat per la simple inactivitat de l'interessat en l'execució de tràmits, sempre que no siguin indispensables per dictar resolució. Aquesta inactivitat no té cap altre efecte que la pèrdua del seu dret al tràmit referit.

3. La caducitat no produeix per si sola la prescripció de les accions del particular o de l'Administració, però els procediments caducats no interrompen el termini de prescripció.

En els casos en què sigui possible iniciar un nou procediment perquè no s'ha produït la prescripció, s'hi poden incorporar els actes i tràmits el contingut dels quals s'hauria mantingut igual si no s'hagués produït la caducitat. En tot cas, en el nou procediment s'han d'executar els tràmits d'al·legacions, proposició de prova i audiència a l'interessat.

¹⁰⁶ A diferència del desistiment, la renúncia impossibilita l'inici d'un nou procediment.

¹⁰⁷ Vid. article 25.1 b d'aquesta Llei.

4. Pot no ser aplicable la caducitat en el supòsit que la qüestió suscitada afecti l'interès general, o sigui convenient substanciar-la per definir-la i aclarir-la.

CAPÍTOL VI DE LA TRAMITACIÓ SIMPLIFICADA DEL PROCEDIMENT ADMINISTRATIU COMÚ

Article 96. Tramitació simplificada del procediment administratiu comú

1. Quan raons d'interès públic o la falta de complexitat del procediment ho aconsellin, les administracions públiques poden acordar, d'ofici o a sol·licitud de l'interessat, la tramitació simplificada del procediment.

En qualsevol moment del procediment anterior a la seva resolució, l'òrgan competent per a la seva tramitació pot acordar continuar d'acord amb la tramitació ordinària.

2. Quan l'Administració acordi d'ofici la tramitació simplificada del procediment ho ha de notificar als interessats. Si algun d'ells manifesta la seva oposició expressa, l'Administració ha de seguir la tramitació ordinària.

3. Els interessats poden sol·licitar la tramitació simplificada del procediment. Si l'òrgan competent per a la tramitació aprecia que no concorre alguna de les raons que preveu l'apartat 1, pot desestimar la sol·licitud esmentada, en el termini de cinc dies des de la seva presentació, sense que hi hagi possibilitat de recurs per part de l'interessat. Un cop transcorregut aquest termini de cinc dies, s'entén desestimada la sol·licitud.

4. En el cas de procediments en matèria de responsabilitat patrimonial de les administracions públiques, si una vegada iniciat el procediment administratiu l'òrgan competent per a la seva tramitació considera inequívoca la relació de causalitat entre el funcionament del servei públic i la lesió, així com la valoració del dany i el càlcul de la quantia de la indemnització, pot acordar d'ofici la suspensió del procediment general i la iniciació d'un procediment simplificat.

5. En el cas de procediments de naturalesa sancionadora, es pot adoptar la tramitació simplificada del procediment quan l'òrgan competent per iniciar el procediment consideri que, d'acord amb el que preveu la seva normativa reguladora, existeixen elements de judici suficients per qualificar la infracció com a lleu, sense que calgui l'oposició expressa per part de l'interessat prevista a l'apartat 2.

6. Llevat que resti menys per a la seva tramitació ordinària, els procediments administratius tramitats de manera simplificada han de ser resolts en trenta dies, a comptar del següent a aquell en què es notifiqui a l'interessat l'acord de tramitació simplificada del procediment, i han de constar únicament dels tràmits següents:

- a) Inici del procediment d'ofici o a sol·licitud de l'interessat.
- b) Esmena de la sol·licitud presentada, si s'escau.
- c) Al·legacions formulades a l'inici del procediment durant el termini de cinc dies.
- d) Tràmit d'audiència, únicament quan la resolució hagi de ser desfavorable per a l'interessat.
- e) Informe del servei jurídic, quan aquest sigui preceptiu.
- f) Informe del Consell General del Poder Judicial, quan aquest sigui preceptiu.
- g) Dictamen del Consell d'Estat o òrgan consultiu equivalent de la comunitat autònoma en els casos en què sigui preceptiu. Des que se sol·liciti el dictamen al Consell d'Estat, o òrgan equivalent, fins que aquest sigui emès, es produeix la suspensió automàtica del termini per resoldre.

L'òrgan competent ha de sol·licitar l'emissió del dictamen en un termini tal que permeti complir el termini de resolució del procediment. El dictamen pot ser emès en el termini de quinze dies si així ho sol·licita l'òrgan competent.

En tot cas, en l'expedient que es remeti al Consell d'Estat o òrgan consultiu equivalent, s'ha d'incloure una proposta de resolució. Quan el dictamen sigui contrari al fons de la proposta de resolució, independentment del fet que s'atengui o no aquest criteri, l'òrgan competent per resoldre ha d'acordar continuar el procediment d'acord amb la tramitació ordinària, la qual cosa s'ha de notificar als interessats. En aquest cas, s'entenen convalidades totes les actuacions que s'hagin realitzat durant la tramitació simplificada del procediment, a excepció del dictamen del Consell d'Estat o òrgan consultiu equivalent.

h) Resolució.

7. En el cas que un procediment exigeixi la realització d'un tràmit no previst a l'apartat anterior, ha de ser tramitat de manera ordinària.

CAPÍTOL VII EXECUCIÓ

Article 97. Títol

1. Les administracions públiques no han d'iniciar cap actuació material d'execució de resolucions que limiti drets dels particulars sense que prèviament hagi estat adoptada la resolució que li serveixi de fonament jurídic.

2. L'òrgan que ordeni un acte d'execució¹⁰⁸ material de resolucions està obligat a notificar al particular interessat la resolució que autoritzi l'actuació administrativa.

Article 98. Executorietat

1. Els actes de les administracions públiques subjectes al dret administratiu són immediatament executius, llevat que:

- a) Es produeixi la suspensió de l'execució de l'acte.¹⁰⁹
- b) Es tracti d'una resolució d'un procediment de naturalesa sancionadora contra la qual es pugui interposar algun recurs en via administrativa, inclòs el potestatiu de reposició.
- c) Una disposició estableixi el contrari.
- d) Es necessiti una aprovació o autorització superior.

2. Quan d'una resolució administrativa, o de qualsevol altra forma de finalització del procediment administratiu prevista en aquesta Llei, neixi una obligació de pagament derivada d'una sanció pecuniària, multa o qualsevol altre dret que s'hagi d'abonar a la hisenda pública, aquest s'ha d'efectuar preferentment, llevat que es justifiqui la impossibilitat de fer-lo, utilitzant algun dels mitjans electrònics següents:

- a) Targeta de crèdit i dèbit.
- b) Transferència bancària.
- c) Domiciliació bancària.
- d) Qualsevol altre que autoritzi l'òrgan competent en matèria d'hisenda pública.

¹⁰⁸ Pel que fa a l'òrgan competent, *vid.* article 52 de la Llei 3/2003, de 26 de març (§4).

¹⁰⁹ En relació amb la suspensió de l'execució per la interposició de recurs, *vid.* article 117 d'aquesta Llei.

Article 99. Execució forçosa

Les administracions públiques, a través dels seus òrgans competents en cada cas, poden procedir, amb una advertència prèvia, a l'execució forçosa dels actes administratius, tret dels supòsits en què se suspengui l'execució d'acord amb la llei, o quan la Constitució o la llei exigeixin la intervenció d'un òrgan judicial.

Article 100. Mitjans d'execució forçosa

1. L'execució forçosa per part de les administracions públiques s'ha d'efectuar, respectant sempre el principi de proporcionalitat, pels mitjans següents:

- a) Constrenyiment sobre el patrimoni.
- b) Execució subsidiària.
- c) Multa coercitiva.
- d) Compulsió sobre les persones.

2. Si són diversos els mitjans d'execució admissibles s'ha de triar el menys restrictiu de la llibertat individual.

3. Si és necessari entrar al domicili de l'afectat o a la resta de llocs que requereixin l'autorització del seu titular, les administracions públiques n'han d'obtenir el consentiment o, si no, l'autorització judicial oportuna.¹¹⁰

Article 101. Constrenyiment sobre el patrimoni

1. Si en virtut d'un acte administratiu s'ha de satisfer una quantitat líquida s'ha de seguir el procediment que preveuen les normes reguladores del procediment de constrenyiment.

2. En tot cas, no es pot imposar als administrats una obligació pecuniària que no estigui establerta d'acord amb una norma de rang legal.

Article 102. Execució subsidiària

1. Pertoca l'execució subsidiària quan es tracti d'actes que, com que no són personalíssims, els pot realitzar un subjecte diferent de l'obligat.

2. En aquest cas, les administracions públiques han de realitzar l'acte, per si mateixes o a través de les persones que determinin, a costa de l'obligat.

3. L'import de les despeses, els danys i els perjudicis s'ha d'exigir de conformitat amb el que disposa l'article anterior.

4. Aquest import es pot liquidar de manera provisional i es pot realitzar abans de l'execució, a reserva de la liquidació definitiva.

Article 103. Multa coercitiva

1. Quan així ho autoritzin les lleis, i en la forma i la quantia que aquestes determinin, les administracions públiques poden imposar, per a l'execució de determinats actes, multes coercitives, reiterades per lapses de temps que siguin suficients per complir el que s'ha ordenat, en els supòsits següents:

- a) Actes personalíssims en què no escaigui la compulsió directa sobre la persona de l'obligat.
- b) Actes en què, tot i que la compulsió és procedent, l'Administració no la considera convenient.
- c) Actes l'execució dels quals pot ser encarregada per l'obligat a una altra persona.

¹¹⁰ Vid. article 18.3 d'aquesta llei.

2. La multa coercitiva és independent de les sancions que es puguin imposar per aquest caràcter i compatible amb aquestes.

Article 104. Compulsió sobre les persones

1. Els actes administratius que imposin una obligació personalíssima de no fer o suportar poden ser executats per compulsió directa sobre les persones en els casos en què la llei ho autoritzi expressament, i dins sempre del respecte degut a la seva dignitat i als drets reconeguts a la Constitució.

2. Si, tractant-se d'obligacions personalíssimes de fer, no es realitza la prestació, l'obligat ha de rescabalar els danys i perjudicis, a la liquidació i el cobrament dels quals s'ha de procedir en via administrativa.

Article 105. Prohibició d'accions possessòries

No s'admeten a tràmit accions possessòries contra les actuacions dels òrgans administratius realitzades en matèria de la seva competència i d'acord amb el procediment establert legalment.

TÍTOL V DE LA REVISIÓ DELS ACTES EN VIA ADMINISTRATIVA

CAPÍTOL I REVISIÓ D'OFICI

Article 106. Revisió de disposicions i actes nuls¹¹¹

1. Les administracions públiques, en qualsevol moment, per iniciativa pròpia o a sol·licitud d'interessat, i amb el dictamen favorable previ del Consell d'Estat o òrgan consultiu equivalent de la comunitat autònoma, si n'hi ha, han de declarar d'ofici la nul·litat dels actes administratius que hagin posat fi a la via administrativa o que no hagin estat recorreguts dins el termini, en els supòsits que preveu l'article 47.1.

2. Així mateix, en qualsevol moment, les administracions públiques d'ofici, i amb el dictamen favorable previ del Consell d'Estat o òrgan consultiu equivalent de la comunitat autònoma, si n'hi ha, poden declarar la nul·litat de les disposicions administratives en els supòsits que preveu l'article 47.2.

3. L'òrgan competent per a la revisió d'ofici pot acordar motivadament la inadmissió a tràmit de les sol·licituds formulades pels interessats, sense necessitat de sol·licitar el dictamen del Consell d'Estat o òrgan consultiu de la comunitat autònoma, quan aquestes no es basin en alguna de les causes de nul·litat de l'article 47.1 o manifestament no tinguin fonament, així com en el supòsit que s'hagin desestimat pel que fa al fons altres sol·licituds substancialment iguals.

4. Les administracions públiques, en declarar la nul·litat d'una disposició o acte, poden establir, en la mateixa resolució, les indemnitzacions que sigui procedent reconèixer als interessats, si es donen les circumstàncies previstes als articles 32.2 i 34.1 de la Llei de règim jurídic del sector públic sense perjudici que, tractant-se d'una disposició, subsisteixin els actes fermes dictats en aplicació d'aquesta.

¹¹¹ Vid. article 54 de la Llei 3/2003, de 26 de març (§4).

5. Quan el procediment s'hagi iniciat d'ofici, el transcurs del termini de sis mesos des del seu inici sense que s'hagi dictat una resolució en produeix la caducitat. Si el procediment s'ha iniciat a sol·licitud d'interessat, aquesta es pot entendre desestimada per silenci administratiu.

Article 107. Declaració de lesivitat d'actes anul·lables¹¹²

1. Les administracions públiques poden impugnar davant l'ordre jurisdiccional contenciós administratiu els actes favorables per als interessats que siguin anul·lables de conformitat amb el que disposa l'article 48, amb la seva declaració prèvia de lesivitat per a l'interès públic.

2. La declaració de lesivitat no es pot adoptar una vegada transcorreguts quatre anys des que es va dictar l'acte administratiu i exigeix l'audiència prèvia de tots els qui hi apareguin com a interessats, en els termes que estableix l'article 82.

Sense perjudici del seu examen com a pressupòsit processal d'admissibilitat de l'acció en el procés judicial corresponent, la declaració de lesivitat no és susceptible de recurs, si bé es pot notificar als interessats als mers efectes informatius.

3. Si, un cop transcorregut el termini de sis mesos des de la iniciació del procediment, no s'ha declarat la lesivitat, es produeix la caducitat del procediment.

4. Si l'acte prové de l'Administració General de l'Estat o de les comunitats autònomes, la declaració de lesivitat l'ha d'adoptar l'òrgan de cada Administració competent en la matèria.

5. Si l'acte prové de les entitats que integren l'Administració local, la declaració de lesivitat l'ha d'adoptar el ple de la corporació o, si no, l'òrgan col·legiat superior de l'entitat.

Article 108. Suspensió

Un cop iniciat el procediment de revisió d'ofici a què es refereixen els articles 106 i 107, l'òrgan competent per declarar la nul·litat o lesivitat pot suspendre l'execució de l'acte, quan aquesta pugui causar perjudicis de reparació impossible o difícil.

Article 109. Revocació d'actes i rectificació d'errors¹¹³

1. Les administracions públiques poden revocar, mentre no hagi transcorregut el termini de prescripció, els seus actes de gravamen o desfavorables, sempre que aquesta revocació no constitueixi dispensa o exempció no permesa per les lleis, ni sigui contrària al principi d'igualtat, a l'interès públic o a l'ordenament jurídic.

2. Les administracions públiques poden rectificar, així mateix, en qualsevol moment, d'ofici o a instància dels interessats, els errors materials, de fet o aritmètics existents en els seus actes.

Article 110. Límits de la revisió

Les facultats de revisió que estableix aquest capítol no es poden exercir quan, per prescripció d'accions, pel temps transcorregut o per altres circumstàncies, el seu exercici sigui contrari a l'equitat, a la bona fe, al dret dels particulars o a les lleis.

¹¹² Vid. article 55 de la Llei 3/2003, de 26 de març (§4).

¹¹³ Vid. article 56 de la Llei 3/2003, de 26 de març (§4).

Article 111. Competència per a la revisió d'ofici de les disposicions i d'actes nuls i anul·lables en l'Administració General de l'Estat¹¹⁴

En l'àmbit estatal, són competents per a la revisió d'ofici de les disposicions i els actes administratius nuls i anul·lables:

- a) El Consell de Ministres, respecte dels seus propis actes i disposicions i dels actes i les disposicions dictats pels ministres.
- b) En l'Administració General de l'Estat:
 - 1r Els ministres, respecte dels actes i les disposicions dels secretaris d'Estat i dels dictats per òrgans directius del seu departament no dependents d'una secretaria d'Estat.
 - 2n Els secretaris d'Estat, respecte dels actes i les disposicions dictats pels òrgans directius que en depenen.
- c) En els organismes públics i les entitats de dret públic vinculats o dependents de l'Administració General de l'Estat:
 - 1r Els òrgans als quals estiguin adscrits els organismes públics i les entitats de dret públic, respecte dels actes i les disposicions dictats pel màxim òrgan rector d'aquests.
 - 2n Els màxims òrgans rectors dels organismes públics i les entitats de dret públic, respecte dels actes i les disposicions dictats pels òrgans que en depenen.

**CAPÍTOL II
RECURSOS ADMINISTRATIUS**

**SECCIÓ 1a
PRINCIPIIS GENERALS**

Article 112. Objecte i classes

1. Contra les resolucions i els actes de tràmit, si aquests últims decideixen directament o indirectament el fons de l'afer, determinen la impossibilitat de continuar el procediment, produeixen indefensió o perjudici irreparable a drets i interessos legítims, els interessats poden interposar els recursos d'alçada i potestatiu de reposició, que pertoca fundar en qualsevol dels motius de nul·litat o anul·labilitat previstos als articles 47 i 48 d'aquesta Llei.

Els interessats poden al·legar l'oposició a la resta d'actes de tràmit per a la seva consideració en la resolució que posi fi al procediment.

2. Les lleis poden substituir el recurs d'alçada, en supòsits o àmbits sectorials determinats, i quan la seva especificitat ho justifiqui, per altres procediments d'impugnació, reclamació, conciliació, mediació i arbitratge, davant òrgans col·legiats o comissions específiques no sotmeses a instruccions jeràrquiques, amb respecte als principis, les garanties i els terminis que la present Llei reconeix a les persones i als interessats en tot procediment administratiu.

En les mateixes condicions, el recurs de reposició pot ser substituït pels procediments a què es refereix el paràgraf anterior, respectant-ne el caràcter potestatiu per a l'interessat.

¹¹⁴ Aquest article no és bàsic, d'acord amb el que es preveu en la disposició final 1a d'aquesta Llei.

L'aplicació d'aquests procediments en l'àmbit de l'Administració local no pot suposar el desconeixement de les facultats resolutòries reconegudes als òrgans representatius electes establerts per la llei.

3. Contra les disposicions administratives de caràcter general no es pot interposar cap recurs en via administrativa.

Els recursos contra un acte administratiu que es fonamenten únicament en la nul·litat d'alguna disposició administrativa de caràcter general es poden interposar directament davant l'òrgan que va dictar la disposició esmentada.

4. Les reclamacions economicoadministratives s'han d'ajustar als procediments que estableix la seva legislació específica.

Article 113. Recurs extraordinari de revisió¹¹⁵

Contra els actes fets en via administrativa, només és procedent el recurs extraordinari de revisió quan es doni alguna de les circumstàncies que preveu l'article 125.1.

Article 114. Fi de la via administrativa

1. Posen fi a la via administrativa:

- a) Les resolucions dels recursos d'alçada.
- b) Les resolucions dels procediments a què es refereix l'article 112.2.
- c) Les resolucions dels òrgans administratius que no tinguin superior jeràrquic, llevat que una llei estableixi el contrari.
- d) Els acords, pactes, convenis o contractes que tinguin la consideració de finalitzadors del procediment.
- e) La resolució administrativa dels procediments de responsabilitat patrimonial, independentment del tipus de relació, pública o privada, de què derivi.
- f) La resolució dels procediments complementaris en matèria sancionadora a què es refereix l'article 90.4.
- g) Les altres resolucions d'òrgans administratius quan una disposició legal o reglamentària així ho estableixi.

2. ¹¹⁶A més del que preveu l'apartat anterior, en l'àmbit estatal posen fi a la via administrativa els actes i les resolucions següents:

- a) Els actes administratius dels membres i òrgans del Govern.
- b) Els emanats dels ministres i els secretaris d'Estat en l'exercici de les competències que tenen atribuïdes els òrgans dels quals són titulars.
- c) Els emanats dels òrgans directius amb nivell de director general o superior, en relació amb les competències que tinguin atribuïdes en matèria de personal.
- d) En els organismes públics i les entitats de dret públic vinculats o dependents de l'Administració General de l'Estat, els emanats dels màxims òrgans de direcció unipersonals o col·legiats, d'acord amb el que estableixin els seus estatuts, llevat que s'estableixi una altra cosa per llei.

Article 115. Interposició de recurs

1. La interposició del recurs ha d'expressar:

- a) El nom i els cognoms del recurrent, així com la seva identificació personal.
- b) L'acte que es recorre i la raó de la seva impugnació.

¹¹⁵ Vid. article 60 de la Llei 3/2003, de 26 de març (§4).

¹¹⁶ Aquest apartat no és bàsic, d'acord amb el que es preveu en la disposició final 1a d'aquesta llei.

- c) Lloc, data, signatura del recurrent, identificació del mitjà i, si s'escau, del lloc que s'assenyali als efectes de notificacions.
 - d) Òrgan, centre o unitat administrativa al qual s'adreça i el seu codi d'identificació corresponent.
 - e) Les altres particularitats exigides, si s'escau, per les disposicions específiques.
2. L'error o l'absència de la qualificació del recurs per part del recurrent no és obstacle per tramitar-lo, sempre que es dedueixi el seu caràcter vertader.
3. Els vicis i defectes que facin anul·lable un acte no poden ser al·legats pels qui els hagin causat.

Article 116. Causes d'inadmissió

Són causes d'inadmissió les següents:

- a) Ser incompetent l'òrgan administratiu, quan el competent pertanyi a una altra Administració pública. El recurs s'ha de remetre a l'òrgan competent, d'acord amb el que estableix l'article 14.1 de la Llei de règim jurídic del sector públic.
- b) No tenir legitimació el recurrent.
- c) Tractar-se d'un acte no susceptible de recurs.
- d) Haver transcorregut el termini per interposar el recurs.
- e) Estar mancat el recurs manifestament de fonament.

Article 117. Suspensió de l'execució

1. La interposició de qualsevol recurs, excepte en els casos en què una disposició estableixi el contrari, no suspèn l'execució de l'acte impugnat.¹¹⁷

2. No obstant el que disposa l'apartat anterior, l'òrgan a qui competeix resoldre el recurs, amb la ponderació prèvia, suficientment raonada, entre el perjudici que causaria a l'interès públic o a tercers la suspensió i l'ocasionat al recurrent com a conseqüència de l'eficàcia immediata de l'acte recorregut, pot suspendre, d'ofici o a sol·licitud del recurrent, l'execució de l'acte impugnat quan concorrin alguna de les circumstàncies següents:

- a) Que l'execució pugui causar perjudicis de reparació impossible o difícil.
- b) Que la impugnació es fonamenti en alguna de les causes de nul·litat de ple dret que preveu l'article 47.1 d'aquesta Llei.

3. L'execució de l'acte impugnat s'entén suspesa si, un cop transcorregut un mes des que la sol·licitud de suspensió hagi tingut entrada en el registre electrònic de l'Administració o l'organisme competent per decidir sobre aquesta, l'òrgan a qui competeix resoldre el recurs no ha dictat i notificat resolució expressa sobre això. En aquests casos, no és aplicable el que estableix l'article 21.4, segon paràgraf, d'aquesta Llei.

4. En dictar l'acord de suspensió es poden adoptar les mesures cautelars que siguin necessàries per assegurar la protecció de l'interès públic o de tercers i l'eficàcia de la resolució o l'acte impugnat.

Quan de la suspensió es puguin derivar perjudicis de qualsevol naturalesa, aquella només produeix efectes amb la prestació prèvia de caució o garantia suficient per respondre'n, en els termes establerts per reglament.

La suspensió s'ha de prolongar després que s'hagi esgotat la via administrativa quan, havent-ho sol·licitat prèviament l'interessat, existeixi una mesura cautelar i els

¹¹⁷ En relació amb l'executivitat dels actes, *vid.* article 39.1 d'aquesta Llei. Quant a l'excepció en matèria sancionadora, *vid.* article 98.1 b d'aquesta Llei.

efectes d'aquesta s'estenguin a la via contenciosa administrativa. Si l'interessat interposa un recurs contenciós administratiu, en què sol·licita la suspensió de l'acte objecte del procés, la suspensió s'ha de mantenir fins que es produeixi el pronunciament judicial corresponent sobre la sol·licitud.

5. Quan el recurs tingui per objecte la impugnació d'un acte administratiu que afecti una pluralitat indeterminada de persones, la suspensió de la seva eficàcia s'ha de publicar al diari oficial en què aquell es va inserir.

Article 118. Audiència dels interessats

1. Quan s'hagin de tenir en compte nous fets o documents no recollits en l'expedient originari, s'han de posar de manifest als interessats per tal que, en un termini no inferior a deu dies ni superior a quinze, formulin les al·legacions i presentin els documents i justificants que considerin procedents.

En la resolució dels recursos no s'han de tenir en compte fets, documents o al·legacions del recurrent quan, havent-los pogut aportar en el tràmit d'al·legacions, no ho hagi fet. Tampoc no es pot sol·licitar la pràctica de proves quan la seva falta de realització en el procediment en què es va dictar la resolució recorreguda sigui imputable a l'interessat.¹¹⁸

2. Si hi ha altres interessats se'ls ha de traslladar, en tot cas, el recurs per tal que en el termini esmentat anteriorment al·leguin tot el que considerin procedent.

3. El recurs, els informes i les propostes no tenen el caràcter de documents nous als efectes d'aquest article. Tampoc el tenen els que els interessats hagin aportat a l'expedient abans que es dicti la resolució impugnada.

Article 119. Resolució

1. La resolució del recurs ha d'estimar en tot o en part o ha de desestimar les pretensions que s'hi formulen o n'ha de declarar la inadmissió.

2. Quan, existint vici de forma, no es consideri procedent resoldre sobre el fons, s'ha d'ordenar la retroacció del procediment al moment en què el vici va ser comès, sense perjudici que eventualment es pugui acordar la convalidació d'actuacions per part de l'òrgan competent per a això, d'acord amb el que disposa l'article 52.

3. L'òrgan que resolgui el recurs ha de decidir totes les qüestions, tant de forma com de fons, que plantegi el procediment, tant si han estat al·legades pels interessats com si no. En aquest últim cas se'ls ha d'escoltar prèviament. No obstant això, la resolució ha de ser congruent amb les peticions formulades pel recurrent, sense que en cap cas es pugui agreujar la seva situació inicial.

Article 120. Pluralitat de recursos administratius

1. Quan s'hagi de resoldre una pluralitat de recursos administratius que tinguin l'origen en un mateix acte administratiu i s'hagi interposat un recurs judicial contra una resolució administrativa o bé contra el corresponent acte presumpte desestimatori, l'òrgan administratiu pot acordar la suspensió del termini per resoldre fins que es dicti un pronunciament judicial.

2. L'acord de suspensió s'ha de notificar als interessats, els quals el poden recórrer.

La interposició del corresponent recurs per part d'un interessat no afecta la resta de procediments de recurs que estiguin suspesos perquè tenen l'origen en el mateix acte administratiu.

¹¹⁸ Vid. article 115.3 d'aquesta Llei.

3. Un cop s'hagi dictat el pronunciament judicial, s'ha de comunicar als interessats i l'òrgan administratiu competent per resoldre pot dictar resolució sense necessitat de fer cap tràmit addicional, llevat del d'audiència, quan escaigui.

SECCIÓ 2a RECURS D'ALÇADA

Article 121. Objecte

1. Les resolucions i els actes a què es refereix l'article 112.1, quan no posin fi a la via administrativa, poden ser recorreguts en alçada davant l'òrgan superior jeràrquic del que els va dictar. A aquests efectes, els tribunals i òrgans de selecció del personal al servei de les administracions públiques i qualssevol altres que, en el si d'aquestes, actuïn amb autonomia funcional, es consideren dependents de l'òrgan al qual estiguin adscrits o, si no n'hi ha, del que hagi nomenat el president d'aquests.

2. El recurs es pot interposar davant l'òrgan que va dictar l'acte que s'impugna o davant el competent per resoldre'l.

Si el recurs s'ha interposat davant l'òrgan que va dictar l'acte impugnat, aquest l'ha de remetre al competent en el termini de deu dies, amb el seu informe i amb una còpia completa i ordenada de l'expedient.

El titular de l'òrgan que va dictar l'acte recorregut és responsable directe del compliment del que preveu el paràgraf anterior.

Article 122. Terminis

1. El termini per interposar el recurs d'alçada és d'un mes, si l'acte és exprés. Si, un cop transcorregut aquest termini, no s'ha interposat el recurs, la resolució és ferma a tots els efectes.¹¹⁹

Si l'acte no és exprés el sol·licitant i altres possibles interessats poden interposar un recurs d'alçada en qualsevol moment a partir de l'endemà del dia en què, d'acord amb la seva normativa específica, es produeixin els efectes del silenci administratiu.

2. El termini màxim per dictar i notificar la resolució és de tres mesos. Si, un cop transcorregut aquest termini, no s'ha dictat una resolució, es pot entendre desestimat el recurs, excepte en el supòsit previst a l'article 24.1, tercer paràgraf.

3. Contra la resolució d'un recurs d'alçada no es pot interposar cap altre recurs administratiu, llevat del recurs extraordinari de revisió, en els casos que estableix l'article 125.1.

SECCIÓ 3a RECURS POTESTATIU DE REPOSICIÓ

Article 123. Objecte i naturalesa

1. Els actes administratius que posin fi a la via administrativa poden ser recorreguts potestativament en reposició davant el mateix òrgan que els hagi dictat o ser impugnats directament davant l'ordre jurisdiccional contenciós administratiu.

2. No es pot interposar cap recurs contenciós administratiu fins que sigui resolt expressament o s'hagi produït la desestimació presumpta del recurs de reposició interposat.

¹¹⁹ Vid. article 24.1 d'aquesta Llei.

Article 124. Terminis

1. El termini per interposar el recurs de reposició és d'un mes, si l'acte és exprés. Un cop transcorregut aquest termini, únicament es pot interposar un recurs contenciós administratiu, sense perjudici, si s'escau, de la procedència del recurs extraordinari de revisió.

Si l'acte no és exprés, el sol·licitant i altres possibles interessats poden interposar un recurs de reposició en qualsevol moment a partir de l'endemà del dia en què, d'acord amb la seva normativa específica, es produeixi l'acte presumpte.

2. El termini màxim per dictar i notificar la resolució del recurs és d'un mes.

3. Contra la resolució d'un recurs de reposició no es pot tornar a interposar el recurs esmentat.

SECCIÓ 4a
RECURS EXTRAORDINARI DE REVISIÓ¹²⁰

Article 125. Objecte i terminis

1. Contra els actes fers en via administrativa es pot interposar el recurs extraordinari de revisió davant l'òrgan administratiu que els va dictar, que també és el competent per resoldre'l, quan concorri alguna de les circumstàncies següents:

- a) Que en dictar-los s'hagi incorregut en error de fet, que resulti dels mateixos documents incorporats a l'expedient.
- b) Que apareguin documents de valor essencial per a la resolució de l'afer que, encara que siguin posteriors, evidencin l'error de la resolució recorreguda.
- c) Que en la resolució hagin influït essencialment documents o testimonis declarats falsos per una sentència judicial ferma, anterior o posterior a aquella resolució.
- d) Que la resolució s'hagi dictat com a conseqüència de prevaricació, suborn, violència, maquinació fraudulenta o una altra conducta punible i s'hagi declarat així en virtut d'una sentència judicial ferma.

2. El recurs extraordinari de revisió s'ha d'interposar, quan es tracti de la causa a) de l'apartat anterior, dins el termini de quatre anys següents a la data de la notificació de la resolució impugnada. En els altres casos, el termini és de tres mesos a comptar del coneixement dels documents o des que la sentència judicial va quedar ferma.

3. El que estableix el present article no perjudica el dret dels interessats a formular la sol·licitud i la instància a què es refereixen els articles 106 i 109.2 de la present Llei ni el seu dret a què aquestes se substancien i es resolguin.

Article 126. Resolució

1. L'òrgan competent per resoldre el recurs pot acordar motivadament la inadmissió a tràmit, sense necessitat de sol·licitar un dictamen del Consell d'Estat o òrgan consultiu de la comunitat autònoma, quan aquest no es fonamenti en alguna de les causes que preveu l'apartat 1 de l'article anterior o en el supòsit que s'hagin desestimat pel que fa al fons altres recursos substancialment iguals.¹²¹

¹²⁰ Vid. article 60 de la Llei 3/2003, de 26 de març (§4).

¹²¹ Vid. article 116 d'aquesta Llei.

2. L'òrgan al qual correspon conèixer del recurs extraordinari de revisió s'ha de pronunciar no tan sols sobre la procedència del recurs, sinó també, si s'escau, sobre el fons de la qüestió resolta per l'acte recorregut.

3. Si, un cop transcorregut el termini de tres mesos des de la interposició del recurs extraordinari de revisió, no s'ha dictat i notificat la resolució, s'entén desestimat, i queda expedita la via jurisdiccional contenciosa administrativa.

TÍTOL VI DE LA INICIATIVA LEGISLATIVA I DE LA POTESTAT PER DICTAR REGLAMENTS I ALTRES DISPOSICIONS

Article 127. Iniciativa legislativa i potestat per dictar normes amb rang de llei¹²²

El Govern de la nació exerceix la iniciativa legislativa prevista a la Constitució mitjançant l'elaboració i aprovació dels avantprojectes de llei i la ulterior remissió dels projectes de llei a les Corts Generals.

La iniciativa legislativa l'exerceixen els òrgans de govern de les comunitats autònomes en els termes que estableixen la Constitució i els seus estatuts d'autonomia respectius.

Així mateix, el Govern de la nació pot aprovar reials decrets llei i reials decrets legislatius en els termes que preveu la Constitució. Els òrgans de govern respectius de les comunitats autònomes poden aprovar normes equivalents a aquelles en el seu àmbit territorial, de conformitat amb el que estableixen la Constitució i els seus estatuts d'autonomia respectius.

Article 128. Potestat reglamentària¹²³

1. L'exercici de la potestat reglamentària correspon al Govern de la nació, als òrgans de govern de les comunitats autònomes, de conformitat amb el que estableixen els seus estatuts respectius, i als òrgans de govern locals, d'acord amb el que preveuen la Constitució, els estatuts d'autonomia i la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local.

2. Els reglaments i les disposicions administratives no poden vulnerar la Constitució o les lleis ni regular aquelles matèries que la Constitució o els estatuts d'autonomia reconeixen de la competència de les Corts Generals o de les assemblees legislatives de les comunitats autònomes. Sense perjudici de la seva funció de desplegament o col·laboració respecte a la llei, no poden tipificar delictes, faltes o infraccions administratives, establir penes o sancions, així com tributs, exaccions parafiscals o altres càrregues o prestacions personals o patrimonials de caràcter públic.¹²⁴

3. Les disposicions administratives s'han d'ajustar a l'ordre de jerarquia que estableixin les lleis. Cap disposició administrativa no pot vulnerar els preceptes d'una altra de rang superior.

¹²² Sobre la potestat legislativa, *vid.* articles 42 a 45 de la Llei 1/2019, de 31 de gener (§3).

¹²³ *Vid.* article 1.2 d'aquesta llei. Quant a la potestat reglamentària, *vid.* article 46 de la Llei 1/2019, de 31 de gener (§3).

¹²⁴ Pel que fa als límits de la potestat reglamentària, *vid.* article 1.2 d'aquesta llei.

Article 129. Principis de bona regulació¹²⁵

1. En l'exercici de la iniciativa legislativa i la potestat reglamentària, les administracions públiques han d'actuar d'acord amb els principis de necessitat, eficàcia, proporcionalitat, seguretat jurídica, transparència, i eficiència. En l'exposició de motius o en el preàmbul, segons es tracti, respectivament, d'avantprojectes de llei o de projectes de reglament, ha de quedar prou justificada la seva adequació als principis esmentats.

2. En virtut dels principis de necessitat i eficàcia, la iniciativa normativa ha d'estar justificada per una raó d'interès general, s'ha de basar en una identificació clara dels fins perseguits i ha de ser l'instrument més adequat per garantir-ne la consecució.

3. En virtut del principi de proporcionalitat, la iniciativa que es proposi ha de contenir la regulació imprescindible per atendre la necessitat que s'ha de cobrir amb la norma, després de constatar que no hi ha altres mesures menys restrictives de drets, o que imposin menys obligacions als destinataris.¹²⁶

4. A fi de garantir el principi de seguretat jurídica, la iniciativa normativa s'ha d'exercir de manera coherent amb la resta de l'ordenament jurídic, nacional i de la Unió Europea, per generar un marc normatiu estable, previsible, integrat, clar i de certesa, que en faciliti el coneixement i la comprensió i, en conseqüència, l'actuació i la presa de decisions de les persones i empreses.

Quan en matèria de procediment administratiu la iniciativa normativa estableixi tràmits addicionals o diferents als que preveu aquesta Llei, aquests han de ser justificats atenent la singularitat de la matèria o els fins perseguits per la proposta.¹²⁷

Les habilitacions per al desplegament reglamentari d'una llei han de ser conferides, amb caràcter general, al Govern o Consell de Govern respectivament.¹²⁸ L'atribució directa als titulars dels departaments ministerials o de les conselleries del Govern,¹²⁹ o a altres òrgans dependents o subordinats d'aquests, té caràcter excepcional i s'ha de justificar en la llei habilitadora.

Les lleis poden habilitar directament autoritats independents o altres organismes que tinguin atribuïda aquesta potestat per aprovar normes en desplegament o aplicació d'aquestes, quan la naturalesa de la matèria així ho exigeixi.

5. En aplicació del principi de transparència, les administracions públiques han de possibilitar l'accés senzill, universal i actualitzat a la normativa en vigor i els documents propis del seu procés d'elaboració, en els termes que estableix l'article 7 de la Llei 19/2013, de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern; han de definir clarament els objectius de les iniciatives normatives i la seva justificació en el preàmbul o exposició de motius; i han de possibilitar que els destinataris potencials tinguin una participació activa en l'elaboració de les normes.

6. En aplicació del principi d'eficiència, la iniciativa normativa ha d'evitar càrregues administratives innecessàries o accessòries i ha de racionalitzar, en la seva aplicació, la gestió dels recursos públics.

¹²⁵ Article afectat per la STC 55/2018, de 24 de maig, esmentada en la nota 1. D'acord amb la Sentència, aquest article és bàsic però no aplicable a les iniciatives legislatives, llevat dels paràgrafs 2n i 3r de l'apartat 4 que s'apliquen tant a reglaments com a iniciatives legislatives. En relació amb els principis de bona regulació, *vid.* article 49 de la Llei 1/2019, de 31 de gener (§3).

¹²⁶ *Vid.* article 4.1 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre (§2).

¹²⁷ *Vid.* article 1.2 d'aquesta Llei.

¹²⁸ Incís declarat inconstitucional i nul per la STC 55/2018, de 24 de maig, esmentada en la nota 1.

¹²⁹ Ídem nota anterior.

7. Quan la iniciativa normativa afecti les despeses o els ingressos públics presents o futurs, s'han de quantificar i valorar les seves repercussions i efectes, i s'han de supeditar al compliment dels principis d'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera.

Article 130. Avaluació normativa i adaptació de la normativa vigent als principis de bona regulació¹³⁰

1. Les administracions públiques han de revisar periòdicament la seva normativa vigent per adaptar-la als principis de bona regulació i per comprovar la mesura en què les normes en vigor han aconseguit els objectius previstos i si estava justificat i correctament quantificat el cost i les càrregues imposades en aquestes.

El resultat de l'avaluació s'ha de plasmar en un informe que s'ha de fer públic, amb el detall, la periodicitat i per part de l'òrgan que determini la normativa reguladora de l'Administració corresponent.

2. Les administracions públiques han de promoure l'aplicació dels principis de bona regulació i han de cooperar per promocionar l'anàlisi econòmica en l'elaboració de les normes i, en particular, per evitar la introducció de restriccions injustificades o desproporcionades a l'activitat econòmica.

Article 131. Publicitat de les normes¹³¹

Les normes amb rang de llei, els reglaments i les disposicions administratives s'han de publicar al diari oficial corresponent perquè entrin en vigor i produeixin efectes jurídics. Addicionalment, i de manera facultativa, les administracions públiques poden establir altres mitjans de publicitat complementaris.

La publicació dels diaris o butlletins oficials a les seues electròniques de l'Administració, òrgan, organisme públic o entitat competent ha de tenir, en les condicions i amb les garanties que cada Administració pública determini, els mateixos efectes que els atribuïts a la seva edició impresa.

La publicació del *Butlletí Oficial de l'Estat* a la seua electrònica de l'organisme competent té caràcter oficial i autèntic en les condicions i amb les garanties que es determinin per reglament, i d'aquesta publicació es deriven els efectes previstos al títol preliminar del Codi civil i a la resta de normes aplicables.

Article 132. Planificació normativa¹³²

1. Anualment, les administracions públiques han de fer públic un pla normatiu que contingui les iniciatives legals o reglamentàries que s'hagin d'elevat per a la seva aprovació l'any següent.

2. Una vegada aprovat, el pla anual normatiu s'ha de publicar al portal de la transparència de l'Administració pública corresponent.

¹³⁰ Article afectat per la STC 55/2018, de 24 de maig, esmentada en la nota 1. D'acord amb la Sentència, aquest article és bàsic per als reglaments i no és bàsic per a les iniciatives legislatives. En relació amb l'avaluació normativa, *vid.* article 50 de la Llei 1/2019, de 31 de gener (§3). *Vid.*, també, article 15 de la Llei 20/2013, de 9 de desembre, de garantia de la unitat de mercat ([BOE núm. 295, de 10 de desembre de 2013](#)).

¹³¹ *Vid.* article 52 de la Llei 1/2019, de 31 de gener (§3).

¹³² Article declarat no bàsic per la STC 55/2018, de 24 de maig, esmentada en la nota 1.

Article 133. Participació dels ciutadans en el procediment d'elaboració de normes amb rang de llei i reglaments¹³³

1. Amb caràcter previ a l'elaboració del projecte o avantprojecte de llei o de reglament, s'ha de substanciar una consulta pública,¹³⁴ a través del portal web de l'Administració competent en la qual s'ha de demanar l'opinió dels subjectes i de les organitzacions més representatives potencialment afectats per la futura norma sobre:

- a) Els problemes que es pretenen solucionar amb la iniciativa.
- b) La necessitat i oportunitat de la seva aprovació.
- c) Els objectius de la norma.
- d) Les possibles solucions alternatives reguladores i no reguladores.

2. Sense perjudici de la consulta prèvia a la redacció del text de la iniciativa, quan la norma afecti els drets i interessos legítims de les persones, el centre directiu competent ha de publicar el text al portal web corresponent, per tal de donar audiència als ciutadans afectats i sol·licitar totes les aportacions addicionals que puguin fer altres persones o entitats. Així mateix, també es pot demanar directament l'opinió de les organitzacions o associacions reconegudes per llei que agrupin o representin les persones que tinguin drets o interessos legítims que es vegin afectats per la norma i els fins de les quals guardin relació directa amb el seu objecte.¹³⁵

3. La consulta, audiència i informació públiques que regula aquest article s'han de dur a terme de tal manera que els destinataris potencials de la norma i els qui facin aportacions sobre aquesta tinguin la possibilitat d'emetre la seva opinió, per a la qual cosa s'han de posar a la seva disposició els documents necessaris, que han de ser clars i concisos i han de reunir tota la informació necessària per poder pronunciar-se sobre la matèria.¹³⁶

4. Es pot prescindir dels tràmits de consulta, audiència i informació públiques que preveu aquest article en el cas de normes pressupostàries o organitzatives de l'Administració General de l'Estat, l'Administració autonòmica, l'Administració local o de les organitzacions que en depenen o hi estan vinculades, o quan concorrin raons greus d'interès públic que ho justifiquin.¹³⁷

Quan la proposta normativa no tingui un impacte significatiu en l'activitat econòmica, no imposi obligacions rellevants als destinataris o reguli aspectes parcials d'una matèria, es pot ometre la consulta pública regulada a l'apartat primer. Si la normativa reguladora de l'exercici de la iniciativa legislativa o de la potestat reglamentària per una Administració preveu la tramitació urgent d'aquests procediments, l'eventual excepció del tràmit per aquesta circumstància s'ha d'ajustar al que preveu aquella.¹³⁸

¹³³ Article afectat per la STC 55/2018, de 24 de maig, esmentada en la nota 1. D'acord amb la Sentència, només són bàsics per als reglaments (i no per a les iniciatives legislatives):

- a) El primer incís de l'apartat 1: *Amb caràcter previ a l'elaboració del projecte o avantprojecte de llei o de reglament, s'ha de substanciar una consulta pública.*
- b) El primer paràgraf de l'apartat 4.

¹³⁴ *Vid.* nota anterior en relació amb la naturalesa parcialment bàsica d'aquest apartat. Respecte de la consulta prèvia, *vid.* article 55 de la Llei 1/2019, de 31 de gener (§3).

¹³⁵ Apartat declarat no bàsic per la STC 55/2018, de 24 de maig, esmentada en la nota 1.

¹³⁶ Ídem nota anterior.

¹³⁷ *Vid.* nota 133 en relació amb la naturalesa parcialment bàsica d'aquest apartat.

¹³⁸ Paràgraf declarat no bàsic per la STC 55/2018, de 24 de maig, esmentada en la nota 1.

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Disposició addicional primera. Especialitats per raó de matèria

1. Els procediments administratius regulats en lleis especials per raó de la matèria que no exigeixin algun dels tràmits que preveu aquesta Llei o regulin tràmits addicionals o diferents es regeixen, respecte a aquests, pel que disposen les lleis especials esmentades.

2. Les actuacions i els procediments següents es regeixen per la seva normativa específica i supletòriament pel que disposa aquesta Llei:

- a) Les actuacions i els procediments d'aplicació dels tributs en matèria tributària i duanera, així com la seva revisió en via administrativa.
- b) Les actuacions i els procediments de gestió, inspecció, liquidació, recaptació, impugnació i revisió en matèria de Seguretat Social i desocupació.
- c) Les actuacions i els procediments sancionadors en matèria tributària i duanera, en l'ordre social, en matèria de trànsit i seguretat viària i en matèria d'estrangeria.
- d) Les actuacions i els procediments en matèria d'estrangeria i asil.

Disposició addicional segona. Adhesió de les comunitats autònomes i entitats locals a les plataformes i els registres de l'Administració General de l'Estat

Per complir el que es preveu en matèria de registre electrònic d'apoderaments, registre electrònic, arxiu electrònic únic, plataforma d'intermediació de dades i punt d'accés general electrònic de l'Administració, les comunitats autònomes i les entitats locals es poden adherir voluntàriament i a través de mitjans electrònics a les plataformes i els registres establerts a aquest efecte per l'Administració General de l'Estat. La seva no-adhesió s'ha de justificar en termes d'eficiència de conformitat amb l'article 7 de la Llei orgànica 2/2012, de 27 d'abril, d'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera.

En cas que una comunitat autònoma o una entitat local justifiqui davant el Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques que pot prestar el servei d'una manera més eficient, d'acord amb els criteris que preveu el paràgraf anterior, i opti per mantenir el seu propi registre o plataforma, les administracions esmentades han de garantir que aquest compleix els requisits de l'Esquema Nacional d'Interoperabilitat, l'Esquema Nacional de Seguretat, i les seves normes tècniques de desplegament, de manera que se'n garanteixi la compatibilitat informàtica i la interconnexió, així com la transmissió telemàtica de les sol·licituds, els escrits i les comunicacions que es facin en els seus registres i plataformes corresponents.¹³⁹

Disposició addicional tercera. Notificació per mitjà d'anunci publicat al *Butlletí Oficial de l'Estat*

1. El *Butlletí Oficial de l'Estat* ha de posar a disposició de les diverses administracions públiques un sistema automatitzat de remissió i gestió telemàtica per publicar-hi els anuncis de notificació previstos a l'article 44 d'aquesta Llei i en aquesta disposició addicional. Aquest sistema, que ha de complir el que estableixen aquesta

¹³⁹ Paràgraf afectat per la STC 55/2018, de 24 de maig, esmentada en la nota 1. La Sentència estableix que s'ha d'interpretar com una obligació formal d'argumentació de la decisió, de la qual s'ha d'informar el Ministeri, sense que aquest pugui exercir control sobre la decisió.

Llei i la seva normativa de desplegament, ha de garantir la celeritat de la publicació i la seva inserció correcta i fidel, així com la identificació de l'òrgan remitent.

2. En els procediments administratius que tinguin una normativa específica, si hi concorren els supòsits que preveu l'article 44 d'aquesta Llei, la pràctica de la notificació s'ha de fer, en tot cas, mitjançant un anunci publicat al *Butlletí Oficial de l'Estat*, sense perjudici que prèviament i amb caràcter facultatiu es pugui fer en la forma prevista per la normativa específica esmentada.

3. La publicació al *Butlletí Oficial de l'Estat* dels anuncis a què es refereixen els dos paràgrafs anteriors s'ha d'efectuar sense cap contraprestació econòmica per part dels qui l'hagin sol·licitat.

Disposició addicional quarta. Oficines d'assistència en matèria de registres

Les administracions públiques han de mantenir permanentment actualitzat a la seu electrònica corresponent un directori geogràfic que permeti a l'interessat identificar l'oficina d'assistència en matèria de registres més propera al seu domicili.

Disposició addicional cinquena. Actuació administrativa dels òrgans constitucionals de l'Estat i dels òrgans legislatius i de control autonòmics

L'actuació administrativa dels òrgans competents del Congrés dels Diputats, del Senat, del Consell General del Poder Judicial, del Tribunal Constitucional, del Tribunal de Comptes, del Defensor del Poble, de les assemblees legislatives de les comunitats autònomes i de les institucions autonòmiques anàlogues al Tribunal de Comptes i al Defensor del Poble, es regeix pel que preveu la seva normativa específica, en el marc dels principis que inspiren l'actuació administrativa d'acord amb aquesta Llei.

Disposició addicional sisena. Sistemes d'identificació i signatures previstos als articles 9.2 c) i 10.2 c)¹⁴⁰

1. No obstant el que disposen els articles 9.2 c) i 10.2 c) d'aquesta Llei, en les relacions dels interessats amb els subjectes sotmesos a l'àmbit d'aplicació d'aquesta Llei no són admissibles en cap cas, i per tant no es poden autoritzar, els sistemes d'identificació basats en tecnologies de registre distribuït i els sistemes de signatura de l'Estat en el marc del dret de la Unió Europea.

2. En tot cas, qualsevol sistema d'identificació basat en la tecnologia de registre distribuït que prevegi la legislació estatal a què fa referència l'apartat anterior ha d'establir així mateix que l'Administració General de l'Estat actua com a autoritat intermèdia que exerceix les funcions que correspongui per garantir la seguretat pública.

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES

Disposició transitòria primera. Arxivament de documents¹⁴¹

1. L'arxivament dels documents corresponents a procediments administratius ja iniciats abans de l'entrada en vigor de la present Llei es regeix pel que disposa la normativa anterior.

¹⁴⁰ Disposició afegida pel Reial decret llei 14/2019, de 31 d'octubre, esmentat en la nota 1. *Vid.* el règim transitori de les modificacions introduïdes en la disposició transitòria 1a del Reial decret llei 14/2019 esmentat.

¹⁴¹ *Vid.* article 17 i disposició transitòria 4a d'aquesta Llei.

2. Sempre que sigui possible, els documents en paper associats a procediments administratius finalitzats abans de l'entrada en vigor d'aquesta Llei s'han de digitalitzar d'acord amb els requisits que estableix la normativa reguladora aplicable.

Disposició transitòria segona. Registre electrònic i arxiu electrònic únic¹⁴²

Mentre no entrin en vigor les previsions relatives al registre electrònic i l'arxiu electrònic únic, en l'àmbit de l'Administració General de l'Estat s'han d'aplicar les regles següents:

- a) Durant el primer any, després de l'entrada en vigor de la Llei, es poden mantenir els registres i els arxius existents en el moment de l'entrada en vigor d'aquesta Llei.
- b) Durant el segon any, després de l'entrada en vigor de la Llei, s'ha de disposar, com a màxim, d'un registre electrònic i un arxiu electrònic per cada ministeri, així com d'un registre electrònic per cada organisme públic.

Disposició transitòria tercera. Règim transitori dels procediments

a) Als procediments ja iniciats abans de l'entrada en vigor de la Llei, aquesta no els és aplicable, i es regeixen per la normativa anterior.

b) Els procediments de revisió d'ofici iniciats després de l'entrada en vigor de la present Llei s'han de substanciar per les normes que s'hi estableixen.

c) Els actes i les resolucions dictats amb posterioritat a l'entrada en vigor d'aquesta Llei es regeixen, pel que fa al règim de recursos, per les seves disposicions.

d) Els actes i les resolucions pendents d'execució a l'entrada en vigor d'aquesta Llei es regeixen per a la seva execució per la normativa vigent quan es van dictar.

e) A manca de previsions expresses establertes en les disposicions legals i reglamentàries corresponents, les qüestions de dret transitori que se suscitin en matèria de procediment administratiu s'han de resoldre d'acord amb els principis establerts als apartats anteriors.

Disposició transitòria quarta. Règim transitori dels arxius, registres i punt d'accés general

Mentre no entrin en vigor les previsions relatives al registre electrònic d'apoderaments, registre electrònic, punt d'accés general electrònic de l'Administració i arxiu únic electrònic, les administracions públiques han de mantenir els mateixos canals, mitjans o sistemes electrònics vigents relatius a les matèries esmentades, que permetin garantir el dret de les persones a relacionar-se electrònicament amb les administracions.¹⁴³

Disposició transitòria cinquena. Procediments de responsabilitat patrimonial derivats de la declaració d'inconstitucionalitat d'una norma o el seu caràcter contrari al dret de la Unió Europea

Els procediments administratius de responsabilitat patrimonial derivats de la declaració d'inconstitucionalitat d'una norma o el seu caràcter contrari al dret de la Unió Europea, iniciats amb anterioritat a l'entrada en vigor d'aquesta Llei, s'han de resoldre d'acord amb la normativa vigent en el moment que es van iniciar.¹⁴⁴

¹⁴² Aquesta disposició no és bàsica, d'acord amb el que es preveu en la disposició final 1a d'aquesta Llei. *Vid.* disposició final 7a d'aquesta Llei i nota 149.

¹⁴³ *Vid.* disposició final 7a d'aquesta Llei.

¹⁴⁴ *Vid.* article 67 d'aquesta Llei. *Vid.*, també, article 32 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre (§2).

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

Disposició derogatòria única. Derogació normativa

1. Queden derogades totes les normes del mateix rang o inferior en allò que contradiguin o s'oposin al que disposa la present Llei.

2. Queden derogades expressament les disposicions següents:

- a) Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú.
- b) Llei 11/2007, de 22 de juny, d'accés electrònic dels ciutadans als serveis públics.
- c) Els articles 4 a 7 de la Llei 2/2011, de 4 de març, d'economia sostenible.
- d) Reial decret 429/1993, de 26 de març, pel qual s'aprova el Reglament dels procediments de les administracions públiques en matèria de responsabilitat patrimonial.
- e) Reial decret 1398/1993, de 4 d'agost, pel qual s'aprova el Reglament del procediment per a l'exercici de la potestat sancionadora.
- f) Reial decret 772/1999, de 7 de maig, pel qual es regula la presentació de sol·licituds, escrits i comunicacions davant l'Administració General de l'Estat, l'expedició de còpies de documents i devolució d'originals i el règim de les oficines de registre.
- g) Els articles 2.3, 10, 13, 14, 15, 16, 26, 27, 28, 29.1.a), 29.1.d), 31, 32, 33, 35, 36, 39, 48, 50, els apartats 1, 2 i 4 de la disposició addicional primera, la disposició addicional tercera, la disposició transitòria primera, la disposició transitòria segona, la disposició transitòria tercera i la disposició transitòria quarta del Reial decret 1671/2009, de 6 de novembre, pel qual es desplega parcialment la Llei 11/2007, de 22 de juny, d'accés electrònic dels ciutadans als serveis públics.

Fins que, d'acord amb el que disposa la disposició final setena, produeixin efectes les previsions relatives al registre electrònic d'apoderaments, registre electrònic, punt d'accés general electrònic de l'Administració i arxiu únic electrònic, es mantenen en vigor els articles de les normes previstes a les lletres a), b) i g) relatius a les matèries esmentades.¹⁴⁵

3. Les referències contingudes en normes vigents a les disposicions que es deroguen expressament s'han d'entendre efectuades a les disposicions d'aquesta Llei que regulen la mateixa matèria que aquelles.

DISPOSICIONS FINALS

Disposició final primera. Títol competencial¹⁴⁶

1. Aquesta Llei s'aprova a l'empara del que disposa l'article 149.1.18a de la Constitució espanyola, que atribueix a l'Estat la competència per dictar les bases del règim jurídic de les administracions públiques i la competència en matèria de procediment administratiu comú i sistema de responsabilitat de totes les administracions públiques.

2. *El títol VI d'iniciativa legislativa i de la potestat per dictar reglaments i altres disposicions i la disposició addicional segona d'adhesió de les comunitats autònomes i*

¹⁴⁵ Vid. disposicions transitòries 2a i 4a i disposició final 7a d'aquesta Llei.

¹⁴⁶ Disposició afectada per la STC 55/2018, de 24 de maig, esmentada en la nota 1, que declara no bàsic l'article 132 i redueix en part la declaració com a bàsics dels articles 129, 130 i 133 i de la disposició addicional 2a en el sentit esmentat en les notes 125, 130, 133 i 139.

entitats locals a les plataformes i registres de l'Administració General de l'Estat, s'aproven també a l'empara del que disposa l'article 149.1.14a, relatiu a la hisenda general, així com l'article 149.1.13a, que atribueix a l'Estat la competència en matèria de bases i coordinació de la planificació general de l'activitat econòmica.¹⁴⁷

3. El que preveuen els articles 92 primer paràgraf, 111, 114.2 i disposició transitòria segona és aplicable únicament a l'Administració General de l'Estat, així com la resta d'apartats dels diferents preceptes que preveuen la seva aplicació exclusiva en l'àmbit de l'Administració General de l'Estat.

Disposició final segona. Modificació de la Llei 59/2003, de 19 de desembre, de signatura electrònica¹⁴⁸

(...)

Disposició final tercera. Modificació de la Llei 36/2011, de 10 d'octubre, reguladora de la jurisdicció social

(...)

Disposició final quarta. Referències normatives

Les referències fetes a la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, s'entenen fetes a la Llei del procediment administratiu comú de les administracions públiques o a la Llei de règim jurídic del sector públic, segons correspongui.

Disposició final cinquena. Adaptació normativa

En el termini d'un any a partir de l'entrada en vigor de la Llei, s'hi han d'adequar les normes reguladores estatals, autonòmiques i locals dels diferents procediments normatius que siguin incompatibles amb el que preveu aquesta Llei.

Disposició final sisena. Desplegament normatiu de la Llei

Es faculta el Consell de Ministres i el ministre d'Hisenda i Administracions Públiques, en l'àmbit de les seves competències, per dictar totes les disposicions reglamentàries que siguin necessàries per al desplegament de la present Llei, així com per acordar les mesures necessàries per garantir l'efectiva execució i implantació de les previsions d'aquesta Llei.

Disposició final setena. Entrada en vigor¹⁴⁹

La present Llei entra en vigor al cap d'un any de la seva publicació en el *Butlletí Oficial de l'Estat*.

No obstant això, les previsions relatives al registre electrònic d'apoderaments, registre electrònic, registre d'empleats públics habilitats, punt d'accés general electrònic de l'Administració i arxíu únic electrònic produeixen efectes a partir del dia 2 d'abril de 2021.

¹⁴⁷ Apartat declarat inconstitucional i nul per la STC 55/2018, de 24 de maig, esmentada en la nota 1.

¹⁴⁸ Llei derogada per la Llei 6/2020, d'11 de novembre, esmentada en la nota 12.

¹⁴⁹ Disposició final modificada pel Reial decret llei 28/2020, de 22 de setembre, esmentat en la nota 1. La modificació amplia el termini previst en el segon paràgraf, que en la redacció originària era fins al 2 d'octubre de 2018. *Vid.*, també, disposicions transitòries 2a i 4a i darrer paràgraf de l'apartat 2 de la disposició derogatòria d'aquesta Llei.

§2

LLEI 40/2015, D'1 D'OCTUBRE, DE RÈGIM JURÍDIC DEL SECTOR PÚBLIC¹

(fragment)

(BOE núm. 236, de 2 d'octubre de 2015;
correcció d'errades BOE núm. 306, de 23 de desembre de 2015)

TÍTOL PRELIMINAR DISPOSICIONS GENERALS, PRINCIPIS D'ACTUACIÓ I FUNCIONAMENT DEL SECTOR PÚBLIC

CAPÍTOL I DISPOSICIONS GENERALS

Article 1. Objecte

Aquesta Llei estableix i regula les bases del règim jurídic de les administracions públiques, els principis del sistema de responsabilitat de les administracions públiques i de la potestat sancionadora, així com l'organització i el funcionament de l'Administració General de l'Estat i del seu sector públic institucional per a l'exercici de les seves activitats.

Article 2. Àmbit subjectiu²

1. Aquesta Llei s'aplica al sector públic, que comprèn:
 - a) L'Administració General de l'Estat.
 - b) Les administracions de les comunitats autònomes.
 - c) Les entitats que integren l'Administració local.
 - d) El sector públic institucional.
2. El sector públic institucional està integrat per:
 - a) Qualsevol organismes públics i entitats de dret públic vinculats o dependents de les administracions públiques.
 - b) Les entitats de dret privat vinculades o dependents de les administracions públiques, que queden subjectes al que disposen les normes d'aquesta Llei que

¹ Aquesta Llei ha estat modificada, entre d'altres, per les disposicions següents: Llei 9/2017, de 8 de novembre, de contractes del sector públic, per la qual es transposen a l'ordenament jurídic espanyol les directives del Parlament Europeu i del Consell 2014/23/UE i 2014/24/UE, de 26 de febrer de 2014 (BOE núm. 272, de 9 de novembre de 2017); Llei 6/2018, de 3 de juliol, de pressuposts generals de l'Estat per a l'any 2018 (BOE núm. 161, de 4 de juliol de 2018); Reial decret llei 14/2019, de 31 d'octubre, pel qual s'adopten mesures urgents per raons de seguretat pública en matèria d'administració digital, contractació del sector públic i telecomunicacions (BOE núm. 266, de 5 de novembre de 2019), i pel Reial decret llei 36/2020, de 30 de desembre, pel qual s'aproven mesures urgents per a la modernització de l'Administració pública i per a l'execució del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència (BOE núm. 341, de 31 de desembre de 2020). Per altra banda, també ha estat afectada per la STC 132/2018, de 13 de desembre (BOE núm. 13, de 15 de gener de 2019).

² En relació amb els òrgans constitucionals, legislatius i de control, *vid.* disposició addicional 22a d'aquesta Llei. Pel que fa a altres especialitats, *vid.* disposició addicional 21a d'aquesta Llei.

específicament es refereixin a aquelles, en particular als principis que preveu l'article 3, i en tot cas, quan exerceixin potestats administratives.

c) Les universitats públiques, que es regeixen per la seva normativa específica i, supletòriament, per les previsions d'aquesta Llei.

3. Tenen la consideració d'administracions públiques l'Administració General de l'Estat, les administracions de les comunitats autònomes, les entitats que integren l'Administració local, així com els organismes públics i les entitats de dret públic que preveu la lletra a) de l'apartat 2.

Article 3. Principis generals³

1. Les administracions públiques serveixen amb objectivitat els interessos generals i actuen d'acord amb els principis d'eficàcia, jerarquia, descentralització, desconcentració i coordinació, amb submissió plena a la Constitució, a la llei i al dret.⁴

Han de respectar en la seva actuació i relacions els principis següents:

- a) Servei efectiu als ciutadans.
- b) Simplicitat, claredat i proximitat als ciutadans.
- c) Participació, objectivitat i transparència de l'actuació administrativa.
- d) Racionalització i agilitat dels procediments administratius i de les activitats materials de gestió.
- e) Bona fe, confiança legítima i lleialtat institucional.
- f) Responsabilitat per la gestió pública.
- g) Planificació i direcció per objectius i control de la gestió i avaluació dels resultats de les polítiques públiques.
- h) Eficàcia en el compliment dels objectius fixats.
- i) Economia, suficiència i adequació estricta dels mitjans als fins institucionals.
- j) Eficència en l'assignació i la utilització dels recursos públics.
- k) Cooperació, col·laboració i coordinació entre les administracions públiques.

2. Les administracions públiques s'han de relacionar entre si i amb els seus òrgans, organismes públics i entitats vinculats o dependents a través de mitjans electrònics⁵ que assegurin la interoperabilitat i seguretat dels sistemes i solucions adoptades per cadascuna d'elles, han de garantir la protecció de les dades de caràcter personal i han de facilitar preferentment la prestació conjunta de serveis als interessats.

3. Sota la direcció del Govern de la nació, dels òrgans de govern de les comunitats autònomes i dels corresponents de les entitats locals, l'actuació de l'Administració Pública respectiva es porta a terme per assolir els objectius que estableixen les lleis i la resta de l'ordenament jurídic.

4. Cadascuna de les administracions públiques de l'article 2 actua per al compliment de les seves finalitats amb personalitat jurídica única.

Article 4. Principis d'intervenció de les administracions públiques per a la realització d'una activitat

1. Les administracions públiques que, en l'exercici de les seves competències respectives, estableixin mesures que limitin l'exercici de drets individuals o col·lectius o

³ Vid. article 3 de la Llei 3/2003, de 26 de març (§4). En relació amb els principis d'actuació del sector públic instrumental, vid. article 81 d'aquesta Llei. Sobre els drets de les persones en les relacions amb l'Administració, vid. articles 13 i 14 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre (§1), i, quant als drets de l'interessat en el procediment administratiu, vid. article 53 de la mateixa Llei.

⁴ Vid. article 103 de la Constitució espanyola (BOE núm. 311, de 29 de desembre de 1978).

⁵ Vid. articles 155 a 158 d'aquesta Llei.

exigeixin el compliment de requisits per a la realització d'una activitat, han d'aplicar el principi de proporcionalitat⁶ i elegir la mesura menys restrictiva, motivar la seva necessitat per a la protecció de l'interès públic, així com justificar la seva adequació per aconseguir les finalitats que es persegueixen, sense que en cap cas es produeixin diferències de tracte discriminatòries. Així mateix, han d'avaluar periòdicament els efectes i resultats obtinguts.

2. Les administracions públiques han de vetllar pel compliment dels requisits que preveu la legislació que sigui aplicable, per a la qual cosa poden, en l'àmbit de les seves competències respectives i amb els límits que estableix la legislació de protecció de dades de caràcter personal, comprovar, verificar, investigar i inspeccionar els fets, actes, elements, activitats, estimacions i altres circumstàncies que siguin necessàries.

CAPÍTOL II DELS ÒRGANS DE LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES

SECCIÓ 1a DELS ÒRGANS ADMINISTRATIUS

Article 5. Òrgans administratius⁷

1. Tenen la consideració d'òrgans administratius les unitats administratives a les quals s'atribueixin funcions que tinguin efectes jurídics davant tercers, o l'actuació de les quals tingui caràcter preceptiu.

2. Correspon a cada Administració Pública delimitar, en el seu àmbit competencial respectiu, les unitats administratives que configuren els òrgans administratius propis de les especialitats derivades de la seva organització.⁸

3. La creació de qualsevol òrgan administratiu exigeix, almenys, que es compleixin els requisits següents:

- a) Determinar la seva forma d'integració en l'Administració Pública de què es tracti i la seva dependència jeràrquica.
- b) Delimitar les seves funcions i competències.
- c) Dotar dels crèdits necessaris per posar-lo en marxa i en funcionament.

4. No es poden crear nous òrgans que suposin la duplicació d'altres de ja existents si alhora no se suprimeix o restringeix degudament la competència d'aquests. Amb aquest objecte, només es pot crear un nou òrgan després d'haver comprovat que no n'hi hagi un altre a la mateixa Administració Pública que exerceixi la mateixa funció sobre el mateix territori i població.

Article 6. Instruccions i ordres de servei⁹

1. Els òrgans administratius poden dirigir les activitats dels seus òrgans jeràrquicament dependents mitjançant instruccions i ordres de servei.

Quan una disposició específica ho estableixi així, o quan es consideri convenient per raó dels destinataris o dels efectes que es puguin produir, les instruccions i ordres de servei s'han de publicar al butlletí oficial que correspongui, sense perjudici de la seva

⁶ En relació amb l'avaluació normativa, *vid.* article 129.3 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre (§1).

⁷ *Vid.* article 6 de la Llei 3/2003, de 26 de març (§4).

⁸ *Vid.* article 20 de la Llei 3/2003, de 26 de març (§4).

⁹ *Vid.* article 21 de la Llei 3/2003, de 26 de març (§4).

difusió d'acord amb el que preveu la Llei 19/2013, de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern.

2. L'incompliment de les instruccions o ordres de servei no afecta per si mateix la validesa dels actes dictats pels òrgans administratius, sense perjudici de la responsabilitat disciplinària en què es pugui incórrer.

Article 7. Òrgans consultius

L'Administració consultiva es pot articular mitjançant òrgans específics dotats d'autonomia orgànica i funcional respecte a l'Administració activa, o a través dels serveis d'aquesta última que presten assistència jurídica.

En aquest cas, els serveis esmentats no poden estar subjectes a dependència jeràrquica, ja sigui orgànica o funcional, ni rebre instruccions, directrius o qualsevol classe d'indicació dels òrgans que hagin elaborat les disposicions o produït els actes objecte de consulta, i per complir aquestes garanties han d'actuar de manera col·legiada.

SECCIÓ 2a COMPETÈNCIA

Article 8. Competència¹⁰

1. La competència és irrenunciable i l'han d'exercir els òrgans administratius que la tinguin atribuïda com a pròpia, excepte en els casos de delegació o avocació, quan s'efectuïn en els termes que preveu aquesta Llei o d'altres.

La delegació de competències, els encàrrecs de gestió, la delegació de signatura i la suplència no suposen l'alteració de la titularitat de la competència, tot i que sí la dels elements determinants del seu exercici que es preveuen en cada cas.

2. La titularitat i l'exercici de les competències atribuïdes als òrgans administratius es poden desconcentrar en d'altres jeràrquicament dependents d'aquells en els termes i amb els requisits que prevegin les mateixes normes d'atribució de competències.¹¹

3. Si alguna disposició atribueix la competència a una Administració, sense especificar l'òrgan que l'ha d'exercir, s'entén que la facultat d'instruir i resoldre els expedients correspon als òrgans inferiors competents per raó de la matèria i del territori. Si hi ha més d'un òrgan inferior competent per raó de matèria i territori, la facultat per instruir i resoldre els expedients correspon al superior jeràrquic comú d'aquests.

Article 9. Delegació de competències¹²

1. Els òrgans de les diferents administracions públiques poden delegar l'exercici de les competències que tinguin atribuïdes en altres òrgans de la mateixa Administració, encara que no siguin jeràrquicament dependents, o en els organismes públics o entitats de dret públic vinculats o dependents d'aquelles.

En l'àmbit de l'Administració General de l'Estat, la delegació de competències ha de ser aprovada prèviament per l'òrgan ministerial de qui depengui l'òrgan delegant, i en el cas dels organismes públics o entitats vinculats o dependents, per l'òrgan màxim de

¹⁰ Vid. article 20 de la Llei 3/2003, de 26 de març (§4). Pel que fa a les decisions de competència, vid. article 14 d'aquesta Llei.

¹¹ Vid. article 24 de la Llei 3/2003, de 26 de març (§4).

¹² Vid. articles 25 a 27 de la Llei 3/2003, de 26 de març (§4).

direcció, d'acord amb les seves normes de creació. Quan es tracti d'òrgans no relacionats jeràrquicament, cal l'aprovació prèvia del superior comú si tots dos pertanyen al mateix ministeri, o de l'òrgan superior de qui depengui l'òrgan delegat, si el delegant i el delegat pertanyen a ministeris diferents.

Així mateix, els òrgans de l'Administració General de l'Estat poden delegar l'exercici de les seves competències pròpies en els seus organismes públics i entitats vinculats o dependents, quan sigui convenient per assolir les finalitats que tinguin assignades i millorar l'eficàcia de la seva gestió. La delegació ha de ser aprovada prèviament pels òrgans dels quals depenguin l'òrgan delegant i l'òrgan delegat, o acceptada per aquest últim quan sigui l'òrgan màxim de direcció de l'organisme públic o entitat vinculat o dependent.

2. En cap cas poden ser objecte de delegació les competències relatives a:

- a) Els afers que es refereixin a relacions amb el cap de l'Estat, la Presidència del Govern de la nació, les Corts Generals, les presidències dels consells de govern de les comunitats autònomes i les assemblees legislatives de les comunitats autònomes.
- b) L'adopció de disposicions de caràcter general.
- c) La resolució de recursos en els òrgans administratius que hagin dictat els actes objecte de recurs.
- d) Les matèries en què es determini així per norma amb rang de Llei.

3. Les delegacions de competències i la seva revocació s'han de publicar al *Butlletí Oficial de l'Estat*, al de la comunitat autònoma o al de la província, segons l'Administració a què pertanyi l'òrgan delegant, i l'àmbit territorial de competència d'aquest.

4. Les resolucions administratives que s'adoptin per delegació han d'indicar expressament aquesta circumstància i es consideren dictades per l'òrgan delegant.

5. Excepte en cas d'autorització expressa d'una llei, no es poden delegar les competències que s'exerceixen per delegació.

No constitueix impediment perquè es pugui delegar la competència per resoldre un procediment la circumstància que la norma reguladora d'aquest prevegi, com a tràmit preceptiu, l'emissió d'un dictamen o informe; no obstant això, no es pot delegar la competència per resoldre un procediment una vegada que en el procediment corresponent s'hagi emès un dictamen o informe preceptiu sobre aquest.

6. La delegació és revocable en qualsevol moment per l'òrgan que l'hagi conferit.

7. L'acord de delegació de les competències atribuïdes a òrgans col·legiats, per a l'exercici de les quals es requereixi un quòrum o una majoria especial, s'ha d'adoptar observant, en tot cas, el quòrum o la majoria esmentats.

Article 10. Avocació¹³

1. Els òrgans superiors poden avocar per a si mateixos el coneixement d'un o diversos afers la resolució dels quals correspongui ordinàriament o per delegació als seus òrgans administratius dependents, quan circumstàncies d'índole tècnica, econòmica, social, jurídica o territorial ho facin convenient.

En els supòsits de delegació de competències en òrgans no dependents jeràrquicament, el coneixement d'un afer pot ser avocat únicament per l'òrgan delegant.

¹³ Vid. article 28 de la Llei 3/2003, de 26 de març (§4).

2. En tot cas, l'avocació s'ha d'efectuar mitjançant un acord motivat que s'ha de notificar als interessats en el procediment, si n'hi ha, amb anterioritat o simultàniament a la resolució final que es dicti.

Contra l'acord d'avocació no es pot interposar cap recurs, tot i que es pot impugnar en el que, si s'escau, s'interposi contra la resolució del procediment.

Article 11. Encàrrecs de gestió¹⁴

1. La realització d'activitats de caràcter material o tècnic de la competència dels òrgans administratius o de les entitats de dret públic es pot encarregar a altres òrgans o entitats de dret públic de la mateixa Administració o d'una altra, sempre que entre les seves competències estiguin aquestes activitats, per raons d'eficàcia o quan no es posseeixin els mitjans tècnics idonis per exercir-les.

Els encàrrecs de gestió no poden tenir per objecte prestacions pròpies dels contractes regulats a la legislació de contractes del sector públic. En aquest cas, la seva naturalesa i règim jurídic s'ha d'ajustar al que preveu aquesta.

2. L'encàrrec de gestió no suposa la cessió de la titularitat de la competència ni dels elements substantius del seu exercici, i és responsabilitat de l'òrgan o entitat que l'encarrega dictar tots els actes o resolucions de caràcter jurídic que donin suport o en els quals s'integri l'activitat material concreta objecte d'encàrrec.

En tot cas, l'entitat o òrgan encomanat té la condició d'encarregat del tractament de les dades de caràcter personal a les quals pugui tenir accés en execució de l'encàrrec de gestió, i li és aplicable el que disposa la normativa de protecció de dades de caràcter personal.

3. La formalització dels encàrrecs de gestió s'ha d'ajustar a les regles següents:

a) Quan l'encàrrec de gestió s'efectuï entre òrgans administratius o entitats de dret públic pertanyents a la mateixa Administració, s'ha de formalitzar en els termes que estableixi la seva normativa pròpia i, si no n'hi ha, per acord exprés dels òrgans o entitats de dret públic intervinents. En tot cas, l'instrument de formalització de l'encàrrec de gestió i la seva resolució s'ha de publicar, per assolir eficàcia, al *Butlletí Oficial de l'Estat*, al butlletí oficial de la comunitat autònoma o al de la província, segons l'Administració a què pertanyi l'òrgan que efectua l'encàrrec.

Cada Administració pot regular els requisits necessaris per a la validesa d'aquests acords que han d'incloure, almenys, una menció expressa de l'activitat o activitats que afectin, el termini de vigència i la naturalesa i l'abast de la gestió encomanada.

b) Quan l'encàrrec de gestió s'efectuï entre òrgans i entitats de dret públic d'administracions diferents, s'ha de formalitzar mitjançant la signatura del conveni corresponent entre elles, que s'ha de publicar al *Butlletí Oficial de l'Estat*, al butlletí oficial de la comunitat autònoma o al de la província, segons l'Administració a què pertanyi l'òrgan que efectua l'encàrrec, excepte en el cas de la gestió ordinària dels serveis de les comunitats autònomes per part de les diputacions provincials o, si s'escau, cabildos o consells insulars, que es regeix per la legislació de règim local.

¹⁴ Vid. article 30 de la Llei 3/2003, de 26 de març (§4).

Article 12. Delegació de signatura¹⁵

1. Els titulars dels òrgans administratius poden, en matèries de la seva competència, que tinguin, bé per atribució, bé per delegació de competències, delegar la signatura de les seves resolucions i actes administratius en els titulars dels òrgans o unitats administratives que depenguin d'ells, dins dels límits assenyalats a l'article 9.

2. La delegació de signatura no altera la competència de l'òrgan delegant, i perquè sigui vàlida no cal publicar-la.

3. En les resolucions i els actes que se signin per delegació s'ha de fer constar aquesta circumstància i l'autoritat de procedència.

Article 13. Suplència¹⁶

1. Tal com disposi cada Administració Pública, els titulars dels òrgans administratius poden ser suplerts temporalment en els supòsits de vacant, absència o malaltia, així com en els casos en què s'hagi declarat la seva abstenció o recusació.

Si no es designa cap suplent, la competència de l'òrgan administratiu l'ha d'exercir qui designi l'òrgan administratiu immediat superior de qui depengui.

2. La suplència no implica l'alteració de la competència, i perquè sigui vàlida no cal publicar-la.

3. En l'àmbit de l'Administració General de l'Estat, la designació de suplent es pot efectuar:

- a) En els reials decrets d'estructura orgànica bàsica dels departaments ministerials o en els estatuts dels seus organismes públics i entitats vinculats o dependents, segons correspongui.
- b) Per part de l'òrgan competent per al nomenament del titular, ja sigui en el mateix acte de nomenament o en un altre de posterior quan es produeixi el supòsit que doni lloc a la suplència.

4. En les resolucions i els actes que es dictin mitjançant suplència, s'ha de fer constar aquesta circumstància i s'ha d'especificar el titular de l'òrgan en la suplència del qual s'adopten i qui està exercint efectivament aquesta suplència.

Article 14. Decisions sobre competència¹⁷

1. L'òrgan administratiu que es consideri incompetent per resoldre un afer ha de remetre directament les actuacions a l'òrgan que consideri competent, i ha de notificar aquesta circumstància als interessats.

2. Els interessats que siguin part en el procediment es poden dirigir a l'òrgan que estigui coneixent d'un afer perquè declini la seva competència i remeti les actuacions a l'òrgan competent.

Així mateix, es poden dirigir a l'òrgan que considerin competent perquè requereixi la inhibició al que conegui de l'afer.

3. Els conflictes d'atribucions només es poden suscitar entre òrgans d'una mateixa administració no relacionats jeràrquicament, i respecte a afers sobre els quals no hagi finalitzat el procediment administratiu.

¹⁵ Vid. article 31 de la Llei 3/2003, de 26 de març (§4).

¹⁶ Vid. articles 32 i 33 de la Llei 3/2003, de 26 de març (§4).

¹⁷ Pel que fa a l'atribució de la competència, *vid.*, també, article 8.3 d'aquesta Llei.

SECCIÓ 3a
ÒRGANS COL·LEGIATS
DE LES DIFERENTS ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES¹⁸

Subsecció 1a
Funcionament

Article 15. Règim¹⁹

1. El règim jurídic dels òrgans col·legiats s'ha d'ajustar a les normes que conté aquesta secció, sense perjudici de les peculiaritats organitzatives de les administracions públiques en què s'integren.

2. Els òrgans col·legiats de les diferents administracions públiques en què participin organitzacions representatives d'interessos socials, així com els compostos per representacions de diferents administracions públiques, tinguin o no participació d'organitzacions representatives d'interessos socials, poden establir o completar les seves pròpies normes de funcionament.

Els òrgans col·legiats a què es refereix aquest apartat han de quedar integrats en l'Administració Pública que correspongui, encara que sense participar en l'estructura jeràrquica d'aquesta, llevat que ho estableixin així les seves normes de creació o que es desprengui de les seves funcions o de la mateixa naturalesa de l'òrgan col·legiat.²⁰

3. L'acord de creació i les normes de funcionament dels òrgans col·legiats que dictin resolucions que tinguin efectes jurídics enfront de tercers s'han de publicar al butlletí o diari oficial de l'Administració Pública en la qual s'integren. Addicionalment, les administracions els poden publicar en altres mitjans de difusió que en garanteixin el coneixement.

Quan es tracti d'un òrgan col·legiat dels que s'enumeren a l'apartat 2 d'aquest article, la publicitat esmentada l'ha d'efectuar l'Administració a qui correspongui la Presidència.

Article 16. Secretari

1. Els òrgans col·legiats han de tenir un secretari, que pot ser un membre del mateix òrgan o una persona al servei de l'Administració Pública corresponent.

2. Correspon al secretari vetllar per la legalitat formal i material de les actuacions de l'òrgan col·legiat, certificar les actuacions d'aquest i garantir que es respectin els procediments i les regles de constitució i adopció d'acords.

3. En cas que el secretari no membre sigui suplert per un membre de l'òrgan col·legiat, aquest conserva tots els seus drets com a tal.

Article 17. Convocatòries i sessions

1. Tots els òrgans col·legiats es poden constituir, convocar, celebrar les seves sessions, adoptar acords i remetre actes tant de manera presencial com a distància, llevat que el seu reglament intern reculli expressament i excepcionalment el contrari.

En les sessions que celebrin els òrgans col·legiats a distància, els seus membres poden estar en llocs diferents sempre que s'asseguri per mitjans electrònics,

¹⁸ Vid. articles 17 a 19 de la Llei 3/2003, de 26 de març (§4).

¹⁹ En relació amb els consells de govern, vid. disposició addicional 21a d'aquesta Llei.

²⁰ Pel que fa a la duplicitat d'òrgans, vid. article 5.4 d'aquesta Llei.

considerats també com a tals els telefònics i els audiovisuals, la identitat dels membres o les persones que els supleixin, el contingut de les seves manifestacions, el moment en què aquestes es produeixen, així com la interactivitat i intercomunicació entre ells en temps real i la disponibilitat dels mitjans durant la sessió. Entre d'altres, es consideren inclosos entre els mitjans electrònics vàlids el correu electrònic, les audioconferències i les videoconferències.

2. Perquè la constitució de l'òrgan sigui vàlida, als efectes de la celebració de sessions, deliberacions i presa d'acords, es requereix l'assistència, presencial o a distància, del president i el secretari o, si s'escau, dels qui els supleixin, i la de la meitat, almenys, dels seus membres.

Quan es tracti dels òrgans col·legiats a què es refereix l'article 15.2, el president pot considerar constituït vàlidament l'òrgan, als efectes de la celebració de sessió, si hi assisteixen els representants de les administracions públiques i de les organitzacions representatives d'interessos socials membres de l'òrgan als qui s'hagi atribuït la condició de portaveus.

Quan estiguin reunits, de manera presencial o a distància, el secretari i tots els membres de l'òrgan col·legiat, o si s'escau les persones que els supleixin, aquests es poden constituir vàlidament com a òrgan col·legiat per a la celebració de sessions, deliberacions i adopció d'acords sense necessitat de convocatòria prèvia quan ho decideixin així tots els seus membres.

3. Els òrgans col·legiats poden establir el règim propi de convocatòries, si aquest no està previst per les seves normes de funcionament. Aquest règim pot preveure una segona convocatòria i especificar per a aquesta el nombre de membres necessaris per constituir l'òrgan vàlidament.

Llevat que no sigui possible, les convocatòries s'han de remetre als membres de l'òrgan col·legiat per mitjans electrònics, i s'hi ha de fer constar l'ordre del dia juntament amb la documentació necessària per a la seva deliberació quan sigui possible, les condicions en què es va a celebrar la sessió, el sistema de connexió i, si s'escau, els llocs en què estiguin disponibles els mitjans tècnics necessaris per assistir i participar a la reunió.

4. No pot ser objecte de deliberació o acord cap afer que no estigui inclòs en l'ordre del dia, llevat que hi assisteixin tots els membres de l'òrgan col·legiat i es declari la urgència de l'afer pel vot favorable de la majoria.

5. Els acords s'adopten per majoria de vots. Quan s'assisteixi a distància, els acords s'entenen adoptats al lloc on tingui la seu l'òrgan col·legiat i, si no n'hi ha, on estigui ubicada la presidència.

6. Quan els membres de l'òrgan votin en contra o s'abstinguin, queden exempts de la responsabilitat que, si s'escau, es pugui derivar dels acords.

7. Els qui acreditin la titularitat d'un interès legítim es poden dirigir al secretari d'un òrgan col·legiat perquè se'ls expedeixi una certificació dels seus acords. La certificació s'ha d'expedir per mitjans electrònics, llevat que l'interessat manifesti expressament el contrari i no tingui obligació de relacionar-se amb les administracions per aquesta via.

Article 18. Actes

1. De cada sessió que celebri l'òrgan col·legiat n'ha d'estendre acta el secretari, que ha d'especificar necessàriament els assistents, l'ordre del dia de la reunió, les

circumstàncies del lloc i temps en què s'ha celebrat, els punts principals de les deliberacions, així com el contingut dels acords adoptats.

Les sessions que celebri l'òrgan col·legiat es poden gravar. El fitxer resultant de la gravació, juntament amb la certificació expedida pel secretari de l'autenticitat i la integritat d'aquest, i tots els documents en suport electrònic que s'utilitzin com a documents de la sessió, poden acompanyar l'acta de les sessions, sense necessitat de fer-hi constar els punts principals de les deliberacions.

2. L'acta de cada sessió es pot aprovar en la mateixa reunió o en la següent immediata. El secretari ha d'elaborar l'acta amb el vistiplau del president i l'ha de remetre per mitjans electrònics als membres de l'òrgan col·legiat, els quals poden manifestar pels mateixos mitjans la seva conformitat o objeccions al text, als efectes d'aprovar-la; en cas afirmatiu, es considera aprovada en la mateixa reunió.

Quan s'hagi optat per la gravació de les sessions celebrades o per la utilització de documents en suport electrònic, s'han de conservar de manera que es garanteixi la integritat i l'autenticitat dels fitxers electrònics corresponents i l'accés a aquests per part dels membres de l'òrgan col·legiat.

Subsecció 2a

Dels òrgans col·legiats a l'Administració General de l'Estat

Article 19. Règim dels òrgans col·legiats de l'Administració General de l'Estat i de les entitats de dret públic vinculades o dependents d'ella²¹

1. Els òrgans col·legiats de l'Administració General de l'Estat i de les entitats de dret públic vinculades o dependents d'ella es regeixen per les normes que estableix aquest article, i per les previsions que sobre aquests estableix la Llei de procediment administratiu comú de les administracions públiques.

2. Correspon al president:

- a) Exercir la representació de l'òrgan.
- b) Acordar la convocatòria de les sessions ordinàries i extraordinàries i la fixació de l'ordre del dia, tenint en compte, si s'escau, les peticions dels altres membres, sempre que s'hagin formulat amb prou antelació.
- c) Presidir les sessions, moderar el desenvolupament dels debats i suspendre'ls per causes justificades.
- d) Dirimir amb el seu vot els empats, als efectes d'adoptar acords, excepte si es tracta dels òrgans col·legiats a què es refereix l'article 15.2, en els quals el vot és diriment si ho estableixen així les seves pròpies normes.
- e) Assegurar el compliment de les lleis.
- f) Visar les actes i certificacions dels acords de l'òrgan.
- g) Exercir totes les altres funcions que siguin inherents a la seva condició de president de l'òrgan.

En casos de vacant, absència, malaltia o una altra causa legal, s'ha de substituir el president pel vicepresident que correspongui i, si no n'hi ha, pel membre de l'òrgan col·legiat de més jerarquia, antiguitat i edat, per aquest ordre.

²¹ Aquest article no és bàsic, d'acord amb el que es preveu en la disposició final 14a d'aquesta Llei.

Aquesta norma no és aplicable als òrgans col·legiats que preveu l'article 15.2, en els quals el règim de substitució del president ha d'estar regulat específicament en cada cas, o establert expressament per acord del ple de l'òrgan col·legiat.

3. Els membres de l'òrgan col·legiat han de:

- a) Rebre, amb una antelació mínima de dos dies, la convocatòria que contingui l'ordre del dia de les reunions. La informació sobre els temes que figurin a l'ordre del dia ha d'estar a disposició dels membres en el mateix termini.
- b) Participar en els debats de les sessions.
- c) Exercir el seu dret al vot i formular el seu vot particular, així com expressar el sentit del seu vot i els motius que el justifiquen. No es poden abstenir en les votacions els qui, per la seva qualitat d'autoritats o personal al servei de les administracions públiques, tinguin la condició de membres nats d'òrgans col·legiats, en virtut del càrrec que exerceixen.
- d) Formular prec i preguntes.
- e) Obtenir la informació necessària per complir les funcions assignades.
- f) Totes les altres funcions que siguin inherents a la seva condició.

Els membres d'un òrgan col·legiat no es poden atribuir les funcions de representació reconegudes a aquest, llevat que el mateix òrgan els les hagi atorgat expressament per una norma o per un acord adoptat vàlidament, per a cada cas concret.

En casos d'absència o de malaltia i, en general, quan concorri alguna causa justificada, els membres titulars de l'òrgan col·legiat han de ser substituïts pels seus suplents, si n'hi ha.

Quan es tracti dels òrgans col·legiats a què es refereix l'article 15, les organitzacions representatives d'interessos socials poden substituir els seus membres titulars per d'altres, i ho han d'acreditar davant la secretaria de l'òrgan col·legiat, amb respecte a les reserves i limitacions que estableixin les seves normes d'organització.

Els membres de l'òrgan col·legiat no poden exercir aquestes funcions quan concorri un conflicte d'interès.

4. La designació i el cessament, així com la substitució temporal del secretari en supòsits de vacant, absència o malaltia s'han de fer segons el que disposen les normes específiques de cada òrgan i, si no n'hi ha, per acord d'aquest.

Correspon al secretari de l'òrgan col·legiat:

- a) Assistir a les reunions amb veu però sense vot, i amb veu i vot si la secretaria de l'òrgan l'exerceix un membre d'aquest.
- b) Efectuar la convocatòria de les sessions de l'òrgan per ordre del president, així com les citacions als membres d'aquest.
- c) Rebre els actes de comunicació dels membres amb l'òrgan, ja siguin notificacions, peticions de dades, rectificacions o qualsevol altra classe d'escrits dels quals hagi de tenir coneixement.
- d) Preparar el despatx dels afers, i redactar i autoritzar les actes de les sessions.
- e) Expedir certificacions de les consultes, els dictàmens i els acords aprovats.
- f) Totes les altres funcions que siguin inherents a la seva condició de secretari.

5. En l'acta hi ha de figurar, a sol·licitud dels membres respectius de l'òrgan, el vot contrari a l'acord adoptat, la seva abstenció i els motius que la justifiquin o el sentit del seu vot favorable.

Així mateix, qualsevol membre té dret a sol·licitar la transcripció íntegra de la seva intervenció o proposta, sempre que, en absència de gravació de la reunió annexa a l'acta, aporti immediatament, o en el termini que assenyali el president, el text que es correspongui fidelment amb la seva intervenció, i així s'ha de fer constar a l'acta, o se n'hi ha d'adjuntar una còpia.

Els membres que discrepin de l'acord majoritari poden formular un vot particular per escrit en el termini de dos dies, que s'ha d'incorporar al text aprovat.

Les actes s'han d'aprovar en la mateixa sessió o en la següent, i no obstant això el secretari pot emetre una certificació sobre els acords que s'hagin adoptat, sense perjudici de l'aprovació ulterior de l'acta. Es considera aprovada en la mateixa sessió l'acta que, amb posterioritat a la reunió, sigui distribuïda entre els membres i rebí la conformitat d'aquests per qualsevol mitjà del qual el secretari deixi expressió i constància.

En les certificacions d'acords adoptats emeses abans de l'aprovació de l'acta s'hi ha de fer constar expressament aquesta circumstància.

Article 20. Requisits per constituir òrgans col·legiats²²

1. Són òrgans col·legiats els que es creïn formalment i estiguin integrats per tres o més persones, als quals s'atribueixin funcions administratives de decisió, proposta, assessorament, seguiment o control, i que actuïn integrats en l'Administració General de l'Estat o en algun dels seus organismes públics.

2. La constitució d'un òrgan col·legiat en l'Administració General de l'Estat i en els seus organismes públics té com a supòsit indispensable la determinació, en la seva norma de creació o en el conveni amb altres administracions públiques pel qual es creï l'òrgan esmentat, de les qüestions següents:

- a) Les seves finalitats o objectius.
- b) La seva integració administrativa o dependència jeràrquica.
- c) La composició i els criteris per a la designació del president i de la resta de membres.
- d) Les funcions de decisió, proposta, informe, seguiment o control, així com qualsevol altra que se li atribueixi.
- e) La dotació dels crèdits necessaris, si s'escau, per al funcionament.

3. El règim jurídic dels òrgans col·legiats a què es refereix l'apartat 1 d'aquest article s'ha d'ajustar a les normes que conté l'article 19, sense perjudici de les peculiaritats organitzatives que contenen aquesta Llei o la seva norma o conveni de creació.

Article 21. Classificació i composició dels òrgans col·legiats²³

1. Els òrgans col·legiats de l'Administració General de l'Estat i dels seus organismes públics, per la seva composició, es classifiquen en:

- a) Òrgans col·legiats interministerials, si els seus membres procedeixen de ministeris diferents.
- b) Òrgans col·legiats ministerials, si els seus components procedeixen dels òrgans d'un sol ministeri.

2. En els òrgans col·legiats a què es refereix l'apartat anterior hi pot haver representants d'altres administracions públiques quan aquestes ho acceptin voluntàriament, quan un conveni ho estableixi així o quan una norma aplicable a les administracions afectades ho determini.

²² Aquest article no és bàsic, d'acord amb el que es preveu en la disposició final 14a d'aquesta Llei.

²³ Ídem nota anterior.

3. En la composició dels òrgans col·legiats hi poden participar, quan es determini així, organitzacions representatives d'interessos socials i altres membres que es designin per les especials condicions d'experiència o coneixements que hi concorrin, en atenció a la naturalesa de les funcions assignades a aquests òrgans.

Article 22. Creació, modificació i supressió d'òrgans col·legiats²⁴

1. La creació d'òrgans col·legiats de l'Administració General de l'Estat i dels seus organismes públics només requereix una norma específica, amb publicació al *Butlletí Oficial de l'Estat*, en els casos en què se'ls atribueixi qualsevol de les competències següents:

- a) Competències decisòries.
- b) Competències de proposta o emissió d'informes preceptius que hagin de servir de base a decisions d'altres òrgans administratius.
- c) Competències de seguiment o control de les actuacions d'altres òrgans de l'Administració General de l'Estat.

2. En els supòsits que s'enuncien a l'apartat anterior, la norma de creació ha de revestir la forma de Reial decret en el cas dels òrgans col·legiats interministerials el president dels quals tingui rang superior al de director general; d'ordre ministerial conjunta per a la resta d'òrgans col·legiats interministerials; i d'ordre ministerial per als d'aquest caràcter.

3. En tots els supòsits no compresos a l'apartat 1 d'aquest article, els òrgans col·legiats tenen el caràcter de grups o comissions de treball i es poden crear per acord del Consell de Ministres o pels ministeris interessats. Els seus acords no poden tenir efectes directes davant tercers.

4. La modificació i supressió dels òrgans col·legiats i dels grups o comissions de treball de l'Administració General de l'Estat i dels organismes públics s'ha de portar a terme de la mateixa manera que se n'hagi disposat la creació, llevat que aquesta hagi fixat un termini previst per a l'extinció; en aquest cas, es produeix automàticament en la data assenyalada a l'efecte.

SECCIÓ 4a ABSTENCIÓ I RECUSACIÓ

Article 23. Abstenció²⁵

1. Les autoritats i el personal al servei de les administracions en els qui es donin algunes de les circumstàncies assenyalades a l'apartat següent s'han d'abstenir d'intervenir en el procediment i ho han de comunicar al seu superior immediat, el qual ha de resoldre el que escaigui.

2. Són motius d'abstenció els següents:²⁶

- a) Tenir interès personal en l'afer de què es tracti o en un altre la resolució del qual pugui influir la d'aquell; ser administrador de societat o entitat interessada, o tenir qüestió litigiosa pendent amb algun interessat.

²⁴ Ídem nota 22.

²⁵ En relació amb la suplència, *vid.* article 13.1 d'aquesta Llei. *Vid.*, també, article 22 de la Llei 3/2003, de 26 de març (§4).

²⁶ Aquesta regulació, de naturalesa bàsica, desplaça la regulació dels motius d'abstenció prevists en l'article 36 de la Llei 4/2011, de 31 de març, de la bona administració i del bon govern de les Illes Balears (BOIB núm. 53, de 9 d'abril de 2011).

- b) Tenir un vincle matrimonial o una situació de fet assimilable, i el parentesc de consanguinitat dins del quart grau o d'afinitat dins del segon, amb qualsevol dels interessats, amb els administradors d'entitats o les societats interessades i també amb els assessors, representants legals o mandataris que intervinguin en el procediment, així com compartir despatx professional o estar associat amb aquests per a l'assessorament, la representació o el mandat.
- c) Tenir amistat íntima o enemistat manifesta amb alguna de les persones esmentades a l'apartat anterior.
- d) Haver intervingut com a pèrit o com a testimoni en el procediment de què es tracti.
- e) Tenir relació de servei amb una persona natural o jurídica interessada directament en l'afer, o haver-li prestat en els dos últims anys serveis professionals de qualsevol tipus i en qualsevol circumstància o lloc.

3. Els òrgans jeràrquicament superiors a qui es trobi en alguna de les circumstàncies assenyalades al punt anterior li poden ordenar que s'abstingui de tota intervenció en l'expedient.

4. L'actuació d'autoritats i personal al servei de les administracions públiques en els quals concorrin motius d'abstenció no implica, necessàriament i en tot cas, la invalidesa dels actes en què hagin intervingut.

5. La no-abstenció en els casos en què concorri alguna d'aquestes circumstàncies dóna lloc a la responsabilitat que sigui procedent.

Article 24. Recusació²⁷

1. En els casos que preveu l'article anterior, els interessats poden promoure la recusació en qualsevol moment de la tramitació del procediment.

2. La recusació s'ha de plantejar per escrit, en el qual s'ha d'expressar la causa o causes en què es fonamenta.

3. L'endemà, el recusat ha de manifestar al seu superior immediat si es dóna o no en ell la causa al·legada. En el primer cas, si el superior aprecia la concurrència de la causa de recusació, n'ha d'acordar la substitució tot seguit.

4. Si el recusat nega la causa de recusació, el superior ha de resoldre en el termini de tres dies, amb els informes i comprovacions previs que consideri oportuns.

5. Contra les resolucions adoptades en aquesta matèria no es pot interposar cap recurs, sense perjudici de la possibilitat d'al·legar la recusació en interposar el recurs que sigui procedent contra l'acte que posi fi al procediment.

CAPÍTOL III

PRINCIPI DE LA POTESTAT SANCIONADORA²⁸

Article 25. Principi de legalitat

1. La potestat sancionadora de les administracions públiques s'ha d'exercir quan hagi estat reconeguda expressament per una norma amb rang de llei, amb aplicació

²⁷ Vid. article 23 de la Llei 3/2003, de 26 de març (§4).

²⁸ Vid. articles 67 i 68 de la Llei 3/2003, de 26 de març (§4). Per altra banda, el procediment sancionador es regula, amb les seves especialitats, en el marc del procediment administratiu comú previst en el títol IV de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre (§1).

del procediment previst per al seu exercici i d'acord amb el que estableixen aquesta Llei i la Llei de procediment administratiu comú de les administracions públiques i, quan es tracti d'entitats locals, de conformitat amb el que disposa el títol XI de la Llei 7/1985, de 2 d'abril.

2. L'exercici de la potestat sancionadora correspon als òrgans administratius que la tinguin atribuïda expressament, per disposició de rang legal o reglamentari.

3. Les disposicions d'aquest capítol són extensives a l'exercici per part de les administracions públiques de la seva potestat disciplinària respecte del personal al seu servei, sigui quina sigui la naturalesa jurídica de la relació d'ocupació.

4. Les disposicions d'aquest capítol no són aplicables a l'exercici per part de les administracions públiques de la potestat sancionadora respecte dels qui estiguin vinculats a aquelles per relacions regulades per la legislació de contractes del sector públic o per la legislació patrimonial de les administracions públiques.

Article 26. Irretroactivitat

1. Són aplicables les disposicions sancionadores vigents en el moment de produir-se els fets que constitueixin una infracció administrativa.

2. Les disposicions sancionadores produeixen efecte retroactiu quan afavoreixin el presumpte infractor o l'infractor, tant pel que fa a la tipificació de la infracció com a la sanció i als seus terminis de prescripció, fins i tot respecte de les sancions pendents de compliment en entrar en vigor la nova disposició.

Article 27. Principi de tipicitat

1. Només constitueixen infraccions administratives les vulneracions de l'ordenament jurídic previstes com a tals infraccions per una Llei, sense perjudici del que disposa per a l'Administració local el títol XI de la Llei 7/1985, de 2 d'abril.

Les infraccions administratives es classifiquen per la Llei en lleus, greus i molt greus.

2. Únicament per la comissió d'infraccions administratives es poden imposar sancions que, en tot cas, estan delimitades per la Llei.

3. Les disposicions reglamentàries de desplegament poden introduir especificacions o graduacions al quadre de les infraccions o sancions establertes legalment que, sense constituir noves infraccions o sancions, ni alterar la naturalesa o els límits de les que la Llei preveu, contribueixin a identificar de manera més correcta les conductes o a determinar amb més precisió les sancions corresponents.

4. Les normes definidores d'infraccions i sancions no són susceptibles d'aplicació analògica.

Article 28. Responsabilitat²⁹

1. Només es poden sancionar per fets constitutius d'infracció administrativa les persones físiques i jurídiques, així com, quan una llei els reconegui capacitat d'obrar, els grups d'afectats, les unions i entitats sense personalitat jurídica i els patrimonis independents o autònoms que siguin responsables d'aquells a títol de dol o culpa.

2. Les responsabilitats administratives que es derivin de la comissió d'una infracció són compatibles amb l'exigència a l'infractor de la reposició de la situació alterada per aquest al seu estat originari, així com amb la indemnització pels danys i

²⁹ En relació amb els drets en els procediments sancionadors, *vid.* article 53.2 *b* de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre (§1).

perjudicis causats, que ha de ser determinada i exigida per l'òrgan al qual correspongui l'exercici de la potestat sancionadora. En cas de no satisfer-se la indemnització en el termini que es determini a l'efecte en funció de la seva quantia, s'ha de procedir tal com preveu l'article 101 de la Llei de procediment administratiu comú de les administracions públiques.³⁰

3. Quan el compliment d'una obligació establerta per una norma amb rang de llei correspongui a diverses persones conjuntament, responen de manera solidària de les infraccions que, si s'escau, es cometin i de les sancions que s'imposin. No obstant això, quan la sanció sigui pecuniària i sigui possible, s'ha d'individualitzar en la resolució en funció del grau de participació de cada responsable.

4. Les lleis reguladores dels diferents règims sancionadors poden tipificar com a infracció l'incompliment de l'obligació de prevenir la comissió d'infraccions administratives per part dels qui estiguin subjectes a una relació de dependència o vinculació. Així mateix, poden preveure els supòsits en què determinades persones han de respondre del pagament de les sancions pecuniàries imposades als qui depenguin d'elles o hi estiguin vinculades.

Article 29. Principi de proporcionalitat

1. Les sancions administratives, siguin o no de naturalesa pecuniària, en cap cas poden implicar, directament o subsidiàriament, privació de llibertat.

2. L'establiment de sancions pecuniàries ha de preveure que la comissió de les infraccions tipificades no sigui més beneficiosa per a l'infractor que el compliment de les normes infringides.

3. En la determinació normativa del règim sancionador, així com en la imposició de sancions per part de les administracions públiques, s'ha d'observar la deguda idoneïtat i necessitat de la sanció que s'ha d'imposar i la seva adequació a la gravetat del fet constitutiu de la infracció. La graduació de la sanció ha de considerar especialment els criteris següents:

- a) El grau de culpabilitat o l'existència d'intencionalitat.
- b) La continuïtat o persistència en la conducta infractora.
- c) La naturalesa dels perjudicis causats.
- d) La reincidència, per comissió en el terme d'un any de més d'una infracció de la mateixa naturalesa quan hagi estat declarat així per una resolució ferma en via administrativa.

4. Quan ho justifiqui l'adequació deguda entre la sanció que s'hagi d'aplicar amb la gravetat del fet constitutiu de la infracció i les circumstàncies concurrents, l'òrgan competent per resoldre pot imposar la sanció en el grau inferior.

5. Quan de la comissió d'una infracció derivi necessàriament la comissió d'una altra o altres, s'ha d'imposar únicament la sanció corresponent a la infracció més greu comesa.

6. És sancionable, com a infracció continuada, la realització d'una pluralitat d'accions o omissions que infringeixin el mateix precepte administratiu o preceptes administratius semblants, en execució d'un pla preconcebut o aprofitant una ocasió idèntica.

³⁰ Sobre els danys o perjudicis causats a les administracions, *vid.* article 90.4 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre (§1).

Article 30. Prescripció

1. Les infraccions i sancions prescriuen segons el que disposen les lleis que les estableixin. Si aquestes no fixen terminis de prescripció, les infraccions molt greus prescriuen al cap de tres anys, les greus al cap de dos anys i les lleus al cap de sis mesos; les sancions imposades per faltes molt greus prescriuen al cap de tres anys, les imposades per faltes greus al cap de dos anys i les imposades per faltes lleus al cap d'un any.

2. El termini de prescripció de les infraccions es comença a comptar des del dia en què s'hagi comès la infracció. En el cas d'infraccions continuades o permanents, el termini comença a córrer des que va finalitzar la conducta infractora.

Interromp la prescripció la iniciació, amb coneixement de l'interessat, d'un procediment administratiu de naturalesa sancionadora, i el termini de prescripció es reinicia si l'expedient sancionador està paralitzat durant més d'un mes per causa no imputable al presumpte responsable.

3. El termini de prescripció de les sancions es comença a comptar des de l'endemà del dia en què sigui executable la resolució per la qual s'imposa la sanció o hagi transcorregut el termini per recórrer-la.

Interromp la prescripció la iniciació, amb coneixement de l'interessat, del procediment d'execució, i el termini torna a transcórrer si aquell està paralitzat durant més d'un mes per causa no imputable a l'infractor.

En el cas de desestimació presumpta del recurs d'alçada interposat contra la resolució per la qual s'imposa la sanció, el termini de prescripció de la sanció es comença a comptar des de l'endemà del dia en què finalitzi el termini previst legalment per a la resolució del recurs esmentat.

Article 31. Concurrència de sancions

1. No es poden sancionar els fets que ho hagin estat penalment o administrativament, en els casos en què s'aprecii identitat del subjecte, fet i fonament.

2. Quan un òrgan de la Unió Europea hagi imposat una sanció pels mateixos fets, i sempre que no concorri la identitat de subjecte i fonament, l'òrgan competent per resoldre l'ha de tenir en compte als efectes de graduar la que, si s'escau, hagi d'imposar, i la pot minorar, sense perjudici de declarar la comissió de la infracció.

CAPÍTOL IV DE LA RESPONSABILITAT PATRIMONIAL DE LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES³¹

SECCIÓ 1a RESPONSABILITAT PATRIMONIAL DE LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES

Article 32. Principis de la responsabilitat

1. Els particulars tenen dret a ser indemnitzats per les administracions públiques corresponents de tota lesió que pateixin en qualsevol dels seus béns i drets, sempre que la lesió sigui conseqüència del funcionament normal o anormal dels serveis

³¹ Vid. article 69 de la Llei 3/2003, de 26 de març (§4). Per altra banda, el procediment de responsabilitat patrimonial de les administracions públiques es regula, amb les seves especialitats, en el marc del procediment administratiu comú previst en el títol IV de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre (§1).

públics, excepte en els casos de força major o de danys que el particular tingui el deure jurídic de suportar d'acord amb la Llei.³²

L'anul·lació en via administrativa o per l'ordre jurisdiccional contenciós administratiu dels actes o disposicions administratives no pressuposa, per si mateixa, dret a la indemnització.

2. En tot cas, el dany al·legat ha de ser efectiu, avaluable econòmicament i individualitzat en relació amb una persona o un grup de persones.³³

3. Així mateix, els particulars tenen dret a ser indemnitzats per les administracions públiques de tota lesió que pateixin en els seus béns i drets com a conseqüència de l'aplicació d'actes legislatius de naturalesa no expropiatòria de drets que no tinguin el deure jurídic de suportar, quan així s'estableixi en els mateixos actes legislatius i en els termes que s'hi especifiquin.

La responsabilitat de l'Estat legislador pot sorgir també en els supòsits següents, sempre que concorrin els requisits que preveuen els apartats anteriors:

- a) Quan els danys derivin de l'aplicació d'una norma amb rang de llei declarada inconstitucional, sempre que concorrin els requisits de l'apartat 4.
- b) Quan els danys derivin de l'aplicació d'una norma contrària al dret de la Unió Europea, d'acord amb el que disposa l'apartat 5.

4. Si la lesió és conseqüència de l'aplicació d'una norma amb rang de llei declarada inconstitucional, és procedent la indemnització quan el particular hagi obtingut, en qualsevol instància, sentència ferma desestimària d'un recurs contra l'actuació administrativa que va ocasionar el dany, sempre que s'hagi al·legat la inconstitucionalitat declarada posteriorment.³⁴

5. Si la lesió és conseqüència de l'aplicació d'una norma declarada contrària al dret de la Unió Europea, és procedent la indemnització quan el particular hagi obtingut, en qualsevol instància, sentència ferma desestimària d'un recurs contra l'actuació administrativa que va ocasionar el dany, sempre que s'hagi al·legat la infracció del dret de la Unió Europea declarada posteriorment. Així mateix, s'han de complir tots els requisits següents:

- a) La norma ha de tenir per objecte conferir drets als particulars.
- b) L'incompliment ha d'estar prou caracteritzat.
- c) Hi ha d'haver una relació de causalitat directa entre l'incompliment de l'obligació imposada a l'Administració responsable pel dret de la Unió Europea i el dany sofert pels particulars.

6. La sentència que declari la inconstitucionalitat de la norma amb rang de llei o declari el caràcter de norma contrària al dret de la Unió Europea produeix efectes des de la data de publicació al *Butlletí Oficial de l'Estat* o al *Diari Oficial de la Unió Europea*, segons el cas, llevat que en aquesta s'hi estableixi una altra cosa.³⁵

7. La responsabilitat patrimonial de l'Estat pel funcionament de l'Administració de justícia es regeix per la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial.

³² Vid. article 91.2 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre (§1).

³³ En relació amb la revisió d'ofici d'acte o de reglament, vid. article 106.4 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre (§1).

³⁴ Vid. article 67.1, 3r paràgraf, de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre (§1).

³⁵ Sobre la indemnització, vid. article 34 d'aquesta Llei. Vid., també, article 67.1 i disposició transitòria 5a de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre (§1).

8. El Consell de Ministres ha de fixar l'import de les indemnitzacions que sigui procedent abonar quan el Tribunal Constitucional hagi declarat, a instància de part interessada, l'existència d'un funcionament anormal en la tramitació dels recursos d'empara o de les qüestions d'inconstitucionalitat.

El procediment per fixar l'import de les indemnitzacions l'ha de tramitar el Ministeri de Justícia, amb audiència al Consell d'Estat.

9. S'ha de seguir el procediment que preveu la Llei de procediment administratiu comú de les administracions públiques per determinar la responsabilitat de les administracions públiques pels danys i perjudicis causats a tercers durant l'execució de contractes, quan siguin conseqüència d'una ordre immediata i directa de l'Administració o dels vicis del projecte elaborat per ella mateixa sense perjudici de les especialitats que, si s'escau, estableixi el Reial decret legislatiu 3/2011, de 14 de novembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de contractes del sector públic.³⁶

Article 33. Responsabilitat concurrent de les administracions públiques

1. Quan de la gestió dimanant de fórmules conjuntes d'actuació entre diverses administracions públiques es derivi responsabilitat en els termes que preveu aquesta Llei, les administracions intervinents han de respondre davant el particular, en tot cas, de manera solidària. L'instrument jurídic regulador de l'actuació conjunta pot determinar la distribució de la responsabilitat entre les diferents administracions públiques.

2. En altres supòsits de concurrència de diverses administracions en la producció del dany, la responsabilitat s'ha de fixar per a cada Administració atenent els criteris de competència, interès públic tutelat i intensitat de la intervenció. La responsabilitat ha de ser solidària quan la determinació esmentada no sigui possible.

3. En els casos que preveu l'apartat primer, l'Administració competent per incoar, instruir i resoldre els procediments en què hi hagi una responsabilitat concurrent de diverses administracions públiques ha de ser la que fixen els estatuts o les regles de l'organització col·legiada. Si no n'hi ha, la competència s'ha d'atribuir a l'Administració Pública amb més participació en el finançament del servei.³⁷

4. En el cas de procediments en matèria de responsabilitat patrimonial, l'Administració Pública competent a què es refereix l'apartat anterior ha de consultar la resta de les administracions implicades perquè, en el termini de quinze dies, aquestes puguin exposar tot el que considerin procedent.

Article 34. Indemnització

1. Només són indemnitzables les lesions produïdes al particular provinents de danys que aquest no tingui el deure jurídic de suportar d'acord amb la Llei. No són indemnitzables els danys que es derivin de fets o circumstàncies que no s'hagin pogut preveure o evitar segons l'estat dels coneixements de la ciència o de la tècnica existents en el moment de produir-se aquells, tot això sense perjudici de les prestacions assistencials o econòmiques que les lleis puguin establir per a aquests casos.³⁸

³⁶ La referència s'ha d'entendre feta a la Llei 9/2017, de 8 de novembre, de contractes del sector públic, per la qual es transposen a l'ordenament jurídic espanyol les directives del Parlament Europeu i del Consell 2014/23/UE i 2014/24/UE, de 26 de febrer de 2014 (BOE núm. 272, de 9 de novembre de 2017).

³⁷ Vid. article 92 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre (§1).

³⁸ Ídem nota 33.

En els casos de responsabilitat patrimonial a què es refereixen els apartats 4 i 5 de l'article 32, són indemnitzables els danys produïts en el termini dels cinc anys anteriors a la data de la publicació de la sentència que declari la inconstitucionalitat de la norma amb rang de llei o el caràcter de norma contrària al dret de la Unió Europea, llevat que la sentència disposi una altra cosa.

2. La indemnització es calcula d'acord amb els criteris de valoració establerts a la legislació fiscal, d'expropiació forçosa i altres normes aplicables, amb ponderació, si s'escau, de les valoracions predominants al mercat. En els casos de mort o lesions corporals, es pot prendre com a referència la valoració inclosa als barems de la normativa vigent en matèria d'assegurances obligatòries i de la Seguretat Social.

3. La quantia de la indemnització es calcula amb referència al dia en què es va produir efectivament la lesió, sense perjudici que s'actualitzi en la data en què es posi fi al procediment de responsabilitat d'acord amb l'índex de garantia de la competitivitat, fixat per l'Institut Nacional d'Estadística, i dels interessos que siguin procedents per demora en el pagament de la indemnització fixada, els quals s'exigeixen d'acord amb el que estableix la Llei 47/2003, de 26 de novembre, general pressupostària, o, si s'escau, amb les normes pressupostàries de les comunitats autònomes.

4. La indemnització procedent es pot substituir per una compensació en espècie o es pot abonar mitjançant pagaments periòdics, quan sigui més adequat per aconseguir la reparació deguda i convingui a l'interès públic, sempre que hi hagi acord amb l'interessat.

Article 35. Responsabilitat de dret privat

Quan les administracions públiques actuïn, directament o a través d'una entitat de dret privat, en relacions d'aquesta naturalesa, la seva responsabilitat s'ha d'exigir de conformitat amb el que preveuen els articles 32 i següents, fins i tot quan concorri amb subjectes de dret privat o la responsabilitat s'exigeixi directament a l'entitat de dret privat a través de la qual actuï l'Administració o a l'entitat que cobreixi la seva responsabilitat.³⁹

SECCIÓ 2a

RESPONSABILITAT DE LES AUTORITATS I PERSONAL AL SERVEI DE LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES

Article 36. Exigència de la responsabilitat patrimonial de les autoritats i personal al servei de les administracions públiques

1. Per fer efectiva la responsabilitat patrimonial a què es refereix aquesta Llei, els particulars han d'exigir directament a l'Administració Pública corresponent les indemnitzacions pels danys i perjudicis causats per les autoritats i el personal al seu servei.

2. L'Administració corresponent, quan hagi indemnitzat els lesionats, ha d'exigir d'ofici en via administrativa a les seves autoritats i altre personal al seu servei la responsabilitat en què hagin incorregut per dol, o culpa o negligència greus, amb la instrucció prèvia del procediment corresponent.⁴⁰

³⁹ Sobre la competència, *vid.* article 92, darrer paràgraf, de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre (§1).

⁴⁰ *Vid.* article 13 f de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre (§1).

Per exigir aquesta responsabilitat i, si s'escau, per quantificar-la, s'han de ponderar, entre d'altres, els criteris següents: el resultat danyós produït, el grau de culpabilitat, la responsabilitat professional del personal al servei de les administracions públiques, i la seva relació amb la producció del resultat danyós.

3. Així mateix, l'Administració ha d'instruir el mateix procediment a les autoritats i altre personal al seu servei pels danys i perjudicis causats en els seus béns o drets quan hagi concorregut dol, o culpa o negligència greus.

4. El procediment per exigir la responsabilitat a què es refereixen els apartats 2 i 3 s'ha de substanciar d'acord amb el que disposa la Llei de procediment administratiu comú de les administracions públiques, i s'ha d'iniciar per acord de l'òrgan competent, que s'ha de notificar als interessats i ha de constar, almenys, dels tràmits següents:

- a) Al·legacions durant un termini de quinze dies.
- b) Pràctica de les proves admeses i qualssevol altres que l'òrgan competent consideri oportunes durant un termini de quinze dies.
- c) Audiència durant un termini de deu dies.
- d) Formulació de la proposta de resolució en un termini de cinc dies a comptar de la finalització del tràmit d'audiència.
- e) Resolució de l'òrgan competent en el termini de cinc dies.

5. La resolució declaratòria de responsabilitat posa fi a la via administrativa.

6. El que disposen els apartats anteriors s'ha d'entendre sense perjudici de passar, si escau, el tant de culpa als tribunals competents.

Article 37. Responsabilitat penal

1. La responsabilitat penal del personal al servei de les administracions públiques, així com la responsabilitat civil derivada del delictes, s'ha d'exigir d'acord amb el que preveu la legislació corresponent.

2. L'exigència de responsabilitat penal del personal al servei de les administracions públiques no suspèn els procediments de reconeixement de responsabilitat patrimonial que s'instrueixin, llevat que la determinació dels fets en l'ordre jurisdiccional penal sigui necessària per fixar la responsabilitat patrimonial.

CAPÍTOL V

FUNCIONAMENT ELECTRÒNIC DEL SECTOR PÚBLIC⁴¹

Article 38. La seu electrònica

1. La seu electrònica és l'adreça electrònica, disponible per als ciutadans a través de xarxes de telecomunicacions, la titularitat de la qual correspon a una Administració Pública, o bé a un o diversos organismes públics o entitats de dret públic en l'exercici de les seves competències.

2. L'establiment d'una seu electrònica comporta la responsabilitat del titular respecte de la integritat, la veracitat i l'actualització de la informació i els serveis als quals es pugui accedir a través d'aquella.

⁴¹ En relació amb la Comissió Sectorial d'Administració Electrònica, *vid.* disposició addicional 9a d'aquesta Llei.

3. Cada Administració Pública ha de determinar les condicions i els instruments de creació de les seues electròniques, amb subjecció als principis de transparència, publicitat, responsabilitat, qualitat, seguretat, disponibilitat, accessibilitat, neutralitat i interoperabilitat. En tot cas s'ha de garantir la identificació de l'òrgan titular de la seu, així com els mitjans disponibles per formular suggeriments i queixes.

4. Les seues electròniques han de disposar de sistemes que permetin establir comunicacions segures sempre que siguin necessàries.

5. La publicació a les seues electròniques d'informacions, serveis i transaccions ha de respectar els principis d'accessibilitat i ús d'acord amb les normes establertes en aquest respecte, estàndards oberts i, si s'escau, els altres que siguin d'ús generalitzat per part dels ciutadans.

6. Les seues electròniques han d'utilitzar, per identificar-se i garantir una comunicació segura amb elles, certificats reconeguts o qualificats d'autenticació de lloc web o mitjà equivalent.

Article 39. Portal d'internet

S'entén per portal d'internet el punt d'accés electrònic la titularitat del qual correspongui a una Administració Pública, organisme públic o entitat de dret públic que permet l'accés a través d'internet a la informació publicada i, si s'escau, a la seu electrònica corresponent.

Article 40. Sistemes d'identificació de les administracions públiques

1. Les administracions públiques es poden identificar mitjançant l'ús d'un segell electrònic basat en un certificat electrònic reconegut o qualificat que compleixi els requisits exigits per la legislació de signatura electrònica. Aquests certificats electrònics han d'incloure el número d'identificació fiscal i la denominació corresponent, així com, si s'escau, la identitat de la persona titular en el cas dels segells electrònics d'òrgans administratius. La relació de segells electrònics utilitzats per cada Administració Pública, incloent les característiques dels certificats electrònics i els prestadors que els expedeixen, ha de ser pública i accessible per mitjans electrònics. A més, cada Administració Pública ha d'adoptar les mesures adequades per facilitar la verificació dels seus segells electrònics.⁴²

2. S'entén identificada l'Administració Pública respecte de la informació que es publiqui com a pròpia al seu portal d'internet.

Article 41. Actuació administrativa automatitzada

1. S'entén per actuació administrativa automatitzada qualsevol acte o actuació efectuada íntegrament a través de mitjans electrònics per una Administració Pública en el marc d'un procediment administratiu i en la qual no hagi intervingut de manera directa cap empleat públic.

2. En cas d'actuació administrativa automatitzada s'ha d'establir⁴³ prèviament l'òrgan o òrgans competents, segons els casos, per a la definició de les especificacions, programació, manteniment, supervisió i control de qualitat i, si s'escau, auditoria del

⁴² Quant a la identificació dels interessats, *vid.* articles 9 a 11 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre (§1).

⁴³ En relació amb la regulació reglamentària, *vid.* article 1.2 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre (§1).

sistema d'informació i del seu codi font. Així mateix, s'ha d'indicar l'òrgan que s'ha de considerar responsable als efectes d'impugnació.⁴⁴

Article 42. Sistemes de signatura per a l'actuació administrativa automatitzada

En l'exercici de la competència en l'actuació administrativa automatitzada, cada Administració Pública pot determinar els supòsits d'utilització dels sistemes de signatura electrònica següents:

- a) Segell electrònic d'Administració Pública, òrgan, organisme públic o entitat de dret públic, basat en un certificat electrònic reconegut o qualificat que compleixi els requisits exigits per la legislació de signatura electrònica.
- b) Codi segur de verificació vinculat a l'Administració Pública, òrgan, organisme públic o entitat de dret públic, en els termes i condicions establerts, i es permet en tot cas la comprovació de la integritat del document mitjançant l'accés a la seu electrònica corresponent.

Article 43. Signatura electrònica del personal al servei de les administracions públiques⁴⁵

1. Sense perjudici del que preveuen els articles 38, 41 i 42, l'actuació d'una Administració Pública, òrgan, organisme públic o entitat de dret públic, quan utilitzi mitjans electrònics, s'ha de fer mitjançant signatura electrònica del titular de l'òrgan o empleat públic.

2. Cada Administració Pública ha de determinar els sistemes de signatura electrònica que ha d'utilitzar el seu personal, els quals poden identificar de manera conjunta el titular del lloc de treball o càrrec i l'administració o òrgan en què presta els seus serveis. Per raons de seguretat pública, els sistemes de signatura electrònica es poden referir només el número d'identificació professional de l'empleat públic.

Article 44. Intercanvi electrònic de dades en entorns tancats de comunicació⁴⁶

1. Els documents electrònics transmesos en entorns tancats de comunicacions establerts entre administracions públiques, òrgans, organismes públics i entitats de dret públic s'han de considerar vàlids als efectes d'autenticació i identificació dels emissors i receptors en les condicions que estableix aquest article.

2. Quan els participants en les comunicacions pertanyin a una mateixa Administració Pública, aquesta ha de determinar les condicions i garanties per les quals s'ha de regir, incloent almenys la relació d'emissors i receptors autoritzats i la naturalesa de les dades que s'han d'intercanviar.

3. Quan els participants pertanyin a administracions diferents, les condicions i garanties esmentades a l'apartat anterior s'han d'establir mitjançant un conveni subscrit entre aquelles.

4. En tot cas s'ha de garantir la seguretat de l'entorn tancat de comunicacions i la protecció de les dades que es transmetin.

⁴⁴ Pel que fa al compliment dels terminis, *vid.* article 75.2 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre (§1).

⁴⁵ *Vid.* Llei 6/2020, d'11 de novembre, reguladora de determinats aspectes dels serveis electrònics de confiança (BOE núm. 298, de 12 de novembre de 2020).

⁴⁶ *Vid.* articles 155 i 156 d'aquesta Llei.

Article 45. Assegurament i interoperabilitat de la signatura electrònica

1. Les administracions públiques poden determinar els tràmits i informes que incloguin una signatura electrònica reconeguda o qualificada i avançada basada en certificats electrònics reconeguts o qualificats de signatura electrònica.

2. Amb la finalitat d'afavorir la interoperabilitat i possibilitar la verificació automàtica de la signatura electrònica dels documents electrònics, quan una administració utilitzi sistemes de signatura electrònica diferents dels basats en un certificat electrònic reconegut o qualificat, per remetre o posar a disposició d'altres òrgans, organismes públics, entitats de dret públic o administracions la documentació signada electrònicament, pot superposar un segell electrònic basat en un certificat electrònic reconegut o qualificat.

Article 46. Arxiu electrònic de documents⁴⁷

1. Tots els documents utilitzats en les actuacions administratives s'han d'emmagatzemar per mitjans electrònics, excepte quan no sigui possible.

2. Els documents electrònics que continguin actes administratius que afectin drets o interessos dels particulars s'han de conservar en suports d'aquesta naturalesa, ja sigui en el mateix format a partir del qual es va originar el document o en un altre qualsevol que asseguri la identitat i integritat de la informació necessària per reproduir-lo. S'ha d'assegurar en tot cas la possibilitat de traslladar les dades a altres formats i suports que garanteixin l'accés des de diferents aplicacions.

3. Els mitjans o suports en què s'emmagatzemin documents han d'incloure mesures de seguretat, d'acord amb el que preveu l'Esquema Nacional de Seguretat,⁴⁸ que garanteixin la integritat, autenticitat, confidencialitat, qualitat, protecció i conservació dels documents emmagatzemats. En particular, han d'assegurar la identificació dels usuaris i el control d'accessos, el compliment de les garanties que preveu la legislació de protecció de dades, així com la recuperació i conservació a llarg termini dels documents electrònics produïts per les administracions públiques que ho requereixin així, d'acord amb les especificacions sobre el cicle de vida dels serveis i sistemes utilitzats.

Article 46 bis. Ubicació dels sistemes d'informació i comunicacions per al registre de dades⁴⁹

Els sistemes d'informació i comunicacions per a la recollida, l'emmagatzematge, el processament i la gestió del cens electoral, els padrons municipals d'habitants i altres registres de població, dades fiscals relacionades amb tributs propis o cedits i dades dels usuaris del sistema nacional de salut, així com els corresponents tractaments de dades personals, s'han d'ubicar i prestar dins del territori de la Unió Europea.

Les dades a què es refereix l'apartat anterior no poden ser objecte de transferència a un tercer país o organització internacional, a excepció dels que hagin estat objecte d'una decisió d'adequació de la Comissió Europea o quan així ho exigeixi el compliment de les obligacions internacionals assumides pel Regne d'Espanya.

⁴⁷ Vid. article 17 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre (§1).

⁴⁸ Vid. Reial decret 3/2010, de 8 de gener, pel qual es regula l'Esquema Nacional de Seguretat en l'àmbit de l'Administració electrònica (BOE núm. 25, de 29 de gener de 2010).

⁴⁹ Article afegit pel Reial decret llei 14/2019, de 31 d'octubre, esmentat en la nota 1. Vid. el règim transitori de les modificacions introduïdes en la disposició transitòria 2a del Reial decret llei 14/2019 esmentat.

CAPÍTOL VI DELS CONVENIS⁵⁰

Article 47. Definició i tipus de convenis

1. Són convenis els acords amb efectes jurídics adoptats per les administracions públiques, els organismes públics i entitats de dret públic vinculats o dependents o les universitats públiques entre si o amb subjectes de dret privat per a una finalitat comuna.

No tenen la consideració de convenis, els protocols generals d'actuació o instruments similars que comportin meres declaracions d'intenció de contingut general o que expressin la voluntat de les administracions i parts subscriptores per actuar amb un objectiu comú, sempre que no suposin la formalització de compromisos jurídics concrets i exigibles.

Els convenis no poden tenir per objecte prestacions pròpies dels contractes. En aquest cas, la seva naturalesa i règim jurídic s'ha d'ajustar al que preveu la legislació de contractes del sector públic.

2. Els convenis que subscriguin les administracions públiques, els organismes públics i les entitats de dret públic vinculats o dependents i les universitats públiques han de correspondre a algun dels tipus següents:

- a) Convenis interadministratius signats entre dues o més administracions públiques, o bé entre dos o més organismes públics o entitats de dret públic vinculats o dependents de diferents administracions públiques, i que poden incloure la utilització de mitjans, serveis i recursos d'una altra Administració Pública, organisme públic o entitat de dret públic vinculat o dependent, per a l'exercici de competències pròpies o delegades.

Queden exclosos els convenis interadministratius subscrits entre dues o més comunitats autònomes per a la gestió i prestació de serveis propis d'aquelles, que es regeixen quant als seus supòsits, requisits i termes pel que preveuen els seus estatuts d'autonomia respectius.

- b) Convenis intraadministratius signats entre organismes públics i entitats de dret públic vinculats o dependents d'una mateixa Administració Pública.
- c) Convenis signats entre una Administració Pública o organisme o entitat de dret públic i un subjecte de dret privat.
- d) Convenis no constitutius ni de tractat internacional, ni d'acord internacional administratiu, ni d'acord internacional no normatiu, signats entre les administracions públiques i els òrgans, organismes públics o ens d'un subjecte de dret internacional, que estan sotmesos a l'ordenament jurídic intern que determinin les parts.

Article 48. Requisits de validesa i eficàcia dels convenis

1. Les administracions públiques, els seus organismes públics i entitats de dret públic vinculats o dependents i les universitats públiques, en l'àmbit de les seves competències respectives, poden subscriure convenis amb subjectes de dret públic i privat, sense que això pugui suposar cessió de la titularitat de la competència.

2. En l'àmbit de l'Administració General de l'Estat i els seus organismes públics i entitats de dret públic vinculats o dependents, poden subscriure convenis els titulars

⁵⁰ La disposició addicional 2a d'aquesta Llei estableix un règim transitori de sis mesos. *Vid.*, a més, articles 78 a 82 de la Llei 3/2003, de 26 de març (§4).

dels departaments ministerials i els presidents o directors de les entitats i els organismes públics esmentats.

3. La subscripció de convenis ha de millorar l'eficiència de la gestió pública, facilitar la utilització conjunta de mitjans i serveis públics, contribuir a l'exercici d'activitats d'utilitat pública i complir la legislació d'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera.

4. La gestió, justificació i resta d'actuacions relacionades amb les despeses derivades dels convenis que incloguin compromisos financers per a l'Administració pública o qualsevol dels seus organismes públics o entitats de dret públic vinculats o dependents que els subscriguin, així com amb els fons compromesos en virtut dels convenis esmentats, s'han d'ajustar al que disposa la legislació pressupostària.

5. Els convenis que incloguin compromisos financers han de ser financerament sostenibles, i els qui els subscriguin han de tenir capacitat per finançar els assumits durant la vigència del conveni.

6. Les aportacions financeres que es comprometin a efectuar els signants no poden ser superiors a les despeses derivades de l'execució del conveni.

7. Quan el conveni instrumenti una subvenció ha de complir el que preveuen la Llei 38/2003, de 17 de novembre, General de Subvencions, i la normativa autonòmica de desplegament que, si s'escau, sigui aplicable.

Així mateix, quan el conveni tingui per objecte la delegació de competències en una entitat local, ha de complir el que disposa la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local.

8. ⁵¹Els convenis es perfeccionen per la prestació del consentiment de les parts.

Els convenis subscrits per l'Administració General de l'Estat o algun dels seus organismes públics o entitats de dret públic vinculats o dependents són efectius una vegada inscrits, en el termini de 5 dies hàbils des de la seva formalització, en el Registre electrònic estatal d'òrgans i instruments de cooperació del sector públic estatal, al qual es refereix la disposició addicional setena. Així mateix, s'han de publicar en el termini de 10 dies hàbils des de la seva formalització en el *Butlletí Oficial de l'Estat*, sense perjudici de la seva publicació facultativa en el butlletí oficial de la comunitat autònoma o de la província que correspongui a l'altra Administració signant.

9. Les normes del present capítol no són aplicables als encàrrecs de gestió i els acords de terminació convencional dels procediments administratius.

Article 49. Contingut dels convenis⁵²

Els convenis als quals es refereix l'apartat 1 de l'article anterior han d'incloure, almenys, les matèries següents:

- a) Subjectes que subscriuen el conveni i la capacitat jurídica amb què actua cadascuna de les parts.
- b) La competència en la qual es fonamenta l'actuació de l'Administració pública, dels organismes públics i les entitats de dret públic que hi estan vinculats o en depenen o de les universitats públiques.
- c) Objecte del conveni i actuacions que ha de dur a terme cada subjecte per al seu compliment, amb indicació, si s'escau, de la titularitat dels resultats obtinguts.

⁵¹ Apartat modificat pel Reial decret llei 36/2020, de 30 de desembre, esmentat en la nota 1.

⁵² La disposició addicional 8a.1 d'aquesta Llei estableix el termini d'adaptació dels convenis vigents. *Vid.*, també, article 78.4 de la Llei 3/2003, de 26 de març (§4).

- d) Obligacions i compromisos econòmics assumits per cadascuna de les parts, si n'hi ha, amb indicació de la seva distribució temporal per anualitats i la seva imputació concreta al pressupost corresponent d'acord amb el que preveu la legislació pressupostària.
- e) Conseqüències aplicables en cas d'incompliment de les obligacions i compromisos assumits per cadascuna de les parts i, si s'escau, els criteris per determinar la possible indemnització per l'incompliment.
- f) Mecanismes de seguiment, vigilància i control de l'execució del conveni i dels compromisos adquirits pels signants. Aquest mecanisme ha de resoldre els problemes d'interpretació i compliment que es puguin plantejar respecte dels convenis.
- g) El règim de modificació del conveni. A falta de regulació expressa la modificació del contingut del conveni requereix l'acord unànim dels signants.
- h) Termini de vigència del conveni tenint en compte les regles següents:
 - 1r Els convenis han de tenir una durada determinada, que no pot ser superior a quatre anys, llevat que normativament es prevegi un termini superior.
 - 2n En qualsevol moment abans de la finalització del termini previst a l'apartat anterior, els signants del conveni en poden acordar unànimement la pròrroga per un període de fins a quatre anys addicionals o la seva extinció.

En el cas de convenis subscrits per l'Administració General de l'Estat o algun dels seus organismes públics i entitats de dret públic vinculats o dependents, aquesta pròrroga s'ha de comunicar al Registre electrònic estatal d'òrgans i instruments de cooperació al qual es refereix la disposició addicional setena.

Article 50. Tràmits preceptius per a la subscripció de convenis i els seus efectes

1. Sense perjudici de les especialitats que la legislació autonòmica pugui preveure, és necessari que el conveni s'acompanyi d'una memòria justificativa on s'analitzi la seva necessitat i oportunitat, el seu impacte econòmic i el caràcter no contractual de l'activitat en qüestió, així com el compliment del que preveu aquesta Llei.

2. ⁵³Els convenis que subscriguin l'Administració General de l'Estat o els seus organismes públics i entitats de dret públic vinculats o dependents s'han d'acompanyar, a més, de:

- a) L'informe del seu servei jurídic, que s'ha d'emetre en un termini màxim de set dies hàbils des de la seva sol·licitud, transcorreguts els quals s'ha de continuar la tramitació. En tot cas, l'informe s'ha d'emetre i incorporar a l'expedient abans de procedir al perfeccionament del conveni. No cal sol·licitar aquest informe quan el conveni s'ajusti a un model normalitzat que prèviament hagi estat objecte d'un informe per part del servei jurídic que correspongui.
- b) Qualsevol altre informe preceptiu que estableixi la normativa aplicable, que s'ha d'emetre en un termini màxim de set dies hàbils des de la seva sol·licitud, transcorreguts els quals s'ha de continuar la tramitació. En tot cas, s'han d'emetre i incorporar a l'expedient tots els informes preceptius abans de procedir al perfeccionament del conveni.
- c) L'autorització prèvia del Ministeri d'Hisenda per a la seva signatura, modificació, pròrroga i resolució per acord mutu entre les parts, que s'entén atorgada si en el termini de set dies hàbils des de la seva sol·licitud no s'ha emès.

⁵³ Apartat modificat pel Reial decret llei 36/2020, de 30 de desembre, esmentat en la nota 1.

Quan el conveni a subscriure estigui exceptuat de l'autorització a què es refereix el paràgraf anterior, també ho està de l'informe del Ministeri de Política Territorial i Funció Pública.

No obstant això, en tot cas, és preceptiu l'informe del Ministeri de Política Territorial i Funció Pública, respecte dels convenis que se subscriuïn entre l'Administració General de l'Estat i els seus organismes públics i entitats de dret públic vinculats o dependents amb les comunitats autònomes o amb entitats locals o amb els seus organismes públics i entitats de dret públic vinculats o dependents, en els casos següents:

1. Convenis l'objecte dels quals sigui la cessió o l'adquisició de la titularitat d'infraestructures per part de l'Administració General de l'Estat.
 2. Convenis que tinguin per objecte la creació de consorcis previstos a l'article 123 d'aquesta Llei.
- d) Quan els convenis plurianuals subscrits entre administracions públiques incloguin aportacions de fons per part de l'Estat per finançar actuacions que hagi d'executar exclusivament una altra Administració pública i l'Estat assumeixi, en l'àmbit de les seves competències, els compromisos enfront de tercers, l'aportació de l'Estat d'anualitats futures està condicionada a l'existència de crèdit en els pressupostos corresponents.
- e) Els convenis interadministratius subscrits amb les comunitats autònomes els ha de remetre al Senat el Ministeri de Política Territorial i Funció Pública.

Article 51. Extinció dels convenis

1. Els convenis s'extingeixen pel compliment de les actuacions que en constitueixen l'objecte o perquè s'ha incorregut en causa de resolució.

2. Són causes de resolució:

- a) El transcurs del termini de vigència del conveni sense que se n'hagi acordat la pròrroga.
- b) L'acord unànim de tots els signants.
- c) L'incompliment de les obligacions i els compromisos assumits per part d'algun dels signants.

En aquest cas, qualsevol de les parts pot notificar a la part incomplidora un requeriment perquè compleixi en un termini determinat les obligacions o els compromisos que es consideren incomplerts. Aquest requeriment s'ha de comunicar al responsable del mecanisme de seguiment, vigilància i control de l'execució del conveni i a les altres parts signants.

Si, un cop transcorregut el termini indicat en el requeriment, l'incompliment persisteix, la part que el va adreçar ha de notificar a les parts signants la concurrència de la causa de resolució i el conveni s'entén resolt. La resolució del conveni per aquesta causa pot comportar la indemnització dels perjudicis causats si així s'ha previst.

- d) Per decisió judicial declaratòria de la nul·litat del conveni.
- e) Per qualsevol altra causa diferent de les anteriors prevista en el conveni o en altres lleis.

Article 52. Efectes de la resolució dels convenis⁵⁴

1. El compliment i la resolució dels convenis dóna lloc a la seva liquidació amb l'objecte de determinar les obligacions i els compromisos de cadascuna de les parts.

2. En el supòsit de convenis dels quals derivin compromisos financers, s'entenen complerts quan el seu objecte s'hagi realitzat en els termes i a satisfacció de totes dues parts, d'acord amb les seves competències respectives, tenint en compte les regles següents:

- a) Si de la liquidació resulta que l'import de les actuacions executades per alguna de les parts és inferior als fons que aquesta hagi rebut de la resta de parts del conveni per finançar l'execució esmentada, aquella ha de reintegrar a aquestes l'excés que correspongui a cada una, *en el termini màxim d'un mes des que s'hagi aprovat la liquidació.*

Si, un cop transcorregut el termini màxim d'un mes, esmentat en el paràgraf anterior, no s'ha produït el reintegrament, s'ha d'abonar a les parts esmentades, també en el termini d'un mes a comptar d'aquest moment, l'interès de demora aplicable al reintegrament esmentat, que en tot cas és el que resulti de les disposicions de caràcter general reguladores de la despesa pública i de l'activitat economicofinancera del sector públic.

- b) Si és superior, la resta de parts del conveni, *en el termini d'un mes des de l'aprovació de la liquidació,* ha d'abonar a la part de què es tracti la diferència que correspongui a cadascuna, amb el límit màxim de les quantitats que cadascuna s'hagi compromès a aportar en virtut del conveni. En cap cas les parts del conveni no tenen dret a exigir a la resta cap quantia que superi els límits màxims esmentats.

3. No obstant això, si, quan concorre qualsevol de les causes de resolució del conveni, hi ha actuacions en curs d'execució, les parts, a proposta de la comissió de seguiment, vigilància i control del conveni o, si no n'hi ha, del responsable del mecanisme a què fa referència la lletra f) de l'article 49, poden acordar la continuació i finalització de les actuacions en curs que considerin oportunes, i establir un termini improrrogable per a la seva finalització, un cop transcorregut el qual se n'ha d'efectuar la liquidació en els termes que estableix l'apartat anterior.

Article 53. Remissió de convenis al Tribunal de Comptes

1. Dins dels tres mesos següents a la subscripció de qualsevol conveni els compromisos econòmics assumits del qual superin els 600.000 euros, aquests s'han de remetre electrònicament al Tribunal de Comptes o òrgan extern de fiscalització de la comunitat autònoma, segons correspongui.

2. També s'han de comunicar al Tribunal de Comptes o òrgan extern de fiscalització de la comunitat autònoma, segons correspongui, les modificacions, pròrrogues o variacions de terminis, alteració dels imports dels compromisos econòmics assumits i l'extinció dels convenis indicats.

3. El que disposen els apartats anteriors s'entén sense perjudici de les facultats del Tribunal de Comptes o, si s'escau, dels corresponents òrgans de fiscalització externs de

⁵⁴ Article afectat per la STC 132/2018, de 13 de desembre, esmentada en la nota 1. La Sentència estableix que els terminis prevists en l'apartat 2 [els incisos destacats en cursiva] només són aplicables als convenis en què és part l'Estat.

les comunitats autònomes, per reclamar totes les dades, documents i antecedents que consideri pertinents en relació amb els contractes de qualsevol naturalesa i quantia.

TÍTOL I ADMINISTRACIÓ GENERAL DE L'ESTAT

(...)

TÍTOL II ORGANITZACIÓ I FUNCIONAMENT DEL SECTOR PÚBLIC INSTITUCIONAL

CAPÍTOL I DEL SECTOR PÚBLIC INSTITUCIONAL

Article 81. Principis generals d'actuació

1. Les entitats que integren el sector públic institucional estan sotmeses en la seva actuació als principis de legalitat, eficiència, estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera, així com al principi de transparència en la seva gestió. En particular, se subjecten en matèria de personal, inclòs el laboral, a les limitacions previstes a la normativa pressupostària i a les previsions anuals dels pressupostos generals.

2. Totes les administracions públiques han d'establir un sistema de supervisió contínua de les seves entitats dependents, per tal de comprovar la subsistència dels motius que en van justificar la creació i la seva sostenibilitat financera, i que ha d'incloure la formulació expressa de propostes de manteniment, transformació o extinció.

3. Els organismes i les entitats vinculats o dependents de l'Administració autonòmica i local es regeixen per les disposicions bàsiques d'aquesta Llei que els siguin aplicables, i en particular, pel que disposen els capítols I i VI i els articles 129 i 134, així com per la normativa pròpia de l'Administració a la qual s'adscriuin.

Article 82. L'Inventari d'entitats del sector públic estatal, autonòmic i local⁵⁵

1. L'Inventari d'entitats del sector públic estatal, autonòmic i local es configura com un registre públic administratiu que garanteix la informació pública i l'ordenació de totes les entitats integrants del sector públic institucional, independentment de quina sigui la seva naturalesa jurídica.

La integració i gestió de l'Inventari esmentat i la seva publicació depenen de la Intervenció General de l'Administració de l'Estat.⁵⁶

2. L'Inventari d'entitats del sector públic ha de contenir, almenys, informació actualitzada sobre la naturalesa jurídica, finalitat, fonts de finançament, estructura de domini, si s'escau, la condició de mitjà propi, règims de comptabilitat, pressupostari i de control, així com la classificació en termes de comptabilitat nacional, de cadascuna de les entitats integrants del sector públic institucional.

⁵⁵ Vid. disposició addicional 8a.2 d'aquesta Llei. Vid., també, en les sol·licituds d'iniciació del procediment el codi d'identificació dels òrgans, a efectes electrònics, en l'article 66.1 f de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre (§1).

⁵⁶ Paràgraf modificat per la Llei 9/2017, de 8 de novembre, esmentada en la nota 1.

3. Almenys, la creació, transformació, fusió o extinció de qualsevol entitat integrant del sector públic institucional, independentment de quina sigui la seva naturalesa jurídica, ha de ser inscrita en l'Inventari d'entitats del sector públic estatal, autonòmic i local.

Article 83. Inscripció en l'Inventari d'entitats del sector públic estatal, autonòmic i local

1. El titular del màxim òrgan de direcció de l'entitat ha de notificar, a través de la intervenció general de l'Administració corresponent, la informació necessària per a la inscripció definitiva en l'Inventari d'entitats del sector públic estatal, autonòmic i local, en els termes previstos reglamentàriament, dels actes relatius a la seva creació, transformació, fusió o extinció, en el termini de trenta dies hàbils a comptar des que ocorri l'acte inscripció. La notificació esmentada s'ha d'acompanyar de la documentació justificativa que determina aquesta circumstància.

2. La inscripció definitiva de la creació de qualsevol entitat integrant del sector públic institucional en l'Inventari d'entitats del sector públic estatal, autonòmic i local s'ha de realitzar de conformitat amb les regles següents:

- a) El titular del màxim òrgan de direcció de l'entitat, a través de la intervenció general de l'Administració corresponent, ha de notificar, electrònicament als efectes de la seva inscripció, a l'Inventari d'entitats del sector públic estatal, autonòmic i local, la norma o l'acte jurídic de creació en el termini de 30 dies hàbils des de l'entrada en vigor de la norma o de l'acte, segons correspongui. La notificació s'ha d'acompanyar de la còpia o enllaç a la publicació electrònica del Butlletí Oficial en què es va publicar la norma, o còpia de l'acte jurídic de creació, així com la resta de documentació justificativa que escaigui, com els estatuts o el pla d'actuació.
- b) La inscripció en l'Inventari d'entitats del sector públic estatal, autonòmic i local s'ha de practicar dins del termini de 15 dies hàbils següents a la recepció de la sol·licitud d'inscripció.
- c) Per a l'assignació del número d'identificació fiscal definitiu i de la lletra identificativa que correspongui a l'entitat, d'acord amb la seva naturalesa jurídica, per part de l'Administració tributària, és necessària l'aportació de la certificació de la inscripció de l'entitat en l'Inventari d'entitats del sector públic estatal, autonòmic i local.

(...)

**CAPÍTOL VI
DELS CONSORCIS⁵⁷**

Article 118. Definició i activitats pròpies

1. Els consorcis són entitats de dret públic, amb personalitat jurídica pròpia i diferenciada, creades per diverses administracions públiques o entitats integrants del sector públic institucional, entre si o amb participació d'entitats privades, per al

⁵⁷ Vid. article 85 de la Llei 3/2003, de 26 de març (§4). Vid., també, articles 58 a 62 de la Llei 7/2010, de 21 de juliol, del sector públic instrumental de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (BOIB núm. 112, de 29 de juliol de 2010).

desenvolupament d'activitats d'interès comú a totes dins de l'àmbit de les seves competències.

2. Els consorcis poden dur a terme activitats de foment, prestacionals o de gestió comuna de serveis públics i totes les altres que estiguin previstes a les lleis.

3. Els consorcis es poden utilitzar per a la gestió dels serveis públics, en el marc dels convenis de cooperació transfronterera en què participin les administracions espanyoles, i d'acord amb les previsions dels convenis internacionals ratificats per Espanya en la matèria.

4. En la denominació dels consorcis hi ha de figurar necessàriament la indicació «consorci» o la seva abreviatura «C».

Article 119. Règim jurídic⁵⁸

1. Els consorcis es regeixen pel que estableixen aquesta Llei, la normativa autonòmica de desplegament i els seus estatuts.

2. En allò que no preveuen aquesta Llei, la normativa autonòmica aplicable ni els seus estatuts sobre el règim del dret de separació, dissolució, liquidació i extinció, cal atènyer-se al que preveu el Codi civil sobre la societat civil, llevat del règim de liquidació, que s'ha de sotmetre al que disposa l'article 97, i, si no n'hi ha, el Reial decret legislatiu 1/2010, de 2 de juliol.

3. Les normes establertes a la Llei 7/1985, de 2 d'abril, i a la Llei 27/2013, de 27⁵⁹ de desembre, de racionalització i sostenibilitat de l'Administració local, sobre els consorcis locals tenen caràcter supletori respecte al que disposa aquesta Llei.

Article 120. Règim d'adscripció

1. Els estatuts de cada consorci han de determinar l'Administració pública a què està adscrit de conformitat amb el que preveu aquest article.

2. D'acord amb els criteris següents, ordenats per prioritat en la seva aplicació i referits a la situació en el primer dia de l'exercici pressupostari, el consorci queda adscrit, en cada exercici pressupostari i per tot aquest període, a l'Administració pública que:

- a) Disposi de la majoria de vots en els òrgans de govern.
- b) Tingui facultats per nomenar o destituir la majoria dels membres dels òrgans executius.
- c) Tingui facultats per nomenar o destituir la majoria dels membres del personal directiu.
- d) Disposi de més control sobre l'activitat del consorci a causa d'una normativa especial.
- e) Tingui facultats per nomenar o destituir la majoria dels membres de l'òrgan de govern.
- f) Financi en més d'un cinquanta per cent o, si no, en una mesura més gran l'activitat duta a terme pel consorci, tenint en compte tant l'aportació del fons patrimonial com el finançament concedit cada any.
- g) Tingui el percentatge més gran de participació en el fons patrimonial.

⁵⁸ En relació amb l'adaptació normativa, *vid.* disposició final 16a d'aquesta Llei.

⁵⁹ En la versió oficial publicada en el BOE figura incorrectament el dia «21».

h) Tingui un nombre d'habitants o una extensió territorial més grans depenent de si els fins definits a l'estatut estan orientats a la prestació de serveis a les persones o al desenvolupament d'actuacions sobre el territori.

3. En el supòsit que participin en el consorci entitats privades, el consorci no ha de tenir ànim de lucre i ha d'estar adscrit a l'Administració pública que resulti d'acord amb els criteris que estableix l'apartat anterior.

4. Qualsevol canvi d'adscripció a una Administració pública, independentment de quina sigui la causa, comporta la modificació dels estatuts del consorci en un termini no superior a sis mesos, comptats des de l'inici de l'exercici pressupostari següent a aquell en què es va produir el canvi d'adscripció.

Article 121. Règim de personal

El personal al servei dels consorcis pot ser funcionari o laboral i ha de procedir exclusivament de les administracions participants. El seu règim jurídic és el de l'Administració pública d'adscripció i les seves retribucions en cap cas no poden superar les establertes per a llocs de treball equivalents en aquella.

Excepcionalment, quan no sigui possible disposar de personal procedent de les administracions participants en el consorci tenint en compte la singularitat de les funcions que s'han d'exercir, el Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques, o l'òrgan competent de l'Administració a la qual s'adscriu el consorci, pot autoritzar la contractació directa de personal per part del consorci per a l'exercici de les funcions esmentades.

Article 122. Règim pressupostari, de comptabilitat, control economicofinancer i patrimonial

1. Els consorcis estan subjectes al règim de pressupostació, comptabilitat i control de l'Administració pública a la qual estiguin adscrits, sense perjudici de la seva subjecció al que preveu la Llei orgànica 2/2012, de 27 d'abril.

2. A l'efecte de determinar el finançament per part de les administracions consorciades, s'han de tenir en compte tant els compromisos estatutaris o convencionals existents com el finançament real, mitjançant l'anàlisi dels desembossaments efectius de totes les aportacions efectuades.⁶⁰

3. En tot cas, s'ha de portar a terme una auditoria dels comptes anuals que és responsabilitat de l'òrgan de control de l'Administració a la qual s'hagi adscrit el consorci.

4. Els consorcis han de formar part dels pressupostos i s'han d'incloure en el compte general de l'Administració pública d'adscripció.

5. Els consorcis es regeixen per les normes patrimonials de l'Administració pública a la qual estiguin adscrits.

Article 123. Creació

1. Els consorcis s'han de crear mitjançant un conveni subscrit per les administracions, els organismes públics o les entitats participants.

2. En els consorcis en els quals participin l'Administració General de l'Estat o els seus organismes públics i les entitats que hi estan vinculats o en depenen es requereix:⁶¹

⁶⁰ En relació amb les aportacions, *vid.* disposició addicional 10a d'aquesta Llei.

⁶¹ Aquest apartat no és bàsic, d'acord amb el que es preveu en la disposició final 14a d'aquesta Llei.

- a) Que la seva creació s'autoritzi per llei.
- b) El conveni de creació requereix l'autorització prèvia del Consell de Ministres. La competència per subscriure el conveni no pot ser objecte de delegació, i correspon al titular del departament ministerial participant, i en l'àmbit dels organismes autònoms, al titular del màxim òrgan de direcció de l'organisme, amb l'informe previ del Ministeri del qual depengui o al qual estigui vinculat.
- c) Formen part del conveni els estatuts, un pla d'actuació, de conformitat amb el que preveu l'article 92, i una projecció pressupostària triennial, a més de l'informe preceptiu favorable del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques. El conveni subscrit, juntament amb els estatuts, així com les seves modificacions, han de ser objecte de publicació al *Butlletí Oficial de l'Estat*.

Article 124. Contingut dels estatuts

Els estatuts de cada consorci han de determinar l'Administració pública a què està adscrit, així com el seu règim orgànic, funcional i financer d'acord amb el que preveuen aquesta Llei, i, almenys, els aspectes següents:

- a) Seu, objecte, fins i funcions.
- b) Identificació de participants en el consorci, així com les aportacions dels seus membres. A aquests efectes, en aplicació del principi de responsabilitat previst a l'article 8 de la Llei orgànica 2/2012, de 27 d'abril, els estatuts han d'incloure clàusules que limitin les activitats del consorci si les entitats consorciades incompleixen els compromisos de finançament o de qualsevol altre tipus, així com fórmules tendents a l'assegurament de les quantitats compromeses per les entitats consorciades amb caràcter previ a la realització de les activitats pressupostades.
- c) Òrgans de govern i administració, així com la seva composició i funcionament, amb indicació expressa del règim d'adopció d'acords. S'hi poden incloure clàusules que prevegin la suspensió temporal del dret de vot o la participació en la formació dels acords quan les administracions o entitats consorciades incompleixin manifestament les seves obligacions envers el consorci, especialment pel que fa als compromisos de finançament de les activitats d'aquest.
- d) Causes de dissolució.

Article 125. Causes i procediment per a l'exercici del dret de separació d'un consorci

1. Els membres d'un consorci, al qual li sigui aplicable el que preveuen aquesta Llei o la Llei 7/1985, de 2 d'abril, se'n poden separar en qualsevol moment sempre que no s'hagi assenyalat un termini per a la durada del consorci.

Quan el consorci tingui una durada determinada, qualsevol dels seus membres es pot separar abans que acabi el termini si algun dels membres del consorci ha incomplert alguna de les seves obligacions estatutàries i, en particular, les que impedeixin complir la finalitat per a la qual es va crear el consorci, com és l'obligació d'efectuar aportacions al fons patrimonial.

Quan un municipi deixi de prestar un servei, d'acord amb el que preveu la Llei 7/1985, de 2 d'abril, i aquest servei sigui un dels prestats pel Consorci al qual pertany, el municipi se'n pot separar.

2. El dret de separació s'ha d'exercir mitjançant un escrit notificat al màxim òrgan de govern del consorci. En l'escrit s'ha de fer constar, si s'escau, l'incompliment que motiva la separació si el consorci té una durada determinada, la formulació d'un requeriment previ del seu compliment i el transcurs del termini atorgat per complir després del requeriment.

Article 126. Efectes de l'exercici del dret de separació d'un consorci

1. L'exercici del dret de separació produeix la dissolució del consorci, llevat que la resta dels seus membres, de conformitat amb el que preveuen els seus estatuts, acordin la seva continuïtat i romanguin en el consorci, almenys, dues administracions, o entitats o organismes públics que estan vinculats amb més d'una Administració o en depenen.

2. Quan l'exercici del dret de separació no comporti la dissolució del consorci s'apliquen les regles següents:

- a) Es calcula la quota de separació que correspongui a qui exerceixi el seu dret de separació, d'acord amb la participació que li hagi correspost en el saldo resultant del patrimoni net, si ha tingut lloc la liquidació, tenint en compte el criteri de repartiment que disposen els estatuts.

A falta de previsió estatutària, es considera quota de separació la que li hagi correspost en la liquidació. A manca de determinació de la quota de liquidació, s'han de tenir en compte tant el percentatge de les aportacions al fons patrimonial del consorci que hagi efectuat qui exerceix el dret de separació com el finançament concedit cada any. Si el membre del consorci que se separa no ha efectuat aportacions perquè no hi està obligat, el criteri de repartiment és la participació en els ingressos que, si s'escau, hagi rebut durant el temps que ha pertangut al consorci.

El consorci ha d'acordar la forma i les condicions en què ha de tenir lloc el pagament de la quota de separació, en el supòsit en què aquesta sigui positiva, així com la forma i les condicions del pagament del deute que correspongui a qui exerceix el dret de separació si la quota és negativa.

La separació efectiva del consorci es produeix una vegada determinada la quota de separació, en el supòsit en què aquesta sigui positiva, o una vegada s'hagi pagat el deute si la quota és negativa.

- b) Si el consorci està adscrit, d'acord amb el que preveu la Llei, a l'Administració que ha exercit el dret de separació, el consorci ha d'acordar a qui s'adscriu, de la resta d'administracions o entitats o organismes públics vinculats o dependents d'una Administració que romanen en el consorci, en aplicació dels criteris que estableix la Llei.

Article 127. Dissolució del consorci

1. La dissolució del consorci produeix la seva liquidació i extinció. En tot cas és causa de dissolució que els fins per als quals va ser creat el consorci s'hagin complert.

2. El màxim òrgan de govern del consorci, en adoptar l'acord de dissolució, ha de nomenar un liquidador, que ha de ser un òrgan o entitat, vinculada o dependent, de l'Administració Pública a la qual el consorci estigui adscrit.

La responsabilitat que correspongui a l'empleat públic com a membre de l'entitat o òrgan liquidador és directament assumida per l'entitat o l'Administració pública que el

va designar, qui pot exigir d'ofici a l'empleat públic la responsabilitat que, si s'escau, correspongui quan hagi concorregut dol, culpa o negligència greus de conformitat amb el que preveuen les lleis administratives en matèria de responsabilitat patrimonial.

3. El liquidador ha de calcular la quota de liquidació que correspongui a cada membre del consorci de conformitat amb el que preveuen els estatuts. Si els estatuts no ho preveuen, aquesta quota s'ha de calcular d'acord amb la participació que li correspongui en el saldo resultant del patrimoni net després de la liquidació, tenint en compte que el criteri de repartiment és el que disposen els estatuts.

A falta de previsió estatutària, s'han de tenir en compte tant el percentatge de les aportacions que hagi efectuat cada membre del consorci al seu fons patrimonial com el finançament concedit cada any. Si algun dels membres del consorci no ha efectuat aportacions perquè no hi està obligat, el criteri de repartiment és la participació en els ingressos que, si s'escau, hagi rebut durant el temps que ha pertangut al consorci.

4. El consorci ha d'acordar la forma i les condicions en què ha de tenir lloc el pagament de la quota de liquidació en el supòsit en què aquesta sigui positiva.

5. Les entitats consorciades poden acordar, amb la majoria que estableixin els estatuts, o a falta de previsió estatutària per unanimitat, la cessió global d'actius i passius a una altra entitat del sector públic jurídicament adequada amb la finalitat de mantenir la continuïtat de l'activitat i assolir els objectius del consorci que s'extingeix. La cessió global d'actius i passius implica l'extinció sense liquidació del consorci cedent.

CAPÍTOL VII DE LES FUNDACIONS DEL SECTOR PÚBLIC ESTATAL⁶²

Article 128. Definició i activitats pròpies⁶³

1. Són fundacions del sector públic estatal les que reuneixin algun dels requisits següents:

- a) Que es constitueixin de manera inicial, amb una aportació majoritària, directa o indirecta, de l'Administració General de l'Estat o qualsevol dels subjectes integrants del sector públic institucional estatal, o bé rebin aquesta aportació amb posterioritat a la seva constitució.
- b) Que el patrimoni de la fundació estigui integrat en més d'un 50 per cent per béns o drets aportats o cedit per subjectes integrants del sector públic institucional estatal amb caràcter permanent.
- c) La majoria de drets de vot en el seu patronat correspongui a representants del sector públic institucional estatal.

2. Són activitats pròpies de les fundacions del sector públic estatal les dutes a terme, sense ànim de lucre, per complir els fins d'interès general, independentment del fet que el servei es presti de manera gratuïta o mitjançant contraprestació.

Únicament poden dur a terme activitats relacionades amb l'àmbit competencial de les entitats del sector públic fundadores, i han de coadjuvar a la consecució dels fins d'aquestes, sense que això suposi l'assumpció de les seves competències pròpies, llevat de previsió legal expressa. Les fundacions no poden exercir potestats públiques.

⁶² *Vid.* articles 55 a 57 i disposició addicional 1a de la Llei 7/2010, de 21 de juliol, esmentada en la nota 57.

⁶³ Aquest article no és bàsic, d'acord amb el que es preveu en la disposició final 14a d'aquesta Llei.

En la denominació de les fundacions del sector públic estatal hi ha de figurar necessàriament la indicació «fundació del sector públic» o la seva abreviatura «FSP».

3. Per al finançament de les activitats i el manteniment de la fundació, s'ha d'haver previst la possibilitat que en el patrimoni de les fundacions del sector públic pugui existir aportació del sector privat de forma no majoritària.

Article 129. Règim d'adscripció de les fundacions

1. Els estatuts de cada fundació determinen l'Administració pública a la qual ha d'estar adscrita de conformitat amb el que preveu aquest article.

2. D'acord amb els criteris següents, ordenats per prioritat en la seva aplicació, referits a la situació en el primer dia de l'exercici pressupostari, la fundació del sector públic queda adscrita, en cada exercici pressupostari i per tot aquest període, a l'Administració pública que:

- a) Disposi de majoria de patrons.
- b) Tingui facultats per nomenar o destituir la majoria dels membres dels òrgans executius.
- c) Tingui facultats per nomenar o destituir la majoria dels membres del personal directiu.
- d) Tingui facultats per nomenar o destituir la majoria dels membres del patronat.
- e) Financi en més d'un cinquanta per cent o, si no, en una mesura més gran l'activitat duta a terme per la fundació, tenint en compte tant l'aportació del fons patrimonial com el finançament concedit cada any.
- f) Tingui el percentatge més gran de participació en el fons patrimonial.

3. En el supòsit que participin en la fundació entitats privades sense ànim de lucre, la fundació del sector públic ha d'estar adscrita a l'Administració que resulti d'acord amb els criteris que estableix l'apartat anterior.

4. El canvi d'adscripció a una Administració pública, independentment de quina sigui la seva causa, comporta la modificació dels estatuts que s'ha d'efectuar en un termini no superior a tres mesos, comptats des de l'inici de l'exercici pressupostari següent a aquell en què es va produir el canvi d'adscripció.

Article 130. Règim jurídic⁶⁴

Les fundacions del sector públic estatal es regeixen pel que preveuen aquesta Llei, la Llei 50/2002, de 26 de desembre, de fundacions, la legislació autonòmica que sigui aplicable en matèria de fundacions, i l'ordenament jurídic privat, excepte en les matèries en què els siguin aplicables la normativa pressupostària, comptable, de control economicofinancer i de contractació del sector públic.

Article 131. Règim de contractació⁶⁵

La contractació de les fundacions del sector públic estatal s'ha d'ajustar al que disposa la legislació sobre contractació del sector públic.

⁶⁴ Ídem nota anterior.

⁶⁵ Aquest article no és bàsic, d'acord amb el que es preveu en la disposició final 14a d'aquesta Llei.

Article 132. Règim pressupostari, de comptabilitat, de control economicofinancer i de personal

1. Les fundacions del sector públic estatal han d'elaborar anualment un pressupost d'explotació i capital, que s'ha d'integrar amb el pressupost general de l'Estat i han de formular i presentar els seus comptes d'acord amb els principis i les normes de comptabilitat que recull l'adaptació del Pla general de comptabilitat a les entitats sense fins lucratius i les disposicions que el despleguen, així com la normativa vigent sobre fundacions.

2. Les fundacions del sector públic estatal han d'aplicar el règim pressupostari, economicofinancer, de comptabilitat i de control que estableix la Llei 47/2003, de 26 de novembre, i, sense perjudici de les competències atribuïdes al Tribunal de Comptes, estan sotmeses al control de la Intervenció General de l'Administració de l'Estat.

3. El personal de les fundacions del sector públic estatal, inclòs el que tingui condició de directiu, es regeix pel dret laboral, així com per les normes que li siguin aplicables en funció de la seva adscripció al sector públic estatal, incloses entre aquestes la normativa pressupostària, així com el que estableixin les lleis de pressupostos generals de l'Estat.

Article 133. Creació de fundacions del sector públic estatal⁶⁶

1. La creació de les fundacions del sector públic estatal o l'adquisició d'aquest caràcter de manera sobrepresa s'ha de dur a terme per llei, que ha d'establir els fins de la fundació i, si s'escau, els recursos econòmics amb els quals es dota.⁶⁷

2. L'avantprojecte de llei de creació d'una fundació del sector públic estatal que s'elevi al Consell de Ministres s'ha d'acompanyar d'una proposta d'estatuts i del pla d'actuació, de conformitat amb el que preveu l'article 92, juntament amb l'informe preceptiu favorable del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques o la Intervenció General de l'Administració de l'Estat, segons es determini per reglament.

3. Els estatuts de les fundacions del sector públic estatal s'han d'aprovar per un real decret de Consell de Ministres, a proposta conjunta del titular del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques i del Ministeri que exerceixi el protectorat, que ha d'estar determinat en els seus estatuts. No obstant això, per mitjà d'un acord del Consell de Ministres es pot modificar el Ministeri al qual s'adscriu inicialment la fundació.

Article 134. Protectorat

El protectorat de les fundacions del sector públic ha de ser exercit per l'òrgan de l'Administració d'adscripció que tingui atribuïda aquesta competència, que ha de vetllar pel compliment de les obligacions que estableix la normativa sobre fundacions, sense perjudici del control d'eficàcia i la supervisió contínua al qual estan sotmeses d'acord amb el que preveu aquesta llei.

Article 135. Estructura organitzativa⁶⁸

En les fundacions del sector públic estatal la majoria de membres del patronat han de ser designats pels subjectes del sector públic estatal.

La responsabilitat que correspongui a l'empleat públic com a membre del patronat ha de ser directament assumida per l'entitat o l'Administració General de l'Estat que el

⁶⁶ Ídem nota anterior.

⁶⁷ En relació amb el règim jurídic, *vid.* Llei 50/2002, de 26 de novembre, de fundacions ([BOE núm. 310, de 27 de desembre de 2002](#)).

⁶⁸ Aquest article no és bàsic, d'acord amb el que es preveu en la disposició final 14a d'aquesta llei.

va designar. L'Administració General de l'Estat pot exigir d'ofici a l'empleat públic que va designar a aquests efectes la responsabilitat en què hagi incorregut pels danys i perjudicis causats en els seus béns o drets quan hagi concorregut dol, culpa o negligència greus, de conformitat amb el que preveuen les lleis administratives en matèria de responsabilitat patrimonial.

Article 136. Fusió, dissolució, liquidació i extinció⁶⁹

A les fundacions del sector públic estatal els és aplicable el règim de fusió, dissolució, liquidació i extinció que preveuen els articles 94, 96 i 97.

**CAPÍTOL VIII
DELS FONTS SENSE PERSONALITAT JURÍDICA
DEL SECTOR PÚBLIC ESTATAL⁷⁰**

Article 137. Creació i extinció

1. La creació de fons sense personalitat jurídica en el sector públic estatal s'ha d'efectuar per llei. La norma de creació determina expressament la seva adscripció a l'Administració General de l'Estat.

2. Independentment de la seva creació per llei, s'han d'extingir per norma de rang reglamentari.

3. En la denominació dels fons sense personalitat jurídica hi ha de figurar necessàriament la indicació «fons sense personalitat jurídica» o la seva abreviatura «FCPJ».

Article 138. Règim jurídic

Els fons que no tenen personalitat jurídica es regeixen pel que disposen aquesta llei, en la seva norma de creació, i la resta de les normes de dret administratiu general i especial que els siguin aplicables.

Article 139. Règim pressupostari, de comptabilitat i de control economicofinancer

Els fons que no tenen personalitat jurídica estan subjectes al règim de pressupostació, comptabilitat i control previst a la Llei 47/2003, de 26 de novembre.

**TÍTOL III
RELACIONS INTERADMINISTRATIVES**

**CAPÍTOL I
PRINCIPIS GENERALS
DE LES RELACIONS INTERADMINISTRATIVES**

Article 140. Principis de les relacions interadministratives

1. Les diferents administracions públiques actuen i es relacionen amb altres administracions i entitats o organismes que hi estan vinculats o en depenen d'acord amb els principis següents:

⁶⁹ Ídem nota anterior.

⁷⁰ Els articles 137 a 139 no són bàsics, d'acord amb el que es preveu en la disposició final 14a d'aquesta llei.

- a) Lleialtat institucional.⁷¹
- b) Adequació a l'ordre de distribució de competències que estableixen la Constitució i els estatuts d'autonomia i la normativa del règim local.
- c) Col·laboració, entesa com el deure d'actuar amb la resta d'administracions públiques per assolir fins comuns.
- d) Cooperació, quan dues o més administracions públiques, de manera voluntària i en l'exercici de les seves competències, assumeixen compromisos específics en nom d'una acció comuna.
- e) Coordinació, en virtut del qual una Administració pública i, singularment, l'Administració General de l'Estat, té l'obligació de garantir la coherència de les actuacions de les diferents administracions públiques afectades per una mateixa matèria per a la consecució d'un resultat comú, quan així ho preveuen la Constitució i la resta de l'ordenament jurídic.
- f) Eficiència en la gestió dels recursos públics, compartint l'ús de recursos comuns, llevat que no sigui possible o es justifiqui en termes d'un millor aprofitament.
- g) Responsabilitat de cada Administració pública en el compliment de les seves obligacions i compromisos.
- h) Garantia i igualtat en l'exercici dels drets de tots els ciutadans en les seves relacions amb les diferents administracions.
- i) Solidaritat interterritorial d'acord amb la Constitució.

2. En allò que no preveu el present títol, les relacions entre l'Administració General de l'Estat o les administracions de les comunitats autònomes amb les entitats que integren l'Administració local es regeixen per la legislació bàsica en matèria de règim local.

CAPÍTOL II DEURE DE COL·LABORACIÓ

Article 141. Deure de col·laboració entre les administracions públiques

1. Les administracions públiques han de:
 - a) Respectar l'exercici legítim per part de les altres administracions de les seves competències.
 - b) Ponderar, en l'exercici de les competències pròpies, la totalitat dels interessos públics implicats i, en concret, aquells la gestió dels quals estigui encomanada a les altres administracions.
 - c) Facilitar a les altres administracions la informació que necessitin sobre l'activitat que desenvolupin en l'exercici de les seves pròpies competències o que sigui necessària per tal que els ciutadans puguin accedir de manera integral a la informació relativa a una matèria.
 - d) Prestar, en l'àmbit propi, l'assistència que les altres administracions puguin sol·licitar per a l'exercici eficaç de les seves competències.
 - e) Complir les obligacions concretes derivades del deure de col·laboració i les restants que s'estableixin normativament.

2. L'assistència i col·laboració requerida només es pot negar quan l'organisme públic o l'entitat al qual se sol·licita no està facultat per prestar-la d'acord amb el que

⁷¹ En relació amb la vinculació als actes d'altra administració, *vid.* article 39.4 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre (§1).

preveu la seva normativa específica, no disposa de mitjans suficients per a això o quan, si ho fes, causaria un perjudici greu als interessos la tutela dels quals té encomanada o al compliment de les seves pròpies funcions o quan la informació sol·licitada tingui caràcter confidencial o reservat. La negativa a prestar l'assistència s'ha de comunicar motivadament a l'Administració sol·licitant.

3. L'Administració General de l'Estat, les de les comunitats autònomes i les de les entitats locals han de col·laborar i s'han d'auxiliar per executar els actes que s'hagin de realitzar o tinguin efectes fora dels seus àmbits territorials respectius. Els possibles costos que pugui generar el deure de col·laboració poden ser repercutits quan així s'acordi.

Article 142. Tècniques de col·laboració

Les obligacions que es deriven del deure de col·laboració s'han de fer efectives a través de les tècniques següents:

- a) El subministrament d'informació, dades, documents o mitjans probatoris que estiguin a disposició de l'organisme públic o l'entitat a la qual es dirigeix la sol·licitud i dels quals l'Administració sol·licitant hagi de disposar per exercir les seves competències.
- b) La creació i el manteniment de sistemes integrats d'informació administrativa amb la finalitat de disposar de dades actualitzades, completes i permanents referents als diferents àmbits d'activitat administrativa en tot el territori nacional.
- c) El deure d'assistència i auxili, per atendre les sol·licituds formulades per altres administracions per al millor exercici de les seves competències, en especial quan els efectes de la seva activitat administrativa s'estenguin fora del seu àmbit territorial.
- d) Qualsevol altra de prevista en una Llei.

CAPÍTOL III RELACIONS DE COOPERACIÓ

SECCIÓ 1a TÈCNIQUES DE COOPERACIÓ

Article 143. Cooperació entre administracions públiques

1. Les administracions han de cooperar al servei de l'interès general i poden acordar de manera voluntària la forma d'exercir les seves competències respectives que serveixi més bé aquest principi.

2. La formalització de relacions de cooperació requereix l'acceptació expressa de les parts, formulada en acords d'òrgans de cooperació o en convenis.⁷²

Article 144. Tècniques de cooperació

1. Es pot donar compliment al principi de cooperació d'acord amb les tècniques que les administracions interessades considerin més adequades, com poden ser:

⁷² Vid. article 79 de la Llei 3/2003, de 26 de març (§4).

- a) La participació en òrgans de cooperació, amb la finalitat de deliberar i, si s'escau, acordar mesures en matèries sobre les quals tinguin competències administracions públiques diferents.
 - b) La participació en òrgans consultius d'altres administracions públiques.
 - c) La participació d'una Administració pública en organismes públics o entitats dependents o vinculats a una administració diferent.
 - d) La prestació de mitjans materials, econòmics o personals a altres administracions públiques.
 - e) La cooperació interadministrativa per a l'aplicació coordinada de la normativa reguladora d'una matèria determinada.
 - f) L'emissió d'informes no preceptius amb la finalitat que les diferents administracions expressin el seu criteri sobre propostes o actuacions que incideixin en les seves competències.
 - g) Les actuacions de cooperació en matèria patrimonial, inclosos els canvis de titularitat i la cessió de béns, previstes en la legislació patrimonial.
 - h) Qualsevol altra de prevista a la Llei.
2. En els convenis i acords en què es formalitzi la cooperació s'han de preveure les condicions i els compromisos que assumeixen les parts que els subscriuen.
3. Cada Administració pública ha de mantenir actualitzat un registre electrònic dels òrgans de cooperació en què participi i dels convenis que hagi subscrit.

SECCIÓ 2a TÈCNiques ORGÀNIQUES DE COOPERACIÓ

Article 145. Òrgans de cooperació

1. Els òrgans de cooperació són òrgans de composició multilateral o bilateral, d'àmbit general o especial, constituïts per representants de l'Administració General de l'Estat, de les administracions de les comunitats o ciutats de Ceuta i Melilla o, si s'escau, de les entitats locals, per acordar voluntàriament actuacions que millorin l'exercici de les competències que té cada Administració pública.
2. Els òrgans de cooperació es regeixen pel que disposen aquesta Llei i les disposicions específiques que els siguin aplicables.
3. Els òrgans de cooperació entre diferents administracions públiques en què participi l'Administració General de l'Estat s'han d'inscriure en el Registre estatal d'òrgans i instruments de cooperació perquè sigui vàlida la seva sessió constitutiva.
4. Els òrgans de cooperació, llevat d'oposició d'alguna de les parts, poden adoptar acords a través d'un procediment simplificat i per subscripció successiva de les parts, per qualsevol de les formes admeses en dret, en els termes que s'estableixin de comú acord.

Article 146. Conferència de Presidents

1. La Conferència de Presidents és un òrgan de cooperació multilateral entre el Govern de la nació i els governs respectius de les comunitats autònomes i està formada pel president del Govern, que la presideix, i pels presidents de les comunitats autònomes i de les ciutats de Ceuta i Melilla.
2. La Conferència de Presidents té per objecte la deliberació d'afers i l'adopció d'acords d'interès per a l'Estat i les comunitats autònomes, i està assistida per a la

preparació de les seves reunions per un comitè preparatori del qual formen part un ministre del Govern, que el presideix, i un conseller de cada comunitat autònoma.

Article 147. Conferències sectorials

1. La conferència sectorial és un òrgan de cooperació, de composició multilateral i àmbit sectorial determinat, que reuneix, com a president, el membre del Govern que, en representació de l'Administració General de l'Estat, resulti competent per raó de la matèria, i els membres corresponents dels consells de govern, en representació de les comunitats autònomes i de les ciutats de Ceuta i Melilla.

2. Les conferències sectorials, o els òrgans sotmesos al seu règim jurídic amb una altra denominació, s'han d'inscriure en el Registre electrònic estatal d'òrgans i instruments de cooperació perquè la seva constitució sigui vàlida.

3. Cada conferència sectorial ha de disposar d'un reglament d'organització i funcionament intern aprovat pels seus membres.

Article 148. Funcions de les conferències sectorials

1. Les conferències sectorials poden exercir funcions consultives, decisòries o de coordinació orientades a assolir acords sobre matèries comunes.

2. En particular, les conferències sectorials exerceixen, entre d'altres, les funcions següents:

- a) Ser informades sobre els avantprojectes de lleis i els projectes de reglaments del Govern de la nació o dels consells de govern de les comunitats autònomes quan afectin de manera directa l'àmbit competencial de les altres administracions públiques o quan així estigui previst en la normativa sectorial aplicable, a través del seu ple o bé a través de la comissió o el grup de treball encomanat a aquest efecte.
- b) Establir plans específics de cooperació entre comunitats autònomes en la matèria sectorial corresponent, procurant suprimir duplicitats i aconseguir una millor eficiència dels serveis públics.
- c) Intercanviar informació sobre les actuacions programades per les diferents administracions públiques, en exercici de les seves competències, i que puguin afectar les altres administracions.
- d) Establir mecanismes d'intercanvi d'informació, especialment de contingut estadístic.
- e) Acordar l'organització interna de la conferència sectorial i del seu mètode de treball.
- f) Fixar els criteris objectius que serveixin de base per a la distribució territorial dels crèdits pressupostaris, així com la seva distribució al començament de l'exercici econòmic, d'acord amb el que preveu la Llei 47/2003, de 26 de novembre.

Article 149. Convocatòria de les reunions de les conferències sectorials

1. Correspon al ministre que presideixi la conferència sectorial acordar la convocatòria de les reunions per iniciativa pròpia, almenys un cop l'any, o quan ho sol·liciti, almenys, la tercera part dels seus membres. En aquest últim cas, la sol·licitud ha d'incloure la proposta d'ordre del dia.

2. La convocatòria, que s'ha d'acompanyar dels documents necessaris amb l'antelació suficient, ha de contenir l'ordre del dia previst per a cada sessió, sense que

es puguin examinar afers que no hi figurin, llevat que tots els membres de la conferència sectorial manifestin la seva conformitat. L'ordre del dia de cada reunió ha de ser proposat pel president i ha d'especificar el caràcter consultiu, decisor i o de coordinació de cadascun dels afers que s'han de tractar.

3. Quan la conferència sectorial s'hagi de reunir amb l'objecte exclusiu d'informar sobre un projecte normatiu, la convocatòria, la constitució i l'adopció d'acords es pot efectuar per mitjans electrònics, telefònics o audiovisuals, que garanteixin la intercomunicació entre si i la unitat d'acte, com ara la videoconferència o el correu electrònic, i els acords s'entenen adoptats al lloc on hi hagi la presidència, d'acord amb el procediment que estableixi el reglament de funcionament intern de la conferència sectorial.

De conformitat amb el que preveu aquest apartat, l'elaboració i remissió d'actes es pot dur a terme a través de mitjans electrònics.

Article 150. Secretaria de les conferències sectorials

1. Cada conferència sectorial ha de tenir un secretari que ha de ser designat pel president de la conferència sectorial.

2. Correspon al secretari de la conferència sectorial, almenys, les funcions següents:

- a) Preparar les reunions i assistir-hi amb veu però sense vot.
- b) Efectuar la convocatòria de les sessions de la conferència sectorial per ordre del president.
- c) Rebre els actes de comunicació dels membres de la conferència sectorial i, per tant, les notificacions, peticions de dades, rectificacions o qualsevol altra classe d'escrits dels quals hagi de tenir coneixement.
- d) Redactar i autoritzar les actes de les sessions.
- e) Expedir certificacions de les consultes, recomanacions i acords aprovats i custodiar la documentació generada amb motiu de la celebració de les seves reunions.
- f) Totes les altres funcions que siguin inherents a la seva condició de secretari.

Article 151. Classes de decisions de la conferència sectorial

1. L'adopció de decisions requereix la votació prèvia dels membres de la conferència sectorial. Aquesta votació s'ha de produir per la representació que tingui cada Administració pública i no pels diferents membres de cadascuna.

2. Les decisions que adopti la conferència sectorial poden revestir la forma de:

- a) Acord: suposa un compromís d'actuació en l'exercici de les competències respectives. Són de compliment obligat i directament exigibles d'acord amb el que preveu la Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la jurisdicció contenciosa administrativa, excepte per als qui hagin votat en contra mentre no decideixin subscriure'ls amb posterioritat. L'acord ha de ser certificat en acta.

Quan l'Administració General de l'Estat exerceixi funcions de coordinació, d'acord amb l'ordre constitucional de distribució de competències de l'àmbit material respectiu, l'acord que s'adopti en la conferència sectorial, i en el qual s'han d'incloure els vots particulars que s'hagin formulat, és de compliment obligat per a totes les administracions públiques integrants de la conferència sectorial, independentment del sentit del seu vot, i són exigibles de conformitat amb el que estableix la Llei 29/1998, de 13 de juliol. L'acord ha de ser certificat en acta.

Les conferències sectorials poden adoptar plans conjunts, de caràcter multilateral, entre l'Administració General de l'Estat i la de les comunitats autònomes, per comprometre actuacions conjuntes per a la consecució dels objectius comuns, que tenen la naturalesa d'acord de la conferència sectorial i s'han de publicar al *Butlletí Oficial de l'Estat*.

L'acord aprovatori dels plans ha d'especificar, segons la seva naturalesa, els elements següents, d'acord amb el que preveu la legislació pressupostària:

1r Els objectius d'interès comú que s'han de complir.

2n Les actuacions que ha de desenvolupar cada Administració.

3r Les aportacions de mitjans personals i materials de cada Administració.

4t Els compromisos d'aportació de recursos financers.

5è La durada, així com els mecanismes de seguiment, avaluació i modificació.

- b) **Recomanació:** té com a finalitat expressar l'opinió de la conferència sectorial sobre un afer que se sotmet a la seva consulta. Els membres de la conferència sectorial es comprometen a orientar la seva actuació en aquesta matèria de conformitat amb el que preveu la recomanació, llevat dels qui hagin votat en contra mentre no decideixin subscriure-la amb posterioritat. Si algun membre s'aparta de la recomanació, ho ha de motivar i ha d'incorporar aquesta justificació en l'expedient corresponent.

Article 152. Comissions sectorials i grups de treball⁷³

1. La comissió sectorial és l'òrgan de treball i suport de caràcter general de la conferència sectorial, i està constituïda pel secretari d'Estat o un òrgan superior de l'Administració General de l'Estat designat a aquest efecte pel ministre corresponent, que la presideix, i un representant de cada comunitat autònoma, així com un representant de la ciutat de Ceuta i de la ciutat Melilla. L'exercici de les funcions pròpies de la secretaria de la comissió sectorial correspon a un funcionari del ministeri corresponent.

Si així ho preveu el reglament intern de funcionament de la conferència sectorial, les comissions sectorials i els grups de treball poden funcionar de manera electrònica o per mitjans telefònics o audiovisuals, que garanteixin la intercomunicació entre si i la unitat d'acte, com ara la videoconferència o el correu electrònic, i els acords s'entenen adoptats al lloc on hi hagi la presidència, d'acord amb el procediment que estableixi el reglament de funcionament intern de la conferència sectorial.

2. La comissió sectorial ha d'exercir les funcions següents:

- a) La preparació de les reunions de la conferència sectorial, per a la qual cosa ha de tractar els afers inclosos en l'ordre del dia de la convocatòria.
- b) El seguiment dels acords adoptats per la conferència sectorial.
- c) El seguiment i l'avaluació dels grups de treball constituïts.
- d) Qualsevol altra que li encarregui la conferència sectorial.

3. Les conferències sectorials poden crear grups de treball, de caràcter permanent o temporal, formats per directors generals, subdirectors generals o equivalents de les diferents administracions públiques que formin part de la conferència esmentada, per portar a terme les tasques tècniques que els assigni la conferència sectorial o la

⁷³ En relació amb la Conferència Sectorial d'Administració Pública, *vid.* disposició addicional 9a d'aquesta Llei.

comissió sectorial. A aquests grups de treball hi poden ser convidats experts de reconegut prestigi en la matèria que s'ha de tractar.

El director del grup de treball, que ha de ser un representant de l'Administració General de l'Estat, pot sol·licitar, amb el vot favorable de la majoria dels seus membres, la participació en aquest grup de treball de les organitzacions representatives d'interessos afectats, amb la finalitat de sol·licitar propostes o formular consultes.

Article 153. Comissions bilaterals de cooperació

1. Les comissions bilaterals de cooperació són òrgans de cooperació de composició bilateral que reuneixen, pel mateix nombre de representants, membres del Govern, en representació de l'Administració General de l'Estat, i membres del Consell de Govern de la comunitat autònoma o representants de la ciutat de Ceuta o de la ciutat de Melilla.

2. Les comissions bilaterals de cooperació exerceixen funcions de consulta i adopció d'acords que tinguin per objecte la millora de la coordinació entre les administracions respectives en afers que afectin de manera singular la comunitat autònoma, la ciutat de Ceuta o la ciutat de Melilla.

3. Per al desenvolupament de la seva activitat, les comissions bilaterals de cooperació poden crear grups de treball i es poden convocar i adoptar acords per videoconferència o per mitjans electrònics.

4. Les decisions adoptades per les comissions bilaterals de cooperació revesteixen la forma d'acords i són de compliment obligat, quan així es prevegi expressament, per a les dues administracions que els subscriguin i en aquest cas són exigibles de conformitat amb el que estableix la Llei 29/1998, de 13 de juliol. L'acord s'ha de certificar en acta.

5. El que preveu aquest article és aplicable sense perjudici de les peculiaritats que, d'acord amb les finalitats bàsiques previstes, estableixin els estatuts d'autonomia en matèria d'organització i funcions de les comissions bilaterals.

Article 154. Comissions territorials de coordinació

1. Quan la proximitat territorial o la concurrència de funcions administratives ho requereixi, es poden crear comissions territorials de coordinació, de composició multilateral, entre administracions amb territoris que siguin coincidents o limítrofs, per millorar la coordinació de la prestació de serveis, prevenir duplicitats i millorar l'eficiència i qualitat dels serveis. En funció de les administracions afectades per raó de la matèria, aquestes comissions poden estar formades per:

- a) Representants de l'Administració General de l'Estat i representants de les entitats locals.
- b) Representants de les comunitats autònomes i representants de les entitats locals.
- c) Representants de l'Administració General de l'Estat, representants de les comunitats autònomes i representants de les entitats locals.

2. Les decisions adoptades per les comissions territorials de cooperació revesteixen la forma d'acords, que han de ser certificats en acta i són de compliment obligat per a les administracions que els subscriguin i exigibles de conformitat amb el que estableix la Llei 29/1998, de 13 de juliol.

3. El règim de les convocatòries i la secretaria és el mateix que el que estableixen per a les conferències sectorials els articles 149 i 150, llevat de la regla prevista sobre qui ha d'exercir les funcions de secretari, que s'ha de designar segons el seu reglament intern de funcionament.

CAPÍTOL IV RELACIONS ELECTRÒNIQUES ENTRE LES ADMINISTRACIONS

Article 155. Transmissions de dades entre administracions públiques⁷⁴

1. De conformitat amb el que disposen el Reglament (UE) 2016/679 del Parlament Europeu i del Consell, de 27 d'abril de 2016, relatiu a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals i a la lliure circulació d'aquestes dades i pel qual es deroga la Directiva 95/46/CE, i la Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals, i la seva normativa de desplegament, cada Administració ha de facilitar l'accés de la resta d'administracions públiques a les dades relatives als interessats que tingui en el seu poder, i ha d'especificar les condicions, els protocols i els criteris funcionals o tècnics necessaris per accedir a aquestes dades amb les màximes garanties de seguretat, integritat i disponibilitat.

2. En cap cas es pot procedir a un tractament ulterior de les dades per a finalitats incompatibles amb la finalitat per a la qual es van recollir inicialment les dades personals. D'acord amb el que preveu l'article 5.1.b) del Reglament (UE) 2016/679, no es considera incompatible amb les finalitats inicials el tractament ulterior de les dades personals amb finalitats d'arxiu en interès públic, finalitats de recerca científica i històrica o finalitats estadístiques.

3. Fora del cas que preveu l'apartat anterior i sempre que les lleis especials aplicables als tractaments respectius no prohibeixin expressament el tractament ulterior de les dades per a una finalitat diferent, quan l'Administració pública cessionària de les dades pretengui el tractament ulterior d'aquestes per a una finalitat que consideri compatible amb la finalitat inicial ho ha de comunicar prèviament a l'Administració pública cedent a l'efecte que aquesta pugui comprovar la compatibilitat. L'Administració pública cedent s'hi pot oposar motivadament en el termini de deu dies. Quan l'Administració cedent sigui l'Administració General de l'Estat pot suspendre en aquest supòsit, excepcionalment i de manera motivada, la transmissió de dades per raons de seguretat nacional de manera cautelar pel temps estrictament indispensable per a la seva preservació. Mentre l'Administració pública cedent no comuniqui la seva decisió a la cessionària aquesta no pot utilitzar les dades per a la nova finalitat pretesa.

S'exceptuen del que disposa el paràgraf anterior els supòsits en què el tractament per a una altra finalitat diferent d'aquella per a la qual es van recollir les dades personals estigui previst en una norma amb rang de llei de conformitat amb el que preveu l'article 23.1 del Reglament (UE) 2016/679.

⁷⁴ Article modificat pel Reial decret llei 14/2019, de 31 d'octubre, esmentat en la nota 1. *Vid.* el règim transitori de les modificacions introduïdes en la disposició transitòria 2a del Reial decret llei 14/2019 esmentat. *Vid.*, també, articles 3.2 i 44 d'aquesta llei.

Article 156. Esquema Nacional d'Interoperabilitat i Esquema Nacional de Seguretat

1. L'Esquema Nacional d'Interoperabilitat comprèn el conjunt de criteris i recomanacions en matèria de seguretat, conservació i normalització de la informació, dels formats i de les aplicacions que han de tenir en compte les administracions públiques per prendre decisions tecnològiques que garanteixin la interoperabilitat.⁷⁵

2. L'Esquema Nacional de Seguretat té per objecte establir la política de seguretat en la utilització de mitjans electrònics en l'àmbit de la present Llei, i està constituït pels principis bàsics i requisits mínims que garanteixin adequadament la seguretat de la informació tractada.⁷⁶

Article 157. Reutilització de sistemes i aplicacions de propietat de l'Administració

1. Les administracions han de posar a disposició de qualsevol de les que ho sol·liciti les aplicacions, desenvolupades pels seus serveis o que hagin estat objecte de contractació i dels drets de propietat intel·lectual de les quals siguin titulars, llevat que la informació a la qual estiguin associades sigui objecte d'una protecció especial per una norma. Les administracions cedents i cessionàries poden acordar la repercussió del cost d'adquisició o fabricació de les aplicacions cedides.

2. Les aplicacions a què es refereix l'apartat anterior poden ser declarades de fonts obertes, quan d'això se'n derivi una transparència més gran en el funcionament de l'Administració pública o es fomenti amb això la incorporació dels ciutadans a la societat de la informació.

3. Les administracions públiques, amb caràcter previ a l'adquisició, el desenvolupament o el manteniment al llarg de tot el cicle de vida d'una aplicació, tant si es realitza amb mitjans propis o per la contractació dels serveis corresponents, han de consultar en el directori general d'aplicacions, dependent de l'Administració General de l'Estat, si hi ha solucions disponibles per a la seva reutilització, que puguin satisfer totalment o parcialment les necessitats, millores o actualitzacions que es pretenen cobrir, i sempre que els requisits tecnològics d'interoperabilitat i seguretat ho permetin.

En aquest directori hi han de constar tant les aplicacions disponibles de l'Administració General de l'Estat com les disponibles en els directoris integrats d'aplicacions de la resta d'administracions.

En cas que hi hagi una solució disponible per a la seva reutilització total o parcial, les administracions públiques estan obligades al seu ús, llevat que la decisió de no reutilitzar-la es justifiqui en termes d'eficiència de conformitat amb l'article 7 de la Llei orgànica 2/2012, de 27 d'abril, d'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera.

Article 158. Transferència de tecnologia entre administracions

1. Les administracions públiques han de mantenir directoris actualitzats d'aplicacions per a la seva lliure reutilització, de conformitat amb el que disposa l'Esquema Nacional d'Interoperabilitat. Aquests directoris han de ser plenament interoperables amb el directori general de l'Administració General de l'Estat, de manera que se'n garanteixi la compatibilitat informàtica i la interconnexió.

⁷⁵ Vid. Reial decret 4/2010, de 8 de gener, pel qual es regula l'Esquema Nacional d'Interoperabilitat en l'àmbit de l'Administració electrònica (BOE núm. 25, de 29 de gener de 2010).

⁷⁶ Vid. Reial decret 3/2010, de 8 de gener, esmentat en la nota 48.

2. L'Administració General de l'Estat ha de mantenir un directori general d'aplicacions per a la seva reutilització, ha de prestar suport per a la lliure reutilització d'aplicacions i ha d'impulsar el desenvolupament d'aplicacions, formats i estàndards comuns en el marc dels esquemes nacionals d'interoperabilitat i seguretat.

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Disposició addicional primera. Administració dels territoris històrics del País Basc

A la Comunitat Autònoma del País Basc, als efectes del que disposa l'article segon, s'entén per administracions públiques les diputacions forals i les administracions institucionals que en depenen o hi estan vinculades.

Disposició addicional segona. Delegats del Govern a les ciutats de Ceuta i Melilla

1. A les ciutats de Ceuta i Melilla hi ha d'haver un delegat del Govern que representi el Govern de la nació en el seu territori.

2. Les disposicions que conté la present Llei que facin referència als delegats del Govern a les comunitats autònomes s'han d'entendre també referides als delegats del Govern a les ciutats de Ceuta i Melilla.

3. A les ciutats de Ceuta i Melilla hi ha d'haver una comissió d'assistència al delegat del Govern, presidida per ell mateix i integrada pel secretari general i els responsables dels serveis territorials. A les seves sessions hi han d'assistir els titulars dels òrgans i serveis territorials, tant integrats com no integrats, que el delegat del Govern consideri oportú.

(...)

Disposició addicional setena. Registre electrònic estatal d'òrgans i instruments de cooperació

1. L'Administració General de l'Estat ha de mantenir actualitzat un registre electrònic dels òrgans de cooperació en què participa aquesta administració o algun dels seus organismes públics o entitats vinculats o dependents i de convenis subscrits amb la resta d'administracions públiques. Aquest registre és dependent de la Secretaria d'Estat d'Administracions Públiques.

2. La creació, modificació o extinció dels òrgans de cooperació, així com la subscripció, extinció, pròrroga o modificació de qualsevol conveni subscrit per l'Administració General de l'Estat o algun dels seus organismes públics o entitats vinculats o dependents, ha de ser comunicada per l'òrgan d'aquesta que l'hagi subscrit, en el termini de cinc dies des que ocorre el fet inscriptible, al Registre electrònic estatal d'òrgans i instruments de cooperació.⁷⁷

3. Els departaments ministerials que exerceixen la secretaria dels òrgans de cooperació han de comunicar al Registre, abans del 30 de gener de cada any, els òrgans de cooperació que hagin extingit.

4. El ministre d'Hisenda i Administracions Públiques ha d'eleva anualment al Consell de Ministres un informe sobre l'activitat dels òrgans de cooperació existents,

⁷⁷ Apartat modificat pel Reial decret Llei 36/2020, de 30 de desembre, esmentat en la nota 1.

així com sobre els convenis vigents a partir de les dades i les anàlisis proporcionades pel Registre electrònic estatal d'òrgans i instruments de cooperació.

5. Els òrgans de cooperació i els convenis vigents disposen del termini de sis mesos, a comptar de l'entrada en vigor de la Llei, per sol·licitar la seva inscripció en aquest Registre.

6. Els òrgans de cooperació que no s'hagin reunit en un termini de cinc anys des de la seva creació o en un termini de cinc anys des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei queden extingits.

Disposició addicional vuitena. Adaptació dels convenis vigents subscrits per qualsevol Administració pública i inscripció d'organismes i entitats en l'Inventari d'entitats del sector públic estatal, autonòmic i local

1. Tots els convenis vigents subscrits per qualsevol Administració pública o qualsevol dels seus organismes o entitats vinculats o dependents s'han d'adaptar al que es preveu aquí en el termini de tres anys a comptar de l'entrada en vigor d'aquesta Llei.

No obstant això, aquesta adaptació és automàtica, pel que fa al termini de vigència del conveni, per aplicació directa de les regles que preveu l'article 49.h).1r per als convenis que no tinguin determinat un termini de vigència o, si existeix, tinguin establerta una pròrroga tàcita per un temps indefinit en el moment de l'entrada en vigor d'aquesta Llei. En aquests casos el termini de vigència del conveni és de quatre anys a comptar de l'entrada en vigor de la present Llei.

2. Tots els organismes i les entitats, vinculats o dependents de qualsevol Administració pública i independentment de quina sigui la seva naturalesa jurídica, existents en el moment de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, han d'estar inscrits en l'Inventari d'entitats del sector públic estatal, autonòmic i local en el termini de tres mesos a comptar de l'entrada en vigor esmentada.

Disposició addicional novena. Comissió Sectorial d'Administració Electrònica⁷⁸

1. La Comissió Sectorial d'Administració Electrònica, dependent de la Conferència Sectorial d'Administració Pública, és l'òrgan tècnic de cooperació de l'Administració General de l'Estat, de les administracions de les comunitats autònomes i de les entitats locals en matèria d'administració electrònica.

2. La Comissió Sectorial d'Administració Electrònica ha d'exercir, almenys, les funcions següents:

- a) Assegurar la compatibilitat i interoperabilitat dels sistemes i aplicacions utilitzats per les administracions públiques.
- b) Impulsar el desenvolupament de l'administració electrònica a Espanya.
- c) Assegurar la cooperació entre les administracions públiques per proporcionar informació administrativa clara, actualitzada i inequívoca.

3. Quan sigui d'interès, per raó de les matèries tractades, es poden convidar les organitzacions, corporacions o agents socials que es consideri convenient en cada cas a participar en les deliberacions de la comissió sectorial.

⁷⁸ En relació amb les conferències sectorials, *vid.* article 152 d'aquesta Llei.

Disposició addicional desena. Aportacions als consorcis

Quan les administracions públiques o qualsevol dels seus organismes públics o entitats vinculats o dependents siguin membres d'un consorci, no estan obligats a efectuar l'aportació al fons patrimonial o el finançament al qual s'hagin compromès per a l'exercici corrent si algun dels altres membres del consorci no ha efectuat la totalitat de les seves aportacions dineràries corresponents a exercicis anteriors a les quals estiguin obligats.⁷⁹

(...)

Disposició addicional vint-i-unena. Òrgans col·legiats de govern

Les disposicions que preveu aquesta Llei relatives als òrgans col·legiats no són aplicables als òrgans col·legiats del Govern de la nació, els òrgans col·legiats de govern de les comunitats autònomes i els òrgans col·legiats de govern de les entitats locals.

Disposició addicional vint-i-dosena. Actuació administrativa dels òrgans constitucionals de l'Estat i dels òrgans legislatius i de control autonòmics

L'actuació administrativa dels òrgans competents del Congrés dels Diputats, del Senat, del Consell General del Poder Judicial, del Tribunal Constitucional, del Tribunal de Comptes, del Defensor del Poble, de les assemblees legislatives de les comunitats autònomes i de les institucions autonòmiques anàlogues al Tribunal de Comptes i al Defensor del Poble, es regeix pel que preveu la seva normativa específica, en el marc dels principis que inspiren l'actuació administrativa d'acord amb aquesta Llei.

(...)

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES**Disposició transitòria primera. Composició i classificació del sector públic institucional**

La composició i classificació del sector públic institucional estatal prevista a l'article 84 s'aplica únicament als organismes públics i les entitats integrants del sector públic institucional estatal que es creïn després de l'entrada en vigor de la Llei i als quals s'hagin adaptat d'acord amb el que preveu la disposició addicional quarta.

Disposició transitòria segona. Entitats i organismes públics existents

1. Tots els organismes i les entitats integrants del sector públic estatal en el moment de l'entrada en vigor d'aquesta Llei es continuen regint per la seva normativa específica, inclosa la normativa pressupostària que els era aplicable, fins a la seva adaptació al que disposa la Llei d'acord amb el que preveu la disposició addicional quarta.

2. No obstant això, mentre no sigui contrari a la seva normativa específica:

- a) Els organismes públics existents en el moment de l'entrada en vigor d'aquesta Llei i des d'aquest moment han d'aplicar els principis establerts al capítol I del títol II, el règim de control previst a l'article 85 i 92.2 i el que disposen els

⁷⁹ Vid. article 122 d'aquesta Llei.

articles 87, 94, 96, 97 si es transformen, es fusionen, es dissolen o es liquiden després de l'entrada en vigor d'aquesta Llei.

- b) Les societats mercantils estatals, els consorcis, les fundacions i els fons sense personalitat jurídica existents en el moment de l'entrada en vigor d'aquesta Llei han d'aplicar des d'aquest moment, respectivament, el que preveuen el capítol V, el capítol VI, el capítol VII i el capítol VIII del títol II.

Disposició transitòria tercera. Procediments d'elaboració de normes en l'Administració General de l'Estat

Els procediments d'elaboració de normes que estan en tramitació en l'Administració General de l'Estat a l'entrada en vigor d'aquesta Llei s'han de substanciar d'acord amb el que estableix la normativa vigent en el moment en què es van iniciar.

Disposició transitòria quarta. Règim transitori de les modificacions introduïdes en la disposició final novena

El que disposa la disposició final novena és aplicable als expedients de contractació iniciats amb posterioritat a l'entrada en vigor de la disposició esmentada. A aquests efectes s'entén que els expedients de contractació s'han iniciat si s'ha publicat la convocatòria corresponent del procediment d'adjudicació del contracte. En el cas de procediments negociats, per determinar el moment d'iniciació s'ha de tenir en compte la data d'aprovació dels plecs.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

Disposició derogatòria única. Derogació normativa

Queden derogades totes les disposicions del mateix rang o inferior que s'oposin, contradiguin o siguin incompatibles amb el que disposa la present Llei i, en especial:

- a) L'article 87 de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local.
- b) L'article 110 del text refós de les disposicions legals vigents en matèria de règim local aprovat pel Reial decret legislatiu 781/1986, de 18 d'abril.
- c) Llei 6/1997, de 14 d'abril, d'organització i funcionament de l'Administració General de l'Estat.
- d) Els articles 44, 45 i 46 de la Llei 50/2002, de 26 de desembre, de fundacions.
- e) Llei 28/2006, de 18 de juliol, d'agències estatals per a la millora dels serveis públics.
- f) Els articles 12, 13, 14 i 15 i la disposició addicional sisena de la Llei 15/2014, de 16 de setembre, de racionalització del sector públic i altres mesures de reforma administrativa.
- g) L'article 6.1.f), la disposició addicional tercera, la disposició transitòria segona i la disposició transitòria quarta del Reial decret 1671/2009, de 6 de novembre, pel qual es desplega parcialment la Llei 11/2007, de 22 de juny, d'accés electrònic dels ciutadans als serveis públics.⁸⁰

⁸⁰ Vid., també, disposicions transitòries 2a i 4a, apartat 2 *in fine* de la disposició derogatòria i disposició final 7a de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre (§1).

h) Els articles 37, 38, 39 i 40 del Decret de 17 de juny de 1955 pel qual s'aprova el Reglament de serveis de les corporacions locals.

Fins que, d'acord amb el que preveu la disposició addicional quarta, conclogui el termini d'adaptació de les agències existents en el sector públic estatal, es manté en vigor la Llei 28/2006, de 18 de juliol.

DISPOSICIONS FINALS

(...)

Disposició final dotzena. Restitució o compensació als partits polítics de béns i drets confiscats en aplicació de la normativa sobre responsabilitats polítiques

El reconeixement dels drets previstos a la Llei 50/2007, de 26 de desembre, de modificació de la Llei 43/1998, de 15 de desembre, de restitució o compensació als partits polítics de béns i drets confiscats en aplicació de la normativa sobre responsabilitats polítiques del període 1936-1939, així com la tramitació i resolució dels procediments iniciats a l'empara de la Llei esmentada, segueixen suspesos fins que es verifiquin les condicions que permetin atendre les prestacions que la Llei reconeix sense detriment del finançament d'altres actuacions públiques prioritàries.

Una vegada es constati la concurrència de les condicions expressades, el Govern ha d'aprovar el Reglament de desplegament de la Llei, el qual ha de fixar un nou termini per presentar les sol·licituds de restitució o compensació.

Disposició final tretzena. Referències normatives

Les referències fetes a la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, s'entenen fetes a la Llei del procediment administratiu comú de les administracions públiques o a la Llei de règim jurídic del sector públic, segons correspongui.

Disposició final catorzena. Títol competencial

1. Aquesta Llei es dicta a l'empara del que disposa l'article 149.1.18a de la Constitució espanyola, que atribueix a l'Estat la competència exclusiva sobre les bases del règim jurídic de les administracions públiques, així com a l'empara del que preveu l'article 149.1.13a, relatiu a les bases i coordinació de la planificació general de l'activitat econòmica, i de l'article 149.1.14a, relatiu a la hisenda pública general.

2. No té caràcter bàsic i s'aplica exclusivament a l'Administració General de l'Estat i al sector públic estatal el que preveuen:

- a) La subsecció 2a referida als òrgans col·legiats de l'Administració General de l'Estat de la secció 3a del capítol II del títol preliminar.
- b) El títol I relatiu a l'Administració General de l'Estat.
- c) El que disposen el capítol II relatiu a l'organització i el funcionament del sector públic institucional estatal, el capítol III dels organismes públics estatals, el capítol IV de les autoritats administratives independents, el capítol V de les societats mercantils estatals, l'article 123.2 del capítol VI relatiu als consorcis, els articles 128, 130, 131, 132, 133, 135 i 136 del capítol VII de les fundacions del sector públic estatal i el capítol VIII dels fons que no tenen personalitat

jurídica, tots aquests del títol II relatiu a l'organització i el funcionament del sector públic institucional.

- d) El que preveuen les disposicions addicionals: quarta, sobre adaptació d'entitats i organismes estatals; cinquena, sobre gestió compartida de serveis comuns en organismes públics estatals; sisena, sobre mitjans propis; setena, sobre el Registre electrònic estatal d'òrgans i instruments de cooperació; onzena, sobre conflictes d'atribucions intraministerials; dotzena, sobre autoritats portuàries i Ports de l'Estat; tretzena, relativa a les entitats de la Seguretat Social; catorzena, sobre l'organització militar; quinzena, relativa al personal militar; setzena, sobre serveis territorials integrats en les delegacions del Govern; dissetena, relativa a l'Agència Estatal de l'Administració Tributària; divuitena relativa al Centre Nacional d'Intel·ligència; dinovena, relativa al Banc d'Espanya, i vintena relativa al Fons de Reestructuració Ordenada Bancària.

Disposició final quinzena. Desplegament normatiu de la Llei

Es faculta el Consell de Ministres i els ministres de Presidència i d'Hisenda i Administracions Públiques, en l'àmbit de les seves competències, per dictar totes les disposicions reglamentàries que siguin necessàries per al desplegament de la present Llei, així com per acordar les mesures necessàries per garantir l'efectiva execució i implantació de les previsions d'aquesta Llei.

En el termini de tres mesos des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, mitjançant una ordre del ministre d'Hisenda i Administracions Públiques, s'ha de desplegar el que preveu l'article 85 sobre la supervisió contínua.

Disposició final setzena. Precedències en actes oficials

Per mitjà d'un reial decret del Consell de Ministres, a proposta del president del Govern, s'han de determinar les precedències dels titulars dels poders constitucionals i de les institucions nacionals, així com les dels titulars dels departaments ministerials i dels òrgans interns d'aquests en relació amb els actes oficials.⁸¹

Disposició final dissetena. Adaptació normativa

1. En el termini d'un any a partir de l'entrada en vigor de la Llei, s'hi han d'adequar les normes estatals o autonòmiques que siguin incompatibles amb el que preveu aquesta Llei.

2. Els consorcis creats per una llei singular aprovada per les Corts Generals amb anterioritat a l'aprovació d'aquesta Llei se segueixen regint per la seva legislació especial fins que es produeixi l'adaptació normativa esmentada.⁸²

Disposició final divuitena. Entrada en vigor

1. La present Llei entra en vigor al cap d'un any de la seva publicació al *Butlletí Oficial de l'Estat*, a excepció del punt quatre de la disposició final cinquena, de modificació de la Llei 22/2003, de 9 de juliol, concursal, dels punts u a onze de la disposició final novena, de modificació del text refós de la Llei de contractes del sector

⁸¹ Vid. Decret 256/1999, de 24 de desembre, pel qual es regula el règim de precedències dels càrrecs i institucions públiques de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears en els actes oficials ([BOCAIB núm. 7, de 15 de gener de 2000](#)).

⁸² Vid. article 119 d'aquesta Llei.

públic, aprovat pel Reial decret legislatiu 3/2011, de 14 de novembre,⁸³ i la disposició final dotzena, de restitució o compensació als partits polítics de béns i drets confiscats en aplicació de la normativa sobre responsabilitats polítiques, que entren en vigor al cap de vint dies de la seva publicació al *Butlletí Oficial de l'Estat*, i el punt dotze de la mateixa disposició final novena, que ho fa al cap de sis mesos de la publicació esmentada al *Butlletí Oficial de l'Estat*.

2. No obstant això, entren en vigor l'endemà de la seva publicació al *Butlletí Oficial de l'Estat* la disposició final primera, de modificació de la Llei 23/1982, de 16 de juny, reguladora del patrimoni nacional, la disposició final segona, de modificació del Reial decret llei 12/1995, de 28 de desembre, sobre mesures urgents en matèria pressupostària, tributària i financera, els punts u a tres de la disposició final cinquena, de modificació de la Llei 22/2003, de 9 de juliol, concursal, la disposició final setena, de modificació de la Llei 38/2003, de 17 de novembre, general de subvencions, i la disposició final onzena, de modificació de la Llei 20/2015, de 14 de juliol, d'ordenació, supervisió i solvència de les entitats asseguradores i reasseguradores.

3. La disposició final desena de modificació de la disposició addicional tretzena de la Llei 17/2012, de 27 de desembre, de pressupostos generals de l'Estat per a l'any 2013, entra en vigor l'endemà de la publicació al *Butlletí Oficial de l'Estat*, sense perjudici que els apartats u, primer i segon paràgraf; dos; tres, paràgrafs primer i segon; quatre; cinc, paràgrafs primer a quart, i sis, tenen efectes a partir de l'1 de gener de 2013, i del que disposa l'apartat set.

⁸³ La referència s'ha d'entendre feta a la Llei 9/2017, de 8 de novembre, esmentada en la nota 36.

§3

LLEI 1/2019, DE 31 DE GENER, DEL GOVERN DE LES ILLES BALEARS

(BOIB núm. 15, de 2 de febrer de 2019)

TÍTOL PRELIMINAR

Article 1. Objecte de la llei

1. Aquesta llei té per objecte establir, d'acord amb l'Estatut d'Autonomia, el règim jurídic aplicable al president, al Govern de les Illes Balears i als seus membres, així com regular l'exercici de la iniciativa legislativa i de les potestats normatives del Govern.

2. També estableix els principis i valors que han d'informar l'actuació del govern i regula el procés de transició entre governs.

TÍTOL I

EL PRESIDENT DE LES ILLES BALEARS

CAPÍTOL I

ELECCIÓ I ESTATUT PERSONAL

Article 2. El president

1. El president de les Illes Balears exerceix la més alta representació de la comunitat autònoma i l'ordinària de l'Estat a les Illes Balears. Així mateix, presideix el Govern, en dirigeix les accions i coordina les funcions dels seus membres, d'acord amb el que estableixen l'Estatut d'Autonomia i aquesta llei.

2. El president rep el tractament de senyor o senyora. Té dret a utilitzar la bandera de la comunitat autònoma de les Illes Balears com a guió i als honors corresponents al càrrec.¹

Article 3. Elecció i nomenament

1. El president de les Illes Balears ha de ser elegit pel Parlament entre els seus membres, i el rei el nomenarà.

2. En el termini de cinc dies comptadors des del dia en què s'hagi publicat el real decret de nomenament en el *Butlletí Oficial de l'Estat*, i sens perjudici que també es publiqui en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*, el president nomenat ha de prendre possessió del càrrec. L'acte de presa de possessió, públic i solemne, consisteix en l'acceptació del càrrec i l'acatament de la Constitució i de l'Estatut d'Autonomia i la resta de l'ordenament jurídic, i s'ha de comprometre a guardar secret respecte de les deliberacions del Consell de Govern.

¹ Vid. Decret 256/1999, de 24 de desembre, pel qual es regula el règim de precedències dels càrrecs i institucions públiques de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears en els actes oficials (BOCAIB núm. 7, de 15 de gener de 2000). En relació amb els òrgans constitucionals i l'Administració de l'Estat, vid. disposició final 16a de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre (§2).

Article 4. Incompatibilitats²

1. El càrrec de president és incompatible amb l'exercici de qualsevol altre càrrec públic ni cap altra activitat laboral, professional, mercantil o industrial. Així mateix, li és aplicable la legislació específica sobre incompatibilitats i conflicte d'interessos dels membres del Govern i alts càrrecs de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

2. En tot cas, el càrrec de president és compatible amb les següents activitats:
- El desenvolupament de les funcions pròpies de la condició de parlamentari i les de caràcter representatiu en institucions, organismes o entitats de caràcter públic quan derivin de la condició de president.
 - Les activitats corresponents a l'administració del patrimoni personal i familiar.
 - L'exercici de càrrecs representatius, sense remuneració, en un partit polític.
 - L'exercici de càrrecs honorífics en institucions, organismes o entitats de caràcter social, assistencial o no lucratiu.

Article 5. Cessament

1. El president cessa per alguna de les causes següents:

- Després de les eleccions al Parlament de les Illes Balears.
- L'aprovació de la moció de censura.
- La denegació de la qüestió de confiança.
- La dimissió comunicada per escrit al president del Parlament.
- La incapacitat física o psíquica permanent que l'impossibiliti per a l'exercici del càrrec.
- La sentència ferma dels tribunals que l'inhabiliti per a l'exercici del càrrec.
- La pèrdua de la condició de diputat del Parlament.
- La incompatibilitat declarada i publicada, d'acord amb la normativa específica d'aplicació.

2. En les causes que preveuen les lletres a), b), c) i d) de l'apartat 1 d'aquest article, el president ha de continuar en l'exercici del càrrec fins que el successor n'hagi pres possessió.

3. La incapacitat a què fa referència la lletra e) de l'apartat 1 d'aquest article l'ha d'apreciar motivadament el Consell de Govern, mitjançant un acord, com a mínim, de les tres cinquenes parts dels seus membres, i proposada al Parlament, el qual, en cas que l'estimi, l'ha de declarar per majoria absoluta dels seus membres.

4. Les persones que hagin ocupat el càrrec de president de les Illes Balears tenen dret a rebre, amb caràcter permanent, les atencions honorífiques i protocol·làries corresponents, sempre que no hagin cessat per alguna de les causes establertes en les lletres f) i h) de l'apartat 1 d'aquest article. En tot cas, aquest dret a rebre, amb caràcter permanent, les atencions honorífiques i protocol·làries corresponents es perd amb motiu de qualsevol sentència ferma amb declaració de culpabilitat, a títol de dol, per qualsevol delictes. A aquests efectes, s'ha de tramitar el corresponent procediment, en el qual s'ha de donar audiència a l'interessat.

² Vid. Llei 2/1996, de 19 de novembre, d'incompatibilitats dels membres del Govern i dels alts càrrecs de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (BOCAIB núm. 150, de 5 de desembre de 1996) i Decret 250/1999, de 3 de desembre, pel qual s'aprova el reglament d'incompatibilitats dels membres del Govern i dels alts càrrecs de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (BOCAIB núm. 156, de 16 de desembre de 1999).

Article 6. Vacant del càrrec i presidència interina

1. Si el càrrec de president queda vacant perquè se n'ha produït el cessament per alguna de les causes que estableixen les lletres e), f), g) i h) de l'apartat 1 de l'article anterior, i també en el cas de defunció, el Govern ha de ser presidit interinament, fins a la presa de possessió del nou president, pel vicepresident, si n'hi ha, sempre que aquest tingui la condició de diputat del Parlament de les Illes Balears, i, si no n'hi ha, pel conseller que, sent també diputat, tingui atribuïda la secretaria del Consell de Govern.

2. Si cap conseller no compleix els requisits esmentats abans, el Govern ha de ser presidit interinament pel conseller més antic en el càrrec, que també ha de ser diputat del Parlament, i si cap dels consellers no ho és, pel més antic en el càrrec de conseller i, finalment, en igualtat entre ells, pel de més edat.

3. Qui ocupi interinament la Presidència té dret als mateixos honors i tractament que el president i ha d'exercir les funcions i les competències que aquesta llei i la resta de l'ordenament jurídic atorguen al president en funcions.

4. Quan el cessament del president es produeixi per alguna de les causes que estableixen les lletres d), e), f), g) i h) de l'apartat 1 de l'article anterior, i també en el cas de defunció, el president del Parlament, en el termini màxim de dos mesos, ha de reunir la cambra per elegir un nou president.

Article 7. Absències temporals i suplència en la Presidència

1. En els casos d'absència, malaltia o un altre impediment temporal del president, l'ha de substituir el vicepresident o, si no n'hi ha, el membre del Govern que el president hagi designat a aquest efecte. Si no es produeix la designació expressa, el president ha de ser substituït pel conseller que resulti de l'ordre de precedències de les conselleries establert per decret de la Presidència.

2. La substitució comprèn les atribucions de direcció determinades en l'article 10 següent, llevat de les relatives a les lletres i) i l).

Article 8. Representació de les Illes Balears

Durant el temps en què el càrrec de president estigui vacant o en què el president sigui substituït temporalment, i independentment de qui el substitueixi al capdavant del Govern, el president del Parlament ha d'exercir les atribucions de representació de les Illes Balears.

CAPÍTOL II ATRIBUCIONS DEL PRESIDENT

Article 9. Atribucions de representació

1. Correspon al president, com a més alt representant de la comunitat autònoma:
 - a) Exercir la representació de les Illes Balears en les relacions amb les institucions de l'Estat i les altres administracions públiques.
 - b) Convocar eleccions al Parlament de les Illes Balears i als consells insulars, en els termes regulats per la llei.
 - c) Convocar la sessió constitutiva del Parlament, una vegada proclamats els resultats de les eleccions, de conformitat amb el Reglament del Parlament de les Illes Balears.

2. Correspon al president, com a representant ordinari de l'Estat a les Illes Balears:
- a) Promulgar, en nom del rei, les lleis i ordenar-ne la publicació, així com la dels decrets legislatius i dels decrets llei, en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears* i en el *Butlletí Oficial de l'Estat*, en el termini de quinze dies comptadors des de la data en què s'hagin aprovat.
 - b) Ordenar la publicació en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears* del nomenament del president del Tribunal Superior de Justícia, d'acord amb el que estableix l'Estatut d'Autonomia.

Article 10. Atribucions de direcció

Correspon al president, com a responsable de la direcció del Govern:

- a) Establir les directrius generals de l'acció de govern, d'acord amb el seu programa polític, i impartir les instruccions pertinents als membres del Govern.
- b) Mantenir la unitat de direcció política i administrativa, i coordinar les accions de les diferents conselleries.
- c) Determinar l'estructura de la Presidència i designar-ne els responsables de gabinet de qualsevol rang.
- d) Crear i extingir les conselleries, i també establir-ne la denominació i les competències.
- e) Nomenar i separar els consellers i el vicepresident, si n'hi ha.
- f) Resoldre els conflictes d'atribucions entre les conselleries.
- g) Determinar, mitjançant decret, les suplències dels consellers i del vicepresident, si n'hi ha, en cas d'absència, malaltia o en els casos d'abstenció obligada.
- h) Encomanar transitòriament, en cas de vacant, la titularitat d'una conselleria a un altre membre del Govern.
- i) Dissoldre el Parlament i convocar anticipadament eleccions, amb la deliberació prèvia del Consell de Govern, en els termes que preveu l'Estatut d'Autonomia.
- j) Subscriure instruments de col·laboració i cooperació amb l'Estat i amb les altres comunitats autònomes, o amb altres institucions públiques internacionals o d'altres estats.
- k) Convocar les reunions del Consell de Govern, fixar-ne l'ordre del dia, presidir-les, suspendre-les i aixecar-ne les sessions, així com dirigir els debats i les deliberacions que s'hi produeixin.
- l) Plantejar la qüestió de confiança davant el Parlament de les Illes Balears, amb la deliberació prèvia del Consell de Govern.
- m) Firmar els decrets aprovats pel Govern i ordenar-ne la publicació en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.
- n) Firmar els acords del Consell de Govern.
- o) Sol·licitar el dictamen del Consell Consultiu de les Illes Balears, en els supòsits prevists en la legislació vigent.
- p) Sotmetre a la deliberació i a l'acord del Consell de Govern la interposició del recurs d'inconstitucionalitat, així com el plantejament de conflictes de competències davant el Tribunal Constitucional.
- q) Exercir accions judicials, en cas d'urgència, i informar-ne el Consell de Govern en la primera reunió que dugui a terme.
- r) Designar el representant de les Illes Balears en el Patronat de l'Arxiu de la Corona d'Aragó.
- s) Exercir la resta de funcions que li atribueixi l'ordenament jurídic.

Article 11. Delegació de competències

El president pot delegar en el vicepresident, si n'hi ha, o en un conseller les funcions i les competències que preveuen les lletres b), f), j), p), q) i r).

**CAPÍTOL III
RESPONSABILITAT I CONTROL PARLAMENTARI**

Article 12. Responsabilitat política

1. El president respon políticament davant el Parlament, sens perjudici de la responsabilitat solidària del Govern i de la directa de cada un dels seus membres per la seva gestió.

2. La delegació de funcions executives del president en el vicepresident o en un conseller no l'eximeix de la responsabilitat política davant el Parlament.

Article 13. Moció de censura i qüestió de confiança

El plantejament de la qüestió de confiança i l'adopció de la moció de censura s'han de dur a terme d'acord amb el que disposen l'Estatut d'Autonomia i el Reglament del Parlament.

**TÍTOL II
EL GOVERN DE LES ILLES BALEARS³**

**CAPÍTOL I
RÈGIM GENERAL**

Article 14. Naturalesa i composició

1. El Govern, d'acord amb les directrius del president, estableix la política general i dirigeix l'Administració de la comunitat autònoma. Així mateix, exerceix la funció executiva i la potestat reglamentària en el marc de la Constitució, de l'Estatut d'Autonomia i d'aquesta llei.

2. El Govern està integrat pel president, pel vicepresident, si n'hi ha, i pels consellers. Cada conseller està al capdavant d'una conselleria, sens perjudici de l'existència dels consellers sense cartera.

3. El Govern reunit per a l'exercici de les seves funcions constitueix el Consell de Govern.

Article 15. Funcionament del Consell de Govern⁴

El funcionament del Consell de Govern s'ha d'ajustar a les regles següents:

- a) La convocatòria, la constitució, el desenvolupament de les sessions i l'adopció d'acords del Consell de Govern es poden dur a terme tant de manera presencial

³ En relació amb els principis d'actuació, *vid.* Llei 4/2011, de 31 de març, de la bona administració i del bon govern de les Illes Balears (BOIB núm. 53, de 9 d'abril de 2011) i Llei 19/2013, de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern (BOE núm. 295, de 10 de desembre de 2013).

⁴ La disposició addicional 21a de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre (§2), exclou el Consell de Govern de la regulació dels òrgans col·legiats. *Vid.* Decret 53/2016, de 26 d'agost, pel qual es regula la Comissió de Secretaris Generals i es concreten determinats aspectes de les sessions del Consell de Govern (BOIB núm. 109, de 27 d'agost de 2016).

com a distància. En aquest darrer supòsit, els mitjans telemàtics han de comptar amb les garanties establertes legalment per a aquest tipus de comunicació i, en tot cas, han de permetre garantir la identitat dels comunicants i l'autenticitat dels missatges, informacions i manifestacions verbals o escrites transmeses, sense interceptació o alteració dels continguts. A aquests efectes, es considerarà com a lloc de la reunió on es trobi la seu del Govern o qualsevol altre lloc del territori de la comunitat autònoma, d'acord amb l'article 57.6 de la Llei 1/2007, de 28 de febrer, de reforma de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears.

- b) El president convoca per mitjans electrònics les sessions del Consell de Govern. S'han d'adjuntar a la convocatòria l'ordre del dia i la documentació corresponent als assumptes de què s'ha de tractar; si escau, també s'hi ha de fer esment del sistema de connexió o dels llocs en què estiguin disponibles els mitjans tècnics necessaris per assistir a la sessió i participar-hi.
- c) La constitució del Consell de Govern és vàlida si hi assisteixen, de manera presencial o a distància, el president, o la persona que el substitueixi, i la meitat, com a mínim, dels consellers.
- d) Les deliberacions del Consell de Govern, així com les opinions i els vots que s'hi emetin, presencialment o telemàticament, tenen caràcter secret i els seus membres estan obligats a observar el deure de reserva, fins i tot després del cessament. Aquest caràcter secret s'estén als documents que, sense formar part d'un expedient administratiu, es fan servir per prendre decisions a les reunions del Consell de Govern, llevat que aquest acordi fer-los públics.
- e) Els acords del Consell de Govern⁵ s'adopten per majoria dels membres presents, físicament o telemàticament. El president dirimeix amb el seu vot els possibles empats.
- f) Només poden adoptar-se acords sobre els assumptes que figurin en l'ordre del dia. No obstant això, i per raons d'urgència, el Consell de Govern pot deliberar sobre altres assumptes no inclosos en l'ordre del dia i, si escau, adoptar els acords pertinents.
- g) El president pot convocar a les reunions del Consell de Govern càrrecs públics, funcionaris de l'administració i experts el parer dels quals es consideri necessari. La seva intervenció s'ha de limitar a l'assumpte sobre el qual hagin d'informar. En tot cas, els és aplicable el deure de reserva dels membres del Consell de Govern.

Article 16. Secretaria del Consell de Govern

1. De les sessions del Consell de Govern se n'ha d'estendre una acta en format electrònic en la qual han de constar, com a mínim, les circumstàncies relatives al temps, al lloc i als assistents, i també els acords adoptats i, si escau, si han comparegut de forma presencial o a distància, amb indicació de les raons per les quals l'assistència no ha pogut ser presencial.

2. Per decret de la Presidència s'ha de determinar el conseller que ha d'exercir la secretaria del Consell de Govern i el règim de suplència.

⁵ Sobre la forma dels actes del Consell de Govern, *vid.* articles 10 *m* i 19 d'aquesta Llei, i article 42 *b* de la Llei 3/2003, de 26 de març (§4). Pel que fa a l'exhauriment de la via administrativa, *vid.* article 53.1 *a* de la Llei 3/2003, de 26 de març (§4).

CAPÍTOL II ATRIBUCIONS DEL CONSELL DE GOVERN

Article 17. Atribucions del Consell de Govern

Correspon al Consell de Govern:

- a) Establir la política general de la comunitat autònoma, d'acord amb el programa polític definit pel president, i dirigir l'administració.
- b) Aprovar els projectes de llei i trametre'ls al Parlament perquè els tramiti, i també determinar retirar-los en els termes que estableix el Reglament de la Cambra.
- c) Aprovar el projecte de llei de pressuposts generals de la comunitat autònoma.
- d) Aprovar els decrets llei i, amb la delegació prèvia del Parlament, els decrets legislatius, en els termes que preveu l'Estatut d'Autonomia.
- e) Exercir la potestat reglamentària mitjançant l'aprovació de decrets.
- f) Manifestar el criteri respecte de la presa en consideració de les proposicions de llei que li trameti la Mesa del Parlament, així com la conformitat o no a la tramitació de les que suposin increment de les despeses o disminució dels ingressos pressupostaris.
- g) Deliberar sobre la qüestió de confiança que el president proposi presentar davant el Parlament de les Illes Balears.
- h) Deliberar sobre la decisió del president de dissoldre de manera anticipada el Parlament.
- i) Acordar la interposició del recurs d'inconstitucionalitat i totes les altres actuacions davant el Tribunal Constitucional que corresponguin al Govern de les Illes Balears.
- j) Proposar al Parlament de les Illes Balears la incapacitació del president en els termes que estableix aquesta llei.
- k) Sol·licitar que el Parlament de les Illes Balears es reunixi en sessió extraordinària.
- l) Autoritzar la firma dels instruments de col·laboració i cooperació amb l'Estat i amb les altres comunitats autònomes, o amb altres institucions públiques internacionals o d'altres països.
- m) Nomenar i separar per decret els càrrecs públics de l'Administració de la comunitat autònoma quan li ho atribueixi la legislació vigent.
- n) Adoptar les mesures necessàries per executar, dins el territori propi, els tractats i els convenis internacionals i els actes normatius en allò que afecti les competències de la comunitat autònoma.
- o) Exercir les facultats de coordinació dels consells insulars de conformitat amb la legislació vigent.
- p) Concedir honors i distincions quan no correspongui a un altre òrgan, d'acord amb la normativa específica.
- q) Exercir accions judicials i desistir-ne d'acord amb la legislació específica aplicable.
- r) Exercir totes les altres facultats que li atribueixin les disposicions vigents.

Article 18. Comissions delegades

1. El Govern de les Illes Balears, mitjançant decret, pot constituir comissions delegades sobre matèries específiques, integrades pel president o el vicepresident i per dos o més consellers.

2. El decret de creació ha d'indicar la composició d'aquestes comissions, la presidència i la secretaria, així com les funcions que tengui assignades. En tot cas, el règim general de funcionament de les comissions esmentades s'ha d'ajustar als criteris establerts per al Consell de Govern.

CAPÍTOL III ÒRGANS DE SUPORT I DE COL·LABORACIÓ DEL GOVERN

Article 19. La Comissió de Secretaris Generals⁶

1. La Comissió de Secretaris Generals és l'òrgan col·legiat encarregat de preparar les deliberacions i els acords del Consell de Govern. La convocatòria, la constitució, el desenvolupament de les sessions i l'adopció d'acords de la Comissió es poden dur a terme tant de manera presencial com a distància per mitjans electrònics legalment establerts, en els mateixos termes prevists per al Consell de Govern.

2. Un decret del Consell de Govern ha de regular el funcionament, la composició i l'organització de la Comissió de Secretaris Generals.

Article 20. Gabinets

1. Els gabinets constitueixen estructures de suport polític i tècnic, d'assistència i d'assessorament directe de la Presidència i dels membres del Govern.

2. El Gabinet de la Presidència l'integren òrgans directius, personal eventual, personal funcionari i personal laboral, en els termes que estableixin el decret d'estructura orgànica i les relacions de llocs de treball.

3. Els gabinets de les conselleries els integra personal eventual, de conformitat amb la legislació de funció pública. Aquest personal aconsegueix tasques de confiança i d'assessorament qualificat i, en cap cas, no pot executar actes o adoptar resolucions que corresponguin als òrgans de l'Administració de la comunitat autònoma ni exercir funcions pròpies del personal funcionari.

4. En el supòsit del Govern en funcions, el personal eventual dels gabinets s'ha de mantenir fins a la presa de possessió del nou govern.

Article 21. Comissionats autonòmics

1. Els comissionats autonòmics són persones de prestigi reconegut que desenvolupen amb caràcter temporal funcions concretes de representació de la comunitat autònoma en els àmbits i els fòrums que es determinin.

2. Els comissionats autonòmics són nomenats per decret del Consell de Govern, que ha de determinar la durada i l'àmbit específic del mandat de representació, així com les retribucions, dietes o indemnitzacions que, si escau, els corresponguin per raó de les funcions exercides.

⁶ Vid. Decret 53/2016, de 26 d'agost, esmentat en la nota 4.

Article 22. El portaveu del Govern

El president pot nomenar un portaveu del Govern d'entre els membres del Consell de Govern.⁷

**CAPÍTOL IV
CONTROL DEL GOVERN I REPRESENTACIÓ
DAVANT EL PARLAMENT**

Article 23. Control dels actes del Govern

1. El Govern de les Illes Balears actua d'acord amb la Constitució, l'Estatut d'Autonomia i la resta de l'ordenament jurídic.

2. El control polític de l'acció del Govern és exercit pel Parlament de les Illes Balears, d'acord amb aquesta llei i el Reglament de la cambra. El Govern ha de facilitar als diputats del Parlament de les Illes Balears el control de l'acció política.⁸

3. L'actuació del Govern es pot impugnar davant les jurisdiccions competents, d'acord amb les seves lleis reguladores.

Article 24. Control parlamentari del govern en funcions

El govern cessant, mentre està en funcions, queda sotmès al control parlamentari en els mateixos termes que el Govern.

Article 25. Representació del Govern davant el Parlament

1. La representació del Govern davant el Parlament correspon al president de les Illes Balears.

2. No obstant això, el despatx ordinari d'assumptes entre el Govern i el Parlament s'ha de canalitzar per mitjà del secretari del Consell de Govern i del representant del Govern davant la Junta de Portaveus.

**CAPÍTOL V
CESSAMENT DEL GOVERN I PROCÉS DE TRANSICIÓ**

Article 26. El cessament del Govern

1. El Govern cessa:

- a) Després de la celebració d'eleccions al Parlament.
- b) Per dimissió del seu president.
- c) Per pèrdua de la confiança del Parlament o per l'aprovació d'una moció de censura.

2. El Govern també cessa amb motiu del cessament del president per les causes que preveuen les lletres e), f), g) i h) de l'article 5 d'aquesta llei, o amb motiu de la seva defunció.

⁷ El portaveu del Govern és habitualment nomenat en el Decret del president de les Illes Balears pel qual es disposa el nomenament dels membres del Govern de les Illes Balears.

⁸ *Vid.* Reglament del Parlament de les Illes Balears ([BOIB núm. 49, de 16 d'abril de 2019](#) i [BOIB núm. 215, de 29 de desembre de 2020](#)). *Vid.*, també, article 38 de la Llei 4/2011, de 31 de març, esmentada en la nota 3.

Article 27. El govern en funcions

1. El govern cessant continua en funcions fins a la presa de possessió del nou govern i es regula pels principis i les regles d'actuació que estableix aquest capítol.

2. L'acció del govern en funcions es limita a la gestió ordinària dels assumptes públics i a l'adopció de les mesures que resultin necessàries en casos d'urgència o per raons d'interès general.

Article 28. Principis d'actuació del govern en funcions

Durant el procés de transició entre governs, el govern en funcions ha d'actuar de conformitat amb els principis d'actuació següents:

- a) Principi d'intervenció mínima: el Govern s'ha de limitar a les previsions que estableix aquest capítol, i s'ha d'abstenir d'adoptar qualsevol altra mesura, tret de casos d'urgència o per raons d'interès general, l'acreditació expressa dels quals així ho justifiqui.
- b) Principi de neutralitat política: el Govern s'ha d'abstenir d'adoptar mesures susceptibles de condicionar, comprometre o impedir les actuacions futures del nou govern.
- c) Principis de lleialtat i col·laboració: l'acció de govern ha de facilitar el desenvolupament normal del procés de formació del nou govern i el traspàs de poders, i s'ha de garantir el lliurament de la documentació necessària.
- d) Principis d'informació i transparència: el Govern, després del cessament, ha de proporcionar de manera transparent la informació sobre l'estat de tramitació dels procediments i dels assumptes pendents de cada conselleria i dels òrgans directius.

Article 29. Limitacions del govern en funcions

1. El govern en funcions i els seus membres no poden dur a terme les actuacions següents:

- a) Presentar projectes de llei davant el Parlament, inclòs el projecte de llei de pressuposts de la comunitat autònoma.
- b) Crear comissions delegades del Consell de Govern.

2. Les delegacions legislatives atorgades pel Parlament de les Illes Balears queden en suspens durant el temps que el Govern estigui en funcions com a conseqüència de la celebració d'eleccions al Parlament de les Illes Balears.

Article 30. El president en funcions

El president, com a integrant d'un govern cessant, està sotmès a les mateixes limitacions que el govern en funcions i, a més, no pot:

- a) Dissoldre de manera anticipada el Parlament.
- b) Plantejar una qüestió de confiança.
- c) Variar l'estructura del Govern ni modificar l'estructura orgànica bàsica de les conselleries.

Article 31. Altres limitacions

El Govern en funcions i els seus membres s'han d'abstenir de prendre decisions que excedeixin de les imprescindibles per al funcionament habitual de l'administració o que condicionin l'actuació del govern entrant i, en conseqüència, únicament poden dur

a terme les actuacions que s'indiquen a continuació per raó d'urgència o d'interès general, que ha de quedar acreditat i s'ha de motivar degudament, mitjançant una memòria justificativa que s'ha d'incorporar a l'expedient:

- a) Aprovar decrets llei.
- b) Sol·licitar que el Parlament de les Illes Balears es reunixi en sessió extraordinària.
- c) Aprovar reglaments.
- d) Subscriure convenis amb entitats públiques o privades que suposin el reconeixement d'obligacions per a la hisenda de la comunitat autònoma de les Illes Balears.
- e) Aprovar expedients de contractes subjectes a regulació harmonitzada; també en els casos d'expedients d'acords marc o de sistemes dinàmics de contractació.
- f) Aprovar les bases o la convocatòria de processos selectius per accedir a llocs de treball per proveir-los.
- g) Aprovar o modificar les relacions de llocs de treball, quan no es tracti de modificacions puntuals requerides en execució de sentència ferma.
- h) Concedir honors o distincions.
- i) Aprovar o autoritzar convenis de col·laboració i acords de cooperació amb l'Estat i amb altres administracions públiques.
- j) Nomenar personal eventual o contractar personal directiu.
- k) Nomenar o separar càrrecs públics de l'Administració de la comunitat autònoma.
- l) Autoritzar subvencions excepcionades dels requisits de publicitat i concurrència a causa de les característiques especials del beneficiari o de l'activitat, o bé per raons d'interès públic o altres degudament justificades.

Article 32. Informació de traspàs

1. En la darrera sessió abans de la celebració d'eleccions, si aquesta és la causa del cessament del Govern, o en la primera sessió posterior a produir-se alguna de les altres causes de cessament, el Consell de Govern ha d'aprovar una memòria que inclogui:

- a) L'estat d'execució del pressupost de l'exercici en curs.
- b) Les disponibilitats existents a la Tresoreria.
- c) L'import de les obligacions pendents de pagament de l'exercici en curs.
- d) L'import dels compromisos que afectin els dos exercicis següents.
- e) L'import de les operacions d'endeutament concertades en l'annualitat en curs, així com les seves característiques.
- f) La relació de les actuacions en curs més rellevants, així com l'estat de tramitació o d'execució.

2. En la darrera sessió del Consell de Govern en funcions s'ha d'aprovar la memòria general d'actuacions efectuades com a govern en funcions, i s'hi han d'adjuntar les memòries justificatives que preveu l'article anterior.

Article 33. Deure de col·laboració

Els membres del Govern i els titulars dels òrgans directius de l'Administració de la comunitat autònoma han de col·laborar amb lleialtat i transparència en relació amb la informació tramesa als nous càrrecs públics i s'han d'abstenir de dur a terme qualsevol actuació que impedeixi o dificulti el traspàs normal de poders entre els governs.

TÍTOL III MEMBRES DEL GOVERN

CAPÍTOL I VICEPRESIDENT

Article 34. El vicepresident

1. El vicepresident substitueix el president en els casos que preveu aquesta llei. També li correspon l'exercici de les funcions que aquest li encomani o li delegui.⁹

2. El vicepresident pot assumir també la titularitat d'una conselleria, quan així ho disposi el president.

3. L'estatut personal, el nomenament i el cessament del vicepresident s'han de regir pel que disposa aquesta llei per als consellers.

CAPÍTOL II ELS CONSELLERS

Article 35. Els consellers

1. Els consellers són membres del Govern i titulars de la conselleria que tenguin assignada. No obstant això, hi pot haver consellers sense cartera.¹⁰

2. Per ser conseller es requereix tenir la nacionalitat espanyola, ser major d'edat, gaudir dels drets de sufragi actiu i passiu, i no estar inhabilitat per exercir càrrec o ocupació públics per sentència judicial ferma.

3. Els consellers reben el tractament de *senyor* o *senyora* i tenen dret als honors que els corresponen per raó del càrrec.

Article 36. Nomenament

1. Els consellers són nomenats i separats lliurement pel president del Govern i inicien el seu mandat en el moment de la presa de possessió.

2. En el decret de nomenament, s'ha de consignar la conselleria la titularitat de la qual se'ls assigna. Quan es tracti del vicepresident o d'un conseller sense cartera, el nomenament ha d'especificar l'àmbit de funcions conferit, que en cap cas no ha de suposar l'existència de responsabilitat executiva.

3. Els decrets de nomenament s'han de publicar en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.

4. Els consellers prenen possessió del càrrec davant el president, en un acte públic i solemne, en el qual han d'acceptar el càrrec, acatar la Constitució, l'Estatut d'Autonomia i la resta de l'ordenament jurídic, i s'han de comprometre a guardar secret respecte de les deliberacions del Consell de Govern.¹¹

⁹ Sobre la forma dels actes del vicepresident, *vid.* article 42 c de la Llei 3/2003, de 26 de març (§4).

¹⁰ Pel que fa al conseller com a òrgan de l'Administració, *vid.* articles 5.3 i 9 de la Llei 3/2003, de 26 de març (§4).

¹¹ En relació amb la informació al Parlament, *vid.* article 38 de la Llei 4/2011, de 31 de març, esmentada en la nota 3.

Article 37. Cessament

1. Els consellers cessen per qualsevol de les causes següents:

- a) El cessament o la defunció del president, si bé han de continuar en funcions fins a la presa de possessió del nou govern.
- b) La decisió del president.
- c) La incompatibilitat declarada i publicada, d'acord amb el que disposa la legislació específica aplicable.
- d) La incapacitat i inhabilitació en l'exercici del seu càrrec declarada per sentència ferma.
- e) La dimissió.

2. El cessament produeix efectes des del moment de la publicació del corresponent decret del president en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.

Article 38. Vacants i suplències¹²

1. En cas de vacant del càrrec de conseller, i mentre no n'hagi pres possessió el nou titular, el president, mitjançant un decret, ha d'encomanar transitòriament a un altre membre del Govern el despatx dels assumptes de la conselleria.

2. En cas d'absència, malaltia o un altre impediment temporal d'un conseller, aquest ha de ser suplert pel conseller que designi el president mitjançant un decret.

3. Els decrets relatius a vacants i suplències dels consellers s'han de publicar en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.

Article 39. Incompatibilitats

Els membres del Govern no poden exercir un altre càrrec públic ni cap altra activitat laboral, professional, mercantil o industrial, tret la mera administració del seu propi patrimoni, personal o familiar. Així mateix, els és aplicable la legislació específica sobre incompatibilitats i conflicte d'interessos dels membres del Govern i alts càrrecs de la comunitat autònoma de les Illes Balears.¹³

Article 40. Responsabilitat

Sens perjudici de la responsabilitat política solidària del Govern davant el Parlament de les Illes Balears, els consellers responen directament de la seva gestió.

Article 41. Atribucions dels consellers

Correspon als consellers, com a membres del Govern:

- a) Desenvolupar l'acció de govern en la seva àrea de responsabilitat.
- b) Preparar i presentar al Govern els avantprojectes de llei i projectes de decret relatius a les qüestions pròpies de la seva conselleria.
- c) Dictar ordres en les matèries pròpies de la seva conselleria.
- d) Formular els programes d'actuació i fixar els objectius de la conselleria, als efectes d'elaborar l'avantprojecte de pressuposts generals de la comunitat autònoma.

¹² En relació amb el règim general, *vid.* article 46.3 *b* d'aquesta Llei.

¹³ *Vid.* Llei 2/1996, de 19 de novembre i Decret 250/1999, de 3 de desembre, ambdós esmentats en la nota 2. *Vid.*, també, articles 34 a 36 de la Llei 4/2011, de 31 de març, esmentada en la nota 3.

- e) Proposar al Consell de Govern el nomenament i el cessament dels càrrecs públics dependents de la seva conselleria.
- f) Exercir totes les competències que els atribueixi la legislació vigent.¹⁴

TÍTOL IV INICIATIVA LEGISLATIVA I POTESTATS NORMATIVES DEL GOVERN

CAPÍTOL I DISPOSICIONS GENERALS

Article 42. Exercici de la iniciativa legislativa i potestats normatives del Govern

El Govern exerceix, d'acord amb aquest títol, la iniciativa legislativa i les potestats normatives que li atribueix l'Estatut d'Autonomia.¹⁵

Article 43. La iniciativa legislativa

1. El Govern exerceix la iniciativa legislativa mitjançant l'elaboració, l'aprovació i la tramesa posterior dels projectes de llei al Parlament.

2. L'elaboració dels projectes de llei es duu a terme d'acord amb el procediment que estableix aquest títol.¹⁶

3. Una vegada aprovat el projecte de llei, el Govern l'ha de trametre al Parlament en el termini de deu dies per tal que es tramiti en la forma prevista en el Reglament de la cambra i atenent allò que preveu el Reglament de la Comissió General de Consells Insulars.¹⁷

Article 44. Els decrets legislatius

En els casos que preveu l'article 48 de l'Estatut d'Autonomia, el Consell de Govern pot dictar normes amb rang de llei que reben el nom de decrets legislatius. L'elaboració dels decrets legislatius es duu a terme d'acord amb el procediment que estableix aquest títol.

Article 45. Els decrets llei

En els casos i amb les limitacions que preveu l'article 49 de l'Estatut d'Autonomia, el Consell de Govern pot dictar mesures legislatives en forma de decrets llei, que quedaran derogats si en el termini improrrogable dels trenta dies subsegüents d'haver-se promulgat no són validats expressament pel Parlament després d'un debat i d'una votació de totalitat.

¹⁴ En relació amb altres atribucions, *vid.* articles 10 i 11 de la Llei 3/2003, de 26 de març (§4).

¹⁵ *Vid.* articles 127 i 128 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre (§1).

¹⁶ *Vid.* Acord de Consell de Govern de 29 de desembre de 2000, pel qual s'aproven les directrius sobre la forma i l'estructura dels avantprojectes de llei ([BOIB núm. 12, de 27 de gener de 2001](#)) i les Recomanacions sobre la redacció, en català, de disposicions generals i d'actes administratius, aprovades per Acord del Consell de Govern de les Illes Balears, en la sessió de 29 de desembre de 2000 ([BOIB núm. 24, de 23 de febrer de 2002](#)).

¹⁷ *Vid.* Reglament del Parlament de les Illes Balears, esmentat en la nota 8.

Article 46. La potestat reglamentària

1. Correspon al Govern exercir la potestat reglamentària en les matèries que li són pròpies, mitjançant l'aprovació pel Consell de Govern de disposicions de caràcter general, en els termes que estableix l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears.

2. Els consellers poden dictar disposicions reglamentàries en les matèries pròpies dels seus departaments, en els casos següents:¹⁸

- a) Quan les disposicions tinguin per objecte regular l'organització i el funcionament dels serveis de la conselleria.
- b) Quan ho autoritzi una llei o un decret del Govern, i d'acord amb la legislació bàsica.

3. El president de la comunitat autònoma pot dictar disposicions reglamentàries només en els casos següents:

- a) Creació i extinció de conselleries, inclosa la modificació de la denominació i de les competències que els corresponen i l'adscripció dels ens del sector públic instrumental.
- b) Determinació del règim de suplències dels consellers i de la secretaria del Consell de Govern.¹⁹
- c) Determinació de l'estructura de la Presidència.
- d) Qualsevol altre previst en una norma amb rang de llei.

Article 47. La forma de les disposicions reglamentàries

1. Les disposicions reglamentàries adopten la forma de decret si són aprovades pel Govern o pel president, i d'ordre si són aprovades pels consellers.²⁰

2. Els decrets són signats pel president, o pel president i pel conseller o consellers competents en la matèria.

3. Les ordres són signades pel conseller competent. Les ordres que afecten més d'una conselleria són signades pel conseller encarregat de la secretaria del Consell de Govern.

4. Les disposicions reglamentàries han d'incloure un preàmbul que expressi la finalitat de les mesures adoptades en la regulació i el marc normatiu en què s'insereix.

Article 48. Jerarquia normativa

Les disposicions generals no poden vulnerar la Constitució, l'Estatut d'Autonomia ni les normes amb rang de llei, i s'ajusten a la jerarquia següent:

- a) Primer, els decrets aprovats pel Consell de Govern o pel president.
- b) Segon, les ordres dels consellers.

Article 49. Principis de bona regulació²¹

1. En l'exercici de la iniciativa legislativa i la potestat reglamentària, el Govern de les Illes Balears ha d'actuar d'acord amb els principis de necessitat, eficàcia, proporcionalitat, seguretat jurídica, transparència, eficiència, qualitat i simplificació, establerts en la normativa estatal bàsica. L'exposició de motius o el preàmbul, segons

¹⁸ Vid. article 38.1 d'aquesta llei.

¹⁹ A més, vid. article 38.2 d'aquesta llei.

²⁰ Sobre el decret com a forma de l'acte dictat pel president, vid. article 42 a de la llei 3/2003, de 26 de març (§4).

²¹ Vid. article 129 de la llei 39/2015, d'1 d'octubre (§1).

es tracti, respectivament, d'avantprojectes de llei o de projectes de reglament, han d'informar sobre l'adequació a aquests principis.

2. El Consell de Govern, d'acord amb el previst en l'apartat anterior, ha d'aprovar els criteris d'elaboració normativa en relació amb la reducció del nombre de normes reguladores, la simplificació dels procediments i la reducció de càrregues administratives per a la ciutadania, així com la qualitat formal de les normes i de la seva redacció.²²

Article 50. Avaluació i adaptació de la normativa reglamentària vigent als principis de bona regulació²³

1. Les conselleries competents han d'avaluar els reglaments vigents de la comunitat autònoma pel que fa al compliment dels principis de bona regulació, l'adequació de les normes als objectius prevists i la justificació dels costos, així com les càrregues administratives que comporten aquestes normes.

2. La conselleria competent en matèria de coordinació de la iniciativa legislativa ha de fixar els criteris generals i les prioritats dels processos d'avaluació, així com l'òrgan encarregat de fer públic el resultat de l'avaluació. En tot cas, a més de les normes que prevegin expressament la pròpia avaluació, han de tenir caràcter preferent per a l'avaluació les normes reglamentàries de caràcter estratègic per als sectors econòmics i socials, les normes necessàries per a l'efectivitat dels drets socials i les que tinguin impacte en la gestió dels grans recursos econòmics de l'administració pública.

Article 51. Transparència i participació ciutadana en el procediment d'elaboració normativa a través del lloc web

En el lloc web de l'administració autònoma hi ha d'haver un espai específic en el qual es puguin consultar les iniciatives normatives i l'estat de la tramitació, així com les consultes prèvies a l'elaboració de l'esborrany, a fi de garantir que els ciutadans disposin d'accés permanent a la informació que, a la vegada, faciliti la participació i la presentació de suggeriments per mitjans telemàtics.

Article 52. Publicitat de les normes²⁴

1. Les disposicions legals i reglamentàries s'han de publicar íntegrament en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears* perquè entrin en vigor i produeixin efectes jurídics.²⁵

2. La publicació del *Butlletí Oficial de les Illes Balears* a la seu electrònica de l'Administració de la comunitat autònoma té caràcter oficial i autèntic en les condicions i amb les garanties que es determinin reglamentàriament, amb els efectes que preveuen el títol preliminar del Codi civil i la resta de normes aplicables.

3. Les disposicions legals, així mateix, s'han de publicar en el *Butlletí Oficial de l'Estat*.

4. S'han de publicar en el lloc web específic de l'administració autònoma les normes autonòmiques degudament actualitzades i addicionalment, de manera facultativa, establir altres mitjans de publicitat complementaris.

²² Vid. articles 13 i 14 de la Llei 4/2011, de 31 de març, esmentada en la nota 3, i Decret 6/2013, de 8 de febrer, de mesures de simplificació documental dels procediments administratius ([BOIB núm. 21, de 12 de febrer de 2013](#)).

²³ Vid. article 130 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre (§1).

²⁴ Vid. article 131 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre (§1).

²⁵ En relació amb la llengua de publicació, vid. article 48.2 [EAIB](#) i article 7.1 de la Llei 3/1986, de 29 d'abril, de normalització lingüística a les Illes Balears ([BOCAIB núm. 15, de 20 de maig de 1986](#)).

CAPÍTOL II PROCEDIMENT D'ELABORACIÓ NORMATIVA

SECCIÓ 1a DISPOSICIONS COMUNES

Article 53. Àmbit d'aplicació

1. El procediment establert en aquest capítol s'ha de seguir en l'elaboració dels avantprojectes de llei, dels projectes de decret legislatiu i dels projectes de disposicions reglamentàries.

2. Estan exclosos d'aquest procediment el projecte de llei de pressuposts generals de la comunitat autònoma, els decrets llei i els projectes de disposicions reglamentàries de caràcter organitzatiu.

3. No obstant el que disposa l'apartat anterior, per a l'aprovació de les disposicions reglamentàries de caràcter organitzatiu dictades pel Govern o pels consellers s'ha de dictar la resolució d'inici del procediment, els informes preceptius prevists legalment i, si n'és el cas, l'informe en relació amb la despesa pressupostària que generi.

Article 54. Expedient electrònic

Els tràmits que preveu aquest capítol han de quedar documentats en l'expedient electrònic corresponent.²⁶

Article 55. Consulta prèvia de normes amb rang de llei i de reglaments²⁷

1. Amb caràcter previ a l'elaboració de l'avantprojecte de llei o del projecte de reglament, se substanciarà una consulta pública, d'acord amb la normativa bàsica estatal. A aquest efecte, el conseller competent per a l'inici del procediment ha d'ordenar la substanciació d'una consulta pública a través del lloc web, amb la finalitat que la ciutadania tenguí la possibilitat d'emetre la seva opinió durant un termini adequat a la naturalesa de la matèria i, en tot cas, no inferior a deu dies.

2. No és necessària la consulta prèvia en els casos següents:

- a) En les normes pressupostàries.
- b) En les normes organitzatives.
- c) Quan concorrin raons greus d'interès públic que ho justifiquen.
- d) Quan les normes tenguin una escassa incidència econòmica, jurídica o social.
- e) Quan les normes no imposin obligacions rellevants als destinataris.
- f) Quan les normes recullin aspectes parcials d'una matèria.
- g) Quan el contingut de la regulació vengui substancialment determinat per una norma de rang superior o per acords vinculants adoptats, d'acord amb la legislació bàsica, per òrgans mixts Estat - comunitat autònoma.
- h) En casos de tramitació urgent del procediment normatiu.

En qualsevol cas, els supòsits prevists a les lletres c), d) i e) han de constar degudament justificats en l'expedient.

²⁶ Vid. article 48 de la Llei 3/2003, de 26 de març (§4).

²⁷ Vid. article 133 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre (§1).

SECCIÓ 2a
PROCEDIMENT ORDINARI

Article 56. Inici

1. El procediment d'elaboració dels avantprojectes de llei, dels projectes de decret legislatiu i dels projectes de disposicions reglamentàries s'inicia per resolució motivada del conseller competent per raó de la matèria, el qual ha de designar l'òrgan responsable de la tramitació del procediment.

Quan hi hagi més d'una conselleria amb competències en la matèria, en la resolució d'inici, signada pels consellers competents, s'ha de determinar la conselleria i l'òrgan responsable de la tramitació del procediment.²⁸

2. La resolució d'inici del procediment pot estar precedida dels estudis, de les consultes i de la redacció dels esborranys que s'encarreguin per garantir l'encert i la legalitat de la norma.

Article 57. Mesures provisionals

1. Excepcionalment, en la resolució iniciadora d'un procediment per a l'elaboració de disposicions reglamentàries, o després d'haver-se dictat aquesta resolució, es pot encomanar a l'òrgan competent per raó de la matèria que adopti motivadament les mesures provisionals que consideri adequades i necessàries per assegurar l'eficàcia de la regulació que es preveu establir.

2. Aquestes mesures s'han d'implantar d'acord amb els principis d'igualtat, proporcionalitat, efectivitat i menor onerositat, en el marc de les previsions que estableix l'article 56 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, i de la normativa sectorial aplicable en cada cas.

3. Sempre que no es tracti de supòsits d'urgència inajornable, les mesures s'han d'adoptar després de donar audiència a les persones directament afectades per un termini de deu dies.

4. Les mesures s'han de confirmar, modificar o extingir en funció del desenvolupament del procediment d'elaboració normativa i de la major o menor necessitat de protegir els interessos implicats. Això no obstant, el manteniment de les mesures una vegada transcorreguts dos mesos des de la seva adopció requereix un informe previ dels serveis jurídics.

5. En tot cas, les mesures provisionals s'extingeixen amb l'entrada en vigor del reglament o una vegada transcorreguts els terminis que s'hagin establert en adoptar-les.

Article 58. Audiència i informació pública

1. L'avantprojecte de llei, el projecte de decret legislatiu o el projecte de reglament s'han de sotmetre als tràmits següents:

- a) Consulta de les conselleries de l'administració autonòmica, per mitjà de les secretaries generals, quan resulti convenient a criteri de l'òrgan responsable de la tramitació del procediment.
- b) Audiència dels interessats, directament o per mitjà de les entitats que els agrupin o els representin reconegudes per llei.
- c) Consulta dels consells insulars quan la iniciativa els afecti.

²⁸ *Vid.* Recomanacions sobre la redacció, en català, de disposicions i d'actes administratius, esmentades en la nota 16.

- d) Consulta dels ajuntaments, directament o per mitjà de les organitzacions representatives d'aquestes entitats o dels òrgans de participació dels quals formin part, quan la iniciativa els afecti.
- e) Informació pública, quan resulti preceptiva o sigui convenient a criteri de l'òrgan responsable de la tramitació. A aquest efecte, s'ha de publicar un anunci en el que indiqui el termini per fer suggeriments i el *Butlletí Oficial de les Illes Balears* lloc web on es pot accedir al projecte normatiu.

2. El termini dels tràmits d'audiència i d'informació pública, que es poden impulsar de forma simultània, ha de ser adequat a la naturalesa de la disposició i, en tot cas, no inferior a deu dies.

3. Es pot prescindir dels tràmits d'audiència i d'informació pública en el cas de normes pressupostàries o organitzatives, i, excepcionalment, quan concorrin raons d'interès públic que ho justifiquin, les quals han de constar en l'expedient.

Article 59. Informes i dictàmens preceptius

1. L'avantprojecte de llei, el projecte de decret legislatiu o el projecte de reglament s'han de sotmetre preceptivament als informes i dictàmens següents, que es poden impulsar de manera simultània:

- a) El dictamen del Consell Econòmic i Social, en els casos que preveu la normativa reguladora.²⁹
- b) L'informe d'avaluació d'impacte de gènere, en els termes que preveu la normativa sobre igualtat.³⁰
- c) En cas de regular un supòsit en què els efectes del silenci administratiu siguin desestimatoris, un informe que motivi les raons d'interès general que ho justifiquen.
- d) Quan s'estableixin limitacions per a l'accés a activitats econòmiques i serveis o mesures que restringeixin la llibertat d'establiment, un informe que motivi que hi concorrin raons d'interès general i que es respecten els principis de necessitat i proporcionalitat, en el marc del que disposa la legislació bàsica estatal en matèria de lliure accés a les activitats de serveis i de garantia de la unitat de mercat.³¹
- e) Altres informes o dictàmens que resultin preceptius de conformitat amb la normativa sectorial aplicable.

2. Una vegada emesos els informes i dictàmens a què fa referència l'apartat anterior, la versió resultant de l'avantprojecte o del projecte normatiu ha de ser objecte dels tràmits següents:

²⁹ Vid. Llei 10/2000, de 30 de novembre, del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears ([BOIB núm. 150, de 9 de desembre de 2000](#)).

³⁰ En relació amb l'informe d'avaluació d'impacte de gènere, vid. article 5 de la Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes ([BOIB núm. 99, de 4 d'agost de 2016](#)), i article 3 de la Llei 5/2000, de 20 d'abril, de l'Institut Balear de la Dona ([BOCAIB núm. 54, de 29 d'abril de 2000](#)). Vid., a més, les avaluacions previstes en les lleis següents: Llei 8/2016, de 30 de maig, per garantir els drets de lesbianes, gais, trans, bisexuals i intersexuals i per erradicar l'LGTBI fòbia ([BOIB núm. 69, de 2 de juny de 2016](#)); Llei 40/2003, de 18 de novembre, de protecció a les famílies nombroses ([BOE núm. 277, de 19 de novembre de 2003](#)), i Llei orgànica 1/1996, de 15 de gener, de protecció jurídica del menor, de modificació del Codi civil i de la Llei d'enjudiciament civil ([BOE núm. 15, de 17 de gener de 1996](#)).

³¹ Vid., entre d'altres, articles 14, 17 i 18 de la Llei 20/2013, de 9 de desembre, de garantia de la unitat de mercat ([BOE núm. 295, de 10 de desembre de 2013](#)).

- a) Si es tracta d'avantprojectes de llei o de projectes de decret legislatiu, un informe de la conselleria competent en matèria de coordinació de la iniciativa legislativa del Govern, que ha de versar sobre els aspectes següents:
- 1) Congruència de la iniciativa amb altres que estiguin en curs d'elaboració o en tramitació al Parlament.
 - 2) Qualitat tècnica de la proposta normativa i suficiència de la documentació a què fa referència aquest capítol.
 - 3) La necessitat d'incloure la derogació expressa d'altres normes, així com de refundre en la nova altres existents en el mateix àmbit.
 - 4) El compliment dels principis i les regles que estableix aquest títol en tot allò que els sigui aplicable.
- b) Si es tracta de projectes de reglament, un informe dels serveis jurídics competents, en el qual s'ha d'incloure l'examen del procediment seguit.
3. Completats els tràmits a què fan referència els apartats anteriors, l'avantprojecte o el projecte normatiu s'han de sotmetre al dictamen del Consell Consultiu en els casos prevists en la seva llei reguladora.³²
4. Sempre que la normativa específica no estableixi un altre termini, els informes s'han d'emetre en un termini de deu dies, o d'un mes quan se sol·licitin a una altra administració pública.
5. La falta d'emissió d'un dictamen o d'un informe dins el termini establert no impedeix la continuació del procediment, sens perjudici de la incorporació a l'expedient i l'eventual consideració quan es rebin.

Article 60. Memòria de l'anàlisi d'impacte normatiu

1. L'òrgan que tramita el procediment ha d'elaborar una memòria de l'anàlisi d'impacte normatiu, com a document dinàmic, que s'ha d'anar actualitzant amb la incorporació dels aspectes rellevants resultants de les diferents fases de la tramitació, des de l'acord d'inici fins a la finalització del procediment d'elaboració normativa.
2. La memòria de l'anàlisi d'impacte normatiu ha d'incorporar els continguts següents:
- a) Oportunitat de la proposta normativa: justificació de la necessitat de regulació i del rang normatiu i adequació de la regulació als objectius i finalitats de la norma.
 - b) Contingut: marc normatiu en què s'insereix la proposta, relació de disposicions vigents a les quals afecta o deroga, adequació a l'ordre de distribució de competències i relació amb l'ordenament estatal i europeu.
 - c) Anàlisi dels impactes següents:
 - 1r Impacte econòmic, que ha d'avaluar les conseqüències de l'aplicació sobre els sectors, col·lectius o agents afectats per la norma, inclòs l'efecte sobre la competència, la unitat de mercat i la competitivitat.
 - 2n Impacte pressupostari, amb referència a la incidència eventual de la norma en els ingressos i en les despeses del sector públic.
 - 3r Càrregues administratives que comporta la proposta.³³

³² Vid. Llei 5/2010, de 16 de juny, reguladora del Consell Consultiu de les Illes Balears (BOIB núm. 94, de 22 de juny de 2010).

³³ Vid. Acord del Consell de Govern de 16 de març de 2012 pel qual es determinen el contingut i el sistema d'elaboració de l'estudi de càrregues administratives (BOIB núm. 42, de 22 de març de 2012).

- d) Anàlisi i valoració resumida de les al·legacions presentades en els tràmits d'audiència i informació pública, i dels informes emesos, i el seu reflex en el text de la proposta, si escau.
- e) Referència al procediment d'elaboració normativa, amb la constància, si escau, de la tramitació urgent.
- f) Avaluació del compliment dels principis de bona regulació.
- g) Qualsevol altre aspecte, inclosos els de caràcter lingüístic,³⁴ que resulti rellevant a criteri de l'òrgan que tramita el procediment, així com altres avaluacions d'impacte previstes en la legislació vigent.

SECCIÓ 3a PROCEDIMENT D'URGÈNCIA

Article 61. Tramitació d'urgència

1. El conseller competent pot acordar la tramitació urgent del procediment d'elaboració d'avantprojectes de llei, de decrets legislatius i de disposicions reglamentàries del Govern quan es doni alguna de les circumstàncies següents:

- a) Quan sigui necessari perquè la norma entri en vigor en el termini exigint per a la transposició de directives comunitàries o l'establert en altres lleis o normes del dret de la Unió Europea.
- b) Quan es donin circumstàncies excepcionals degudament acreditades que requereixin l'aprovació i l'entrada en vigor urgent de la disposició.

2. La tramitació per via d'urgència implica que:

- a) Els terminis prevists per a la realització dels tràmits del procediment d'elaboració es redueixen a la meitat.
- b) Els terminis de les audiències i de la informació pública es redueixen a cinc dies, sens perjudici del que preveu l'article 58.3 d'aquesta llei.

3. Les circumstàncies que motiven la tramitació urgent del procediment han de constar degudament justificades a la resolució d'inici.

SECCIÓ 4a PROCEDIMENT SIMPLIFICAT D'ELABORACIÓ DE TEXTS CONSOLIDATS DE REGLAMENTS

Article 62. Procediment simplificat d'elaboració de texts consolidats de reglaments

1. Els texts consolidats de reglaments s'han d'aprovar seguint els tràmits del procediment simplificat que regula aquest article.

Als efectes d'aquest procediment, s'entén per text consolidat d'un reglament el que reuneix en una única versió el text inicial del reglament, amb la substitució de les disposicions modificades, l'eliminació de les derogades expressament i la incorporació de les adicionades.

Respecte de la reducció de càrregues, *vid.*, també, article 7 de la Llei 2/2012, de 4 d'abril, de suport als emprenedors i les emprenedores i a la micro, petita i mitjana empresa (BOIB núm. 53, de 14 d'abril de 2012). En relació amb la legislació estatal, *vid.* articles 14.3 i 15 de la Llei 20/2013, de 9 de desembre, esmentada en la nota 31.

³⁴ *Vid.* articles 3.3, 3.4 i 4 del Decret 49/2018, de 21 de desembre, sobre l'ús de les llengües oficials en l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (BOIB núm. 160, de 22 de desembre de 2018).

2. El procediment simplificat per a l'elaboració dels texts consolidats l'inicia el conseller competent per raó de la matèria, el qual ha de designar l'òrgan responsable de la tramitació del procediment i ha de justificar la necessitat de dur a terme la consolidació. També ha d'indicar, quan ho consideri adient, la possibilitat d'harmonitzar, aclarir i regularitzar les disposicions del text consolidat.

3. Els projectes de texts consolidats únicament s'han de sotmetre als tràmits i als informes següents:

- a) Informe de la secretaria general de la conselleria corresponent, que s'ha de referir a l'adequació del procediment seguit, d'acord amb la limitació i els tràmits procedimentals que estableix aquest article.
- b) Informe d'impacte de gènere, en els casos en què de les normes objecte de consolidació no s'hagués emès aquest informe en el moment en què es tramitaren. Aquest informe s'ha d'emetre en el termini de deu dies hàbils.

4. Quan els projectes de texts consolidats incloguin l'harmonització, l'aclariment o la regularització dels reglaments que es consoliden, serà també preceptiu el dictamen del Consell Consultiu.

5. Els reglaments que s'aprovin per mitjà d'aquest procediment han d'incloure la denominació «text consolidat» en el títol de la disposició i s'han de publicar en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.

TÍTOL V PRINCIPIS D'ACTUACIÓ DEL GOVERN

Article 63. Principis generals

El Govern i els seus membres han d'ajustar la seva actuació als principis i a les regles que estableix aquesta llei i als que la legislació disposi amb caràcter general per als càrrecs públics.

CAPÍTOL I PRINCIPIS I REGLES DE CONDUCTA

Article 64. Govern obert

El Govern i els seus membres han de garantir la transparència, la participació i la col·laboració ciutadana en els assumptes públics. Per aconseguir aquest objectiu:

- a) Han d'informar de manera clara i comprensible dels serveis, plans, programes i activitats que desenvolupin; implantar mecanismes i espais per escoltar els ciutadans, aprofitant sobretot les noves tecnologies; i facilitar la rendició de comptes.
- b) Han de promoure la col·laboració i la participació d'entitats ciutadanes, empreses i altres agents socials en l'acció de govern.
- c) Han de garantir l'obertura i la publicació d'estadístiques i dades públiques per als ciutadans i entitats públiques i privades, en formats reutilitzables i accessibles telemàticament.³⁵

³⁵ En relació amb les dades obertes, *vid.* article 40 de la Llei 4/2011, de 31 de març, esmentada en la nota 3.

- d) Han de fonamentar la publicació i la publicitat d'informació d'interès públic, tot garantint l'especial protecció del dret de les persones.

Article 65. Principis ètics³⁶

El Govern i els seus membres han d'ajustar les seves actuacions als principis ètics i de bon govern següents:

- a) Integritat, honestat, credibilitat, exemplaritat, dedicació al servei públic i responsabilitat.
- b) Transparència en la gestió i accessibilitat dels ciutadans a les dades públiques, d'acord amb la normativa vigent.
- c) Objectivitat, neutralitat, imparcialitat i confidencialitat.
- d) Cura de l'interès general evitant el conflicte d'interessos.
- e) Bona fe i diligència en l'acompliment de les obligacions i el foment de la qualitat en la prestació dels serveis públics.
- f) Promoció dels drets humans i de les llibertats públiques.
- g) Foment de la igualtat entre homes i dones, i garantia de no-discriminació.

Article 66. Regles de conducta

1. El Consell de Govern pot aprovar el codi de conducta del Govern i dels seus membres, els quals, en tot cas, han de complir els deures següents:

- a) Exercir les seves funcions amb dedicació, professionalitat i competència.
- b) Acomplir les funcions amb imparcialitat, responsabilitat i lleialtat institucional, vetllant sempre per la consecució dels interessos generals.
- c) Actuar amb transparència en la gestió dels afers públics, afavorint l'accessibilitat dels ciutadans i la receptivitat de l'administració a les seves demandes.
- d) Executar la despesa pública amb eficàcia, eficiència, economia, transparència i contenció.
- e) Abstenir-se de qualsevol activitat que pugui comprometre l'objectivitat o generar conflictes d'interessos amb l'àmbit funcional públic en el qual actuen.
- f) Guardar la reserva deguda respecte dels fets o de les informacions de què prenguin coneixement amb motiu de l'exercici de les competències i funcions pròpies, sens perjudici del que disposa la normativa sobre transparència.
- g) Assegurar als ciutadans un tracte igualitari i sense discriminacions.
- h) Mantenir una conducta digna i tractar els ciutadans amb correcció.
- i) Exercir els poders atribuïts amb la finalitat exclusiva per a la qual els varen ser atorgats.
- j) Tractar amb correcció els empleats públics.
- k) Gestionar, protegir i conservar adequadament els recursos públics, que no poden ser utilitzats per a activitats que no estiguin vinculades als serveis o a les actuacions públiques corresponents.
- l) Posar en coneixement dels òrgans competents els fets o les actuacions que coneguin i que puguin ser considerats constitutius de corrupció o conductes fraudulentess o il·legals contràries als interessos generals.

2. Així mateix, el Govern i els seus membres s'han d'abstenir de tenir els comportaments següents:

³⁶ *Vid.*, també, els principis generals prevists en l'article 3 de la Llei 4/2011, de 31 de març, esmentada en la nota 3.

- a) Intervenir en qualsevol assumpte en què es doni qualsevol causa que pugui comprometre o afectar la seva objectivitat.
- b) Acceptar un tracte de favor o una situació que impliqui privilegi o avantatge injustificat.
- c) Acceptar regals o serveis de favor protocol·lari que excedeixin els usos habituals, socials o de cortesia.
- d) Dur a terme activitats públiques o privades que puguin menyscar la dignitat del càrrec públic.
- e) Dur a terme actuacions que puguin posar en perill o en risc els recursos públics o la bona imatge de les entitats públiques.
- f) Valer-se de la seva posició per obtenir avantatges personals o materials.

Article 67. Dedicació exclusiva al càrrec públic

Els membres del Govern han d'exercir les seves funcions amb dedicació exclusiva i estan sotmesos a la legislació sobre incompatibilitats i conflicte d'interessos dels membres del Govern i dels càrrecs públics de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

Article 68. Deure d'inhibició o d'abstenció³⁷

1. Els membres del Govern s'han d'inhibir o d'abstenir de participar en la presa de decisions quan hi hagi conflicte d'interessos.

2. Es produeix conflicte d'interessos quan els membres del Govern intervenen en decisions relacionades amb assumptes en els quals concorren interessos del càrrec o ocupació públics i interessos privats personals, de familiars directes o compartits amb terceres persones.

3. L'incompliment d'aquest deure dóna lloc a l'aplicació del règim previst en matèria d'incompatibilitats i de conflicte d'interessos.

CAPÍTOL II INFORMACIÓ I PUBLICITAT

Article 69. Publicitat en l'acció de govern

El Govern de les Illes Balears, en el marc de la legislació sobre transparència i sobre publicitat institucional per part de l'administració pública, ha de garantir la publicitat de les seves actuacions i l'accés de la ciutadania a la informació relativa a tots els aspectes que afecten la gestió política.

Article 70. Publicitat en el nomenament dels membres del Govern

1. El Consell de Govern ha de comunicar al Parlament el nomenament dels membres del Govern de les Illes Balears.

2. El Parlament de les Illes Balears, d'acord amb els mecanismes que preveu el seu Reglament, pot demanar la compareixença de la persona nomenada, amb la finalitat d'avaluar la idoneïtat per al càrrec i el projecte que presenta per a l'acció de govern.³⁸

3. Els currículums acadèmics i professionals dels membres del Govern s'han de publicar a la pàgina web institucional que correspongui.

³⁷ Vid. article 34 de la Llei 4/2011, de 31 de març, esmentada en la nota 3.

³⁸ Vid. article 38.2 de la Llei 4/2011, de 31 de març, esmentada en la nota 3.

Article 71. Informació sobre retribucions i declaracions patrimonials

1. Els membres del Govern tenen l'obligació de formular una declaració patrimonial que abasti la totalitat dels seus béns, drets i obligacions patrimonials, interessos i activitats, en els termes que estableix la Llei reguladora de l'Oficina de Prevenció i Lluita contra la Corrupció a les Illes Balears.

2. Les retribucions que els membres del Govern percebin per raó del seu càrrec han de ser objecte de publicitat, amb la indicació expressa dels diferents conceptes retributius, a la pàgina web institucional que correspongui.

3. També s'ha de donar publicitat a les compensacions, els beneficis, les indemnitzacions o les dietes que es rebin per qualsevol concepte vinculat amb l'exercici del càrrec públic.

DISPOSICIONS ADDICIONALS³⁹

Disposició addicional primera. Àmbit específic d'aplicació del títol V

1. Els principis i les regles de conductes establertes al capítol I del títol V d'aquesta llei, seran també d'aplicació als alts càrrecs, al personal eventual i a tot el personal que ocupi qualsevol lloc de treball de naturalesa directiva de l'administració autonòmica, independentment de la seva denominació.

Així mateix, serà aplicable al personal directiu, als òrgans directius i al personal eventual dels ens del sector públic instrumental de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

No obstant el previst als paràgrafs anteriors, el que disposa l'article 67 d'aquesta llei per als membres del Govern serà d'aplicació al personal que ocupa llocs de treball de naturalesa directiva de l'administració autonòmica i al personal directiu dels ens del sector públic instrumental de la comunitat autònoma de les Illes Balears, excepte que una llei especial o posterior estableixi una regulació diferent.

2. Les obligacions d'informació i publicitat establertes en el capítol II del títol V d'aquesta llei seran també aplicables als següents càrrecs públics de la comunitat autònoma:

- a) Als titulars dels òrgans directius de l'Administració de la comunitat autònoma i els assimilats en rang a director general.
- b) Als titulars dels òrgans unipersonals de direcció dels ens del sector públic instrumental autonòmic als quals fan referència els articles 20 i 21 de la Llei 7/2010, de 21 de juliol, del sector públic instrumental de la comunitat autònoma de les Illes Balears.
- c) Als titulars dels òrgans de direcció dels Serveis Centrals i de les gerències del Servei de Salut de les Illes Balears.
- d) Als càrrecs de president, vicepresident i secretari general dels òrgans de consulta i assessorament estatutaris creats per llei, quan estiguin inclosos en l'àmbit d'aplicació de la normativa d'incompatibilitats dels membres del Govern.
- e) Als restants càrrecs del sector públic autonòmic nomenats per decret o per acord del Consell de Govern, sigui quina sigui la seva denominació, quan siguin retribuïts.

³⁹ S'omet el contingut de les disposicions addicionals 7a a 9a perquè contenen modificacions de lleis no relacionades amb la matèria.

Disposició addicional segona. Obligacions dels òrgans del sector públic instrumental durant el període de transició entre governs

Durant el període de transició entre governs, els òrgans superiors de direcció i els òrgans unipersonals de direcció dels ens del sector públic instrumental de la comunitat autònoma han d'actuar amb observança dels principis, deures i regles que estableix el capítol V del títol II per al govern en funcions.

Disposició addicional tercera. Tractament dels càrrecs públics

Els membres del Govern i els càrrecs públics de l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears i del sector públic instrumental tenen el tractament de senyor o senyora.

Disposició addicional quarta. Referències genèriques

En aquesta llei s'utilitza la forma no marcada quant al gènere, que coincideix formalment amb la masculina, en totes les referències a òrgans, càrrecs i funcions, de manera que s'han d'entendre referides al masculí o al femení segons la identitat de gènere de la persona titular de qui es tracti.

Disposició addicional cinquena. Informe sobre l'organització territorial

En el marc de l'article 57 de l'Estatut d'Autonomia, que habilita el Govern de les Illes Balears a establir organismes, serveis i dependències a qualsevol de les illes, el Govern ha d'encomanar a l'Institut d'Estudis Autònoms l'elaboració d'un informe relatiu a l'organització territorial de l'Administració de la comunitat autònoma i dels ens que en depenen, com també de la ubicació territorial dels organismes, serveis i dependències d'aquestes entitats.

L'informe contindrà una diagnosi de l'actual model i l'estudi de les possibles alternatives. Aquest informe i les seves conclusions, una vegada aprovades pel Govern, es presentaran davant la Comissió General de Consells Insulars per al seu debat, en el termini màxim d'un any des de l'entrada en vigor d'aquesta llei.

Disposició addicional sisena. Autorització al Govern per a l'aprovació de texts refosos

S'autoritza el Govern perquè, en el termini màxim de 12 mesos des de la publicació de la present llei, aprovi els texts refosos de les següents lleis, afectades totes elles per modificacions introduïdes per la Llei 1/2019, de 31 de gener, del Govern de les Illes Balears:

1. Llei 23/2006, de 20 de desembre, de capitalitat de Palma de Mallorca, afectada per:
 - La Llei 6/2007, de 27 de desembre, de mesures tributàries i economicoadministratives.
 - La Llei 8/2008, de 5 de juny, de modificació de la Llei 23/2006, de 20 de desembre, de capitalitat de Palma de Mallorca.
 - La Llei 6/2012, de 6 de juny, de modificació de la Llei 23/2006, de 20 de desembre, de capitalitat de Palma de Mallorca.
 - La Llei 15/2016, de 2 de desembre, de modificació de la Llei 23/2006, de 20 de desembre, de capitalitat de Palma de Mallorca.
 - La Llei 1/2019, de 31 de gener, del Govern de les Illes Balears.

2. Llei 4/2011, de 31 de març, de la bona administració i del bon govern de les Illes Balears, afectada per:
- Llei 16/2016, de 9 de desembre, de creació de l'Oficina de Prevenció i Lluita contra la corrupció a les Illes Balears.
 - La Llei 1/2019, de 31 de gener, del Govern de les Illes Balears.

(...)

Disposició adicional desena. Règim singular de Formentera

Ateses les singularitats territorials i administratives de l'illa de Formentera, el Govern de les Illes Balears ha de prestar al Consell Insular de Formentera:

- a) Suport tècnic, administratiu i de gestió, addicionals, per garantir la prestació integral dels serveis municipals en la totalitat del territori de Formentera.
- b) Assistència i cooperació jurídica.
- c) Col·laboració activa en el foment del desenvolupament econòmic i social de Formentera.

DISPOSICIÓ TRANSITÒRIA

Disposició transitòria única. Adaptació a l'administració electrònica

Mentre no entrin en vigor les normes que regulen l'arxiu electrònic únic de l'Administració de la comunitat autònoma o no es disposi dels mitjans electrònics necessaris que permetin la tramitació electrònica íntegra dels expedients electrònics prevists en aquesta llei, es podran mantenir els mateixos canals, mitjans i sistemes vigents de tramitació dels procediments fins a la data de l'entrada en vigor d'aquesta llei.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA ÚNICA

1. Queda derogada la Llei 4/2001, de 14 de març, del Govern de les Illes Balears, així com totes les disposicions de rang igual o inferior que contradiguin el que disposa aquesta llei o s'hi oposin.

2. Queden derogats l'apartat 2 de l'article 13, la secció primera del capítol I del títol II, l'article 42 i la disposició final primera de la Llei 4/2011, de 31 de març, de la bona administració i del bon govern.

DISPOSICIONS FINALS⁴⁰

(...)

Disposició final desena. Desplegament normatiu

S'habilita el Govern de les Illes Balears perquè dicti les disposicions reglamentàries necessàries per desplegar i aplicar aquesta llei.

⁴⁰ S'omet el contingut de les disposicions finals 1a a 9a perquè contenen modificacions de lleis no relacionades amb la matèria.

§3

Disposició final onzena. Entrada en vigor

Aquesta llei entra en vigor l'endemà d'haver-se publicat en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.

§4

LLEI 3/2003, DE 26 DE MARÇ, DE RÈGIM JURÍDIC DE L'ADMINISTRACIÓ DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA DE LES ILLES BALEARS¹

(BOIB núm. 44, de 3 d'abril de 2003)

TÍTOL I PRINCIPIS GENERALS

Article 1. Objecte i àmbit d'aplicació

1. Aquesta llei regula, en el marc del règim jurídic comú a totes les administracions públiques, l'organització i el funcionament de l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears, com també les especialitats del procediment que li són aplicables.

2. Les entitats de dret públic dependents de l'Administració de la comunitat autònoma, que integren l'*administració instrumental*,² han de subjectar-ne l'activitat a aquesta llei quan actuïn en l'exercici de potestats administratives.

Article 2. Personalitat jurídica

1. L'Administració de la comunitat autònoma serveix amb objectivitat els interessos generals i desenvolupa funcions executives de caràcter administratiu.

2. Aquesta administració actua amb personalitat jurídica única per al compliment de les seves finalitats.

Article 3. Principis d'actuació³

1. L'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears actua d'acord amb els principis constitucionals d'eficàcia, de jerarquia, de descentralització, de

¹ Aquesta llei ha estat modificada, entre d'altres, per les disposicions següents: Llei 10/2003, de 22 de desembre, de mesures tributàries i administratives (BOIB núm. 179 Ext., de 29 de desembre de 2003); Llei 7/2010, de 21 de juliol, del sector públic instrumental de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (BOIB núm. 112, de 29 de juliol de 2010); Llei 12/2010, de 12 de novembre, de modificació de diverses lleis per a la transposició a les Illes Balears de la Directiva 2006/123/CE, de 12 de desembre, del Parlament Europeu i del Consell, relativa als serveis en el mercat interior (BOIB núm. 171, de 25 de novembre de 2010); Llei 7/2012, de 13 de juny, de mesures urgents per a l'ordenació urbanística sostenible (BOIB núm. 91, de 23 de juny de 2012); Llei 12/2015, de 29 de desembre, de pressuposts generals de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears per a l'any 2016 (BOIB ext. núm. 189, de 30 de desembre de 2015); Llei 1/2016, de 3 de febrer, de modificació de la Llei 3/1986, de 29 d'abril, de normalització lingüística a les Illes Balears (BOIB núm. 18, de 6 de febrer de 2016), i Llei 1/2019, de 31 de gener, del Govern de les Illes Balears (§3).

² Cal tenir en compte que l'apartat 3 de la disposició addicional 2a de la Llei 7/2010, de 21 de juliol, esmentada en la nota anterior, determina que les referències contingudes en aquesta llei 3/2003, de 26 de març, a l'administració instrumental de la Comunitat Autònoma, s'han d'entendre fetes, amb caràcter general, als organismes públics i als consorcis regulats en la Llei 7/2010, com a entitats de dret públic instrumentals que poden exercir potestats administratives en els termes que preveu l'article 1.2 de la Llei 3/2003.

³ En relació amb altres principis d'actuació de l'Administració, *vid.* article 3 de la Llei 4/2011, de 31 de març, de la bona administració i del bon govern de les Illes Balears (BOIB núm. 53, de 9 d'abril de 2011) i Llei 19/2013, de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern (BOE núm. 295, de 10 de desembre de 2013).

desconcentració i de coordinació, amb submissió plena a la Constitució, a l'Estatut d'autonomia, a la llei i a la resta de l'ordenament jurídic.

2. En les relacions amb els ciutadans, l'Administració de la comunitat autònoma, per al servei efectiu a aquests, actua amb objectivitat i transparència, i facilita la participació⁴ dels ciutadans en els assumptes públics.

3. En les relacions amb les altres administracions, actua d'acord amb els principis de col·laboració i de cooperació, amb respecte ple als àmbits competencials respectius, d'acord amb el principi de lleialtat institucional.

Article 4. Estructura territorial⁵

1. L'Administració de la comunitat autònoma s'estructura en òrgans centrals i perifèrics, si bé aquests darrers tenen caràcter excepcional.

2. Quan les característiques de la matèria ho exigeixin, i d'acord amb els mecanismes legalment previstos, els consells insulars i els municipis han d'assumir, en l'àmbit territorial establert, les facultats executives corresponents a competències de l'administració autonòmica.

TÍTOL II L'ORGANITZACIÓ DE L'ADMINISTRACIÓ DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA DE LES ILLES BALEARS

CAPÍTOL I DISPOSICIONS GENERALS

Article 5. Òrgans de l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears

1. L'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears està constituïda per òrgans jeràrquicament ordenats.

2. Sota la direcció superior del president i del Govern, l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears s'estructura en òrgans superiors i òrgans directius.

3. Són òrgans superiors els consellers, i com a tals els correspon establir els plans d'actuació de l'organització situada sota la seva responsabilitat.

4. Són òrgans directius els secretaris generals, els directors generals i els altres òrgans als quals s'hi assimilïn en rang, i els correspon l'execució i el desenvolupament dels plans d'actuació.

5. Per a l'exercici de les competències es poden crear òrgans o unitats administratives que funcionalment actuïn fora del territori de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

Article 6. Òrgans i unitats administratives

1. Les unitats administratives són els elements organitzatius bàsics de l'estructura orgànica i comprenen els llocs de feina vinculats funcionalment per raó de les seves comeses a un comandament superior comú.

⁴ Vid. article 6 de la Llei 4/2011, de 31 de març, esmentada en la nota anterior.

⁵ Article modificat per la Llei 1/2019, de 31 de gener (§3).

2. Les unitats administratives es denominen departaments, serveis, seccions i negociats. Els departaments, serveis i seccions s'estructuren, com a regla general, en dues o més unitats de nivell inferior.

3. Tenen la consideració d'òrgans administratius, a més dels òrgans superiors i dels directius, aquelles unitats administratives a les quals s'atribueixen funcions que tenen efectes jurídics davant de terceres persones o l'actuació de les quals té caràcter preceptiu.

4. Els òrgans superiors i els directius de l'Administració de la comunitat autònoma es creen d'acord amb el que disposen la Llei del Govern de les Illes Balears⁶ i aquesta llei. Per a la creació d'altres òrgans administratius⁷ s'ha d'atendre el que disposa la normativa estatal bàsica.

5. Les unitats administratives es creen, es modifiquen o se suprimeixen a través de les relacions de llocs de feina.

6. L'inici del funcionament de noves unitats previstes en la relació de llocs de feina només serà efectiu quan s'hagin establert reglamentàriament les funcions que han de desenvolupar.

CAPÍTOL II LES CONSELLERIES I LA SEVA ESTRUCTURA INTERNA

Article 7. Les conselleries

L'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears s'organitza en conselleries, a les quals correspon el desenvolupament d'un o de diversos sectors d'activitat administrativa funcionalment homogenis.

Article 8. L'organització interna de les conselleries

1. Les conselleries, per a l'exercici de les funcions que tenen, s'estructuren en:

- a) Secretaria General.
- b) Direccions generals.

2. L'estructura orgànica bàsica de cada conselleria s'ha d'aprovar per decret del president del Govern de les Illes Balears.

3. Els consellers, mitjançant ordre, n'han de desenvolupar l'estructura orgànica bàsica, d'acord amb la relació de llocs de feina vigent, per tal de determinar les funcions atribuïdes a les unitats administratives de cada conselleria.

CAPÍTOL III ELS CONSELLERS

Article 9. Els consellers

1. Els consellers, a més de les atribucions que els corresponen com a membres del Govern,⁸ dirigeixen i gestionen l'activitat administrativa de la conselleria en els sectors corresponents i assumeixen la responsabilitat inherent a aquesta direcció.

⁶ Vid. Llei 1/2019, de 31 de gener (§3).

⁷ Pel que fa a la creació d'òrgans, vid. article 5 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre (§2).

⁸ Vid. article 41 de la Llei 1/2019, de 31 de gener (§3).

2. El nomenament i el cessament dels consellers, com també el seu estatut personal i el règim d'incompatibilitats al qual estan sotmesos, es regeixen per les previsions de la Llei del Govern de les Illes Balears.

Article 10. De les atribucions de direcció

1. Correspon, en tot cas, als consellers:

- a) Fixar els objectius de la conselleria, aprovar-ne els plans d'actuació i assignar els recursos necessaris per executar-los, dins els límits de les dotacions pressupostàries corresponents.
- b) Dirigir l'elaboració i l'execució de plans d'actuació de la conselleria i exercir-ne el control d'eficàcia i eficiència, sense perjudici d'allò que disposen la legislació de finances i la pressupostària.
- c) Desenvolupar l'estructura orgànica bàsica que determini, mitjançant ordre i coordinadament amb la relació de llocs de feina vigent, les funcions de les unitats administratives de la conselleria.
- d) Dirigir i coordinar l'actuació dels titulars dels òrgans directius de la conselleria.
- e) Mantenir, en l'àmbit de les competències atribuïdes a la seva conselleria, les relacions institucionals amb els òrgans superiors de l'Administració General de l'Estat, de les comunitats autònomes i de la resta d'administracions públiques territorials.
- f) Resoldre els conflictes d'atribucions que es puguin plantejar entre els òrgans directius de la conselleria o d'aquests amb òrgans directius i de govern dels ens que integren l'*administració instrumental* adscrits a la seva conselleria, com també aquells que es plantegin entre òrgans o unitats administratives que depenguin d'òrgans directius distints.
- g) Plantejar, si pertoca, els conflictes d'atribucions envers òrgans d'altres conselleries.⁹
- h) Resoldre els recursos i les reclamacions administratives d'acord amb el que preveu la legislació vigent.
- i) Exercir aquelles altres facultats i atribucions que els corresponguin d'acord amb la legislació vigent.

2. Són indelegables les competències assenyalades en les lletres a), b), f) i g), del número anterior.

Article 11. De les atribucions de gestió

Corresponen als consellers, en l'àmbit de les competències materials atribuïdes a la seva conselleria, les funcions següents:

- a) Subscriure contractes en nom de l'Administració de la comunitat autònoma.
- b) Autoritzar els convenis de col·laboració i els acords de cooperació que es duguin a terme amb l'Administració General de l'Estat i la resta d'administracions territorials, o amb els ens públics que en depenen, com també aquells que es duguin a terme amb persones físiques i jurídiques subjectes a dret privat, i que no correspongui autoritzar-los al Consell de Govern, d'acord amb el que preveu l'article 81 d'aquesta llei.

⁹ Vid. article 10 f de la Llei 1/2019, de 31 de gener (§3), relatiu a la competència del president per resoldre'ls.

- c) Subscriure els convenis de col·laboració i els acords de cooperació la firma dels quals no correspon al president de la comunitat autònoma, d'acord amb el que preveuen la lletra h) de l'article 11¹⁰ de la Llei del Govern de les Illes Balears i l'article 80 d'aquesta llei.
- d) Dirigir els recursos humans de la conselleria, d'acord amb la legislació específica.
- e) Nomenar o, si n'és el cas, proposar, el representant de la conselleria en els òrgans col·legiats, si no ho regula la normativa aplicable.
- f) Trametre al conseller competent en matèria pressupostària l'avantprojecte de l'estat de despeses i de l'estimació d'ingressos de la conselleria i de les entitats públiques dependents.
- g) Gestionar els crèdits per a despeses de les seves seccions pressupostàries i proposar-ne les modificacions.
- h) Autoritzar i disposar les despeses que no siguin de la competència del Consell de Govern i elevar-li'n a l'aprovació les que li corresponen.
- i) Reconèixer les obligacions econòmiques i proposar-ne el pagament.
- j) Exercir aquelles altres facultats i atribucions que els corresponguin d'acord amb la legislació vigent.

CAPÍTOL IV ELS ÒRGANS DIRECTIUS DE LES CONSELLERIES

Article 12. Dels titulars dels òrgans directius

1. Els titulars dels òrgans directius són nomenats lliurement pel Govern atenent criteris de competència professional i d'experiència. A l'exercici de les seves funcions és aplicable:

- a) La responsabilitat professional, personal i directa per la gestió desenvolupada.
- b) La subjecció al control i a l'avaluació de l'òrgan superior competent, sense perjudici del control establert per la legislació de finances i la pressupostària.

2. Els titulars dels òrgans directius no poden exercir altres funcions que les que se'n deriven del càrrec, ni cap altra activitat professional o mercantil, llevat de la mera administració del seu patrimoni, personal o familiar i, en tot cas, els és aplicable el que disposa la legislació sobre incompatibilitats dels alts càrrecs de la comunitat autònoma de les Illes Balears.¹¹

Article 13. Dels secretaris generals

1. Els secretaris generals són els òrgans directius encarregats de la gestió dels serveis comuns, i també de les funcions d'assessorament jurídic i de suport tècnic.¹²

2. Cada conselleria ha de comptar amb un secretari general, el qual ha de ser nomenat i separat per decret del Govern de les Illes Balears, a proposta del titular de la conselleria.

¹⁰ La referència s'ha d'entendre feta a l'article 10 j de la Llei 1/2019, de 31 de gener (§3).

¹¹ Vid. Llei 2/1996, de 19 de novembre, d'incompatibilitats dels membres del Govern i dels alts càrrecs de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (BOCAIB núm. 150, de 5 de desembre de 1996) i Decret 250/1999, de 3 de desembre, pel qual s'aprova el reglament d'incompatibilitats dels membres del Govern i dels alts càrrecs de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (BOCAIB núm. 156, de 16 de desembre de 1999).

¹² En relació amb la Comissió de Secretaris Generals, vid. article 19 de la Llei 1/2019, de 31 de gener (§3).

Article 14. De les atribucions dels secretaris generals

Correspon al secretari general:

- a) Prestar assistència tècnica i jurídica al conseller en l'exercici de la potestat normativa i en la producció dels actes administratius que corresponen al conseller, com també a altres òrgans directius de la conselleria, si s'escau.
- b) Informar sobre els projectes de disposicions generals tramitats per la conselleria, en els termes prevists en la Llei del Govern de les Illes Balears.
- c) Elaborar l'avantprojecte de l'estat de despeses i de l'estimació d'ingressos de la conselleria i de les entitats públiques dependents, de manera coordinada amb els directors generals.
- d) Controlar, sota la direcció superior del conseller, la gestió del pressupost de la conselleria.
- e) Exercir, d'acord amb les directrius fixades pel conseller, el control de l'eficàcia i de l'eficiència dels òrgans i de les unitats administratives de la conselleria.
- f) Gestionar, sota la direcció del conseller, els recursos humans de la conselleria.
- g) Tenir cura de les publicacions tècniques de la conselleria, com també preparar compilacions sistematitzades de les disposicions normatives que afectin la conselleria i proposar la refosa o la revisió dels textos normatius que es considerin oportuns.
- h) Gestionar el registre general, els mitjans materials i els serveis auxiliars, com també altres elements organitzatius.
- i) Exercir aquelles altres facultats i atribucions que li corresponen d'acord amb la legislació vigent.

Article 15. Dels directors generals

1. Els directors generals són els òrgans directius encarregats de la gestió d'una o de diverses àrees funcionalment homogènies de cada conselleria.

2. Els directors generals es nomenen i separen per decret del Govern de les Illes Balears, a proposta del titular de la conselleria.

Article 16. De les atribucions dels directors generals

Corresponen als directors generals les funcions següents:

- a) Elaborar els programes d'actuació específics de la direcció general que encapçalen, per tal d'aconseguir els objectius establerts pel conseller, i també dirigir-ne l'execució i controlar-ne el compliment adequat.
- b) Impulsar propostes normatives en les matèries concernents a la seva direcció general.
- c) Proposar al conseller la resolució dels assumptes que afecten les àrees de la seva competència, sempre que no estigui expressament atribuïda a un altre òrgan, com també resoldre'ls quan els correspongui.
- d) Dirigir els òrgans i les unitats administratives que estiguin sota la seva dependència.
- e) Vetllar per la utilització racional i eficient dels mitjans materials i de les dependències a càrrec seu.
- f) Exercir aquelles altres facultats i atribucions que els corresponen d'acord amb la legislació vigent.

CAPÍTOL V ÒRGANS COL·LEGIATS¹³

Article 17. Dels òrgans col·legiats¹⁴

1. Són òrgans col·legiats de l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears aquells que es creïn d'acord amb aquesta llei i que estiguin formats per tres o més persones, als quals s'atribueixin funcions administratives de deliberació, d'assessorament, de proposta, de seguiment, de control o de decisió.

2. El règim jurídic dels òrgans col·legiats a què fa referència aquest capítol s'ha d'ajustar a les normes contingudes en el capítol II del títol II¹⁵ de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, sense perjudici de les peculiaritats organitzatives contingudes en aquesta llei, en les pròpies normes de constitució, en els convenis de creació o en els reglaments interns, si n'és el cas.

3. En el marc de la legislació bàsica estatal, els òrgans col·legiats de l'Administració en què participen organitzacions representatives d'interessos socials, com també els composts per representacions d'administracions públiques diferents, tant si compten amb participació d'organitzacions representatives d'interessos socials com si no, poden establir o completar les normes pròpies de funcionament.

Article 18. Requisits generals de creació

Per a la creació d'un òrgan col·legiat s'han de preveure expressament:

- a) Les finalitats o els objectius que persegueix.
- b) L'adscripció administrativa o dependència jeràrquica.
- c) La composició i els criteris per a la designació del president i dels altres membres.
- d) Les funcions que se li atribueixen.
- e) La dotació dels crèdits pressupostaris necessaris, si n'és el cas, perquè funcioni.

Article 19. Requisits formals per a la creació

1. La creació d'un òrgan col·legiat de l'Administració de la comunitat autònoma requereix una norma específica en el cas que se li atribueixin funcions decisòries, de proposta, d'emissió d'informes preceptius, o de seguiment i control d'altres òrgans de l'Administració.

2. Els òrgans col·legiats que realitzin exclusivament funcions consultives internes o d'assessorament i de consulta no preceptiva es poden crear per conveni, per acord del Consell de Govern, o per resolució del titular de la conselleria interessada.

3. La participació de representants d'altres administracions públiques en requereix l'acceptació voluntària, que una norma aplicable a les administracions afectades la determini o que un conveni l'estableixi.

4. La norma de constitució dels òrgans col·legiats o, si n'és el cas, l'acord o resolució de creació o el conveni pel qual els òrgans col·legiats es creïn ha de determinar, en consideració a les funcions que se li atribueixen, la participació d'organitzacions representatives d'interessos col·lectius, com també d'altres membres que es poden

¹³ Vid. articles 15 a 24 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre (§2). Sobre els mitjans electrònics, *vid.* notes a la disposició addicional 6a d'aquesta llei.

¹⁴ Sobre l'inventari general dels òrgans col·legiats, *vid.* disposició addicional 4a d'aquesta llei.

¹⁵ Actualment, secció 3a del capítol II del títol preliminar (articles 15 a 22) de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre (§2).

designar d'acord amb les condicions d'experiència o de coneixements especials que hi concorren.

5. La modificació i la supressió dels òrgans col·legiats s'ha de dur a terme de la mateixa manera que s'ha disposat per crear-los, llevat que en l'instrument de creació ja s'hagi fixat el termini previst per a l'extinció.

TÍTOL III LA COMPETÈNCIA

CAPÍTOL I DISPOSICIONS GENERALS

Article 20. Principis de competència¹⁶

1. La competència és irrenunciable i l'han d'exercir els òrgans administratius que la tenen atribuïda com a pròpia per l'ordenament jurídic, llevat que l'exercici de la competència s'atribueixi a altres òrgans en les formes previstes legalment.

2. Quan s'atribueixi una competència genèricament a l'Administració i no s'especifiqui quin òrgan l'ha d'exercir, aquest òrgan s'ha de determinar dins l'estructura orgànica de la conselleria competent per raó de la matèria, i si no es pot entendre atribuïda a un òrgan concret, s'entén que correspon al conseller corresponent.

Article 21. Instruccions, circulars i ordres de servei¹⁷

1. Els òrgans superiors i directius impulsen i dirigeixen l'activitat administrativa per mitjà d'instruccions, de circulars o d'ordres de servei.

2. Tenen la consideració d'instruccions aquelles regles internes adreçades a establir pautes o criteris d'actuació, per les quals s'han de regir, en general, els òrgans i les unitats administratives dependents, o aquells que les han d'aplicar per raó de la matèria o les tasques que desenvolupen.¹⁸

3. Són circulars aquelles pautes d'actuació interna dictades pels òrgans superiors o directius i encaminades a recordar l'aplicació de determinades disposicions legals o a unificar criteris d'interpretació d'aquestes, amb la finalitat d'aplicar-ne en l'àmbit de l'actuació administrativa una interpretació homogènia.

4. Les ordres de servei són mandats específics dictats per qualsevol òrgan de l'Administració que s'adrecen a un òrgan jeràrquicament inferior per a un supòsit determinat.

5. Quan una disposició ho estableixi així, o en aquells casos en què es consideri convenient que els ciutadans o la resta d'òrgans de l'Administració de la comunitat autònoma en tinguin coneixement, el titular de la conselleria pot ordenar la publicació de les instruccions i circulars en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.

Article 22. L'abstenció¹⁹

1. Els titulars dels òrgans i el personal de l'Administració de la comunitat autònoma i de la seva *administració instrumental* s'han d'abstenir d'intervenir en el procediment quan es trobin en alguna de les causes establertes a la legislació bàsica estatal.

¹⁶ Vid. article 8 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre (§2).

¹⁷ Vid. article 6 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre (§2).

¹⁸ Sobre instruccions als serveis jurídics, vid. article 72.2 d'aquesta Llei.

¹⁹ Vid. article 23 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre (§2).

2. Els que es considerin afectats per una causa d'abstenció, ho han de comunicar per escrit al seu immediat superior jeràrquic, el qual ha de resoldre el que pertorqui. A aquests efectes, s'entén que el Consell de Govern actua com a superior jeràrquic dels consellers, i que aquests actuen com a superiors jeràrquics dels titulars dels òrgans de govern o de direcció dels ens instrumentals quan els seus estatuts no prevegin el competent per resoldre sobre abstencions.

3. L'actuació del titular d'un òrgan o del personal al servei de l'Administració de la comunitat autònoma en qui recaigui alguna causa d'abstenció no implica necessàriament la invalidesa dels actes en què hagi intervengut, i el superior jeràrquic els pot convalidar, d'acord amb l'apartat anterior.

4. La no-abstenció quan pertorqui fer-ho donarà lloc a les responsabilitats de qui incorri en la causa d'abstenció.

5. L'abstenció, també la poden ordenar els superiors jeràrquics i els òrgans que actuïn amb aquest caràcter d'acord amb l'apartat 2 d'aquest article, quan l'afectat no en dugui a terme la comunicació de manera voluntària.

Article 23. La recusació²⁰

1. Les persones interessades en un procediment poden promoure la recusació dels titulars dels òrgans i del personal de l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears i de la seva *administració instrumental*, quan hi hagi alguna de les causes establertes per a l'abstenció en la legislació estatal bàsica.

2. La recusació s'ha de plantejar per escrit davant l'òrgan el titular del qual es pretén recusar o davant el seu immediat superior jeràrquic, que és el competent per resoldre l'incident de recusació i designar la persona que ha de substituir el recusat. Per determinar l'òrgan superior jeràrquic, s'ha d'atendre el que preveu l'apartat 2 de l'article anterior.

3. Quan la persona recusada ho és en qualitat de membre d'un òrgan col·legiat, ha de resoldre l'òrgan que la nomenà.

4. La presentació de l'escrit de recusació suspèn la tramitació del procediment principal des de la data en què té entrada en el registre de l'òrgan afectat o en el del competent per resoldre-la.

5. La recusació es tramita pel procediment establert en la legislació bàsica estatal, sense perjudici de les normes específiques d'aquest article.

CAPÍTOL II LA TRANSFERÈNCIA DE LA TITULARITAT DE LA COMPETÈNCIA

Article 24. La desconcentració

1. El Govern i els consellers, en ús de la seva potestat reglamentària, poden desconcentrar les competències pròpies dels òrgans de l'Administració de la comunitat autònoma en altres òrgans jeràrquicament dependents d'aquests.

2. La desconcentració ha de respectar tant les previsions de la llei, quan aquesta hagi atribuït la competència, com les limitacions previstes per a la delegació de competències.

²⁰ Vid. article 24 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre (§2).

3. La competència desconcentrada es pot delegar d'acord amb el que disposa aquesta llei.

CAPÍTOL III LA TRANSFERÈNCIA DE L'EXERCICI DE LA COMPETÈNCIA

Article 25. La delegació interorgànica²¹

1. Mitjançant un acte motivat, els òrgans administratius poden delegar l'exercici de les seves competències, conservant-ne la titularitat, en altres òrgans de l'Administració autonòmica de rang igual o inferior, encara que no siguin jeràrquicament dependents.

2. La delegació és revocable en qualsevol moment, sense perjudici del que disposa l'article 28 per a l'avocació,²² i correspon la revocació al mateix òrgan que l'ha atorgada.

3. No es pot delegar l'exercici de les competències següents:

- a) Les atribuïdes directament per la Constitució o l'Estatut d'autonomia a un òrgan determinat.
- b) Les que estableix com a indelegables la normativa bàsica estatal de règim jurídic de les administracions públiques.²³
- c) Les que estableixi com a indelegables una norma amb rang legal.

4. Les resolucions adoptades per delegació han d'indicar expressament aquesta circumstància juntament amb l'especificació de l'òrgan que delega i de la publicació oficial d'aquesta delegació.

5. Aquestes resolucions s'entenen dictades per l'òrgan delegant a tots els efectes, i la delegació implica la transmissió global de l'exercici de la competència, inclosa, si n'és el cas, la resolució del recurs de reposició, llevat que expressament se n'exclouï alguna facultat a la mateixa resolució de delegació.

6. No es pot delegar una competència delegada, llevat que així ho permeti una norma amb rang de llei.

7. Per delegar les competències atribuïdes a òrgans col·legiats s'ha de respectar el quòrum exigít a aquells per exercir-les.

Article 26. La delegació en favor de l'administració instrumental

1. En els termes prevists en l'article anterior, els consellers poden delegar l'exercici de les seves competències en els òrgans de direcció dels ens que integren l'*administració instrumental*, adscrits a la seva conselleria, sempre que aquest exercici sigui compatible amb l'objecte i les finalitats de l'ens.²⁴

2. En aquest cas, l'eficàcia de la delegació ha de quedar condicionada a l'acceptació prèvia per part de l'ens a favor de qui es fa la delegació.

Article 27. Publicitat i eficàcia

La delegació de competències, com també la revocació, produeixen efectes a partir de la publicació en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.

²¹ Vid. articles 8 i 14 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre (§2).

²² En la versió oficial publicada en el BOIB figura incorrectament el terme «advocació».

²³ Vid. article 9.2 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre (§2).

²⁴ Vid. Llei 7/2010, de 21 de juliol, esmentada en la nota 1.

Article 28. L'avocació²⁵

1. La competència s'exerceix per avocació quan els òrgans superiors i directius de l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears atreuen el coneixement i la resolució d'un procediment determinat que correspon, per qualsevol títol d'atribució, als seus òrgans dependents.

2. En els supòsits de delegació de competències en òrgans no dependents jeràrquicament, el coneixement d'un assumpte comprès en la matèria delegada, pot ser avocat únicament per l'òrgan delegant.

3. L'avocació exercida pels òrgans directius ha de ser autoritzada amb caràcter previ pel conseller del qual depenen.

4. L'avocació no implica transferència de la titularitat de la competència i mai no té caràcter general. Només pot tenir efectes per a un o diversos procediments concrets, determinats o determinables, s'ha d'acordar motivadament i s'ha de notificar a les persones interessades amb caràcter previ a la resolució final del procediment.

5. L'avocació ha d'adoptar la mateixa forma jurídica que la prevista per a la delegació.

6. Contra l'acte d'avocació no es pot interposar cap recurs, encara que aquest acte es pot impugnar en el recurs que, si n'és el cas, s'interposi contra la resolució del procediment.

Article 29. La delegació en favor dels ens territorials

Les competències atribuïdes a l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears es poden delegar en una altra administració territorial de les Illes Balears, d'acord amb el que disposen l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears i la normativa reguladora dels ens territorials.

CAPÍTOL IV**ALTRES FORMES D'EXERCICI DE LA COMPETÈNCIA****Article 30. L'encomana de gestió²⁶**

1. Les activitats de caràcter material, tècnic o de serveis dels òrgans de l'Administració de la comunitat autònoma es poden encomanar a altres òrgans de la mateixa administració, inclosos altres ens públics dependents d'aquesta, per raons d'eficàcia o quan no es posseeixen els mitjans tècnics apropiats per dur-les a terme. L'encomana de gestió s'ha de formalitzar per acord exprés dels òrgans o de les entitats que hi intervenen.

2. L'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears pot encomanar la gestió de determinades funcions materials, tècniques o de serveis, que tenguin atribuïdes com a pròpies o per delegació, a una altra administració, d'acord amb el que disposen l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears, la normativa bàsica estatal i la normativa reguladora de cada administració.

3. L'eficàcia de l'encomana de gestió queda condicionada a la publicació íntegra en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.

²⁵ Vid. nota 22. Vid., també, article 10 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre (§2).

²⁶ Vid. article 11 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre (§2).

4. L'encomana de gestió no implica la cessió de la titularitat de la competència ni dels elements substantius del seu exercici, i és responsabilitat de l'òrgan o de l'entitat encomanant dictar els actes o les resolucions que donin suport a l'activitat material concreta objecte de l'encomana o en els quals s'integri aquesta activitat.

5. L'encomana de gestió no pot implicar facultats de resolució sobre les matèries que hagin estat encomanades. Això no obstant, es poden dictar els actes d'instrucció que siguin necessaris per executar les resolucions derivades de l'encomana, sempre que no es tracti d'actes de tràmit susceptibles de recurs.

Article 31. La delegació de firma²⁷

1. Els titulars dels òrgans administratius poden delegar, en matèries de la seva competència atribuïda per qualsevol títol, la firma de les resolucions i dels actes administratius en els titulars dels òrgans o de les unitats administratives dependents, llevat dels supòsits indelegables establerts en aquesta llei.²⁸

2. En els actes i les resolucions dictades en règim de delegació de firma ha de constar l'autoritat de procedència.

3. S'han de comunicar al superior jeràrquic aquelles delegacions de firma que tenen caràcter permanent.

Article 32. La suplència²⁹

1. Els titulars dels òrgans de l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears s'han de substituir en les seves funcions, de manera temporal, en els supòsits d'absència, de malaltia o de vacant, d'acord amb el que estableix aquesta llei, llevat del que disposa la normativa específica per als membres del Govern.

2. La suplència es limita al despatx ordinari i a la tramitació dels actes que són competència, pròpia o delegada, de l'òrgan el titular del qual se substitueix.

3. Les suplències es poden establir per a un àmbit general o per a un àmbit específic, i també per a supòsits concrets.

4. Poden coexistir simultàniament distintes suplències d'un mateix titular, i en aquest cas s'entén que la d'àmbit específic preval a la d'àmbit general, i ambdues poden quedar en suspens si se n'estableix una per a un supòsit concret.

5. La designació de suplents s'ha de publicar en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*, llevat que sigui per a supòsits concrets.

Article 33. La suplència dels titulars dels òrgans directius i d'altres òrgans

1. La suplència dels titulars dels òrgans directius s'ha de dur a terme de la manera següent:

- a) Els secretaris generals, els directors generals i els altres òrgans directius, ha de suplir-los l'òrgan directiu que determini el conseller.
- b) Si no s'ha designat expressament un suplent, el secretari general supleix els directors generals, i si no n'hi ha, el director general més antic en el càrrec o, si dos o més tenen la mateixa antiguitat, el de més edat.
- c) Si no hi ha designació expressa, el director general més antic en el càrrec supleix el secretari general o, si dos o més tenen la mateixa antiguitat, el de més edat.

²⁷ Vid. article 12 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre (§2).

²⁸ Vid. article 25.3 d'aquesta llei. A més, vid. article 9.2 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre (§2).

²⁹ Aquest article desenvolupa el règim general de la suplència establert en l'article 13 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre (§2).

2. En la resta de casos, la suplència l'ha de determinar el superior jeràrquic del titular de l'òrgan afectat entre els titulars d'òrgans del mateix rang o del rang immediatament inferior. Si no hi ha designació expressa, els supleix el superior jeràrquic.

TÍTOL IV DRETS DELS CIUTADANS

Article 34. Principis generals

1. Els ciutadans, en les relacions amb l'Administració de la comunitat autònoma, tenen els drets establerts en aquesta llei, a més dels que els reconeix la legislació bàsica de l'Estat.³⁰

2. L'Administració de la comunitat autònoma en la seva actuació ha d'assegurar, mitjançant mesures adequades, l'efectivitat d'aquests drets. Amb aquest objectiu, l'actuació administrativa ha de procurar en la relació amb els ciutadans:

- a) Oferir-los l'accés igualitari als serveis públics.
- b) Facilitar-los un tractament personalitzat i adequat a les seves condicions socials i culturals.
- c) Mantenir-hi una relació activa, de manera que pugui anticipar-se a les seves necessitats i expectatives.
- d) Vetllar per la millora contínua dels serveis i de les prestacions públiques, mitjançant models de gestió enfocats cap a la innovació i l'avaluació de resultats per part de les persones usuàries.
- e) Prendre en consideració la percepció i les opinions que rebin de les persones usuàries sobre la prestació dels serveis.
- f) Promoure la utilització general de les tècniques i dels mitjans electrònics, telefònics i telemàtics, i assegurar la confidencialitat de les comunicacions.³¹

Article 35. Dret d'atenció adequada

Qualsevol persona que estableix una relació amb l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears té dret a ser atesa amb cortesia, diligència i confidencialitat, i sense discriminacions per raó de sexe, llengua, raça, religió, condició social, nacionalitat, origen o opinió.

Article 36. Dret a la imparcialitat administrativa

Els ciutadans tenen dret que tots els òrgans i totes les unitats administratives integrants de l'Administració de la comunitat autònoma tractin els seus assumptes de manera imparcial i equitativa, sense dilacions indegudes.

Article 37. Dret de presentació d'escrits i documents

1. Qualsevol ciutadà té dret a presentar escrits i documents en qualsevol registre dependent de l'Administració autonòmica i a obtenir constància d'aquesta presentació. Els encarregats dels registres no en poden limitar o impedir la presentació

³⁰ Sobre els drets dels ciutadans, *vid.* articles 13 i 53 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre (§1). *Vid.*, també, Llei 4/2011, de 31 de març i Llei 19/2013, de 9 de desembre, ambdues esmentades en la nota 3.

³¹ En relació amb els mitjans electrònics, *vid.* notes a la disposició addicional 6a d'aquesta Llei.

per raons formals o derivades del contingut de l'escrit, llevat que del mateix document no puguin extreure la informació mínima necessària per tramitar-lo.

2. Els ciutadans tenen dret a no presentar documents que ja estan en poder de l'Administració autonòmica; això no obstant, els ciutadans han d'identificar l'expedient en què hi ha el document. Les formes d'exercici d'aquest dret s'han de concretar reglamentàriament.³²

3. Els ciutadans tenen dret a efectuar per via telemàtica els tràmits necessaris per accedir a una activitat de serveis i al seu exercici.³³

Article 38. Dret d'accés a arxius i registres³⁴

1. Qualsevol ciutadà té dret a accedir als arxius i registres administratius en els termes prevists en la normativa vigent.³⁵

2. El dret d'accés comporta el d'obtenir còpies o certificats dels documents, amb el pagament previ, si n'és el cas, de les exaccions que s'hagin establert legalment.

Article 39. Dret a la qualitat dels serveis públics

1. Els ciutadans tenen dret a exigir els nivells de qualitat en la prestació dels serveis públics que hagin establert els òrgans competents.

2. El Govern de les Illes Balears ha d'adoptar algun dels models reconeguts i existents en relació amb l'avaluació de la qualitat dels serveis públics, a fi que els òrgans de l'Administració puguin autoavaluar-ne, periòdicament, l'activitat.

3. El Govern pot establir premis o una altra mena d'incentius per promoure entre els seus òrgans la millora contínua de la qualitat dels serveis.

4. En l'organització dels serveis públics s'han de tenir en compte especialment les necessitats de les persones pertanyents a col·lectius socialment més desprotegits.

Article 40. Dret de petició

1. Qualsevol ciutadà té el dret de petició davant l'Administració de la comunitat autònoma, d'acord amb la Constitució i la Llei orgànica que el regula.³⁶

2. Les peticions poden expressar també suggeriments o queixes relatius al funcionament dels serveis públics que, en defecte de procediment específic per a la seva atenció i resposta, s'han de tramitar d'acord amb el procediment establert en la Llei Orgànica reguladora del dret de petició.³⁷

³² Vid. article 16 de la Llei 4/2011, de 31 de març, esmentada en la nota 3, i Decret 6/2013, de 8 de febrer, de mesures de simplificació documental dels procediments administratius ([BOIB núm. 21, de 12 de febrer de 2013](#)).

³³ Apartat afegit per la Llei 12/2010, de 12 de novembre, esmentada en la nota 1.

³⁴ Pel que fa als arxius electrònics, *vid.* notes a la disposició addicional 6a d'aquesta Llei.

³⁵ Vid. article 13 d de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre (§1) i Llei 19/2013, de 9 de desembre, esmentada en la nota 3.

³⁶ Vid. article 29 de la Constitució ([BOE núm. 311, de 29 de desembre de 1978](#)), Llei orgànica 4/2001, de 12 de novembre, reguladora del dret de petició ([BOE núm. 272, de 13 de novembre de 2001](#)) i articles 24.1 i 88.5 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre (§1).

³⁷ Vid. Decret 82/2009, de 13 de novembre, pel qual es regula la gestió de les queixes i els suggeriments sobre el funcionament dels serveis públics de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears ([BOIB núm. 170 Ext., de 20 de novembre de 2009](#)) i Ordre de la consellera d'Administracions Públiques d'1 d'agost de 2014 per la qual es desplega el Decret 82/2009, de 13 de novembre ([BOIB núm. 107, de 9 d'agost de 2014](#)).

Article 41. Dret d'informació³⁸

1. Qualsevol ciutadà té dret a ser informat sobre els assumptes que l'afecten. Per a això, en les seus i en les dependències principals de cada conselleria s'han de constituir unitats d'informació i atenció ciutadana.

2. L'Administració de la comunitat autònoma està obligada a:

- a) Informar permanentment i de manera actualitzada sobre l'organització pròpia, com també sobre els principals serveis i prestacions públiques, i facilitar tota aquella informació relativa a la identificació i localització de les diverses unitats administratives.³⁹
- b) Oferir informació general sobre els procediments vigents de competència de l'Administració de la comunitat autònoma.⁴⁰
- c) Informar dels mitjans d'impugnació i de reclamació a l'abast del ciutadà.
- d) Informar i posar a l'abast de les persones interessades els models de declaració responsable i comunicació prèvia, que hauran d'incloure de manera expressa i clara els requisits exigits en cada cas, i que hauran d'estar publicats en el web de la comunitat autònoma, així com la relació permanentment actualitzada de tots els procediments en què s'admeten.⁴¹

3. El Govern ha d'adoptar les mesures adequades perquè els consells insulars i les altres entitats territorials puguin oferir als ciutadans informació sobre els serveis de l'Administració de la comunitat autònoma a què fa referència aquest article.

4. Així mateix, l'Administració de la comunitat autònoma ha d'informar les comunitats balears assentades fora del territori balear sobre l'organització pròpia i sobre els principals serveis i prestacions públiques de què puguin ser beneficiàries.

TÍTOL V L'ACTIVITAT ADMINISTRATIVA

Article 42. Forma dels actes administratius

La forma dels actes administratius, llevat que una llei n'exigeixi específicament una altra, és la següent:

- a) Els actes dictats pel president adopten la forma de decret.
- b) Els actes dictats pel Govern i per les comissions delegades adopten la forma d'acord.
- c) Els actes dictats pel vicepresident i pels consellers adopten la forma de resolució.
- d) Els actes dictats per altres òrgans han d'adoptar la forma de resolució i, si es tracta d'òrgans col·legiats, la d'acord.

³⁸ Vid. Llei 19/2013, de 9 de desembre, esmentada en la nota 3.

³⁹ En relació amb la informació de la seu electrònica, *vid.* notes a la disposició addicional 6a d'aquesta Llei.

⁴⁰ Quant a la informació sobre l'inventari de procediments, *vid.* nota a la disposició addicional 7a d'aquesta Llei.

⁴¹ Lletra introduïda per la Llei 12/2010, de 12 de novembre, esmentada en la nota 1.

CAPÍTOL I LA LLENGUA⁴²

Article 43. Ús del català en l'actuació administrativa⁴³

1. L'Administració de la comunitat autònoma i les entitats que integren l'*administració instrumental* han d'emprar el català en les seves actuacions internes i en la relació entre elles. També l'han d'emprar normalment en les comunicacions i les notificacions adreçades a persones físiques o jurídiques, residents a l'àmbit lingüístic català, sens perjudici del dret de les persones interessades a rebre-les en castellà, si han de ser atesos en aquesta llengua.

2. L'ús del català en l'actuació dels òrgans administratius integrants de les administracions a què fa referència l'apartat anterior ha de ser regulat per disposicions reglamentàries.

Article 44. Ús del català en els procediments administratius⁴⁴

1. En els procediments administratius tramitats per l'Administració de la comunitat autònoma i les entitats que integren l'*administració instrumental* s'ha d'emprar el català, sens perjudici del dret de les persones interessades a ser ateses en la llengua oficial de la seva elecció i a presentar escrits i documents, a fer manifestacions i, si ho sol·liciten, a rebre notificacions en castellà.

2. L'Administració ha de lliurar a les persones interessades que ho sol·licitin en cada cas, en la llengua oficial demanada, un testimoniatge traduït de les actuacions o de la documentació que els afecta. La sol·licitud de traducció no pot comportar cap perjudici o despesa a la persona sol·licitant, ni retards en el procediment ni la suspensió de la tramitació o dels terminis establerts.

CAPÍTOL II DISPOSICIONS SOBRE EL PROCEDIMENT ADMINISTRATIU

Article 45. De l'inici del procediment, la declaració responsable i la comunicació prèvia⁴⁵

1. Els procediments s'inicien d'ofici o a sol·licitud de la persona interessada,⁴⁶ i se'ls ha d'assignar un codi d'identificació indicatiu del tipus d'expedient de què es tracta i del número correlatiu dins l'any d'inici, que també hi ha de constar.

⁴² Sobre l'aplicació de les disposicions d'aquest capítol a altres administracions, *vid.* disposició addicional 5a d'aquesta Llei. *Vid.*, també, Llei 3/1986, de 29 d'abril, de normalització lingüística a les Illes Balears (BOCAIB núm. 15, de 20 de maig de 1986); Decret 49/2018, de 21 de desembre, sobre l'ús de les llengües oficials en l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (BOIB núm. 160, de 22 de desembre de 2018); Decret 89/2019, de 29 de novembre, pel qual es crea i es regula l'Oficina de Defensa dels Drets Lingüístics a les Illes Balears (BOIB núm. 162, de 30 de novembre de 2019), i Recomanacions sobre la redacció, en català, de disposicions generals i d'actes administratius, aprovades per Acord del Consell de Govern de les Illes Balears, en la sessió de 29 de desembre de 2000 (BOIB núm. 24, de 23 de febrer de 2002).

⁴³ Títol i redacció d'aquest article modificats per la Llei 1/2016, de 3 de febrer, esmentada en la nota 1.

⁴⁴ Títol d'aquest article i redacció de l'apartat 1 modificats per la Llei 1/2016, de 3 de febrer, esmentada en la nota 1. En relació amb el dret estatal bàsic, *vid.* article 15 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre (§1).

⁴⁵ Article modificat per la Llei 12/2010, de 12 de novembre, esmentada en la nota 1. *Vid.* article 4 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre (§2).

⁴⁶ *Vid.* articles 54 a 69 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre (§1).

2. En els procediments iniciats a sol·licitud de la persona interessada adreçats a l'accés o l'exercici d'una activitat de serveis, així com en aquells altres supòsits en què es determini reglamentàriament, es pot presentar una declaració responsable o una comunicació prèvia, que tindran els efectes previstos per la normativa corresponent i, amb caràcter general, permeten des del dia de la seva presentació l'inici de l'activitat, sens perjudici de les facultats de comprovació i inspecció que té atribuïdes l'administració pública.⁴⁷

3. S'entén per declaració responsable el document, subscrit per una persona interessada o per qui la representi, en el qual manifesta que, sota la seva responsabilitat, compleix els requisits establerts normativament per iniciar una activitat econòmica, empresarial o professional, que disposa de la documentació que ho acredita i que es compromet a mantenir el compliment d'aquests requisits durant el temps en què mantengui l'activitat esmentada.⁴⁸

4. S'entén per comunicació prèvia el document subscrit per una persona interessada o per qui la representi, mitjançant el qual es posen en coneixement de l'administració pública les seves dades identificatives i la resta de requisits exigits per exercir un dret o iniciar una activitat.⁴⁹

5. Pot ser exigida per la norma que reguli la presentació de la declaració responsable o la comunicació prèvia la presentació necessària de la documentació acreditativa dels requisits exigits en cada cas.

6. La presentació d'una declaració responsable o una comunicació prèvia faculta l'administració competent a comprovar, per qualsevol mitjà admès en dret i en qualsevol moment, la veracitat de les dades i el compliment dels requisits. En aquest sentit, s'impulsarà la funció inspectora dels òrgans competents i es podrà indicar reglamentàriament un termini per dur a terme les actuacions pertinents.

7. La inexactitud, la falsedat o l'omissió, de caràcter essencial, de qualsevol dada o manifestació a què es refereixi una declaració responsable o una comunicació prèvia, o la documentació acreditativa dels requisits que s'exigeixi, determina la impossibilitat de continuar l'exercici de l'activitat afectada des del moment en què es tengui constància dels fets, sens perjudici de les responsabilitats penals, civils o administratives que pertoquin.

En el cas que es detecti un error, una inexactitud o una ommissió en les dades declarades que no siguin de caràcter essencial, se suspendrà l'activitat, amb l'audiència prèvia de la persona interessada, i s'instruirà un expedient d'esmena de defectes o, si escau, un de sancionador. Si hi ha risc per a les persones o les coses, la suspensió podrà ser adoptada cautelàriament de manera immediata mitjançant una resolució motivada.

8. La manca de presentació de la declaració responsable o la comunicació prèvia quan sigui necessari serà objecte de la sanció administrativa corresponent d'acord amb el que disposi la llei sectorial que pertoqui en cada cas.

9. La persona interessada ha d'informar l'administració de qualsevol canvi en les dades incloses en la comunicació prèvia o la declaració responsable des del moment que es presentin fins que acabi l'activitat.

⁴⁷ Vid. article 66 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre (§1).

⁴⁸ Vid. article 69 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre (§1).

⁴⁹ Vid. nota anterior.

Article 46. Tramitació i custòdia dels expedients

La tramitació dels procediments i la custòdia dels expedients correspon a l'òrgan responsable del procediment, el qual ha d'identificar, si n'és el cas, l'instructor corresponent.

Article 47. Efectes de la presentació de sol·licituds i documents

La presentació de sol·licituds i de documents, d'acord amb el que preveu la legislació bàsica del procediment administratiu comú, produeix efectes quant al compliment dels terminis pels ciutadans. Això no obstant, el còmput del termini establert per resoldre i notificar comença a comptar des de la data d'entrada en el registre de l'òrgan competent per tramitar-los.

Article 48. Actuacions i documentació dels expedients⁵⁰

1. L'instructor del procediment ha de fer constar mitjançant diligència les actuacions que la persona interessada dugui a terme davant l'Administració, o les que faci ell mateix, que siguin d'interès per a la tramitació de l'expedient.

2. Els documents de l'expedient han d'anar correctament foliats per ordre cronològic d'unió d'aquests a l'expedient.

Article 49. Informació dels procediments en tramitació

La informació sobre l'estat o el contingut dels procediments en tramitació,⁵¹ i la identificació de les autoritats i dels funcionaris sota la responsabilitat dels quals es tramiten els procediments, només es pot facilitar a les persones que tenen la condició d'interessades en cada procediment o als seus representants legals, i l'han d'aportar les diverses unitats de gestió de l'Administració de la comunitat autònoma.

Article 50. Durada dels procediments

1. Els terminis màxims per dictar i notificar la resolució expressa en els procediments de competència de la comunitat autònoma són els que fixi la norma reguladora del procediment corresponent i no poden excedir de sis mesos, llevat que una llei n'estableixi un de més ampli o així es prevegi en la normativa comunitària europea.

2. Quan les normes reguladores dels procediments no fixin el termini màxim per dictar i notificar la resolució expressa, aquest termini és de sis mesos.⁵²

3. Els terminis màxims per dictar i notificar la resolució expressa en els procediments sancionadors i disciplinaris respecte dels quals la comunitat autònoma disposa de competència normativa són els següents:

- a) Un any, en els procediments ordinaris.
- b) Sis mesos, en els procediments simplificats o abreujats.
- c) El que estableix la normativa procedimental de caràcter específic, si el termini fixat és superior a l'establert en les lletres anteriors.

⁵⁰ En relació amb l'expedient electrònic i la tramitació de la documentació no exigible per l'Administració, *vid.* notes a la disposició addicional 6a d'aquesta Llei. Quant a l'expedient administratiu, *vid.* article 70 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre (§1).

⁵¹ Sobre el punt d'accés general electrònic, *vid.* article 53.1 a de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre (§1).

⁵² Aquest precepte concreta, en l'àmbit dels procediments de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, el termini previst en l'article 21.2 i 3 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre (§1).

Article 51. Efectes del silenci⁵³

En els procediments iniciats a sol·licitud de persona interessada, el transcurs del termini habilitat per resoldre el procediment i notificar la resolució sense que se n'hagi notificat la resolució expressa faculta la persona interessada per entendre estimada la sol·licitud per silenci administratiu, excepte en els procediments següents, en els quals s'ha d'entendre desestimada:

- a) Els procediments per a la concessió d'ajudes i de subvencions públiques.⁵⁴
- b) Els procediments previstos en una norma amb rang de llei per raons imperioses d'interès general o en una norma de dret comunitari.⁵⁵

Article 52. Execució dels procediments⁵⁶

Les mesures d'execució previstes en els acords i en les resolucions han de ser ordenades pel mateix òrgan que les ha dictades.

CAPÍTOL III DE LA REVISIÓ DELS ACTES EN VIA ADMINISTRATIVA

Article 53. L'exhauriment de la via administrativa⁵⁷

1. Exhaureixen la via administrativa:

- a) Els actes dictats pel president i pel Consell de Govern.
- b) Els acords de les comissions delegades del Govern i les resolucions dels consellers, llevat que una llei n'estableixi el contrari.
- c) Les resolucions dels recursos d'alçada.
- d) La resolució dels procediments de reclamació o d'impugnació als quals fa referència l'article 59 d'aquesta llei.
- e) Els acords, pactes o convenis que tinguin la condició d'acabadors dels procediments previstos en les normes bàsiques del règim jurídic.
- f) Les resolucions d'altres òrgans, quan una norma de rang legal o reglamentari ho estableixi així.

2. En els ens que integren l'*administració instrumental* exhaureixen la via administrativa els actes emanats dels òrgans de direcció unipersonals o col·legiats, si així ho preveuen els seus estatuts o la norma de creació.

SECCIÓ 1a LA REVISIÓ DELS ACTES I DE LES DISPOSICIONS

Article 54. Revisió d'actes i disposicions nuls⁵⁸

1. Els procediments de revisió d'actes nuls s'inicien d'ofici per l'òrgan autor de l'acte, o a sol·licitud de persona interessada. La resolució d'aquests procediments correspon al

⁵³ Sobre el règim general del silenci, *vid.* article 24 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre (§1).

⁵⁴ *Vid.* Decret legislatiu 2/2005, de 28 de desembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de subvencions (BOIB núm. 196, de 31 de desembre de 2005).

⁵⁵ Lletre modificada per la Llei 12/2010, de 12 de novembre, esmentada en la nota 1.

⁵⁶ *Vid.* articles 97 a 105 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre (§1).

⁵⁷ *Vid.* article 114 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre (§1).

⁵⁸ *Vid.* article 106 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre (§1).

conseller competent per raó de la matèria, llevat que l'acte provengui d'una comissió delegada o del Consell de Govern, i en aquest cas correspon al Consell de Govern.

2. En els procediments de revisió d'ofici de disposicions administratives la competència per iniciar-los i resoldre'ls correspon a l'òrgan que les hagi aprovades.

3. *Derogat*⁵⁹

4. La declaració de nul·litat requereix dictamen previ i favorable del Consell Consultiu.

Article 55. Declaració de lesivitat d'actes anul·lables⁶⁰

1. Els procediments per declarar la lesivitat dels actes anul·lables els ha d'iniciar l'òrgan autor de l'acte.

2. La competència per declarar la lesivitat dels actes anul·lables correspon al conseller competent per raó de la matèria, llevat que l'acte provengui d'una comissió delegada o del Consell de Govern, i en aquest cas correspon al Consell de Govern declarar-la.

3. *Derogat*⁶¹

Article 56. Revocació i rectificació⁶²

1. La revocació dels actes de gravamen o desfavorables i la rectificació dels errors materials, aritmètics i de fet en actes i disposicions administratives correspon a l'òrgan que hagi dictat l'acte o la disposició.

2. La rectificació d'errors ha d'especificar, si n'és el cas, els efectes jurídics que se'n deriven, i s'ha de notificar o publicar preceptivament quan faci referència a actes que hagin estat notificats o publicats.

3. Les errates en el text publicat, respecte del text rebut, en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*, poden ser corregides per l'òrgan encarregat del butlletí, tot i que prèviament ho ha de comunicar a l'òrgan del qual hagi emanat l'acte o la disposició objecte de correcció.

SECCIÓ 2a
EL RÈGIM DE RECURSOS

Article 57. Recurs de reposició⁶³

1. Contra els actes que exhaureixen la via administrativa es pot interposar amb caràcter potestatiu recurs de reposició davant el mateix òrgan que els dictà.

2. En cap cas no es pot interposar recurs de reposició contra la resolució d'un recurs administratiu, ni en els supòsits prevists en les lletres d) i e) de l'apartat 1 de l'article 53.

Article 58. Recurs d'alçada⁶⁴

1. Els actes dels òrgans de l'Administració de la comunitat autònoma que no exhaureixen la via administrativa, com també els actes de tràmit en aquells supòsits prevists en la normativa bàsica de procediment administratiu, són susceptibles de recurs d'alçada davant l'òrgan superior jeràrquic.

⁵⁹ Apartat derogat per la Llei 7/2010, de 21 de juliol, esmentada en la nota 1.

⁶⁰ *Vid.* article 107 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre (§1).

⁶¹ Apartat derogat per la Llei 7/2010, de 21 de juliol, esmentada en la nota 1.

⁶² *Vid.* articles 109 i 110 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre (§1). Pel que fa a la rectificació d'errades publicades en el BOIB, *vid.* Decret 68/2012, de 27 de juliol, pel qual es regula el Butlletí Oficial de les Illes Balears (BOIB núm. 111, de 2 d'agost de 2012).

⁶³ *Vid.* articles 123 i 124 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre (§1).

⁶⁴ *Vid.* articles 121 i 122 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre (§1).

2. A aquests efectes, s'entén que el conseller és l'òrgan superior jeràrquic dels òrgans directius adscrits a la conselleria. En la resta d'òrgans administratius, la jerarquia la determinen les disposicions d'estructura orgànica.

3. Així mateix, es pot interposar recurs d'alçada davant el Consell de Govern, pel que fa als actes dictats per les comissions delegades o pels consellers, quan una llei prevegi que aquests actes no exhaureixen la via administrativa.

4. Els actes i les resolucions dels òrgans superiors de direcció dels ens que integren l'*administració instrumental* de la comunitat autònoma són objecte de recurs d'alçada davant el conseller titular de la conselleria a la qual estiguin adscrits, sempre que aquests actes no exhaureixin la via administrativa.

Article 59. Substitució dels recursos administratius

1. El recurs d'alçada i el de reposició es poden substituir per altres procediments d'impugnació o de reclamació, de conciliació, de mediació i d'arbitratge, davant òrgans col·legiats o comissions específiques que no estiguin sotmesos a instruccions jeràrquiques. Aquesta substitució es pot establir en supòsits o en àmbits sectorials determinats i quan l'especificitat de la matèria ho justifiqui així i, en tot cas, per llei.

2. La resolució d'aquests procediments deixa expedita la via contenciosa administrativa.

Article 60. Recurs extraordinari de revisió

El recurs extraordinari de revisió s'ha d'interposar i s'ha de resoldre en els termes que preveu la legislació reguladora del procediment administratiu comú.⁶⁵

CAPÍTOL IV LES RECLAMACIONS PRÈVIES⁶⁶

CAPÍTOL V L'ACTUACIÓ ADMINISTRATIVA EN MATÈRIA TRIBUTÀRIA

Article 62. Procediments en matèria tributària

1. Els procediments administratius en matèria tributària s'han de regir per la seva normativa específica.

2. La revisió d'actes en via administrativa en matèria tributària s'ha d'ajustar al que disposen la Llei general tributària i les disposicions dictades en desplegament d'aquesta llei.

3. Els actes dictats per l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears en matèria tributària són susceptibles de recurs potestatiu de reposició i de reclamació economicoadministrativa davant la Junta Superior d'Hisenda de les Illes Balears, d'acord amb la normativa reguladora d'aquest òrgan.⁶⁷

⁶⁵ Vid. article 126.3 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre (§1).

⁶⁶ Capítol suprimit per la Llei 1/2019, de 31 de gener (§3), esmentada en la nota 1.

⁶⁷ Vid. Decret 20/2012, de 16 de març, pel qual es regula l'estructura dels òrgans competents per conèixer i resoldre les reclamacions economicoadministratives que es produeixen en l'àmbit de la gestió econòmica, financera i tributària de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears ([BOIB núm. 42, de 22 de març de 2012](#)).

CAPÍTOL VI LA CONTRACTACIÓ ADMINISTRATIVA

Article 63. Règim

Els contractes que formalitzi l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears s'han de regir per la legislació bàsica de l'Estat i per la normativa autonòmica que la desplega.⁶⁸

Article 64. Òrgans de contractació

1. Els consellers són els òrgans de contractació de l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears i formalitzen els contractes en nom d'aquesta, sense perjudici de les facultats d'autorització que en aquesta matèria té atribuïdes el Consell de Govern.

2. En l'àmbit de l'*administració instrumental* són òrgans de contractació aquells que especifiquen els seus estatuts.

3. No obstant el que estableixen els apartats anteriors, i sense perjudici de les competències de direcció que corresponen al Consell de Govern, l'òrgan de contractació centralitzada en l'àmbit de l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears i dels ens del sector públic autonòmic és el conseller competent en matèria de contractació pública que, a aquests efectes, pot declarar de contractació centralitzada els subministraments, les obres i els serveis que es contractin de forma general i amb característiques essencialment homogènies pels diferents òrgans de l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears i pels ens del sector públic autonòmic.⁶⁹

Article 65. Junta Consultiva de Contractació Administrativa

1. La Junta Consultiva de Contractació Administrativa és l'òrgan consultiu específic de l'Administració de la comunitat autònoma i de la seva *administració instrumental* en matèria de contractació.

2. Reglamentàriament se n'han de determinar l'adscripció, la composició i el règim de funcionament.

3. La Junta Consultiva de Contractació Administrativa ha de promoure, si n'és el cas, totes aquelles normes o mesures de caràcter general que consideri convenients per millorar el sistema de contractació, en els aspectes administratius, tècnics i econòmics. Així mateix, li corresponen totes aquelles funcions previstes legalment o reglamentàriament.

Article 66. Recurs especial en matèria de contractació

1. Contra els actes dels òrgans de contractació es pot interposar un recurs especial en matèria de contractació. Aquest recurs, al qual és aplicable el règim jurídic previst en la legislació bàsica per al recurs de reposició, té caràcter potestatiu, l'ha de resoldre la Junta Consultiva de Contractació i substitueix, a tots els efectes, el recurs de reposició.

2. El recurs es pot interposar davant l'òrgan de contractació o directament davant la Junta Consultiva de Contractació Administrativa. Si el recurs s'interposa davant l'òrgan de contractació, aquest l'ha de trametre a la Junta en el termini de deu dies,

⁶⁸ En relació amb la transparència de la contractació, *vid.* articles 19 i 20 de la Llei 4/2011, de 31 de març, esmentada en la nota 3.

⁶⁹ Apartat afegit per la Llei 7/2012, de 13 de juny, esmentada en la nota 1.

amb un informe jurídic i amb una còpia completa i ordenada de l'expedient de contractació. Si s'interposa davant la Junta, aquesta ha de requerir la remissió de l'expedient i l'informe corresponent a l'òrgan de contractació.

3. La competència de la Junta Consultiva per resoldre comprèn també la facultat de suspendre l'execució de l'acte impugnat i, si n'és el cas, l'adopció de mesures cautelars.

4. Els acords que adopti la Junta Consultiva són vinculants per a l'òrgan de contractació que dictà l'acte impugnat.

CAPÍTOL VII POTESTAT SANCIONADORA⁷⁰

Article 67. Principis de la potestat sancionadora

La potestat sancionadora de l'Administració de la comunitat autònoma s'ha d'exercir d'acord amb els principis de legalitat, d'irretroactivitat, de tipicitat, de responsabilitat, de proporcionalitat, de prescripció i d'interdicció de la concurrència de sancions.

Article 68. Òrgans competents⁷¹

1. L'exercici de la potestat sancionadora correspon als òrgans administratius que la tenen atribuïda expressament per disposició de rang legal o reglamentari. Si no hi ha atribució expressa, la competència per iniciar el procediment sancionador correspon al conseller competent per raó de la matèria.

2. Els òrgans competents per a l'inici del procediment són també competents per ordenar la pràctica d'informacions prèvies, per a la designació d'instructor, per a l'adopció de mesures provisionals prèvies a la iniciació del procediment en casos d'urgència, per a la protecció provisional dels interessos implicats, com també per ordenar les mesures d'execució forçosa.

CAPÍTOL VIII RESPONSABILITAT PATRIMONIAL

Article 69. El règim de la responsabilitat patrimonial⁷²

1. Els procediments de responsabilitat patrimonial tramitats davant l'Administració de la comunitat autònoma, els ha de resoldre el conseller competent per raó de la matèria, amb el dictamen previ, si pertoca, del Consell Consultiu de les Illes Balears.

⁷⁰ Cal tenir en compte la regulació bàsica estatal pel que fa als principis d'aquesta potestat, continguts en els articles 25 a 31 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre (§2), i a les regles específiques del procediment sancionador, que es troben en el títol IV de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre (§1). També, en matèria de procediment, *vid.* Decret 14/1994, de 10 de febrer, pel qual s'aprova el Reglament del procediment a seguir per l'Administració de la Comunitat Autònoma en l'exercici de la potestat sancionadora ([BOCAIB núm. 21, de 17 de febrer de 1994](#)).

⁷¹ Pel que fa al termini per resoldre aquest procediment, *vid.* article 50.3 d'aquesta Llei. En relació amb l'acord d'inici, *vid.* article 63 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre (§1).

⁷² Cal tenir en compte la regulació bàsica estatal pel que fa als principis d'aquesta figura, continguts en els articles 32 a 37 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre (§2), i a les regles aplicables als procediments de responsabilitat patrimonial, que es troben en el títol IV de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre (§1).

2. L'òrgan competent per resoldre pot declarar, motivadament, la no admissió de les reclamacions formulades per les persones interessades, sense necessitat d'instrucció, quan la competència material per resoldre-les correspongui a una altra administració pública.

3. ⁷³En l'àmbit de l'*administració instrumental*, els òrgans competents en matèria de responsabilitat patrimonial i, en especial, la competència per resoldre, pot atribuir-se als òrgans de direcció, unipersonals o col·legiats, si així ho preveuen els seus estatuts o la norma de creació.

Els actes dictats per aquests òrgans en aquesta matèria exhauriran la via administrativa.

Cas que la norma de creació o els estatuts dels ens instrumentals no estableixin els òrgans competents per resoldre, s'hi ha d'aplicar el que estableix l'apartat 1 d'aquest article d'acord amb la conselleria d'adscripció.

TÍTOL VI SERVEIS JURÍDICS⁷⁴

CAPÍTOL I L'ASSESSORAMENT JURÍDIC

Article 70. L'Advocacia de la comunitat autònoma⁷⁵

1. L'assessorament jurídic del president i del Govern correspon, amb caràcter general, als advocats de l'Administració de la comunitat autònoma, els quals s'integren en l'Advocacia de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

2. La direcció de l'Advocacia de la comunitat autònoma de les Illes Balears gaudirà de la condició d'òrgan directiu dels que es preveuen en l'article 5.4 d'aquesta llei, assimilat en rang a una direcció general, el titular del qual ha de ser un funcionari públic del cos d'advocats de l'Estat o del cos superior d'advocats de l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

La regulació, les característiques, el nomenament i el règim de suplència de la direcció de l'Advocacia de la comunitat autònoma s'ha de regir per la normativa reglamentària de desplegament d'aquesta llei, i no hi serà d'aplicació el que disposa l'article 12.1 pel que fa al nomenament pel Govern de les Illes Balears.

3. L'estructura i el règim de funcionament de l'Advocacia de la comunitat autònoma, com també el sistema d'accés al cos superior d'advocats de l'Administració de la comunitat autònoma, es regiran per la normativa reglamentària de desplegament que dicti el Consell de Govern.⁷⁶

⁷³ Apartat afegit per la Llei 10/2003, de 22 de desembre, esmentada en la nota 1.

⁷⁴ D'acord amb la disposició addicional 20a.1 de la Llei 10/2003, de 22 de desembre, esmentada en la nota 1, totes les referències al Departament Jurídic de la Comunitat Autònoma s'han d'entendre realitzades a l'Advocacia de la Comunitat Autònoma.

⁷⁵ Article modificat per la Llei 10/2003, de 22 de desembre, esmentada en la nota 1.

⁷⁶ *Vid.* Decret 74/2016, de 23 de desembre, pel qual es regula l'Advocacia de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears ([BOIB núm. 161, de 24 de desembre de 2016](#)).

Article 71. Els serveis jurídics de les conselleries

Totes les conselleries han de disposar d'un servei jurídic, al qual corresponen les tasques d'assessorament en dret dels òrgans superiors i directius de les conselleries i, en els termes que estableixi la norma corresponent, les d'intervenció en els procediments administratius.

Article 72. Coordinació⁷⁷

1. Els serveis jurídics de les conselleries han d'actuar en coordinació amb el *Departament Jurídic* de la comunitat autònoma.

2. Quan raons generals de transcendència especial ho aconsellin, l'òrgan directiu del *Departament Jurídic* pot proposar l'adopció de disposicions reglamentàries i dirigir instruccions als serveis jurídics de les conselleries perquè funcionin millor i per a la unificació de criteris interpretatius i d'actuació. Així mateix, poden constituir-se unitats de coordinació entre el *Departament Jurídic* i la resta dels serveis jurídics.

3. Malgrat el que disposa l'article 8.3 d'aquesta llei, el Consell de Govern, a proposta de la direcció de l'Advocacia, podrà fixar l'estructura orgànica i les funcions dels serveis jurídics de les conselleries a l'efecte d'aconseguir la coordinació efectiva dels serveis esmentats.⁷⁸

CAPÍTOL II**LA REPRESENTACIÓ I DEFENSA EN JUDICI****Article 73. Règim general**

1. La representació i la defensa en judici de l'Administració de la comunitat autònoma davant tots els ordres i els òrgans jurisdiccionals correspon a l'advocat titular de la direcció de l'Advocacia i als advocats de l'Administració de la comunitat autònoma.⁷⁹

2. No obstant el que disposa l'apartat anterior, aquestes funcions també poden correspondre a funcionaris llicenciats en dret o a advocats col·legiats designats per a casos o àmbits concrets, els quals han d'actuar d'acord amb les instruccions fixades a l'efecte per l'òrgan directiu que tengui atribuïda la direcció del *Departament Jurídic*.

Excepcionalment, també correspon a funcionaris llicenciats en dret o a advocats col·legiats la defensa dels drets de la hisenda de la comunitat autònoma de les Illes Balears provinents de procediments de constrenyiment a judicis universals per insolvència.

3. L'actuació de funcionaris o advocats col·legiats requereix l'habilitació prèvia del conseller competent i l'informe de l'òrgan directiu que tengui atribuïda la direcció del *Departament Jurídic* de la comunitat autònoma.

Article 74. Representació dels ens instrumentals

*Derogat*⁸⁰

⁷⁷ Vid. Ordre del conseller de Presidència de 26 d'octubre de 2001, sobre el procediment d'admissió de sol·licituds d'informes jurídics i realització d'altres serveis per part del Departament Jurídic de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (BOIB núm. 135, de 10 de novembre de 2001).

⁷⁸ Apartat afegit per la Llei 10/2003, de 22 de desembre, esmentada en la nota 1.

⁷⁹ Apartat modificat per la Llei 10/2003, de 22 de desembre, esmentada en la nota 1.

⁸⁰ Article derogat per la Llei 7/2010, de 21 de juliol, esmentada en la nota 1.

Article 75. Autoritzacions per actuar

1. La interposició d'accions, el desistiment i l'assentiment en tot tipus de processos per part de l'Administració de la comunitat autònoma requereix l'autorització del Consell de Govern o, en casos d'urgència, la del president, el qual n'ha d'informar el Consell de Govern en la primera reunió que dugui a terme.

2. La decisió de no interposar els recursos possibles davant les resolucions judicials desfavorables requereix l'autorització del titular de la conselleria d'adscripció del *Departament Jurídic*.

3. L'autorització per interposar accions comporta la de seguir el procés en totes les instàncies.

Article 76. Comunicació amb els òrgans judicials

1. Les notificacions, les citacions i la resta de comunicacions judicials adreçades a la representació processal de la comunitat autònoma, perquè es puguin entendre realitzades vàlidament, s'han de practicar a la seu del *Departament Jurídic* de la comunitat autònoma i en la persona d'un del seus advocats.

2. Els òrgans i les unitats administratives de l'Administració de la comunitat autònoma han d'assabentar el *Departament Jurídic*, amb caràcter d'urgència, de les comunicacions i actuacions judicials de què tenguin coneixement.

3. En la tramesa de documentació i en qualsevol altra relació amb els òrgans jurisdiccionals, les secretaries generals de les conselleries han d'actuar coordinadament amb el *Departament Jurídic*.

TÍTOL VII**DE LES RELACIONS DE L'ADMINISTRACIÓ DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA
AMB LES ALTRES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES****Article 77. Règim general**

1. Les relacions entre l'Administració de la comunitat autònoma i les altres administracions públiques es regeixen, a més de per les previsions d'aquesta llei, per:

- a) La normativa bàsica de l'Estat.
- b) La legislació de consells insulars en les relacions amb aquestes entitats.
- c) La legislació de règim local en les relacions amb les altres entitats que integren l'administració local.

2. D'acord amb els principis de cooperació i de lleialtat institucional, com també del deure de col·laboració entre administracions públiques, l'Administració de la comunitat autònoma ha d'utilitzar els instruments i les tècniques de col·laboració, coordinació i cooperació previstes a les lleis.⁸¹

Article 78. Convenis de col·laboració⁸²

1. L'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears pot subscriure convenis de col·laboració amb les altres administracions públiques en l'àmbit de les respectives competències.

⁸¹ Vid. Decret 59/2005, de 27 de maig, pel qual es regula el reconeixement de signatura de les autoritats i dels funcionaris de l'Administració autonòmica de les Illes Balears que han de tenir efectes a l'estranger (BOIB núm. 85, de 4 de juny de 2005).

⁸² Vid. articles 47 a 53 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre (§2).

2. Els convenis que es limitin a establir pautes d'orientació sobre l'actuació de cada administració pública en qüestions d'interès comú o a fixar el marc general i la metodologia per al desenvolupament de la cooperació en una àrea d'interrelació competencial o en un assumpte d'interès mutu, s'anomenen protocols generals.

3. Els convenis poden preveure la constitució d'òrgans de vigilància i control, com també d'organitzacions personificades de gestió.

4. Els instruments de formalització dels convenis han d'especificar,⁸³ quan pertoqui:

- a) Els òrgans que subscriuen el conveni i la capacitat jurídica amb la qual actua cada una de les parts.
- b) La competència que exerceix cada administració.
- c) El finançament.
- d) Les actuacions que s'acorda desenvolupar.
- e) La necessitat o no d'establir una organització personificada per a la gestió.
- f) El termini de vigència, la qual cosa no n'impedeix la pròrroga si així ho acorden les parts.⁸⁴
- g) L'extinció per causa distinta a la prevista en la lletra anterior, com també la forma de determinar les actuacions en curs per al supòsit d'extinció.

5. Quan es creï un organisme mixt de vigilància i control, aquest ha de resoldre els problemes d'interpretació i compliment que es puguin plantejar respecte dels convenis de col·laboració. Abans de residenciar, quan sigui pertinent fer-ho, el coneixement dels litigis produïts davant els òrgans jurisdiccionals ordinaris, és un requisit procedimental previ intentar la conciliació en el si de l'òrgan mixt esmentat.

Article 79. Convenis i acords de cooperació amb altres comunitats autònomes

1. La comunitat autònoma de les Illes Balears pot subscriure convenis amb altres comunitats autònomes per a la gestió i la prestació de serveis propis de les seves competències, en els termes establerts en l'article 17.1⁸⁵ de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears.

2. Així mateix, la comunitat autònoma de les Illes Balears pot establir acords de cooperació amb altres comunitats autònomes, d'acord amb allò que estableix l'article 17.2⁸⁶ de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears.

Article 80. Firma de convenis i acords⁸⁷

1. Correspon al president de la comunitat autònoma, d'acord amb el que preveu la lletra h) de l'article 11⁸⁸ de la Llei del Govern de les Illes Balears, la firma dels convenis de col·laboració i dels acords de cooperació amb l'Estat i les comunitats autònomes, com també aquells que es firmin amb òrgans constitucionals o estatutaris.

2. La firma dels convenis que es formalitzin amb l'Administració general de l'Estat i els subscriuguin els ministres també correspon al president, el qual pot delegar-la en un membre del Govern.

⁸³ En relació amb el contingut obligatori dels convenis, *vid.* article 49 i disposició addicional 8a.1 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre (§2).

⁸⁴ *Vid.* article 51 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre (§2).

⁸⁵ La referència s'ha d'entendre feta a l'article 118.1 EAIB.

⁸⁶ La referència s'ha d'entendre feta a l'article 118.2 EAIB. Respecte de les relacions de cooperació, *vid.* articles 143 a 154 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre (§2).

⁸⁷ Quant als tràmits preceptius per a la subscripció de convenis, *vid.* article 50 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre (§2).

⁸⁸ Ídem nota 10.

3. Així mateix, correspon al president la firma d'aquells instruments de col·laboració o cooperació que versen sobre matèries de projecció exterior i de cooperació al desenvolupament que pertocui subscriure amb institucions públiques d'altres països, sense perjudici que, excepcionalment, la pugui delegar en un altre membre del Govern.

4. En la resta de supòsits, la firma dels convenis correspon al conseller competent per raó de la matèria que en constitueix l'objecte o, si n'és el cas, a qui designi el Consell de Govern, sense perjudici que el president assumeixi aquesta atribució quan així es consideri oportú.

Article 81. Autorització per part del Consell de Govern de convenis i acords

Correspon al Consell de Govern:

- a) L'autorització, d'acord amb el que disposa l'apartat 11 de l'article 19⁸⁹ de la Llei del Govern de les Illes Balears, dels convenis i acords prevists en els apartats 1 i 2 de l'article anterior, independentment de la seva quantia, i també dels instruments de col·laboració i cooperació que preveu l'apartat 3 de l'article anterior.
- b) L'autorització d'aquells que per raó de la quantia així ho exigeix la legislació pressupostària.

Article 82. Registre de convenis i acords⁹⁰

1. Es crea el Registre de convenis i acords, com a instrument de publicitat, transparència i control dels convenis i acords signats per l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears.⁹¹

2. S'han d'inscriure, com a mínim, en el Registre de convenis i acords aquells que subscriu l'Administració de la comunitat autònoma, o alguna de les entitats que n'integren l'*administració instrumental*, amb qualsevol altra administració o entitat pública.

3. El règim jurídic, el funcionament i l'adscripció orgànica del Registre de convenis i acords s'han de determinar reglamentàriament.

Article 83. Plans d'actuació conjunta

1. L'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears i les altres administracions públiques poden concertar plans d'actuació conjunta, quan en un determinat sector administratiu concorri una comunitat d'interessos.

Els plans d'actuació conjunta han de fixar, mitjançant programes anuals, el desenvolupament que cada administració dins el seu àmbit ha de dur endavant per assolir les finalitats proposades, com també els compromisos i els mitjans que aquests compromisos impliquen.

2. Els plans d'actuació conjunta s'han de publicar en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears* una vegada els òrgans competents de les administracions que els concertin els hagin aprovat.

3. En l'àmbit de l'Administració de la comunitat autònoma, correspon al Govern, mitjançant acord, la facultat d'aprovar els plans d'actuació conjunta amb altres

⁸⁹ La referència s'ha d'entendre feta a l'article 17 l de la Llei 1/2019, de 31 de gener (§3).

⁹⁰ Vid. Decret 49/2011, de 20 de maig, pel qual es regula el Registre de Convenis i Acords de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (BOIB núm. 81, de 2 de juny de 2011).

⁹¹ Pel que fa a la informació que s'ha de publicar en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*, vid. article 21 de la Llei 4/2011, de 31 de març, esmentada en la nota 3.

administracions, sense perjudici que, excepcionalment, la pugui delegar en un altre membre del Govern.

Article 84. Organitzacions personificades de gestió⁹²

Per a finalitats d'interès comú, l'Administració de la comunitat autònoma pot constituir amb altres administracions públiques organitzacions personificades de gestió que poden adoptar les formes següents:

- a) Consorcis.
- b) Societats mercantils públiques.

Article 85. Consorcis⁹³

1. El Govern de les Illes Balears pot acordar la creació o la integració de l'Administració de la comunitat autònoma en consorcis amb altres administracions públiques i, si s'escau, amb entitats sense ànim de lucre, entre les quals hi hagi una comunitat d'interessos per a la consecució de finalitats d'interès públic comú.

2. L'acord de creació, que ha d'incloure els estatuts del consorci, o l'acord d'integració, que ha d'incloure la ratificació o l'adhesió a uns estatuts preexistents, han de ser objecte de publicació en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*. Els estatuts han de determinar les finalitats del consorci, així com les particularitats del règim orgànic, funcional i financer.

3. Els òrgans de direcció dels consorcis han d'estar integrats per representants de totes les entitats consorciades, en la proporció que es fixi en els estatuts respectius, els quals han d'atendre l'aportació financera i patrimonial de la comunitat autònoma per fixar-ne la representació.

4. Els consorcis adscrits a l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears, d'acord amb els criteris que estableix la legislació estatal bàsica relativa al règim jurídic de les administracions públiques i del sector públic, han de sotmetre la seva organització i la seva activitat a l'ordenament autonòmic.⁹⁴

Article 86. Societats mercantils públiques

Derogat⁹⁵

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Disposició addicional primera

S'exceptuen de l'aplicació del règim previst en aquesta llei per als òrgans col·legiats el Consell de Govern de les Illes Balears i les comissions delegades del Govern.

Disposició addicional segona

1. Contra els actes administratius dictats pels consells insulars en l'exercici de les competències que els hagi atribuït la comunitat autònoma per delegació, pertoca la

⁹² Vid. Llei 7/2010, de 21 de juliol, esmentada en la nota 1. En relació amb els principis d'actuació i l'inventari del sector públic instrumental, vid. articles 81 a 83 i disposició addicional 8a de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre (§2).

⁹³ Vid. articles 118 a 127 i disposició addicional 10a de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre (§2).

⁹⁴ Apartat modificat per la Llei 12/2015, de 29 de desembre, esmentada en la nota 1.

⁹⁵ Article derogat per la Llei 7/2010, de 21 de juliol, esmentada en la nota 1.

interposició del recurs en interès de la delegació davant el Consell de Govern de les Illes Balears, d'acord amb el que preveu la Llei 8/2000, de 27 d'octubre, de consells insulars.

2. El termini per a la resolució i la notificació del recurs en interès de la delegació és de tres mesos i li són aplicables tots els principis generals dels recursos administratius prevists en la legislació bàsica del procediment administratiu comú.

3. En els procediments d'impugnació contra actes administratius emanats de corporacions de dret públic o d'altres entitats, la resolució dels quals correspon a l'Administració de la comunitat autònoma, i respecte dels quals no s'ha establert un termini, s'entén que el termini de resolució i notificació és de tres mesos.

Disposició addicional tercera

Totes les referències que la legislació vigent fa a les secretaries generals tècniques i als secretaris generals tècnics s'entenen fetes, respectivament, a les secretaries generals i als secretaris generals.

Disposició addicional quarta

En el termini d'un any des de l'entrada en vigor d'aquesta llei, l'Administració de la comunitat autònoma ha de fer l'inventari general dels òrgans col·legiats integrats en l'Administració.

Disposició addicional cinquena⁹⁶

Llevat que una llei disposi una altra cosa, les determinacions lingüístiques establertes en els articles 43 i 44 són també exigibles:

- a) Als consells insulars.
- b) A les entitats que integren l'administració local de les Illes Balears.
- c) A les entitats instrumentals que depenen de les administracions esmentades a les lletres anteriors.
- d) A les corporacions de dret públic de les Illes Balears.
- e) Als concessionaris de serveis públics de competència de les administracions de les Illes Balears.

Disposició addicional sisena⁹⁷

Els ciutadans de les Illes Balears s'han de poder relacionar amb l'Administració de la comunitat autònoma per vies informàtiques o telemàtiques. A aquest efecte, el Govern ha d'establir el marc normatiu que ha de permetre:

⁹⁶ Vid. disposició addicional 8a del Decret 49/2018, de 21 de desembre, esmentat en la nota 42.

⁹⁷ En relació amb l'Administració electrònica, vid. Decret 113/2010, de 5 de novembre, d'accés electrònic als serveis públics de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears ([BOIB núm. 165, de 13 de novembre de 2010](#)) i Decret 70/2016, de 2 de desembre, de la Comissió d'Immersion Digital i el Grup Tècnic d'Immersion Digital ([BOIB núm. 153, de 3 de desembre de 2016](#)).

Respecte de la informació sobre l'inventari de procediments i els seus tràmits, vid. article 14 de la Llei 4/2011, de 31 de març, esmentada en la nota 3, i article 7 del Decret 6/2013, de 8 de febrer, esmentat en la nota 32. Sobre la tramitació de la documentació no exigible per l'Administració, vid. article 27 del Decret 6/2013, de 8 de febrer, esmentat.

Quant a la interoperabilitat de l'enregistrament de documents, vid. Conveni marc de 17 de desembre de 2007 entre l'Administració general de l'Estat i la Comunitat Autònoma de les Illes Balears per a la implantació d'una xarxa d'oficines integrades d'atenció ciutadana en l'àmbit territorial de les Illes Balears ([BOIB núm. 6, de 12 de gener de 2008](#)) i les pròrrogues posteriors.

- a) La tramitació total o parcial dels procediments per vies informàtiques o telemàtiques.⁹⁸
- b) La comunicació directa amb els òrgans i les unitats administratives, com també la formulació de sol·licituds i d'altres manifestacions.

Disposició addicional setena

1. El Govern de les Illes Balears ha d'establir, progressivament, les modificacions normatives necessàries per a la racionalització i per a la simplificació dels procediments administratius vigents.

2. L'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears ha de mantenir actualitzat l'inventari dels procediments administratius de la seva competència, amb indicació, com a mínim, dels aspectes següents:

- a) Òrgan competent per a la seva resolució.
 - b) Normes en què es concreta la regulació del procediment.
 - c) Terminis màxims de resolució i notificació i efectes del silenci administratiu.
3. Aquest inventari, actualitzat degudament, s'ha de publicar anualment.

Disposició addicional vuitena

El sistema de gestió documental dels arxius de l'Administració de la comunitat autònoma s'ha de determinar reglamentàriament, i s'entén aquest sistema com les actuacions de planificació, control, ús, conservació, eliminació i transferència de documents, amb l'objectiu de racionalitzar-ne i unificar-ne el tractament i aconseguir-ne una gestió eficaç i rendible.⁹⁹

DISPOSICIÓ TRANSITÒRIA ÚNICA¹⁰⁰

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA ÚNICA

Queden derogades totes les disposicions de rang igual o inferior en allò que s'oposin al que estableix aquesta llei o ho contradiguin, i expressament:

- a) Els preceptes de la Llei 5/1984, de 24 d'octubre, de règim jurídic de l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears que resten vigents.
- b) La disposició addicional segona de la Llei 4/2001, de 14 de març, del Govern de les Illes Balears.
- c) La Llei 5/1994, de 30 de novembre, de representació i defensa en judici de l'Administració de les Illes Balears.
- d) Els apartats 1 i 2 de l'article 10 de la Llei 3/1986, de 29 d'abril, de normalització lingüística.

⁹⁸ Vid. articles 9 a 12 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre (§1) i articles 38 a 46 bis de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre (§2).

⁹⁹ Vid. Decret 99/2010, de 27 d'agost, pel qual es regulen els arxius de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i de les entitats que integren el seu sector públic instrumental ([BOIB núm. 131, de 7 de setembre de 2010](#)).

¹⁰⁰ Disposició derogada per la Llei 7/2010, de 21 de juliol, esmentada en la nota 1.

DISPOSICIONS FINALS

Disposició final primera

S'autoritza el Govern de les Illes Balears per dictar les disposicions necessàries per al desplegament d'aquesta llei.

Disposició final segona

Aquesta llei començarà a vigir tres mesos després que s'hagi publicat íntegrament en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.

ÍNDEX ANALÍTIC

(La numeració remet als articles de les normes)

A

Abstenció §1 88.5 §2 13, 23 §3 68 §4 22

Accés a la informació pública §1 13 *d*, 129 §4 38

En l'elaboració normativa §1 129.5 §3 49.1, 51

Publicitat activa §1 13 *d*, 129.5 §2 6, 82.1 §3 64, 69 §4 41, 82

Reutilització de dades públiques obertes §2 157.2 §3 64

Accions judicials i administratives §1 107 §3 10 *q*, 17 *q*, 23.3 §4 75

Comunicacions amb els òrgans judicials §1 105 §4 76

Interposició de recurs d'inconstitucionalitat §3 10 *p*, 17 *i*

Acte administratiu §1 34-39, 48.2, 51, 52 §4 21, 42, 53, 59.2

Abstenció §1 88 §2 13, 23 §3 68 §4 22

Actuació administrativa automatitzada §2 41

Competència §1 34.1, 47.1 *b*, 52.3

De tràmit §1 72, 73

Execució →

Ferm §1 29.1, 113, 115, 125

Motivació §1 35, 88.3,6 §3 59.1 *c*

Notificació →

Nul·litat →

Rectificació d'errors §1 109.2, 125.3 §4 56

Requisits §1 9.4, 47.1 *f*, 48.2 §2 8.1, 12 §4 31

Revocació §1 109.1, 110 §4 56.1

Administració de l'Estat §1 2 §2 2, 3, 32.4, 40

Atribució §1 86.3, 107.4, 147.2 §2 3.1

Principis de les relacions administratives §2 140, 141

Administració de la Comunitat Autònoma §1 2 §2 2, 3, 40 §4 1, 2.2, 77.1

Administració instrumental →

Direcció del Govern §3 14.1, 17 *a*, 20

Organització §3 58.3, DA 5a §4 5, 7, 41

Principis d'actuació §2 3, 4 §4 2.1, 3

Relacions amb altres administracions públiques §2 140, 141 §4 77

Administració electrònica §2 3.2, 38-46, 155-158, DA 2a §3 DT única §4 34.2 *f*, DA 6a

Accés a la informació §1 69.5

Actuació administrativa automatitzada §2 41

Anuncis en el *Butlletí Oficial de l'Estat* §1 44, DA 3a

Anuncis en el tauler electrònic **§1** 44
Assistència en l'ús **§1** 12, 13 *b*, DA 4a
Codi segur de verificació **§1** 27.3 **§2** 42 *b*
Comissió Sectorial d'Administració Electrònica **§2** DA 9a
Dret i obligació de la relació electrònica **§1** 14 **§2** 13 *a,b*
Identificació i signatura electrònica **§1** 9, 42 **§2** 40-43
Interoperabilitat **§2** 3.2, 44, 45
 amb els registres mercantils, de la propietat i dels protocols notariais **§1** 6.2
 normes aplicables **§1** 70.3 **§2** 156, DA 9a
 principis en la relació entre administracions **§2** 3.2, 38.3, 45
Portal d'Internet (web CAIB) **§2** 39
Protecció de dades →
Punt d'accés general electrònic **§1** 13 *a*, 43.4, 53 *a*
 entrada en vigor **§1** DT 4a, DD.2, DF 7a
Registre electrònic de presentació i sortida de documents →
Relacions entre administracions **§2** 155-158
Transferència de tecnologies entre administracions **§1** DA 2a, 9a **§2** 157, 158

Administració instrumental **§1** 2 **§2** 2, 81-83 **§4** 1.2, 64.2
Actuació administrativa **§4** 26, 43, 44, 53.2, 58.4, 82,2, DA 5a *c*
Com a mitjà propi **§2** 82.2
Consorti **§2** 118-127, 144.3, DA 10a **§2** DA 10a **§4** 84 *a*, 85
Fundació **§2** 82, 83, 128-136
Identificació de les administracions **§2** 40
Principis d'actuació **§2** 81 **§3** DA 1a, 2a

Administració local **§1** 2, 112.2 **§2** 2, 25, 40 **§3** 58.1 *d* **§4** 4, 41
Principis de les relacions administratives **§2** 140, 141

Administració pública **§1** 2, 3 **§2** 2 **§4** 2, 34.2, DA 6a
Relacions entre administracions **§2** 140-158, DA 9a **§4** 3.3, 10.1 *e*, 77-84
 col·laboració **§2** 141, 142 **§4** 3.3, 77.2, 79
 cooperació **§2** 143-154 **§4** 3, 77.2
 coordinació **§4** 3.1, 77.2
 electròniques **§2** 44, 155-158
 sistema d'identificació **§2** 40

Advocacia de la Comunitat Autònoma **§4** 70

Alts càrrecs

Cessament **§3** 17 *m*, 41 *e*
 per incompatibilitat **§3** 4, 37.1 *c*, 39
Conflicte d'interessos **§3** 68
Gestió política **§3** 64-68
Informació sobre l'alt càrrec **§3** 70, 71
 compareixença sobre idoneïtat **§3** 70.2

Nomenament **§3** 17 *m*, 41 *e*, 71.1
Personal eventual de gabinet **§3** 20, DA 2a
Principis d'actuació **§3** 63-68
Tractament **§3** DT única

Arbitratge **§1** 35.1 *b*, 112.2 **§4** 59

Arxiu (de documents i procediments) **§1** 17 **§4** DA 8a

Arxiu electrònic **§1** 9.3, 17 **§2** 46
 entrada en vigor **§1** DT 2a, 4a, DD.2
Documents aportats pels interessats **§1** 16.5, 28
Dret d'accés **§1** 13 *d* **§4** 38
Registre d'apoderaments **§1** 6, DT 4a, DD.2, DF 7a
 interoperabilitat amb els registres mercantils, de la propietat
 i dels protocols notariais **§1** 6.2

Audiència **§1** 82, 107.2, 118

 De projecte normatiu **§3** 58
 Procediment administratiu →

Autoritat **§1** 13 *e*, 53 *b* **§2** 36

 Entrada en domicili **§1** 18.3, 100.3
 Funcionari amb la condició d'autoritat **§1** 18.3, 77.5, 100.3

Avocació **§2** 8.1, 10 **§4** 28

B

Bona fe (principi d'actuació) **§2** 3.1 *e*

C

Caducitat del procediment **§1** 21-25, 84, 95, 106.5, 107.3

Càrrega administrativa **§3** 49.2, 50, 60

Memòria de l'anàlisi de l'impacte normatiu →
 Simplificació administrativa →

Circular

Instrucció (com a regla d'actuació) →

Ciutadans

 Comunitats balears assentades fora del territori **§4** 41.4
 Deure de col·laboració i compareixença **§1** 18, 19
 Drets en les relacions amb l'Administració **§1** 13-15 **§4** 3.2, 34-41, 44.2
 Reconeixement del dret a l'inici d'activitat **§1** 69.3 **§3** 59.1 *d* **§4** 45

Codi segur de verificació §1 27.3 §2 42 b

Col·laboració entre administracions §2 141, 142

Convenis §2 47 §4 78

Principi d'actuació §2 3.1 k §4 3.3, 77.2

Tècniques de col·laboració §2 142

Comissió de Secretaris Generals §3 19

Comissionat autonòmic §3 21

Comissions bilaterals de cooperació §2 153

Comissions delegades §3 18, 29.1 b §4 42 b, 53 b, 58.3, DA 1a

Competència §2 8.1, 14, 25.2, 48, 49, 118, 124 §4 3.3, 4, 20.1

Compartida (Estat/comunitat autònoma) §2 140.1, 141, 147

Conflicte de competències →

Irrenunciabilitat §2 8.1, 48.1 §4 20.1

Vinculació al territori §2 8.3, 141.3 §4 5.5, 41.4

Comunicació prèvia de l'interessat §1 69 §4 37.3, 41.2, 45

Conferència de Presidents §2 146

Conferència sectorial §2 147-152, DA 9a

Confiança legítima (principi d'actuació) §2 3.1 e

Conflicte de competències

Entre conselleries §3 10 f §4 10.1 g, 10.2

Entre òrgans §2 8.3, 14 §4 10.1 f, 10.2

Interposició davant el Tribunal Constitucional §3 10 p, 17 i

Consell Consultiu

Dictàmens §3 59.3, 62.4 §4 54.4, 69.1

Sol·licitud de dictamen §3 10 o

Consell de Govern §3 10-18

Actes §4 42 b

Atribucions §3 17 §4 13.2, 15.2, 54.1, 55.2, 75.1

Comissió de Secretaris Generals §3 19

Comissions delegades §3 18

Exclusió de la regulació dels òrgans col·legiats §2 DA 21a §4 DA 1a

Portaveu §3 22

Secretaria del Consell de Govern §3 6.1, 16.2, 25.2, 46.3 b, 47.3

Conseller §3 14.2, 25.2, 35 §4 5.3, 6.4

Actes §4 42 c, 53 b

Alts càrrecs →

Assistència §4 14 a

Atribucions §3 41, 46.1, 56.1 §4 5.2,3, 9.1, 10, 11, 13.2, 15.2, 20.2, 21, 26.1, 28.1,3, 33.1, 54.1, 55.2, 68.1, 69.1, 75.2

Competències delegades del president §3 11, 13.2

Conferència sectorial (participació en la) §2 147

Conselleria →

Gestió política §3 64-68

Incompatibilitats §3 39 §4 9.2

Nomenament i cessament §3 10 e, 36, 70 §4 9.2

Responsabilitat política §3 12, 23, 40

Sense cartera §3 14.2, 35.1, 36.2

Suplència §3 10 g,h, 38

Titular de la conselleria §3 14.2, 35.1

Tractament (senyor/senyora) §3 35.3

Conselleria §3 10 d §4 6.4, 7, 8, 10.1 b, 41

Conflictes de competències §3 10 f

Estructura no modificable durant el govern en funcions §3 30 c

Ordre de precedències §3 7.1

Consells insulars

Coordinació del Consell de Govern §3 17 o

Participació en el procediment d'elaboració de reglament §3 58.1 c

Recurs en interès de la delegació §4 DA 2a.1,2

Règim especial de Formentera §3 DA 1a

Registres §1 16.4 b

ConSORCI*Administració instrumental* →**Contractació §4 64-66**

Junta Consultiva de Contractació §4 65, 66

No suposa encàrrec de gestió §2 11.1

Recurs especial §4 66

Responsabilitat patrimonial §1 82.5

Signatura §4 11 a

Convenis §2 47-53, DA 8a §4 77.2, 78

Amb administracions públiques §2 47 §4 78

Amb institucions internacionals i d'altres països §3 10 j, 17 / §4 80.3

Amb l'Estat §3 10 j, 17 / §4 11 b, 81 a

Amb les comunitats autònomes §3 10 j, 17 / §4 11 b

Autorització i aprovació §4 11 b,c, 81, 83.3

D'encàrrec de gestió **§1** 15.3 *b* **§4** 30.1,2
De resolució de procediments **§1** 21.1, 86, 114.1 *d* **§4** 53.1 *e*
Protocol **§2** 47.1 **§4** 78.2
Publicació **§2** 48.8
Registre de convenis i acords **§2** 48.8, 49, 144.3 **§4** 82
Signatura **§3** 10 *j*, 17 / **§4** 80

Cooperació entre administracions §2 143-154

Amb administracions públiques **§2** 143, 144 **§3** 10 *j*, 17 / **§4** 11 *b*, 78, 81 *a*
Amb comunitats autònomes **§4** 11 *b*, 79
Amb institucions públiques d'altres països **§4** 80.3
Comissions bilaterals de cooperació **§2** 153
Comissions territorials de coordinació **§2** 154
Conferència de Presidents **§2** 146
Conferència sectorial **§2** 147-152
Creació d'òrgans col·legiats **§4** 17, 19
Creació de consorcis **§2** 123
Principi d'actuació **§2** 3.1 *k*, 143 **§4** 77.2
Tècniques de cooperació **§2** 144

Coordinació (principi d'actuació) §2 3.1 **§4** 3.1, 77.2

D

Declaració de lesivitat §1 107, 110 **§4** 55

Declaració responsable §1 69 **§4** 37.3, 41.2 *d*, 45

Decret §3 46-48, 52.3, 53

Com a acte del president **§3** 46.3 **§4** 42 *a*
Disposició administrativa (reglament) →
Signatura i publicació **§3** 10 *m*, 47.2

Decret legislatiu §3 44, 53

Aprovació **§3** 17 *d*
Promulgació i publicació **§3** 9.2 *a*, 19.2 *a*, 52

Decret llei §3 45, 53.2

Aprovació **§3** 17 *d*, 31 *a*
Promulgació i publicació **§3** 9.2 *a*, 19.2 *a*, 52

Delegació §2 8, 9, 18.4, 19.6 **§4** 24.2,3, 25, 26, 28.2, 31.1, 32.2

A favor d'ens territorials **§4** 29
A favor de l'administració instrumental **§4** 26
A favor dels consells insulars **§4** DA 2a.1,2
De signatura **§2** 9, 12 **§4** 31
Recurs en interès de la delegació **§4** DA 2a.1,2

Denúncia §1 62

- Denunciant no interessat **§1 62.5**
- Informació al denunciant **§1 64.1**

Descentralització (principi d'actuació) §2 3.1 §4 3.1**Desconcentració §2 3.1 §4 3.1, 24.1**

- De competències **§2 8.2 §4 24**
- Principi d'actuació de l'Administració pública **§2 3.1 §4 3.1**

Desviació de poder §1 48**Direcció general §4 6.4****Director general §4 5.2,4, 6.4, 12.2, 15, 16**

- Alts càrrecs* →
- Nomenament i cessament **§4 12.1, 15.2**
- Suplència **§4 33.1**

Discrecionalitat §1 35.1 i**Disposició administrativa (reglament) §1 37, 128, 129 §3 46-48, 50, 52 §4 14 g**

- Avaluació normativa **§1 130 §3 50, 60 §4 14 g**
- Competència **§1 127, 128 §2 9.2 b §3 17 e, 31 c, 46**
 - del president de les Illes Balears **§3 46.3**
 - dels consellers **§3 41 c, 46.2, 47**
 - potestat reglamentària **§1 128 §3 46, 48**
- Consulta prèvia a l'esborrany **§1 133 §3 55**
- Decret* →
- Impuls normatiu **§4 16 b, 65.3, 72.2**
- Inderogabilitat singular **§1 37**
- Límits materials **§1 2.1, 128.2, 129.4**
- Memòria de l'anàlisi de l'impacte normatiu* →
- Mesures provisionals **§3 57**
- Nul·litat **§1 47.2, 67.1, 112.3**
- Ordre (com a disposició administrativa)* →
- Participació ciutadana **§1 133 §3 58 §4 3.2**
- Principi de bona regulació **§1 129 §3 49, 50**
- Procediment d'elaboració **§3 53-62 §4 14 a,b, 71**
 - inici del procediment **§3 56, 61, 62**
 - motivació del silenci desestimatori **§3 59.1 c**
 - norma organitzativa **§3 53.2,3, 55.2 b, 58.3**
 - preàmbul **§3 49.2**
 - simplificat **§3 63**
- Publicació **§1 131 §3 9.2 a, 52 §4 56.3**
- Rectificació d'errors **§4 56**
- Text consolidat **§3 62**

Document

Arxiu (de documents i procediments) →

Conservació als arxius **§1** 17 **§4** DA 8a

Còpies realitzades per l'Administració **§1** 27

Digitalització de documents per part del registre **§1** 16.5

Documentació en poder de l'Administració **§1** 53.1 *d* **§4** 37.2

Documentació no exigible **§1** 53.1 *c,d* **§4** 37.2

Documents originals o còpies presentats per l'interessat **§1** 16.4,5, 28, 53.1 *c*

Dret d'accés a la informació pública

Accés a la informació pública →

Dret de petició **§1** 88.4 **§4** 40

E

Eficàcia (principi d'actuació) **§1** 129 **§2** 3.1 *h, 9, 11, 134* **§4** 3.1, 30.1

Control **§2** 134 **§4** 10.1 *b, 14 e*

Eficiència (principi d'actuació) **§1** 129, DA 2a **§2** 3.1 *j, 81, 140.1 f, 148.2 b, 154, 157*

Control **§4** 10.1 *b, 14 e*

Empleat públic

Funcionari amb la condició d'autoritat **§1** 18.3, 77.5, 100.3

Identificació del personal **§1** 53 *b* **§2** 54.2 **§4** 46, 49

Personal eventual de gabinet **§3** 20

Registre d'habilitats de les oficines d'assistència **§1** 12.3, 27.1, DF 7a

Relació electrònica obligatòria **§1** 14

Responsabilitat disciplinària →

Encàrrec de gestió

Encomana de gestió →

Encomana de gestió **§2** 11 **§4** 30

No és aplicable el règim general dels convenis **§2** 48.9

Publicació **§2** 11.3 **§4** 30.3

Titularitat de la competència **§2** 8.2, 11.1 **§4** 30.4

Execució **§1** 97, 98 **§3** 20.3 **§4** 52

Executivitat **§1** 98

Fora de l'àmbit territorial **§2** 141.2,3

Forçosa **§1** 100-104 **§4** 68.2

Multa coercitiva **§1** 96.1 *c, 99*

Suspensió **§1** 35.1 *d, 98, 108* **§4** 66.3

Expedient **§1** 41.5, 70-74 **§4** 46-48

F

Fundació

Administració instrumental →

G

Govern de les Illes Balears §3 14-41

Atribucions §3 10, 14.1 §4 42 b

Cessament §3 26

Comissions delegades §3 18

Consell de Govern →

Control del Parlament §3 3, 23.2, 24, 70

Gestió política §3 64-68

 Govern en funcions §3 27-33

 control del Parlament §3 24

 òrgans del sector públic §3 DA 2a

Portaveu §3 22

Presidència §3 2.1, 6.1

Principis d'actuació §3 63-68

Representació davant el Parlament §3 25

Responsabilitat política §3 12

Suport tècnic §3 20

Govern obert §2 157.2 §3 64

H

Honors i distincions §3 17 p, 30 h

De qui substitueix el president §3 6.3

Tractament (senyor/senyora) §3 2.2, 35.3, DA 3a

I

Igualtat de gènere §3 59.1 b

Incompatibilitats §3 4, 37.1 c, 39

Informació administrativa §1 13 d

Accés a la informació pública →

Del calendari de dies inhàbils §1 30.7

Del procediment §1 69.5, 83 §4 41.2

Oficines d'informació i assistència →

Seu electrònica →

Inhibició §2 14 §3 68

Inspecció §1 18, 69.3, 77.5 **§2** 4.2 **§4** 45.6

Entrada en domicili **§1** 18.3, 100.3

Instrucció (com a regla d'actuació) §2 6 **§4** 21, 72.2

Interès general §1 129.2 **§2** 4.1, 143.1, 155.2 **§3** 64 d, 65 d

Declaració de lesivitat **§1** 107.1

Suspensió d'actes **§1** 117

Tramitació d'urgència **§1** 33

Interès legítim §1 35.1 a, 39.3, 56.2, 112 **§2** 17.7

Interessat §1 3-12, 14, 28.7, 62.5

Denunciant no interessat **§1** 62.5

Deure de col·laboració **§1** 18, 19, 28.7

Dret i obligació de relacionar-se electrònicament **§1** 14

Entitat sense personalitat jurídica **§1** 3 c

Identificació i signatura **§1** 5.6, 9-11

Protecció de dades →

Representació **§1** 5-7, 41, 66

apoderament *apud acta* **§1** 5.4, 6.5

registre d'apoderaments **§1** 6.1, 17.7, DT 4a, DD.2, DF 7a

Interoperabilitat

Administració electrònica →

Inventari de procediments §1 21.4, 53.1 f **§4** DA 7a.2,3

J

Jerarquia §2 3.1 **§4** 3.1

A efectes de la resolució d'abstenció **§4** 22.2

A efectes del recurs d'alçada **§4** 58.2

De disposicions administratives **§1** 47.2, 128

Dels òrgans **§4** 5.1

col·legiats **§2** 15.2

Instruccions **§2** 6

L

Llei §1 1.2, 19, 129 **§3** 49, 50

Altres normes amb rang de llei

decret legislatiu →

decret llei →

Consulta prèvia a l'esborrany **§3** 55

De pressuposts

avantprojecte **§3** 14 b, 42 **§4** 10 f, 14 c

projecte de llei **§3** 17 c, 29.1 a, 53.2

Memòria de l'anàlisi de l'impacte normatiu →
 Procediment normatiu **§3** 9.2 a, 29.1 a, 42, 43, 53-61
 aprovació **§3** 17 b
 Promulgació **§3** 9.2 a
 Proposició de llei del Parlament **§3** 17 f
 Publicació **§3** 9.2 m, 52

Lleialtat institucional (principi d'actuació) **§2** 3.1 e, 140.1 a **§4** 3.3, 77.2

Llengua **§1** 13 c, 15 **§4** 35, 43, 44, DA 5a

M

Memòria de l'anàlisi de l'impacte normatiu **§3** 60

Mesures provisionals o cautelars **§1** 56 **§4** 68.2
 Abans del procediment **§1** 56 **§4** 68.2
 En el procediment **§1** 56, 117.4 **§4** 45.7, 68.2
 En el recurs especial en matèria de contractació **§4** 66.3
 En relació amb l'elaboració normativa **§3** 57

Moció de censura **§3** 5 b, 13

N

Notificació **§1** 21, 32.1, 40-46, 56.2, 83, 97.2, 99
 Avís de notificació **§1** 40.6
 De terminis **§1** 73.2, 78.2, 95.1
 Llengua **§1** 15 **§4** 43.1, 44.1
 Pràctica **§1** 41-46, DA 3a
 Rebuig **§1** 41.5
 Termini **§1** 21, 24, 40.2, 122, 124, 125.2 **§4** 47, 50, DA 2a.3, 7a.2 c

Nul·litat

Acte administratiu →
 De disposicions administratives **§1** 47.2
 revisió d'ofici **§1** 106.2 **§4** 54.2,4
 Dels actes **§1** 47.1, 49-52, 106, 117 **§4** 54.1,4
 revisió d'ofici **§1** 106.1, 125.3
 Efectes **§1** 67, 106.4
 Recurs **§1** 112
 Suspensió de la tramitació del procediment **§1** 74

O

Objectivitat (principi d'actuació) **§2** 3.1 **§3** 65 c, 66.1,2 **§4** 2.1, 3.2

Oficines d'informació i assistència **§1** 6.5, 12.3, 41.1, 66
 Informació de la localització **§1** DA 4a
 Registre de presentació i sortida de documents **§1** 16, 27.1

Ordre (com a disposició administrativa) §3 41 c, 46, 47.3

Consulta prèvia a l'esborrany §1 133 §3 55

Disposició administrativa (reglament) →

Jerarquia §3 48

Signatura i publicació §3 47.3, 52

Ordre de servei §4 21.4

Per a la direcció d'actuacions §1 36.2 §2 6 §4 21.1,4

Publicació §2 6.1

Respecte del despatx d'expedients §1 71.2

Òrgan §2 5 §4 5, 6, 16 f, 41

Codi d'identificació §1 66.1, 115.1 d §2 82, 83

Competència §1 34, 47.1 b, 86 §2 8 §4 4, 10.1 f, 19.2, 20, 65

De resolució de recursos §2 112.2 §4 58-60, 66

Jerarquia §4 5.1,2, 22.2

Superior §4 5.2,3, 6.4, 21.2,3

Suplència del titular §2 13

Unitat administrativa §2 5.1 §4 6, 8.3, 10.1

Òrgan col·legiat §2 15-18, DA 21a, 22a §4 17-19

Competència per a la resolució de recursos §4 53.1 d, 59

P

Parlament (relació amb el Govern) §3 7, 12, 13, 23-25

Convocatòria d'eleccions §3 9.1 b

Convocatòria de sessió constitutiva §3 9.1 c

Delegacions legislatives §3 17 d, 29.2

Dissolució del Parlament §3 10 i, 30 a

Elecció del president de les Illes Balears §3 3.1

Incapacitació del president de les Illes Balears §3 5 e, 17 j

Projectes de llei §3 9.2 a, 29 a, 42, 43

Proposició de llei del Parlament §3 17 f

Sessions extraordinàries §3 17 k

Participació (com a principi d'actuació) §2 3.1 c §4 3.2, 64

Patronat de l'Arxiu de la Corona d'Aragó §3 10 r

Pla d'actuació §4 5, 10.1 a,b, 10.2, 83

Potestat sancionadora §2 25-31

Indemnització §2 28.2

Intencionalitat §2 29

Irretroactivitat §2 26 §4 67

Legalitat §2 25 §4 67
 Prescripció §2 30
 Presumpció d'innocència §1 53.2 b §2 28
 Procediment sancionador §4 67, 68
 actuacions anteriors §1 55.2 §4 68.2
 especialitats del procediment §1 63, 64, 85, 89, 90, 96.5 §4 50.3 a, 67
 identificació de l'instructor §1 53.2 b, 64.1 c §4 68.2
 informació al responsable §1 53.2, 64
 mesures provisionals §1 56
 proposta de resolució §1 35.1 h, 89
 resolució §1 88.7, 90, 93, 98.1 b, 114 f
 simplificat §1 96.5 §4 50.3 b
 termini §4 50.3
 Reincidència o reiteració §2 29
 Responsabilitat §1 53.2 §2 28
 Sanció §2 21, 27.2,3, 29, 31
 Tipicitat §2 27, 29 §4 67

Precedent administratiu

Motivació de la resolució que se separa §1 35.1 c

Prescripció §1 21, 22, 95.3

D'infraccions i sancions §2 26, 30 §4 67
 De l'acció de responsabilitat patrimonial §1 67.1
 Dels terminis per resoldre §1 21, 22
 Relació amb la caducitat §1 95.3
 Relació amb la revocació §1 109

President §3 2-12

Absència §3 7
Alts càrrecs →
 Atribucions §3 9, 10, 14, 36.1, 37.1 b §4 8.2, 75.1, 80
 Cessament §3 5
 Conferència de Presidents §2 146
 Elecció §3 3.1
 En funcions §3 5.2, 30
 Estructura de la Presidència §3 10 d
 Incapacitació §3 5.1 e, 5.3, 17 j
 Nomenament i presa de possessió §3 3.2
 Representació §3 2.1, 8, 9.1 a, 25.1
 Responsabilitat política §3 12, 23
 Suplència §3 7
 Tractament (senyor o senyora) §3 2.2, DA 3a

Principi de legalitat §1 1.2, 128.2, 129.4 §2 81.1

Dret sancionador §2 25 §4 67

- Procediment administratiu** §1 1.2, 53-96 §4 44.2, 45-52
- Actuació administrativa automatitzada §2 41
 - Actuacions anteriors §1 55.1, 56.2, 73.3
 - Administració electrònica* →
 - Al·legacions §1 53.1 e, 54.2, 76, 77, 83, 88, 118 §4 43
 - Càrrega administrativa §3 49.2, 50, 60
 - Comprovació o verificació de dades §2 4.2
 - amb el codi segur de verificació §1 27.3 §2 42 b
 - automàtica §1 66.5
 - de còpies §1 27.3 c
 - de la signatura electrònica i segells §2 40.1, 45.2
 - identitat de les persones o representants §1 6.2, 9.1
 - validesa dels habilitats §1 12.3, 27.1
 - De selecció (concurrència competitiva) §1 35.2, 45.1 b, 68.2
 - Desistiment de l'Administració §1 93
 - Document* →
 - Expedient* →
 - Identificació d'autoritats i personal §1 53 b, 64.2 c §4 46, 49
 - Informació del procediment §1 21.4, 53.1 a,f, 83 §4 41.1,2 b, 49
 - Iniciació §1 21.4, 54, 56.2, 71 §4 45
 - Inventari de procediments §1 21.4, 53.1 f §4 DA 7a.2,3
 - Llengua §1 13 c, 15 §4 44, DA 5a
 - Participació de l'interessat §1 73, 75, 77, 83, 94 §4 47
 - al·legacions §1 53.1 c, 76, 77, 83, 88.1, 118 §4 43
 - assessorament §1 75, 78
 - audiència §1 82, 83, 118
 - renúncia §1 84.1
 - Proposta de resolució §1 53.1 e §4 16 c
 - audiència prèvia §1 82
 - Punt d'accés general electrònic §1 13 a, 43.4, 53 a
 - entrada en vigor §1 DT 4a, DD, DF 7a
 - Resolució* →
 - Responsable de la tramitació §1 20, 21.6
 - Silenci administratiu* →
 - Terminació §1 84
 - Tramitació
 - acumulació §1 72.1
 - celeritat i impuls §1 71.1, 72
 - d'urgència §1 33, 35.1 e
 - defectes §1 76.2
 - informes §1 79, 80
 - instrucció §1 75 §2 8 §4 46
 - prova §1 77, 78
 - retroacció §1 119.2
 - suspensió §1 74 §4 23.4, 44.2

Protecció de dades §1 13 *h*, 16.1, 70.3 **§2** 3.2, 4.2, 11.2, 46.3, 155

Prohibició de cessió de dades a un tercer país **§1** 10.3

Protocol general

Convenis →

Q

Queixa §1 38.2 **§4** 40.2

Dret de petició →

Qüestió de confiança §3 5.1 *c*, 10 *l*, 13, 17 *g*, 30

R

Reclamació economicoadministrativa §1 112.4 **§4** 62

Recurs administratiu §1 112-120, 126.1 **§4** 41.2 *c*, 58

Actes sense recurs **§1** 57 **§2** 10.2 **§4** 28.6

Competència indelegable **§2** 9

Contra actes de tràmit **§1** 112.1 **§4** 58.1

Contra disposicions administratives **§1** 112.3

De mesures provisionals **§1** 56.2

Inadmissió **§1** 116, 119.1, 126.1

Recurs d'alçada **§1** 112.1,2, 121, 122 **§4** 58

efectes **§1** 24 **§4** 53 *c*

resolució **§1** 114 *a* **§4** 53.1 *c*

Recurs en interès de la delegació contra actes dels consells insulars **§4** DA 2a.1,2

Recurs especial en matèria de contractació **§4** 66

Recurs extraordinari de revisió **§1** 24.1, 113, 125, 126 **§4** 60

Recurs potestatiu de reposició **§1** 112.2, 123, 124 **§4** 57

actes no impugnables **§4** 57.2

en matèria tributària **§4** 62.3

Resolució **§1** 35.1 *b*, 119.3 **§4** 10.1 *h*, 53 *c*

Substitució dels recursos **§4** 59

Recurs d'inconstitucionalitat §3 10 *p*, 17 *i*

Comissions bilaterals de cooperació **§2** 153

Recusació §1 24, 74 **§4** 23

Registre electrònic de presentació i sortida de documents §1 12, 16, 27 **§4** 14 *h*, 37, 38

Digitalització de documents **§1** 16.5, 27.4, 28.4

Entrada en vigor **§1** DT 2a, 4a, DD.2, DF 7a

Inscripció en registres **§1** 16.4, DA 2a

Interoperabilitat dels registres **§1** 16.4, DA 2a **§2** 155, 156, DF 7a

Models documentals a disposició de la ciutadania **§1** 66.4 **§4** 41.2 *d*

Oficines de registre **§1** 12, 16.7, 27.1, 41,1, 66.1, DA 4a
Registre d'habilitats **§1** 12,3, 27.1, DF 7a
Seu electrònica →

Registres administratius

Arxiu (de documents i procediments) →
Registre de presentació de documents
oficines d'informació i assistència →
registre electrònic de presentació i sortida de documents →

Reglament

Disposició administrativa (reglament) →

Renúncia **§1** 11.2 e, 21.1, 84, 85.3, 94

Resolució **§1** 21, 84, 88, 119

Acte administratiu →
Actuació administrativa automatitzada **§2** 41
Competència **§1** 88.7 **§4** 16 c, DA 7a.2 a
Convencional (per conveni) **§1** 22, 86, 91.1
no aplicable el règim general dels convenis **§2** 48.9
Del recurs **§1** 119
Finalització de la via administrativa **§1** 114, 145.4 **§2** 36.2
Mesures de garantia **§1** 56
Notificació →
Obligació de resoldre **§1** 21, 24.3, 25, 88.5, 94
Òrgan competent **§2** 8 **§4** 20
Requisits **§1** 84.2, 88, 119
indicació de la delegació **§2** 9.4, 12.2 **§4** 31.2
Silenci administratiu →
Termini →

Responsabilitat **§1** 20 **§2** 13 f

De la instrucció **§1** 20, 21.6
De la tramesa de recursos d'alçada **§1** 181.2
Per la no-abstenció **§2** 23.5 **§4** 22.4
Responsabilitat patrimonial de l'Administració →

Responsabilitat de dret privat **§2** 35

Responsabilitat disciplinària

Empleat públic →
Per incompliment
d'instruccions o ordres de servei **§2** 6.2
de l'obligació de resoldre **§1** 21.6
de l'ordre del despatx d'expedients **§1** 71.2
de la instrucció de procediments **§1** 76.2, 80.3
Potestat disciplinària **§2** 25.3

Responsabilitat patrimonial de l'Administració §1 13 f, 92 §2 32-37, 139.1,3, 143.1 §4 69
 Acció de repetició §1 §2 145.2,5
 Per inconstitucionalitat d'una norma §1 DT 5a
 Procediment administratiu
 especialitats §1 13, 61.4, 65, 67, 81, 91, 92, 96.4, DA 5a
 inici d'ofici §1 65
 resolució §1 35 h, 91, 92, 114 e
 simplificat §1 96.4
 terminació convencional §1 86.5
 Responsable §2 36, 37
 Silenci §1 24.1
 Sol·licitud §1 61.4, 67 §4 69.2
 Solidària §1 81

Responsabilitat penal §2 37

Revisió d'ofici de disposicions o actes §1 35.1 b, 106, 107, 109, 110 §4 54

Revocació

Acte administratiu →
 De delegació de competències §2 9.3,6

S

Sanció

Potestat sancionadora →

Secretaria General §4 6.4, 8.1 a

Comissió de Secretaris Generals §3 19
 Secretari general §4 13, 14, 21, 28.1,3, 76.3
alts càrrecs →
 nomenament i cessament §4 12.1,2, 13.2
 suplència §4 33.1

Sector públic instrumental

Administració instrumental →

Servei jurídic

Advocacia de la Comunitat Autònoma §4 70, 72, 75, 76
 Assessorament jurídic
 de les conselleries §4 13.1, 14 a,b, 71, 72.1
 del Govern i del president §4 70.1
 Informe jurídic sobre disposicions §3 59.2 b
 Instruccions
 de l'Advocacia de la Comunitat Autònoma §4 72.2, 73.2
 de les conselleries §4 21.2,3
 Intervenció en el procediment administratiu §4 71

Servei públic §2 3.1 a, 32.1 §4 34.2 a, 39-41, DA 5a e

Seu electrònica §1 16.1, 31 §2 38

Actuacions en la seu electrònica §1 5.4, 65

notificacions en la seu §1 41.6, 42, 43

Còmput de terminis §1 31, 32

Informació en la seu §1 16.1, 31, 32, 66.1, 83.2, DA 4a

Inventari de procediments →

Publicació del butlletí oficial §1 131 §3 52.2

Punt d'accés general electrònic §1 13 a, 43.4, 53 a

entrada en vigor §1 DT 4a, DD.2, DF 7a

Registre electrònic de presentació i sortida de documents →

Verificació §1 27.3 §2 42 b

Silenci administratiu §1 24, 25 §4 51

Consideració d'acte finalitzador i acreditació §1 24.2,4

Sentit del silenci §1 24.1, 25, 53.1 a, 91.3, 106.5, 122.1, 126.3 §3 59.1 c §4 51

Simplificació administrativa

Concentració de tràmits §1 72

Principi general d'actuació §2 3.1 b

Documentació no exigible §1 28, 53.1 c,d §4 37.2

Sol·licitud de l'interessat §1 66-69, 88.2 §2 4 §4 45.2

Models §1 66.4,5,6

Pluralitat d'interessats §1 7, 21.5, 66.2

Presentació §1 16 §4 37.3, 45.2, DA 6a b

Representació §1 5, 7

Subvenció §3 31 / §4 51 a

Conveni instrumental §2 48.7

Suplència §2 8.1, 13 §3 7, 10 g,h, 16.2, 38.2 §4 32, 33, 70.2

T

Termini §1 29-33

Actuacions fora de termini §1 48.3

Còmput §1 30 §4 47

dies hàbils o naturals §1 30.2,3

hores §1 30.1

mesos o anys §1 30.4

últim dia inhàbil §1 30.5

Determinació de dies hàbils o inhàbils §1 30.6,7,8

Infracció dels terminis §1 76.2, 95

Per resoldre i notificar §1 21, 40 §4 47, 50, DA 7a.2 c

Suspensió §1 22, 25.2 §4 44.2

**Transparència (principi d'actuació) §2 3.1 c, 38.3, 81.1, 157.2 §3 28 d, 33, 64-71
§4 3.2**

U

Unitat administrativa §2 5.1 §4 6, 8.3, 10.1

V

Vicepresident §3 14.2, 25, 34, 36.2

Actes **§4 42 c**

Alts càrrecs →

Com a president interí o suplent **§3 6.1, 7.1, 14.1**

Competències delegades **§3 11, 12, 34.1**

Nomenament i cessament **§3 11 e, 26.1, 34, 36.2, 70**

Responsabilitat política **§3 12, 23, 40**

Darrers títols d'aquesta Col·lecció

- *Protecció de dades de caràcter personal* (3a ed.) [núm. 9, 2020]
- *Legislació de transparència i accés a la informació pública* [núm. 12, 2021]

